

הואיל משה

ביבור חדש על תרי עשר



מאת

משה יצחק אשכנזי סט

איש מדיאטש

ויל עס

שאלתיאל אויזיק נראבער ביאראטלאו.
שנת תרמ"ז לפ"ק.

ב"ה. דיוו' ז' ימים לחדש חישון החטמאות ההלוחתי לברוחג באורן על תרי עשר, אחרי חנוכתו בו בחברת חכמי טען החבריות יופת מושבדיות ויצחק הר קאפטיליווי יצ' : האל הדיג דמשטייע הדרו על יפקח עני שפלי להזות עומק בוגת המקדאות וליחסיק נוף בהגנתם דבר דבר על אפנו אפ"ד :

דושע *

א) דבר ח' גו'. כל נבואות הגביה זהן כפורה על מלכות ישראל * ואם בא זכר ליהויה בתומו הוא זכר העבריה ומקרה ; וכצת קשה מה שעה לא נבואו זכר לימי ארבעת מלכי יהודה, ובדבר פטול לימי ירבעם בן זיאש מלך ישראל ; ובמקרה קשה בחשיבותנו כי משך שלבות ארבעת מלכים אלה הוא ק"ג שנה, וזה א' גודאי גודר שמלחמת דבר ח' בחושע הזורה שיקף לו אשת, לא תחילת לאננא בילדותם כמו שמאל ; מ"ט בשמה השלישית לחוקה נסירה שעדרון, ומתה (גמ' שמעיר הו' פיליטא) לא בא שום זכר בגדבי גביה, אף לא נמשחה נבואה גמי חזקיה ב' א' זמן קאה, ימי שלוש המלכים האחרונים בין בולט פ' ר' שנה ; ואם בגביה זהאריך מים עד קיזוב לטאה שענה וכן עשרים שנות היה בתקלה נבואה אז' בין עוז קושיא, לפי שייד' משג' ירבעם מוגלים כ"ד משנים הראשונות של מלכות עזיה (מלכים ב' ט"ז א') : חזקיה. בחמורן ויז' החיבור וכתופת י"ג' גם שבסתוב שט' זה תמצד בפער ד'ה, ומיוע' חסונה ח'ו אין טעם אם לא נפנתה להשערות רוחקוות (ע"ז בראש ביאור ישועה לד"ל); אבל לתופת חז'יד נובל לתה טעם, שמאור' שהמלך הזה גקריא ג'כ' בשם חזקיה בשלשת המוקומות (ראש ישועה והושע ומיבח) שבא לפניו שם אוז נטהנו בין שני הקרים ח' או אוז י"ז להגעים הקראיה ; ולהגינה שבשלשה מקומות באוז י"ד במקומן ויז' וואיה לךי — כתיב, נ"ל רוחק : ב') תחולת דבר ח'. ע"ד קרית תהה רוד (ישועה ב' ט' א') ואין צורך להשוו תיבת דבר בשם דבר גמו זההבדן אין ביהם (ודמות ח' י"ג) : בחושע . תורת אותיות בל'ט בראש ויבאה אנה מוגוזת בירוק, ופעמים רבות מצאנו אחת טה' משמשת להוראת קרומה לעין הבירטה, והדבר ידוע ואין אורך להגיון משלימים עליון ; מ"מ מקום מלייצת דבר-רב (פה אל פה אדרבר בו, פר' בחולותך ; רוח ח' דבר כי, מלכים ב' כ"ג ב') הוא שהגביא מוניש בעצמו הכרה לדבר בשם זה כאיל רוח האל נכם בקרבו ומעורר ומגע איברי הדברו שבנו : קח לך וגוי. דעת המפרשים תולקה בעין אם مثل הא, כל'ו שהגביא ספר לעם מראה נבואה שבא לו מאת האל ולא היו דברים מעולם, או אם הוא צווי ומאווע אמרתי ; דעת רבוחינו הקדמונים (ח"ב פסחים פ"ג) שהדברים כתובות, ואם יונחן הרגמים כמשל זה אינו מוכיה שדרעתו מתנגדת לדעת תלמידו, כי הלא ידוע בכל הרגמים כולם המתיקון הדברים ורקים לשמעו, אבל אם הדבר קשה לשמעו כשי' שקשה לראות ; אין אמת שמעצמנו נבאים אחרים עושים מעשים זדים, אבל לא גנד התופה, ומן תחכיה היה ביוםיהם שמשכו עני המן העם עליהם ע"ז זות מעשיהם, ובזהרין לימודם מוסר ויפחו על פניהם פשעיהם ; אבל מאחר שנורל פתי' עבדות האלילים

Druck Zupnik, Knoller & Hamerschmid in Przemysl.

זיה מוחמת וגות ויזואות העשויים ללבודם (ע"י תושבת המלך מנשח לאוות חכם, ת"ב מהדרין ק"א); אך יוכיח הושע דרכם על פניו בתורה שאותה ע"פ צוות האל טונה לא בלבד עם אשת זוגית (ככל הנני בשם להוראת כל הענין). כי נט אוחב כל' דברי דברי ענבים עם אשת איש הבוגרת בבעל ? (למ"ה ג' א'); ועל ברית בין הבחריות כתבתי בספר הראייל אשר עשתה בבעל שבולה במחוז אעפ"י שפטש השותים נראה כדבר שארע ממש; ואם דברי שם אינם דברי הכל, יתגנו נט לנדרן שלפענגן גול הפטור הוא משלה ומזהה נזואה אהת, מתחלה מפרק א זה עד סוף טיפון ג', ושלשות היא יואצ'ה השבטמן ה נולם במחוז אהדר נאמרו לו; יהייך אך שיזה הנגיא הוא שלחת האל, ואשת הזוניגט מצירות אומת ישראל, ולידי הזוניגט מציריהם טשיי ג' הייער; וכוקך יש אבת לוי (פר' שמוט) צישואין גמורין ולא קח לשעה או לזמן מה, ורק שבירת כרת האל עם ב' שלא יטשם לעולם נט כי ייחטא לו; ולידי זוניגט איננו ייל קח אשא זונגה שיש ליה כבך ולידי זוגים ונדרם וטרגטם כאילו הם בניד, רק קחנה לך נט כי לא תוביל לבתוות בה כי מהו תשמור דורייה לך לביך, ובונם אשר يولדו אטחהמי פ' ורעד אט לך לא לאחים (כדעת רזיל בחלמו); ובונין שלינו ר' פ' לא ישבו לאלהי אבוחויהם רק יוסטו לזוגות עוד אחרי המעליטם, וזה שכתבי כי זגת ההנה הארץ ל', עתיד ולא בתם כי זונגה, נט כי בית ישראל החיטטו כבך עליליה קודם דבר ה' אל הנגיא: ג') וקח: התנה עמה שמות הוווא לו לברך ואין לזרע אתו; ואלו רומו אל-יהו-הנמשת ע"י נביא באלו האל כרת ברית עמו בתנאי שירוחך מדרבי אהאב, והוא עשה עצמו באילו פקנא ללבור ה', רק כוונתו באבון בית אהאב לא היהת כ' אל הנטה זונגה מפרטמת בימי הווע; ור' מל, יש להנחת מ"ט שנמר בת דבלט זו היהת זונגה מפרטמת בת דבלט (ת"ב מתקים פ' ז'), אעפ"י שדרתם שהדבר היה ממש, דריש שמה ושם אמרה להוראות גנות; כאשר שאמנה שוחרר כלו משל שיש לנו להנחתה שהנגיא הטעיא מדתו שראוי לאשה זונגה כפי הלשון הנחוג בימי בין המן העם: ד') וטקדוי זונג. כל ל' פקירה (מנוגות קד) היא התלהבות לפועל בזואו והמן המעווד לדבר; וה' השבה כבר להוואה לחטאות מה שהשמד בית אהאב ואח' כל בדרכיו חרעים עד שנארם בעבשא הרוג נבדן ירבעם ומשמיד כל בזואו (מ"א ז' ו'), וככש שבני יהוא ממנה באה העת להשב נמולם בראשם; ולא רחמה ולא עמי הם שמות חמורים עונש, אבל נט שם עמל יושאל מההוראת עני ולחץ להוראות חטאות עון; ג' הם שמות הוניגט ללידי זוניגט שדים עונות ב' המושכים אהרים עונש בדרך טבע: והשבתי ממלכות זונג. לאחר זכריו בין ירבעם המלך האחרון מזוע יהוא לא היה בישראל עוד מלך בן מלך, רק ארבעת אחורי מלכי בית ישראל קשו זה על זה והחיזקו בממלכתם ביל דין; ולענין גדר מלכות או מלכות, וממלכה וממלכת כתבתי גואץ גראט. מלנות או מלכות (תויבת זורה) היא מן המשך המלוכה; ממלכה היא הארץ שהמלך מילך עליה; מלוכה היא שם מופשט, התגנשות איש על עמו והטשטחים הראים לו בעבר זה; יש אותה מקרה מתגנד לנו זה, מ"ט נל שנדורי נונגה: ח') ושבתיו זונג שהתרמנה יהיהם מלחלם עוד באומן לב: בעמק ירושאל. לא טופר לנו מושט אלחמתה שהיתה במקום ובזמן הזה, א' ב' הוא לשון מושאל לומר בעבור מעשה

אנזיות שחתאבור יהוא על בית אחאב ביזרעאל, ז' עטק יעזול לחשלאט. ז') כי נשא אשה להם. באומן שאשה החטאום, רק לא ארוחם עוד (De Wette) הביוא פילטזאהן): ז') והוישעתם. הוראות הושיע מטל כל צור ונקטרם יגואו, והציל אחר בואם על האדם הפטובלם ומן מה, וכןן כאן להוראות שבני יהודת לא יסכלו כללם פטובלות בני ישראל: בה' אלהיהם. בעבור בטחונם בז' עט' נט א' השגה אלהיות (כמו בימי חזקיה) יושעו פלי חלום: ח') ותגמל. התקת ומטר הוראות דראו שהעונג יבוא מהר ולא יאחר:

ב

א') והיה וג'ו. נראה שחתפנו פאן איזה מקראות, שאט לא פן לכל הפתוחות היה כתוב והיה באחריות הימים (כמו בישעיה ג' ג'), ולא היה עופר הפתוחות מאילם יסוריין להגנתה הצלחה נפלאה; ועוד למאלה (א' ז') היה מטבח ישועה לבת יהודת ואינו מותגנא דבר על גלוותם, ובפוק שאהר זה הוא מצירט. יוצאים מן הכלות עם בית ישראל יהדי; א' ב' יש להגיה שבתקראות: שחתפיו היה חצוף שגום בNEY יהודת יהו כבוי טובה לה' עד שגום עליהם העבר כנס ויגלו: לא א' לא. באיפה או שליש, לפי שורבה כב' מן המדות עד שא' א' לפטובל: בני אל חי'. יתר הגנים שגבורו וסתם פן העולם עט' מלפי אשר ובבל הרוא שאליהים חי' אלהים עלילום למות כי מתו וספה זכרים מן העולם בחורול עובידיהם מהו נו', אבל ב' חוקים לעדר מודרים כי אלהיהם הוא נצחי: ג') ונקכזו. מאליהם יאזרו חיל ויבחו להם ראש כמו שעשו פעמים רבות בימי השופטים; וזה היה דאי להחאתם כבר בנאולה שנייה, רק עונחות גרמו שיכתב עליהם לא בחיל ולא בכח כי אם בירוי אמר ה'ocabot (זכריה ד' ו'), ויהמת בעז'ה בנאולה העתידות: ועלו מן הארץ. מאין גלוות (שאלו נגירה במרקאות שלפ"ז חטוי): מעצם יהושו אומץ בלבם ויעובו ארץ גלוות וישבו לא' כל רשות מלך ושרים, מוכנים להלחם במי שיזכיב נגד התקת רצונות; וכן עליה מן הארץ שבראש פ' שמות, ועמ' ש עליו ביבורי: יום יורعال. גם כאן יש לתגניה שמוסב לאיזו מליצה שהיתה במרקאות שלפ"ז חטוי עט' ורעות את בית ישראל (ירמיה לא' ג'), ואורעם בעמים (זכריה י' ט'), ואם היה לאניון חמליצה היינו יודעט בירע עני תבות אלה, אם הם זכר ליום צורה או הבטחה ליום פרין: ג') אמרו. מדבר לטופים שביהם, וכן ריבנו באמכם שאחריו; והכיוון בחמותים שכבים והבטיחו אותן ששייר תשובת לא נגעלו בפניהם: ד') לא אשוט. לעת עתה: מפנה. שמן ניכר זונגה: מבין שדייה. הנראים ואינם נראים להבעור אש החימור בוראייה; וככל אוטיות בזונגה ונאמותיה להוראות חוקת יצראה העת התר אחורי כל דרך לפתות רואיה: ח') עלה. אטול מפנה מטהה; ומהווע לך יחזקאל משליו שבטמן ז' ופ' ג': ושתיה. שרששות מורה שימה בכוונה ומוסיף על ושותיה שלפנאי. כמו שישם ציה מוסיף על שם מדבר, ואתי יוסף ומשה ורוד רעו צאנם במדבר, ובוואי היה שם מים נט לא בשוטע: בזמא. נספסים ליטום שעברו שדו להם צי שקט והצלחה: ז') ואת בניה. רומו לטעיהם הטעיים נט לבגוד האללים: ז') הווישה. עשה מעשים הראים לבזון: מההבי. בא בונן פיעל להוראות חוץ:

זרותמו של דני הום) שקדמה לעוקמה (ח' ב' שבת ק"ד). דוראותו אשפר החנות ולא מתנה חמד: ט"ז) ופקדתו. עמי'ש למעלה א' ר' תרגיש עילול' עבorthה את הבעלים, עבורה מכירעה מתחש כה האדם ומוכחת שעכלו: וחילתה, מל' והל' נחם (מישל' כי' י"ב) כמו הלאם (ש"ש ז' ב'); ובבל' חוליא פרך; עדי הצנאר העשי פרקים פקיים; והמלל ר'ל שהשתדרלה הרבה למצואן חן בעיניה אלליה: ט"ז) מפתחה. בתוספת יוד' תמורה ה"א למד' הפעל; וכן ראיו לכל' בינוון פעול או פעול מגנות פעיל' נמי לה' בשיחובר לו כינוי, וכן ביוצר (כבדי' שע"ל, וגס לפי המקובלם) ציריך לומר קומו כל'ית או קונויהם בל' מקרא אבל' מלא' יוד'; ושרש פתוח קרוב לפתח, ומפני זה נלי' פתוח שארם נוון לתוננו מה שרוצה, דבר' טוב או רע; ובכן מצאנוו משמש להוראה כל' מין הפעלה (יעין במאיד נתיב): וחולצתה המדובר. אשנה מבנה מטבח מטבח לרע, ובכן יתרה לבה תשובה: י"ג) לפתח תקווה. יש להניז שhort מקומ בא"י נקרא בשם זה כמו' שעמך עברו הוא שם מקום נמצא, וגם ישעה (ס"ה י"ד) נשתרש בו למליצה כמו' הווע; ואולי עמק עכור היה ממש מקום שטף המטבח ואירועים חמ' ביוור ורע, ופתח תקווה לחפק: וענחתה. ל' שיר בקול רם כמו' עלי' באר ענו לה: י"ח) ולא תקראי. ונ' וזה פגנן היושע להשתמש בשמות פרטיטים למלייצה: י"ט) בשםם. רק בשם מכובעת כמו' גילולים שעקבצים ותובה: כ') לחם. לתוועלם; חית השדה וכן' תכיות ברית עמי' שלא להזיק לישראל: כ"א) בצדק ונוי. חותובי לאומות ישראל בראשית אותה תריה. הצדק ומשפט וצדקה ורחמים מאתי, ואמונה מאחה כנדינה שעבלה מכיה מבית אביה: או נ'ב' אמונה מאתי והוא נלען עלעל' שבתקופת כ"א, יודעת את ה' הוא כנדינה שלה; וגם משפט הוא לחשולחה, ואCMDל': כ"ג) אענה את השמשם. והתאים לזריר מטה, והם יענו את הארץ התאבה לחות פריה, והארץ תעהנה את הדין ואת החירוש התאבים למלא רצון ירעאל והමבקש מהם שיידמוני לו בשופע: כ"ה) ורעהיה וגוי. מליאת זו מכורעת כף מאוגנים לקיום הדעת שמליצת כי גדור יום ירעאל (למעלה פסוק כ') ה'יא להבטחה ולא לאות עונש (עמ' ש' שפ):

4

א') לך אָהָבָר, הגדר לה האהבהך: ומונאתה. מורהיך משה עירעניריך הלא
בתרגומו לחושע הויסוף ובבעלנה גרשה: ויל' שזה ייכל להיות, אבל דהמשל עומר
בלתגו, וטרשי זה חרט מן הפספר מכל וכל, מנשיע שמדרש חז"ל בשם שאבורה
לכגעל פך אטורה לבועל וזה דבר נכוון מה, אבל לא מצאנוו בפירוש, בעוד
שאשאה גראושה שחיזות לאיש אחור (ובזה הילשון נשתרמש נס כאן, פסיק נ'). לאו
יוכל בעליה הלאשון אשיש שלוחה לשוב ל��ותה (פר' חצא): ובנמנעל אם האל
חויז מנגיש או ישראאל כל'י, אם היה מטור השגהתו מהם והם היז פונינ אל
אללהיטים אחרים, לא היה עונט נדול פ'כ, אבל הוא הווע משפיע להם טוביה
(למעלה ב' זייל ו'א), והם עכ'ז'ו' אחורי האלייטים: אשישי ענבים. ענות
ההאנטאות יפה על האש (וזה שמן) וمعدנים בקמוץ צמוקים ומוניטים אותן לטעני
האללייט ומקצתן שורדים על מזבחות ומתקצתן אונכליט הבעלים לנכבותם כזובי
זודיה ושלמים שענטשו פאמ' ישראאל; וגם תרונט הטווחות לייחונן על התווחה מיותר

אהבהה, ורמזו לאלהים שלפי דעתם לא בלבד גבורו האלוותם בימי יירבעם בן יושע חזונה אחוריהם הווא ועמו, רך החזרו לוחם כל מין הנאה גם האפורות בחוראות פשחת: ושקרו, עד ושקיו לעצמותך (אשל' ח' ז'), משקה מעיל לבריאות ומחזקה: ח' ש', אורג קאים לעשות בהם טפונה (טינה ז' ד') שהיא נדר ארוג כמו מפנת בגד (שפיטים יג' יג', ישעה ב' ב'): בטירום. קווים שבבזירות תחת הפירות, או נקיה הגלי בשם הקוץ הנגקט מפני בית ידר שלו הכפות; וכן ממש אלמן (ישעה ז' ח') שהוא נטה אורך (ומהו לו תוספת הבדת זו המורה הנדרלה פלו עליון תחתון היין תיכון ווימרת) וככפה, השואל שם אגמון לפיד (איום פ' א' יב'): גדרה, גדר לערחה: ותיבותה. דרכם יושום (שפיטים ז' ז') ט' ודרה, נקדחו אבן פועל להזרות אומץ הדיפה; ואזרוש המשל הוא. פחדול האלחזה תאנן לאלאיה וחלתה לא תועיל, ותגמה ותחפלל שניהם לה': י' ז' עשו...חשתמשו בו לאלמי בעל מאתו בא לחם ומושבותיו של חלקם מעתה: א' בעו, פשען מוכנים להבייאו אל ביתם יבאו זרים ויטלו חם זה והאלת: במו וואל אלחת את מקנה איכים (פר' זיא); ומקרע פעול וצעל הווא תינחה טחמה לאל: לכנות. שנחתי לה לכנות את ערחות: י' ב' אגלה וכן, שיודע פלל כי מלחמת תונות עבדות לאלאיה תשכח רוחה ונופת הלהקה הלהך ודלה: לעיני: שידאו אלליה שפהותה ואין לאיל ים לבוא לעוזה: ואישנו. גם אומהם מן האומות שתחפשו לבוא לעוזה, אם מעד אהבה, אם מעד יראה כן אחורי נפל ב' גם עליהם תבוא חרב, לא העזר כה גנד דגונ: ובאר羞ת המקרה יחש לאלאיים מה שהאומה רוצה לעישות, כמו של מה שב' עושים, ומאליהם או גלאים להאלת (חוץ מיראות שטוט שוויא בידי ב' א'), יש ליחסו לה' אלוזם: ב' חנה וגונ. בימי חנה חדשה וכן, יהונ הנים אלה אבל לא ישישו בהן מהמת מצוקותיהם; ואעפ' שעודוקים בע' חון עם כל זה חננו מועדי ח' הן מהיות מוטהים על שתי הטעים, חן לפניה גוניות להחענג בחותם במאכל ומשתה, וונג הנשמה ייחוץ בקון זית; ובכן יבו על מקומו שם מישיע שבוי בחר הותב בין כל נרטן שהו הוא מל' שיש ושיש הלבנים, והוראותו שמהד הנראית ע' פנים צחובות, ואינה שמהת דגוף ריק שמחות הנפש: י' ד') אתנה. ח' א' הזראת הנבקה המשמש בפעלים להזראתן חן וחסר, ומצענו נט במלחת נזרה, נא לבל עמו (חאלט קמ' ז' ז') ויש להגנות גם בשמות של שרשם כתוספה ח' א' היא להזראה זו כמו ברכה שמהה זוכה, וגם בשמות קלה אנטה וודמיים שלכאורה נראים כמכושים הנחתי זאת לשתלות שתנותפה להזראות הרוחת הלב למקל או לנאנח וכדומה, מלבד שבכל נט האמתי שבאמתים והងון שבנכונות יש יציא ממנה, מה שניל' על מעלה ספק הוא שלממציאו התריות היה להם טעם מיוחד מודיעו הוסתו על ראשוןות זו תחת אותן אחרות, ולא נהייה במרקחה; ויש בודאי איזה זכרש עד' ב' בין ללן ומולנה (ישעה א' ח') שהשני מוה ישיבת עראי יותר טן הראשון ומישאל חולשת הנבקה; (ועיין בספר הוחר פר' ח' שורה ד' קל' ב' ע' א'); וכן בגין אתנה א' מתנת חד' מאה אהבהה הם האלים, ובתנן זונה (פר' תצא) שנכלה א'ות נין שאל' הזראה טיה ורבה ונגודה מצאות נון' פשוטה (נון' ימא

חדמה (איכה נ' מ"ט) ל' הפקק, אבל שם הוא פעיל עומד וכן הוא יוצא; אפטיק הרים : אמך. אולי נקודות הנכונה אמך (שנים עשר נשאים לאמתם, סוף פ' ח' שדה); ושני השמות אם ועם גניזו מטלת עם, ואולי מקור מקרים שם אם הברה הנשמעת תחול על פ' יונק וועל, והושאלת להוראת התהברות יזרות ואהבתה : ז') מבלתי הרעת. אליהם גרמה אבוזדים : מכחן. אולי דעת הגביה לא על משפחת המהנים בלבד כי גם על כל ישראלי שע"י שטורת תורות הקדושה זו נבחרים להזות מלחת בתמים וגוי קדוש (פר' יזרו) : אשכח בנים, אסיד השנחות מהם וונעו : ז') הרבה. ברוב ספר בני ישראל, או כל כמה שכוניהם רבו ונדרלו : נבדום. של ב' או של כהניהם : ח') יאכלו. זה נלי ספק מושב לכחנים הנושאים נפשם, הנכפים (ואליו הוא נשא את נפשו, פר' תצא) לעז ב' לבעבור יביאו עליי קרבן החטא הנאבל לנחננים : ט') עלי. עד העם והכחנים בכלל : יוד' ח'ן. התאו והחתיאו : ולא יפרצנו מדרך טבע : לעומר. להחיל אל רבו : ז') בעצו . . . ומקלו. באלייו העשויים מעין שטמנו לך ועשה לו נס מקל. רוח זוגיות התעתה, אולי דבריהם כמשותם, יציר של זנות ועריות השתקיק יצרים החוב : יג') צלה, של כל אחד משלשת אלונות אלה שלא ידענו בבורר: יד') הם. בעלהן, יטרו, יתפרק איש מעל אותו לונות בסתריו עיריו האשורה; או הוא מנורת פרד הנולד משני מינים: דקירות. המקידישות אתנן לאלים ולבחים: ילבט. מצאנו פעיל זה עוד פעומים בספר משל (יוד', ח' וו' ז'), ופירושתו שם בחילוף אותן אותיות יLEFT, יהו ייבשל; וריש' זל מביא דוגמתו מל' חכמים (ספר פר' ויהי העם כמתאננים, בעהלוך) נתבלטו ביד', אבל הוא שפרשו ל' גיעעה; ויש לתניה שנם שם הוא ל' מכשול, להפוך מדברי יעשהה (ג' יד') ואמר טלו טלו פנו דורך תרימו מכשול מדרך עמי : ט') הנגלי. שם שמת בטה תפורה, וכן למטה (יב' ב') בגלגול שורדים ובחו : בית און. שם לעג לבית אל : ואל תשבענו ונו. בהוחכם פוסחים על שתי הטפעים, עד' שאמר ירמיה (ח' ב') ואם חי כי יאמרו לנו לשקר ישבעו : ט') עתה ירעם וגוי. עד' כי עתה שלחו את ידי (פר' וארא), היהו שולח ; נם כאן רצונו אם לא היה חושאסם היה' רועה אותם כנבש וועה נבר נרחב (ישעה ל' כ'ג') : יי') חמוד עראי (שות דבר נמצא בבל נו') רק פרצנו גדר ונעשה דבר תדרי: ודים בדמים. רצחו הרבה ב'א זה קרוב לוח עד שעדים נגעו אלה את אלה : ג') תאבל. תואר שופמה נאבל, כי אמלן ונגרת כל יוישב בה: בחרות. שיופיע בית זו זמה לשימוש ב'ת בנערינו ובוינטנו נלך (פר' ב'א) להוראת יהדו: יאטמו, יטפו ויתפנו : ד') במרפי חhn. כ'ג' האמתות. באמת עמד יש להם טענות רבות ננד מהניהם אם יוכחות (טול קיטט מבין שניך טול קורה מבין עיניך, ת'ב' ב'ב' ט' ז'), וכגון שבתייפת עמד הוא עד' אל תאמר לך לך ושוב: ורובי מושב להושע בפרט: בא ושותע מה בטיח המדבר; וכן נגוי זה של עמד אנו מושב להושע בפרט: ה') וכשלת. תשמע קלץ יצרך רוע: הרים. בטחטטיא: לילת בטחט: נבי. הוא הבן הנבר לאעלת חריל להוציאו העם: ודמיוו. מגנות עיני נגרת ולא

אטיהות בדרכ (פר' בשלח) אשישין: ב') ואברה. אותן כה (קנה בחילוף אותן ניכ'ק, ובן-בר) יש הבדל כמו בין זבן קבורי בלא, ואשר כרויות לי (פר' ויח') יש לפתחו ל' קניה, ויעקב מיחס לעצמו מה שעשה אבי אביו; וכן יוכחה לחם נירה גROLAH (מלכים ב' ו' כ'ג'). קני מזונות רגיט להשביעם: Chardin שבחאות הקדם הלקם לוasha למן מה קובע לה אתנן כתף ומונות; והגביא עשי סך הבקף ומטרפז האיפות הוורי עלי שפה עדר האשה; ושורדים הם מאכל בהתה וחשקלים הדאיות מועלות, ואם עמד שהוא עשוית האפה, פר' בשלח, הוא מ████ל אדם ליום אחד, חז' ד' ליה לחתשה חדשם, וכן הוא אמר (ג') טים רבים תשבי לי; ווגמישל ב' הגבאים מחתמת זוגיהם המונעים: נ') תשבפי לי. חמתייג עלי אם ארצת להחוור עמק: לאיש. אטילו לבעלך: וגם אני אליך. נס אני אם לא אוחק חיקת, לא אוחק נ'ב' תיק אש אהרת; ישראל אשנו מוסחים על שתי הטפעים ימים רבים, מיום גלותם מארdemת לא יעבזו עוד אללים, אבל יאחו נ'ב' משוב אל ה' בבל לכת, והוא לא יטש לbehor בניו אחר: ד') אז מלך גנו. בלי שריה גROLAH ובלי שריה קשנה, לא נאמנים לאל עליון ולא לאל שפל חערך; ואין זבח ואין אפוד לעבדת ה', ואין מצבה ותוריפת לעבדות האלילים: ה') ואת דוד מלכים. יכו מעצם הטעוב החת מלגנותו בעת יראת אלהי אמת מושלת בארץ; ושם דוד בתוכחת ייד' כמו בספר ד'יה מורה על אהיה כהיבת או חתקת ספר חזשע, ועט'ש על שם יחזקה בראש הספר: ופחרן. פחד פחז אחד הם (ה-ה-ה-ה) ונורף לשוניהם שרש תרד בשתי הראות, מזרות ויראה וחיה ודרת הנחלת בז'ן תמצא בשניים; א'ב' עניינו מהוירותן למלאות רצון איש, ויראה פן גפתות מהובתו:



א') כי ריב וגוי. מפורש במקה (ו' ב') כי ריב לה' עם עמו ועם ישראל יותר, טרפם העוניים והוא מטר טענותו לפניו: ואין דעת אלהים. עד' ולא ירא אליהם האמור בעטלק (סוף פר' התא); נם יראת אלהי העמים תוצאה חמד ואמת: וכן ב' לא בלבד טעו אחרים אלהים אחרים רק נם אוחם לא יראו: ב') מרצנו האתנה ראי לבודא תחת הובגה זו שהוא חצי הפקוק; אלה וכחש גנו' לא היו דבר עראי (שות דבר נמצא בבל נו') רק פרצנו גדר ונעשה דבר תדרי: ודים בדמים. רצחו הרבה ב'א זה קרוב לוח עד שעדים נגעו אלה את אלה: ג') תאבל. תואר שופמה נאבל, כי אמלן ונגרת כל יוישב בה: בחרות. שיופיע בית זו זמה לשימוש ב'ת בנערינו ובוינטנו נלך (פר' ב'א) להוראת יהדו: יאטמו, יטפו ויתפנו: ד') במרפי חhn. כ'ג' האמתות. באמת עמד יש להם טענות רבות ננד מהניהם אם יוכחות (טול קיטט מבין שניך טול קורה מבין עיניך, ת'ב' ב'ב' ט' ז'), וכגון שבתייפת עמד הוא עד' אל תאמר לך לך ושוב: ורובי מושב להושע בפרט: בא ושותע מה בטיח המדבר; וכן נגוי זה של עמד אנו מושב להושע בפרט: ה') וכשלת. תשמע קלץ יצרך רוע: הרים. בטחטטיא: לילת בטחט: נבי. הוא הבן הנבר לאעלת חריל להוציאו העם: ודמיוו. מגנות עיני נגרת ולא

א) המשפט. האל בא לשפט אתכם ולהשיב נמולכם בראשכם ; ולפרש נרקב המשפט, עליכם לעשות משבט לעשוקים, לא ניל מפני בית ישראל שלכארה עניינו העם ולא פנדריהם בדברי ראמ"ע : כי פה וננו. ל' מושאל : חטאתם והחטאתם : כ') ושותה. יש מפרשנו כמשמעו, הסטיט ומרחיקים מן הדרך הישרה והחטאו במקום לרצוח עברי דרכך (למטה ו' ט') ; ולפי דעת ז' גם פה ורשות פרושה שבפסקוק הקודם ויש מפרשנו ל' והב שחוות (ד' ב' ט' ט") שהוא הטען אותו ומנור שטח וענינו מרודה, אף כאן ושחתה כמו ושחתה, טמן ועתה רשות במקום עמוק, וניל נון בדברי ה' פליפיאן שהוא כמו ושחתה, וכן למטה חמיוק שחתה בת"י: טטר. עונש ; ומהוק דעתנו על כל דבריך ואח"כ הוא אומר העמיק שחתה בת"י: טטר. עונש ; שמשפט שבפסקוק א' ענייה משפט ה' יוסורי : לכלם. גם לדתון העם, ולא בלבד לכתנות ולቤת הטלך : נ') אני ידעת ואני. אין נחר מnder עני : ההנית . גויתם כל אחד מכם והזנתם עמייכם, בחטאכם ברגבים ביל' בשות פנים : ד') לא. יתנו וננו. כתנות מהווים ערנרייך, כי לא יהפכו מעלהם לתשובה ; ורוב המפרשים פירושו רוע מעלהם נס שנינעל בפניהם שעידי התשובה : וטיבות כי רוח זוננים בקרבם ניל שוטך פירוש ראשון. רוחם ותאותם לzonot , ובכן אינם שמים לב לשוב : מלבד שורעת ר' שמעון (אבות ט' ב' ג') ואל תהי רשע בפני עצמן (כט' רטב' שפירושו אל החזק עצמן כריש נמור) כי תשובה היא תיקון לכל עבירות היא דעת גוננה ואין להגיה שנביה ייחשנה : ה) וענה. והעד : נאן. גנות רוחו שלא נגע לפני ה' גם כי נכשל ונפל ארץ בעבור עוננו, ואולי כוונת דוכתב היהת לעשות גם יפשלו בנין קל ולקרתו ישלו כמו בשל שאחריו וענינו חליות כח (כשל בעוני נחי, תהליט לא' א') ובצאנם וו'. עם' שלמעלה ד' ט', ד"ג לפיטים דעתו וכעטו ע"י קרבנות: חלץ. עצמו או ברכו נח. ז') גנים זרים. דברם כמשפטם, ע"י גנותם : או ל' מושאל, הבנינו חזק והו תח' חזק דת נבירה : עתה וננו. בזאת עתיד קרוב מאד יכלו בחיש אחר (זמיריה י"א ז', ביריה אחר), גקייד זמן, הם וככדים מנת תילקם : ח') בית אוזן, אין כמו למעלה ד' ט"ז ולמטה י"ד ח' שם לען ובזון לבית אל עיר בנהלת אמרית, רק זה שם עיר בנהלת בנימין (חוושע ז' ב', ו' ח' י' ב') כמו רימה ובגעה איזוכרים לפניו : אהדרין. האבט איתה בנימין כי צויט וודרכן ! וטנהו כבש כל החלק בנימין טרם חנק אולו לפני יודשלט, וערשת וחשנים אגלו ע"י הגלת פלאסר שלמנאצ' : ט') תומאה. עונש ויטוין אהרי תוכיה ה' על פגיהם רוע רדים, ונידך לשפט שבספק א', וין תומאות בלאט (חחלים קמ"ט ז') : נאמנה. דבר קיימ ובלוי מתומות, והאוונות הין מזאות (ט' ב' ח' ט") הבשאות ומשקוף באשר ישא האוון את חיונך, וכולם ממוקו אם שתקה לבני איגנה מתחמושת לעולם, וגם האוון האקי נמלאתו מזואי מותות ידו רבר קים : ז' ז') כמסני נוביל, הנוגלים טן שעניות חולק. מנהלתם, כן הם חומטם ויעשיקים היושבים תחת משטרם ; ומעם מזカリ יהודה ומעם אמירים לחת את האמור בז' גם בז' :

"א) הויאל. לפ"ד פעול וזה מל' מקום עניין ל' הופטה, וכן ר' ול' לא נתה און לדברי נבאי תוספות ללכיה אחריו מצות מלפני ושוריו לעבר האלילים : ז' ב') בעש וירקב המשיחותם לאט לאט ; וגם אני לא הכאתי עליהם עונש גדור בבח אחת, רק תועבותיהם הילכו והתיישו בהם עד שלא עזינו בת למני איב' : ז' ג') מזור. מפתה פל' לא זו' ולא חבשו (ישיעית א' ו') שמותיאים ממנה לחזה סוויחה שבת וויריט ומשללבים הילאה : ז' רב' אול' שם מלך אישו בלתי גדור לנו וכל פטוק זה מופב לאייה מאורע שלא הגיע בקבלת עדינו : ז' יהת. ממוקו נ' שעבון הרים הנראים כאלו הआחר מש' מצד זה והআחר מצד שעננו (ז' ר' ד'), ז' עגינו הטרה בקושי ; וכן הנה חקרוג לו (משל' כ' ה' ו') הוראות בקושי, ואולי ממשקו הראת שחוות (ד' ב' ט' ט") שהוא הטען אותו ומגורה שטח וענינו מרודה, אף כאן ושחתה כמו ושחתה, טמן ועתה רשות במקום עמוק, וניל נון בדברי ה' פליפיאן שהוא כמו ושחתה, וכן למטה חמיוק שחתה בת"י: טטר. עונש ; ומזהוק דעתנו על כל דבריך ואח"כ הוא אומר העמיק שחתה בת"י: טטר. עונש ; שמשפט שבפסקוק א' ענייה משפט ה' יוסורי : לכלם. גם לדתון העם, ולא בלבד לכתנות ולቤת הטלך : נ') אני ידעת ואני. אין נחר מnder עני : ההנית . גויתם כל אחד מכם והזנתם עמייכם, בחטאכם ברגבים ביל' בשות פנים : ד') לא. יתנו וננו. כתנות מהווים ערנרייך, כי לא יהפכו מעלהם לתשובה ; ורוב המפרשים פירושו רוע מעלהם נס שנינעל בפניהם שעידי התשובה : וטיבות כי רוח זוננים בקרבם ניל שוטך פירוש ראשון. רוחם ותאותם לzonot , ובכן אינם שמים לב לשוב : מלבד שורעת ר' שמעון (אבות ט' ב' ג') ואל תהי רשע בפני עצמן (כט' רטב' שפירושו אל החזק עצמן כריש נמור) כי תשובה היא תיקון לכל עבירות היא דעת גוננה ואין להגיה שנביה ייחשנה : ה) וענה. והעד : נאן. גנות רוחו שלא נגע לפני ה' גם כי נכשל ונפל ארץ בעבור עוננו, ואולי כוונת דוכתב היהת לעשות גם יפשלו בנין קל ולקרתו ישלו כמו בשל שאחריו וענינו חליות כח (כשל בעוני נחי, תהליט לא' א') ובצאנם וו'. עם' שלמעלה ד' ט', ד"ג לפיטים דעתו וכעטו ע"י קרבנות: חלץ. עצמו או ברכו נח. ז') גנים זרים. דברם כמשפטם, ע"י גנותם : או ל' מושאל, הבנינו חזק והו תח' חזק דת נבירה : עתה וננו. בזאת עתיד קרוב מאד יכלו בחיש אחר (זמיריה י"א ז', ביריה אחר), גקייד זמן, הם וככדים מנת תילקם : ח') בית אוזן, אין כמו למעלה ד' ט"ז ולמטה י"ד ח' שם לען ובזון לבית אל עיר בנהלת אמרית, רק זה שם עיר בנהלת בנימין (חוושע ז' ב', ו' ח' י' ב') כמו רימה ובגעה איזוכרים לפניו : אהדרין. האבט איתה בנימין כי צויט וודרכן ! וטנהו כבש כל החלק בנימין טרם חנק אולו לפני יודשלט, וערשת וחשנים אגלו ע"י הגלת פלאסר שלמנאצ' : ט') תומאה. עונש ויטוין אהרי תוכיה ה' על פגיהם רוע רדים, ונידך לשפט שבספק א', וין תומאות בלאט (חחלים קמ"ט ז') : נאמנה. דבר קיימ ובלוי מתומות, והאוונות הין מזאות (ט' ב' ח' ט") הבשאות ומשקוף באשר ישא האוון את חיונך, וכולם ממוקו אם שתקה לבני איגנה מתחמושת לעולם, וגם האוון האקי נמלאתו מזואי מותות ידו רבר קים : ז' ז') כמסני נוביל, הנוגלים טן שעניות חולק. מנהלתם, כן הם חומטם ויעשיקים היושבים תחת משטרם ; ומעם מזカリ יהודה ומעם אמירים לחת את האמור בז' גם בז' :

ב') מימות אחר שהבחן מבחןנו עבר נגא מפסכות מוות, וטitem תשקע החמת ביום השלישי יקומו על בורינו : ג') ונגדעה. עד' ירידת הים והשבות אל לבך (ט' ואחתגן), נתקן מחשנתנו לזרות, לבקש לדעת, בלווי להגיח ע"ש מעשנו פ' כי זענו ולא ער הוא לנו : גנן פצאו. שגבל יודעים שאיא פ' מזדה ; וכן הכל זענו והלא ער הוא לנו : גנן פצאו. פ' ז' עז' חזרוי חשובתם לא' יארינו יודעים שה' נדרש לדוריישו : ד') גען בקר. בן הרוחוי חשובתם לא' יארינו יט' : וכט' משפטים. ניל שהית להחטיים כט' טפהא להטרידו מתייבת משיכים חרואיה למבאא לדבקה עם גלק', הטל ממהר ליבחר ; וכן למאה י' ג' מומעם ומטל' משפטים היל' וכן מושעם גם כאן בתג'ן דטום בערלין התרמ"ט הוגה ע"י הח' מאיר הילוי לעטערו : ח') בגבאים. פ' י' ח' ע' הגבאים האצבי בפ' והחטאתי כאו' זיא', וכן תרגם גם יהונתן ודרני כנחר נפ'ק, וכן בתרגום השבעיטים (ח' מ' משה ארנסו ואל' בנא'ו) : ו') כי חמד וגונ' . מושב לפטוק ו' בסיטון הקודם, ומוניר דברי' שמואל אל שאול (ש' א' ט' כ' ב') ; חמד' . גמלות חסדים איש לוי' ה' י' נאים . כמו און נאדים חמוץון (תחלים פ' ב' ז') , יציר' הונצ' מארטה חלש מג' הגנה וזולש הדעת, ולירוב משותש להדראה זו בשם בשוו', בשנות הוא בשד (ט') בראשית) : שם. בהיותם שם במקום שכורתי ברית עניהם, כל' תכף ומיד, וכן פחדו פחד (תחלים י' ח' ה') : ח' קריית. שם גובל : עקנה. נראים בה רושטי. דט' בדריכת רג'ל ; ובידושטי 'מאי עקיבת' יין ? בחוזא דמלכ'ן ברכבת עקבה מדם' ; (ח' משא ארנסו ואל' אבל בתלמוד גבל' (מכות י') פרישותה שהו באשר ישא האוון את חיונך, וכולם ממוקו אם שתקה לבני איגנה מתחמושת לעולם, וגם האוון האקי נמלאתו מזואי מותות ידו רבר קים : ז' ז') כמסני נוביל, הנוגלים טן שעניות חולק. מנהלתם, כן הם חומטם ויעשיקים היושבים תחת משטרם ; ומעם מזカリ יהודה ומעם אמירים לחת את האמור בז' גם בז' :

(אנבי-אנחנו) בח' הרג' : נדרומים. ממוקו נ' וגונ' (יה-זון) אנשי משיח:

ו') באהם. לאנוט נשים הראו הוות חמדת יצרם: אמהם. לפי כללי הדרקון וחמור. הייר תמוורת ה"א למד' הפעל, ועת"ש למלعلا ב' טז'; וכינוי אמהם שהוא לא רביום היה ראיו לחזור לתנור ולעשותו ליהירה, אבל החזרתו לשמש שריט שבספק הקודם גמו יותר הכנויים שבפסקוק: כל הלילה. שמו משכניים יצרם באשח זו לא יארבו לאשה אחרה, ובפרק חזרים לארכטם שנית: ז) ואבלו וגוו, אמר דוד המלך (טוק מטור ז') בור כורה ווחפרהו וגוו, ישוב עמלו בראשו וגוו; כל שררת שעמיש למלעת פסקוק ז': א) שעתה. המשית, מישיהה, וקרוב בהזרתו לחזרתה התדריתת, וצונות שייעצז לם גדרו אבזרה וכאלן רצאות בידיך, ואז מלת כי לחזרתה התדריתת, לפי שיזמה עשו: י"ד) שעורייה. דבר המשמר שעדרת הראשון: שם. תמיד, ועמיש למלעת פסקוק ז': א) שעתה. המשית, מישיהה, וקרוב בהזרתו לחזרתה התדריתת, בנין גפעל; ושידיש שוא מורה שמייה בפונת יתחר משרש שום, וכברות לשרש שזה (שיזמי ה' לנגי, חללית טז') : קאיד. מנורת תאר קאדר, וכברות השבליטים קאיד גען; והאן ל' פושאל להזרת כריתה ולפין; גם לך יהודה מונן כלון, וזה בעבור עוגץ בשעה שללה בדרעתו לשוב שיבת עט', ורומז לגבורות ירעבען: בן יואש (ט"ב י"ג פ"ה); ומקרה זה דבוק לבא אחריו:

9

שנמא. אולי היהת דעת הבודה לכתוב שכמתה, והנקן פירשו מל' ולעבדו שכם אחר (טפניהם ג' ט') ; וגם עניין זה סמוך על איזה מאורע בלתי גודע לנו: כי. בודאי ובאמת, ונמהו רביים; ואולי רציחה זו עשי הכהנים לי' מושאל, ע"ז זמה וצונות שיעצז להם גדרו אבזרה וכאלן רצאות בידיך, ואז מלת כי לחזרתה התדריתת, לפי שיזמה עשו: י"ד) שעורייה. דבר המשמר שעדרת הראשון: שם. תמיד, ועמיש למלעת פסקוק ז': א) שעתה. המשית, מישיהה, וקרוב בהזרתו לחזרתה התדריתת, בנין גפעל; ושידיש שוא מורה שמייה בפונת יתחר משרש שום, וכברות לשרש שזה (שיזמי ה' לנגי, חללית טז') : קאיד. מנורת תאר קאדר, וכברות השבליטים קאיד גען; והאן ל' פושאל להזרת כריתה ולפין; גם לך יהודה מונן כלון, וזה בעבור עוגץ בשעה שללה בדרעתו לשוב שיבת עט', ורומז לגבורות ירעבען: בן יואש (ט"ב י"ג פ"ה); ומקרה זה דבוק לבא אחריו:

ג

א) אל חבק תן שופת, וקרא "האויב ידאה כנסרי" וגוו; ויש להנינה כי חזש הנביה ע"ז חנויות ידו יותר איכריו היה מסתיע חרבה בריבורה, וצזה להצהיר)

א) ברכאו לישראל: פימי זואש זירבעט פנו (ט"ב י"ג פ"ה, י"ד פ"ה): נגלאת, יראה שלל תשועתם מיר אויביהם לא חועל כי מלאה אריגם חםם, ובכן: התשחת האושן בגימאים שקדום למובל: שקר. ומדראים תומת נ' (זה-ין) שמננו גו גול גם גע גדור. למיטם בל' בושת פנט, והזיבת מגורת נ' (זה-ין) שמננו גו גול גם גע (גדע) גור, גולט ל' ביליה: ב') זברות. גם בהושבייהם להם לא שכחתי רוחם הקודמת, ולא הגנתם פ"א בזכות אבותיהם (ט"ב י"ג פ"ג): סבגום. מכל צד, כל' עבדותם האלילים שחייא עבירה בין אדם לטקסים מעד זה, והחמסם שהיא עברית שבין אדם לחבריו מעד זה. ומעטה: אין בהם שום מדחה טוביה: ג') יאמחו מלך. בעבודתם האלילים שהשבוה סמך מלכוותם כדי שעיליהם עין ממן גם כי ישבי שרים. בחמסם, כי נחנו ממן להם תרומה כי' מני חנור. יצהיר של ערווה וחנות הוא לכטא משפט להציג עשויקיהם מידם: ד') כמו חנור. הטעמונו מלעל לעשוות ל' זבר כרואי, אש בוער בלנו של אדים: בערה. העטמונו מלעל לעשוות ל' זבר כרואי, ותנור הוא (דברי ש"ל) ל' נוטריין אتون גורא; ואולי אעתן כל' ארטין כמו אטום בל' עברי, שהומו טנו בתוכו, ואתון הוא חמור הבר (דברי ש"ל ג'כ'), והמור היישוב הוא חם ברכבתו עם נקבתו, והטור הבר הוא חם ביחסו במ' תנור: מעד. להבתו: מלווש וגוו. כל'ו יצור חדל לשעה ואינו שבע לטלט, וכונתו על עבדות כיעור שעבדו את הבעל ואת האשורה: ה') מלכון, אולי הרואי מלפלפה, ובאים חג שלו שתו ושכרי עד כי נחלו (חלו ל' עמד גם כי בבן חפיעל): חמת. יש להנינה שהזרתו כמו מהחתת בל' חכמים להזרת גנול; ולפירושו מנורת חם לא יעדק עם חלו: משך. מלכט (הוא בעל, הוא פל, הוא פעור, והוא נב, ושם אחור בארזין או ג' אבל הוא וענודתו חם הם בכל מקום): משך ידו את עצים. אה ולא מן. מלכט לא הזרק לווצצים רק קרובם אליו; ולץ (מנורת רין, להצהיל-לחצחו) אדם רץ לעשות דבר בל' שום לב על תוכאותיו; וזה מרת כל גנאי:

להורות להזח חידך לבוא לידי הצלחה; ולטמודיו היו בעזיותם דבריהם זרים שלא תובן הועלם: י"ג) ובמי גנו. הושבם למאוזן חן בעיני ע"י קרבנות; הלא טוב שישחוו הבהמות ויאכלו ולא יעלו אותן כלול על מזבחיו: הבבוני. אשי, ואחותו הר ישן גם בשם להב והבה, ומצענו במשנה (פר' במה מלךין) ולא הבהיר: יזחון. כמו וזה אדרונו (מ"א א' ט'): עתה. להפוך מהיות לרצין לפניה קרבנותיהם לא יעלו כ"א להבדיר עונם: ישנו. עד' שכתוב בטופ קללות כי חכמו והשיבך ה' טזרם באנוות גנו' שפלשות נורו והוא להם פנות לעודת אל עם שנשתעב ביהם: י"ד) היכלות. לאלאין ובזה קוה להעדר מאוביון; וכן יהודה בטה לא על ה' רך על עדו היבשות:

¶

א') אל תשמה. אל התקש לך הנאה וסיפוק, שוואת הדראת שמה: אל נול. מקור נל גולל. שמחת שכזון שאדם מתגלו ורתק, והוא שמחה עברות אללים שבמי הנביא: כי גנית גנו. וכדי לך מחשבה זו לדתאבל: אהבת גנו. גם למעלה (ג' ב') בתבן המנאפת נזכר חומר ולחך שעוריים, א"ב כך היה מנג אתבניהם; והמשאל בוננו פנית למשבחי גנים ורים למצואן חן בעניות כדי שבאים צחון יבואו לעזורת, תחת שתיה לך לפנות לה' אלהיך: ב') גן ויקב. חולך ומוטף על הטשל, אבל בני בריתך יבגרו בך ביום צרה; וכן עשה מארים עם ישראל ויהודה כמה וכמה מעמים: יכח. פעיל עומד גם כי בנבן פעל, וכן כחש מעשה זות (ספר זבקוק): ג) לא ישבו גנו. זוגות והעלולים היוצאים ממנה ייטמו גלחות, ותחקים בתם קללה ה' והשיבך ה' מציריה באנוות (פר' חבו), ובעדתו שם אליהם אהדים (שם); וזה ל' טמא האedor כאן: ד') ולא יערבו לנו נסבdom, שם נכלל בפעל יסכו שלפנינו שפיעלו בקרבו (לפי דעת בעל התעמים שהטעים מלה לו בסגול, שני במאפיקים, והברילו מותיבת זבחיהם, אויל מפני שהונכים היו קרביט נולם על המזבח ואין לבעלם ולא לנרגים חלק בהם); אבל לפי חז"ל הרבד נבוחם ורצק לשפהני והמנול ראיו לה זחיבת חלק בהם; ולא ידעו בוiron משפטם מערם בימי אבאלם על מת, אויל אכלו סעודות הבראה על קבר מתחם לגבוי אליליהם מקור הרע ברי' שיטנו מלהם צורות אחרות: כי ל' אבל, לא ינאוו עוד בית ח' כי לא ירצה, אבל יאכללו אבלות קרבן; ולמלאת תאותם ולא במושבך לאכללו אבלות קרבן; והנה בכל פסק זה היה אויל לשון אל, ואoil בחר נלשן לא להורות צווי גמו, ולא להורות חוף וצין חמויאם בלשון אל: ה') מועץ. היהת דעתך לפרטיו מענין קרא על מועד לשבר בתרוי (אניה א' ט'), ושם חן שאחריו גם הוא מל' אפריו חג בעבותים (תhalim טף פ' ק"ה) שעיגנו בהמה פוגנת לשוחטה להורות חרב וטבח; אבל לא ננטק קולי בגין הפני כי פירושי נראה להם זה ובלתי ראיו לכבוד ח' ; וזהוילו לקיים הידוש ההונג שגנולותם ירושו חסרון בעצם בהמנע מהם לשמהם במועדי ח' ; ו') ששה/ וההההן מארחים מהמת שור וצדקה הקורבים לבוא עלייה, ומטעים קראתם

השתנות רבות בגונון כתמי: משעו. בשין החרואנו קרובה לפצע כל'ה ולכשע ביני ובין המות (ש"א כ' ג'), אם נדרך הוא לעמו: ב') לי יזקע גנו. יערנו תמען אוחז עבורת האלילים, אבל לא האמננו באלהות כ"א באלהות: ישראאל אנו בני ישראאל: ג') זונה גנו. מה חוללה להם באמונותם כי אם זוניהם ומשליכים אוחז נום תורה, שלא להגנתי ולכרכו. צויתה כ"א לאטומת? וחנות התיישה בחט ואימם יחולם לעמוד לפניהם אויב: ד') המלכנו, חシリו מנו ערמות מלכים ואחרים לא שאלו את פ', או שידעו בהם כי יתעומם אחרי ע"א: לאן. טקון התבגה שרש ענה, והזראות עלול טبع לסתת מה; השתחמש במקצת מספט והביס לשעות איהם עצבים הויתה סבה לא להרבות עשרם כ"א להגדירה; וכל זה משבע, כי תורת ה' חיליאן כה גנט האדם ושבלן, וע"א המכוברת חתיהם; ושת עצבים מל' יזרע עצבוני (איוב י"ד ח') לי' צידת אבירים, ועצב חוליקת אותיות בומ'פ' הוא עצמן; ושבועה (מ"ה טז) קא לאלאים צירום ממוקר איז ואזרה, ולשינו השמות עצביים צירום מלבד הוראות הנזכרת יש הוראת צער ומכאוב: לפי' שעיבורותם מנאה לד' צער ומכאוב: ח') זונה. אוחז, והוא ל' לגן ע"ז אונם להם ולא יזקע (תהלים קל' ה' ז): עד מתי גנו. גם חם זוניהם כי אין מטה באליהם ווועט לשוב אליו, אבל גנטם איזוקה בזונות, ווועט מתאמיצים למטרו. מושביהם: ז') וזוא. בעל הטעטם עשו דבק לחייה משיאאל שלפנינו; ויש לדקן לא אוחזין. ותיבותם כי מישראל עמדותה בפני עצמן, והגביה הוציאן מפיו דין קריאה עלי' פישראאל! נמצאו אליו זה ולא עבורה הטעט; וכבר בעגל שעשן במדביה בשור אפים, אבל לא עגל ממש ולא עבורה הטעט; וכבר בעגל שעשן במדביה שבונב ויקומו לצחק, פר' חטא, שעינינו כמו והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו) שביבא ד' נורא (ד' נצוץ, חלק קטן של פחט בווער המית גבורי נבוגדנאוץ, ושלשת רע' דניאל לא הוזקן מכל' יקירת הגדור (ועין המקראות שם): ז') כי רוח יזרעו גנו. עכודת האלילים היה מעשה הצלב וסכלות במעשה ידיהם אבל לא יהנו ממנה: ח') נבעל גנו. בגיןו לעודת ננד אריך לאשרו ולמערים, אבל מאננו החפשי: בכלי גנו. ישראאל פנו לנו לנטם לברות ברית אחים, אבל אלה חשבנו בלבם ומה תועלת חטא לנו מברית עט עם חלש ורעה ידים! ט') מרוא גנו. כן היה מבע אישור ביטים חם, ישב באותו בד בארציו ואינו שם לבו לירש ארץות, ולא ירא שאחריהם יבואו וירשו ארציו: הוננו אהבם. מל' אתנן (שממן תנאי בל'ה), המכיתו לאשוו עוזרם אם יצטרפן, ובלבו שיבואו עתה לעוזרם ננד אריך: י"ד) אקבצם. אעשרה באופן שלא יאטרכו עוד לעוזרת שות אומה נכritis ויישבו על אדרמתם בדרכו, זה נראה לי ל' אקבצם; וחביבי רציו לפניו על הנגולות הצעותית להם לעתיד, וקובלם לא ננטם באוני: ויחלן, ל' התחלה כהוראות התריריות וחטר פעיל אחר "לנאות, להנחש" או דומיזט; ונבר אמרתי למללה (טוק א') שזה סגן נביא זה להשmitt תיבות הנשמעות טאליהם ע"י תנועת מה: מלך שרים. מלך ושרים: י"א) כי, ל' אבל, כמו לא אתם שלחתם את הינה כי האלים (פר' יונש): י"ב) רבי תורה. למשדים נבכדים

אליה (כמו שהוא אוור הרוית נדליה); אבל גם שם לא ימצאו טנו; רק כאן הגביא מתנבא על מלכות ישראל, ונבאות מוסדרת על מאורע לא גודע לנו: מהחדר לכטפם. בתיים וארמונותיהם התהדרים שנבנו להם ע"י כסף מלא שבעיר, ישארו שמה ואין יושב בהם, ובכן יULO בהם קימוש עשב כל' ליה הנכש ויבש ברקלה, והוח קוין עשוי כמן זה החצים בשלוש הוות (ובן דם קוין השוענים), ובודאי יש כמוהם גם בנטיעו סרך הנדרלים במקום שמונן: ז' יידעו ישראל. שעד הנה בשמע תכחות הגביא היו אומרים אויל מרבר דברי הבעל הוא! משגע. אך שקר ושגנה בפיו بعد שהוא מתקלל כי רוח אלחים בו! ואעפ' שנוי קדם היו מאmins כזאת כי דברי השוטים יגידו עתידות, מ' המפרש גדור יש בין המדבר מפי אלהם ובין דבבך מחתמת שגעון: ורבה. ו' ההפן; על רוב ענן. הרבה קללה במשעי יידך; ושרש שטם קרוב לשטן (מוות-נות), א' משטמה נרדף לשטנה (פר' תוליות) ל' התנגרות לצון אדם: ח' צופה. רואה בראשית דבר שיבא באחרית הימים, כמו צופה העומד בגאות רם ורואה רוחות תנוף כשהן צפות ומתראות; ואיש כזו שהיה לו לאפרים אצל אלה, היה בעינו נבייא משמש בגין שפטיו למונע ממנה הנאותי, להיות לו פת יקוש, מוקש מונע מעשות כצון לבו, משטמה ושטנה בבית אליו בחתנגו לו מלאות חפץ יצדו בעבודת צונות וכיעור: ט') כימי הגבעה. שיוציא לדעת האיש הלו במשכבר וכור, ואח' התעללו באשו (שופטים יט כ'ב, כ'ד, כ'ה); וכן הם שטופים בזונה: י')unganitis וגו'. עם מיוחד בלח פונה לעבדות אלילים ולזומה היו בני ישראל

בתחלת היותם לעם, והחלו בעבודת אלילים בהצמדם לבעל פעור; ובעודת העגל בתמי לא הייתה עבדות אל זו, רק תח' לאל תמונה (עין בפירוש ע"ה); ואם כתוב ויקמו לצחק, דעתם היה לצחק אבל לא הספיקו לעשות כן, ומשה בא וראה חמורות שהן נגעות לzonot, ושר הלוות ויראים: לבשת. לעבדות אל מתועבת שראו לחייב עליה; והוא דבר שנפש הופך קיצה בו: כאחכם. שם, ומשקלו אהב, או ג'כ' מקור; כמו שאחוב, לא שאחוב, ממש לחיות שקויצים, אבל מאחר שלא היו מתחומות נראה כאלו אהבו: י') בבור. לט' מקומו ר'יל, ביחסו שכיסחו אדים מתכבד ומתפאר בהם: מלחה וגוו. י' מותו חכף שנולדו, או קשה מזאת ימותו בבן אמרם טרם יולדו, או קשה עוד אך קלט הזרע טרם יוצר חולץ יפדר ולא יוציאו: י'ב) מארם. מ' השילחה, ושכלאות באופן שללא יזכר שטם על בנים ויכחו מן הארץ; וכן מאי מה שאמרו ר'ז'יל נ' ט' שאין לו בנים נקיין מז חזיו (לא ימושו כי ידרשו את אויביהם בשעה, סוף טומור קב') ; מארם. מחוות עוד נחשבים כארם: נם. מלבד ואת עוז צורות אחותות שמרותם להם: בשורי. בטין תחת טמ'ך, ודבר זו הוא, שידוע כי בימים הקדומים לא היתה שם כ'א ש'ין אחת; ויש להניז שגט שרש שור להוראת הבטחה יש מטבח בו הוראת ריקוק: י'ג) לזר. עד רוכלים שעאנם חטפים במלחתה בטן שנאנטר בליש (שופטים י"ח) שיוושבה כמשפט צידונים היה עם שוקט ובוטח, ומצדון ידו יושבי צור: שטלה, כל' לשטילה הוראות קחת אילן ממקומו לעמלו כאדמה יותר רואיה לו, וכן אנשי צידון בנו את צור ונחישבו שם, והבת

נדלה על אמה והיתה לרווחת עמים; וכן אפרים כל' בני ישראל יצאו ממצרים ונחישבו בארץ בנו: בנו. מדעה שמן, לי' מושאל: ואפרים. רואייה להוציאו וכו'. לחץ מעשי עדר שגורם מזאת בנוי בדי' איב': י"ד) משפל. ע' שביל אדים משביל ומגיליה וקונה לו פגנות וזה וכסת, קבוצת הוגנים כמו אשבול זה הטען עגבים; אבל הולך ומתקמעת הוא בענבי, בן מי שהיה לו בנים ומתח נקרא משוביל (בשין); ובאן ר'יל רחם שלא יליקט ר'ין האבר ז'ק משוחחו: צמקרים. בלב ללחחות הלב בעמוקים האלה שאין בהם ללחחותין י'ן: ט'י) בנגלו. בוראי מקום זה היה בנין לאסיפה עם רב כי בן הוכר תרי במאירועות שנקרא עם ב' שם, ונאספו שם ג'ב' לעבור את האלילים בפומבי: פ'. בעבור זה, וכן כי מברכין ירישו ארץ (תהלים ל"ז כ'ב): שם. על מעשיהם הרעים שעשו שדרתי מאהוב אותם. (שו' הוראת שנאח), ונחכתי עתח לאויב לחם ומקש רעם: אהבתם. שם במקומות מקור, כמו לאחדת את ח' אלהים; ויש בתופת ה'ה' א' הוראת הנקבות דושפת רצין וחפץ לרבר, וכן ליראה לדעה לשמה יותר פעולם בתופת ח'א: פורדים, בכפל אותן ר'יש שהוראת חסרון, ומהות ר'יש להוראות עניות, ומר מקוון חסר ס'מ'ך, ואות חי'ת מקור הוראתה נדר, א'כ תא' חסר הוראותו נער במנובות סביבותיהם וספר בכפל ר'יש מורה נפל החרון: ט'י) מחרדי: בנין שחטמו להוליך: י'ז) ימאס. גם כי יפנו אליו: נדרים. לבקש מהם עוד:

ננ

א') בוקק. חביה בק' גשטעט בעגאת משקה בנחץ מפי צלחות באבן שתשאוד ריקה בירע מהמשקה. שבבה, ומשמש להוראות ריקה; וכן בוקק, ר'יך גנער בן ענבי: פר' יושות לו. האל יצילחו לעשה (מ'ב י"ד כ'ה), והם ייחסו תשועות לאלילים: הייטנו, הרבח, וכן החטב חורה לך (סוף יונה), וכל' תלמוד טובי ענינו ד'ד'ב'ה: ב') חלק לבם. הוו פוטחים על שתי הסעיפים, עוביים ה' וגם את אליליהם: יאשמו. ד'עו עונש עונם: יערכ. לי' מושאל באלו. ירדן אבניים מן השמיים על ערף מזבחותיהם: ישדר. ירום כלין מצבות אליליהם; ועיקר הוראות התבבת לי' השלינה, ומהות שדרה שמשליכם עליו הוריע, ושדר המשילד זומייב חלב, ושדר המשילד ארצתם ומאנדר כל' דבר; וכן שורדי ליה (עובריה ה') גנבים הכאים להשחות ולבעו בז; וכן שם שדי תואר לה' יתפרק. מורה כל' יפלו שביין להשאנר כל' ברעע: ג') אין מלך לנן. אלל' נמו המלך' וממלכת, ועגמלך' ואנמלך': ד') דברו דברים, חיבת שוא, הפטינה לתובת אלות יש להסביר נם לפניה ולאותיה, דברו דברי שא', ברת ברית שוא; ואלות חן' שעבויות שאם שקר חביר, תבוא על הנשבע קללה עצומה שמתאות הוא שא'ל תבוא עלי, ובבן יש להאמין בשבעות: בראש. משפט טר' כלענה וראש הפטוים וצומחים מלאיהם על תלמי השורה: ה') לענלא. שם לען לענלים שאבד נחם: ב'ת אן, ב'ת אל; ואן נדרך ג'ב' להעפלו והוא צחלוות אוחזות; וקוווט צ'ע לעין; ואקס אונז פועל לעצמן עז' (8)

ט

א) ב'. מהר"ד משה עירענרייך תרגמו ל' פאשד ; ויש להגיה שיטמן זה המשך לקורם, ואומץ ראים הם ישראל לעונש לפני שאנו אהבתים וקרובים אל, אבל עתה: ב') קראו להם. הנבאים בשמי. כן. תכה ופיר הילכים מפניות ואנש רוחם לשמע דבר : יזחוו. בא בבני החונש להוראות תדיות, וכן קטרון שעוזר שעוזר בלבנו לעשות בה או נה ; וכן משם עין המתפלל בפעמיי וכן נקראו נס המחוות סעפים ; וכך ר' מ"ה שקבע בזיעתו שרואין לעשות: ז') נרמה ונוי.

עיר וככל מלכושי אנגלי (ישעה ט' ג'), וחתופה אותן אל"ף בת' הומה לה בכתב העברי הקדמון, והרבבה דוגמאות יש להביא בתה'ן מתייחס זו ובאי מטה שפטו אדם המתאנק וקצת: ח') במתה. מ"ס ונו"ז מתחלפות (מו"ט-נו"ט), א"כ גמה נזר מן בנה, והוא בנין שבנו מבבח; כתלי הבית ישמדו והמבוקחות שאין עוד זובח עליהם יחרבו וקוץ' ודרדר עלו עליהם : כטנו. שלא תורה בושת פנינו :

ג') בchap. אדרם. ברואי לאדם נוצר מאדמה שעיצרו רע בעשום הוא בשער וראוי לאחד אפיטים מatoi, או ברואי לאדם מבין ולא בהמה שמתוך שיורעים בה שאינה מבינה מכירחין אותה מתחלה ע' מרדות קשה : על לחויות, כדי שלא קשה על אודרם : ואט. חח' משה ארנסו אולד פריש נתוי אלהם ברוחמים וגתי' להט' תיכולת להבליל (לטבלו) עלם ; ומחר' עירענרייך תרגם לאט לאט עשי'ו שירוגלו להבליל עלם ; וגם כי דוחוק ג'ל שטוב לפרש בנהנו אוניל להוראות אבל, ואט להוראות נתה וחקיר ; לא הסירו עלים מעל צוארים מכל וכל, רק הרימותיו אותו במקעת בשעה שנתי לפניהם מוניות ; והוא משל על השועה עבורה שהיתה להם במי ירבעם בן יאש (מיב' י"ד כ"ז): ה') לא ישוב לנו לבקש מהם עורת, ואשר כלו טולות גלגול פלאמר ושלמנאצער ומחריב מלכי אשור מושלים עלו לעת עתה : לשוב. אליו, לשון נופל על לא ישוב שבראש המקרא : ו') בריו. כמו הרבה אל הבדים ונואלו הרבה אל נבריה וחתו (ירמיה נ' ל"י), שם פרישתו מוסב אל הכמה שבפסקוק הקודם הבודים נזוב באיזטגניות שלתם, וכך ר' ל' זקי עירחים ישופטיהם הבודים מועצות כוב ושקה, ומפורש עשי' תובת ממעזותיהם : ז') ואמי אופניה : ישור. ישוה פני השדה בפנותו ובסקלו האבנים מטנו, וגם מלאכה זו עשויה עי' בלי מעשה אוטן: י"ב) נור. שער הולך : צדק. מה שיערך וייה לכם לחשול : י"ג) חרשותם. יצעתם להרע ; קצרים. הוצאותם מתחבוכם מן אפה אל הפעל ; אבלם. נחניהם מזוע מעשיכם, ולא דאנתם מן תנשחו במלחתם כי בטוחם על נבורי חילופט: י"ד) וקאמ. בתופת אל"ף עיר' ל' אדרמי, אלא שבלשון זה אין בו י"ז ההורן' וחיות ראי' וקוט : שאן. נשיאות קול לנצח: שלמן ונוי.

לא נורע מכל וכל לאיה מאורע רומו, וכל החשעות שבאו עלי' וחווקות : על. עם בנים: רטשה. חזולכת על האבנים עד שנתרסקן איבריה; ורטש קרוב לטפש: ט'ין) כהה. נורם לנם עגל הזהב שעבדתם בעיר בית אל. רעת יתעכטם. ע"ד שיר חזיריהם. דעתכם-armorbach על כל רעת וכייר על כל עבודת אליל : בשחר. או רומי' לאיזה מאורע לא נזוע לנו; או פירושו בתריה, בזמן קזר במו שחר ער' איריך;

או י"ג לא' זיע לאחדרין, האלחתו שחתוליה לא תאריך :

ונגו'ו: יגנו'ו. השוכנים בשומרון הם חמד בראונה על ענלי' הזהב שליהם ; וכן להוראת יראה הוא מגו'ה נור ואג'ן חמד פון ירעו עמו ישבו ארין מגו'ו: ובמפני שלשעב עלו עילו עתה אבל על כבון' ונו'; אחר שלא מען מאשור להגלו'ו ממקומות מושבו : ו') ירב. ע"ש למלחה הי' י"ג: מעצתו. ראשית הוראות שם זה אין שמעו מה בפי אחרים, רק החישב בדעתנו והשוב על דבר' גנו'ר בלבנו לעשות בה או נה ; וכן משם עין המתפלל בפעמיי וכן נקראו נס

המחשובים סעפים ; וכך ר' מ"ה שקבע בזיעתו שרואין לעשות: ז') נרמה ונוי. מלך או אליל שומרון נרמה ונברת כקצת העז על פני המים ומחראה גם על שפטו אדם המתאנק וקצת: ח') במתה. מ"ס ונו"ז מתחלפות (מו"ט-נו"ט), א"כ גמה נזר מן בנה, והוא בנין שבנו מבבח; כתלי הבית ישמדו והמבוקחות שאין עוד זובח עליהם יחרבו וקוץ' ודרדר עלו עליהם : כטנו. שלא תורה בושת פנינו :

ג') בchap. אדרם. יורות נדולה, שבוראי אין לעשות שם גבעה המסי'ם בח'יא מסוג זכר: ט') מים. יעור מאותם הימי' : שם עמדו. אלו היו שם כימים היהם פושעים בישראל כבימינו אלה, לא היו נלאמים על בני עלה במו שנחלמו או בגעה; ונני מיט של תיבת תשי'ים מפושיש יותר בתיבות על בני' עלה : י"ד) באוטי. כשיילה רצון לפני : ואטרם. שרשו יסר בנין קל, ובנונג'ו ישמש כבעל גורת נח פ'י, וכן משמש כבעל גורת חסרי פ'י, ובא חדש תמורה י"ד ט'א הבעל, וכן זירני (ישעה ח' י"א) ועין עלו בפירוש שדי' : כאטרם וגוי.

ישמו על בבד על צוארים ויאסרים למחוישה בעלת שני קדרותם להפור על ידה בקרע עת עונות או מעניות בבת אחת: י"א) ואטרם וגוי. העול שחתוליה אני עלי' הזה קל ושברנו בצדיו, כמרצת שורם על שבלי' הרן שאנו גי' נרול והבימה אוכלה מהן: אוחבתו. כמו מקימי משפטלי בי'ור נספח: ואני עברתי וגוי. עיד וטפח ה' על הפתח (פר' בא), בעברי על השורדים לבחור מי בדם יהריש עיי' עול, גתית ממנה מפנ' מוב וווט' צואה של'א יחקקל, ונחת' עלי' על אחרים; אבל עתה ארכיב כל' אאסטר אטרם לדרב, למחוישה שהיא כמי' רכב מתמת שני אופניה: ישור. ישוה פני השדה בפנותו ובסקלו האבנים מטנו, וגם מלאכה זו עשויה עי' בלי מעשה אוטן: י"ב) נור. שער הולך : צדק. מה שיערך וייה לכם לחשול : י"ג) חרשותם. יצעתם להרע ; קצרים. הוצאותם מתחבוכם מן אפה אל הפעל ; אבלם. נחניהם מזוע מעשיכם, ולא דאנתם מן תנשחו במלחתם כי בטוחם על נבורי חילופט: י"ד) וקאמ. בתופת אל"ף עיר' ל' אדרמי, אלא שבלשון זה אין בו י"ז ההורן' וחיות ראי' וקוט : שאן. נשיאות קול לנצח: שלמן ונוי.

לא נורע מכל וכל לאיה מאורע רומו, וכל החשעות שבאו עלי' וחווקות : על. עם בנים: רטשה. חזולכת על האבנים עד שנתרסקן איבריה; ורטש קרוב לטפש: ט'ין) כהה. נורם לנם עגל הזהב שעבדתם בעיר בית אל. רעת יתעכטם. ע"ד שיר חזיריהם. דעתכם-armorbach על כל רעת וכייר על כל עבודת אליל : בשחר. או רומי' לאיזה מאורע לא נזוע לנו; או פירושו בתריה, בזמן קזר במו שחר ער' איריך;

וכל מדרות אלה במלואן בשם הי"ה כ"ה (וגם על זה עיין בפירוש ש"ל ובפירוש ספר שמות וארא : אברון, נזרה לשמו, וכן זה שמי לעולם וזה וכי לדור דוד) (פרק שמות) : ו) תשוב, תשוב בונח ותשוב למעמדך הראשון ; ועיקר שורש ישב ושוב הוא שב, ע"כ יתחלפו השרשים בשימושם : ו) כןן בירנו גנו. זו א' עיטה על ריק בצעעה, אבל אפרים עשוו במומבי, ולא עוד אלא שמלעת על ידאת העונש באמריו כל (פרק) נגעי לא היה ד' (מצא להם, פר' בהעלתך) לכרר לא בלבד עוני כי גם חטאיהם הקלות ; א' מתחמא הוא ברשעו (נראה שזאת דעת ש"ל בתרגומו לחפתרת ויצא) : י' ז' ואגבי. שהראוי לך השחוח לטובה ממן קדמון, יכול אני להפקיד מאנך ולהזכיר עיריך באוקום שתוכרח לדור תחת אטיל ומוכחה כי מי מועד ח' המוכחות (ש"ל) ; ונראה לנו זה מועד בפרט, במועד שנת החטאה ברג המוכחות (פרק ויל'), וגם זה מחרנים ש"ל, וממשך יפה לבא אחריו : י' א' ודברו לרייך ע"י הנביאים, והרבויות להזריכם על עונוניבט ע"י חזון שהוא ריבור ברבים (ازין חזון נפרץ, ש"א ג', א', ועמ"ש עלון בנאיין) : אדרמת ע"י דמיונות ומשלים צירויים לכם הדרבים בירורו : י' ב' שו. לשון נופל על לשוןazon בחילוף אותיות הבל שבסנה בו עכירות האלים ; אם פן למל' או' גם הם לודבל ; והכיר גלעד להוראות ישראל בכלל, או בגלעד עברו את הפלג הרכבה וארים לחצם במרות (מ"ב י"ד ל"ג) ; וגלגלי הזרן כבר למלעתה ד' ט' בטקסן מוכן לעבדות אלילים והוא בחולק יהודה, ורומו אז למאוע בלתי נרע' לנו; ושיד'ל הרגם היו כמו היו בגביה מציד דבר עדר כאלו אויע כבר, ישוטח קוראו בין שני הרעות : גמלים גנו. גל' אגניט שנהייו מהרבות מקומות מושב לערר ונחרש עתה לשדי תבואה : י' ב' יברח גנו. מזוכר חסדי ה' עם ישראל שמקנות מצבם עשאם עם פנוילו: שמר. הצען שבע שנים מבלי היה לו נספח לתח מוחר לאשתו : י' ד' גשמד. ע' נבאים שמשה לא חזרו בישראל ט' י' תמרודם. שם על משקל ובטים לשיטוש חאר הפעל, וכעם הו אמנורת בעש ההולך ונקר בלבו של אדם, ונמצא נ' ב' בס"ז (איוב ז' י') ; הטעים אליהם מרויזות רכה ; ונקשר עם הקורם להניד כי לזרו דוד לא חדרה השנחות ה' מיל עמו, אבל עתה שמכיעיטים אותו ביצור, יניח את ישראל ביד עונו (שבהן חרציה היא הראשונה) יניה שיטובל עליהם; ושיד'ל הרגם יטוש כמו יטה ויפרוש, דיטו ינטחו: והרפטו. הרואה לו : ישב. גמול :

ג''

א) במדבר אפרים רוחת. בני אפרים היו בעלי רועם כמו שנראה מן ריבם עם ניעון ופתח (שופטים ח' א' ויב' א'), וגם דור קרם מעוז ויאשו (חלהם ס' ט'), ושם רוחת מכאן והו גם בתיה, ורשות החזקה (ידמה מ"ט כ"ד), מ' מקו שניות אחרים את שליהם : שדה. נבר על המלאך (ה') בכח. שלחני כי עליה השחר (פרק יישלח) : עטנו. במקומות עמו, כמו ימצענו במקומות מצאנו, וכן מנג' במקומות ממש' או ממה; רומו על מה שעכוב (שם) יORA אלהים אל יעקב עוד ... ויאמר לו אלהים שחק יעקב וגנו כמו שברכו המלאך (עמ"ש בפירוש ע"ה על הענן) : ב') הצבאות. שבנו כל המדינות והcountries שהוגדים מיחסים לצבאי צבאות אליהם :

ח'ם גהה ואמל) : ט') ולא איש. גאל נקמה : קוזש. אליז'ה הקדושה חזונה ושהה הוא בקרבר ולא יטיש אחריך, אבל לא אכם בשום אחד מערדך פן אראה גנוך בון לאילים ; או בפירוש הקדמון לא אבאו בער שאה מאדריך, בלו לא אבוח בונו אהיה, רך אשאג ואחריך עד שהחשוב אל' ; וشد'ל חרגט אעפ' שלא אבאו بعد, שלא העבד אהיה בשום אחד. מעריך (ש"א כ"ח ט') ; ומקרה קשה הוא וכל פירושים אלה שאה ניר ערך עריך (ו"ז) מ' מארצות עטמאבר למ' : י' א' יחרדו. יבאו בטעיות, ועמש לטעהה ע' ה' : עצפור. השב לנו ימי האביב :

ג'

א') בבחש ובמרמת. שעובדים האלים עבדות קבע ועםם יעבדו גם אותו, וזה שכאב פבנני (לפי חכוב פבנני לי יוזד ונפוץ ג'כ') מכל צד, ובכובול אני מנכricht להיות תוך כחם ומרמתם ; שאפשר לצייר אדם עובד שני אללים יחד כמוש ודרון שלא אמר על אחד מהם שהוא יוזד בעולם, אבל השוען שהוא עובד גם את ה' בין האלים הוא מכח ומשקר, שעיקר דתו ה' הוא שאין אחר מבלעו : ד'. לפי געועניאו ופירוש יש לשורש ריך עני תועת הנה והנה, וכן מוזע עמי ורדו (ידמה ב' ל"א) ; וথיבת עד ענינה כמו גם הוא : ענין המשוק כך. ישראאל נחשו בה' מכל וכל, ויהודה נם הוא לפערם החדריך ממן עגע' שליער ישראאל וכל להאמור עליו שנאמן הוא לאלהים קדושים (יזוש פ' יט, כי אלהים קדושים הוא) ; והנה מלבי ישראאל עבדו נלום ע'ז, אעפ' שעדר אהאב לא הרוח שט' א' עבוזות העגולים שהיא ליחט לו ית' ש' דמות ותמונה; ומכל' יהודת, אעפ' שכבר בימי רחבעם אשורם וקדש זהה בארץ (מ' א' יד כ'ב), אולי עבדו את ה' בעבודה ההטכורה, וסו' ממצוינו אבל לא שתחטו לו אל אחר; ורוב מלכי יהודה היו מלכים כשרים ועבדו את ה' בעבודה תמה חוץ ממה שלא התאמכו להשכית הבמות שם' עליזון הקטיר לו לה', וחזקה שגמ' בחיו נתגנאו והשען, עקיין מן הארץ ; (עיקר פירוש זה פיליפוואן), ובכן יבוא אל נכנן מה שעכוב אחריו (פסוק נ') וריב לה' עם יהודה : ב') רעה רות. מסתפק בדבר שאין בו ממש, בע' שעשה שוא ושקר בעצמה, וע' עבודת הרים תבאי שוד ושבור על עובדייה; ואוח' למצוין סעד לחולשתם פניהם לעורת (גנ' ארט) אל אשר ומצאים, ולזה האחרון משיבים מטה שען מדי' שגה בשנה כמו מואב מלך מושב לישואל מנהה כרים ואלים (מ' ב' ג' ד') :

ב') וריב גנו. כדאט הא' לפנ' ב'יד לאתבע את שלו מיד אהרים : ולפרק. ווש לו טעהה לפך : על כל יעקב. על כל בני ישראאל : ד') עקב. מכתן נטול מיד אהרים את שליהם : האל הפליא חסדו עם ב' ונתן לחם נחלה גוים : ובאנו. בימי גבורתו : שדה. נבר על המלאך (ה') בכח. שלחני כי עליה השחר (פרק יישלח) : עטנו. במקומות עמו, כמו ימצענו במקומות מצאנו, וכן מנג' במקומות ממש' או ממה; רומו על מה שעכוב (שם) יORA אלהים אל יעקב עוד ... ויאמר לו אלהים שחק יעקב וגנו כמו שברכו המלאך (עמ"ש בפירוש ע"ה על הענן) :

נוחנו הולה מרצינו (מה הערבון אשר אונן לה, פ"י ויעב) והחובל המלה ליקחו בורוע ע"י ב"ד; מ"מ כשהוא משמש להואות טכ庵 נקודה הח'ת סגול, וכשהמשלח להוראת מיתר או נחלה הנבדחת בקי' והבל תבואה חווית מנתקה טחה, (בתכל' בוז אסתר א' ו') ; ע"כ בפיזט אדון עולם אריך למד' גזר' גבל' בטהח ולא בפנול': כי עת גור. כי לא יאמר בו עת מרובה; מהמת רחמנות עלי' שאני מקצר צערו הוא בן לא חכם (יע"ה ש"ל); ונמשך יפה למה שאחריו: משגב' שידיל (בישועה לא' נ') כתוב שיציאת הולך מן הרחם חקרה שבירה; וכן כל יציאה בכח, נאלו הוועצ' שובר כל מה שמתנגד ליציאתו, וכן כל דומץ פשיש שהוא, על כן נקיין אל' קמץ, אשב במארב על דרכ' ולא אסיד עיני מהבט שטם. אם יורדן אדם או בהמה לנמל עלהם, אבל לפ' פירוש זה היה ראייה המריכא לבוא בחיבת נגמץ והטפאה בהיבת דיך; ובבעל התעמים (שקדם לבעל הנקדות) השב שאשור הוא עם אומה, וא"ב דיותה אל' שלו ראייה לתהה ונפש אחורי, ומירשו אמתין עליהם בכלכתם בnalות אל ארץ אשור: ח' ואקרע, ואבלם, שתי הווין ראיות لكم' לעשות שני הפעלים לעבר כמו ואדי שלטנו, כל מני חחלאים שיש לך אהה שאלו! גורתי ולא אנחנו, ויעני לא החוכמה עליהם; ול' ובידך נופל יפה על קטנך שאחריו מל' וקטב מרוי' (פ"ר האזני), ולדעת שד' נובל להגיה שקטב מל' קטב או קצב (צל-טלוא) ריל מה שקבצת גנות עלינו שנדר לשאול, סוף סוף שרש קטב מורה ל' כריתה וגיריה: ט' נ') בין אחיהם. יש מפרטנו מל' זאת. אפרים נבר ופורה בין אחיו, ויש מפרטנו אותו מל' אותו, מקום דשאים פטור לגור או אנם; יבחר הבוחר: קדים. רוח חוקה מכל צד' שהוויה, אבל באן שהוא משל עלי' אשר יש לפריש קדים נכווצים מהמתה: יובש. כמו וייבש, וכל ל' בושה מוצא מל' יובש, שפני אדם נכווצים מהמתה: מקורו. של הנהור שטם הוא קר ודק בקורי עכמייש, זוליט פן הדר מים מעטים בדמעה מן העין: הו. טל' אשר ויוצא מן הצורה אל המצויר: ט' נ') תאסם. חפכול פרי ענה ותחזרת על פי חטא: עולילותם. של בני שומרון: והריווי. נשים מעבורות שבמקום הדוא; ובכל הסපדים מקרא זה הוא ראש לפ' י"ר, אבל בינו ובין הקודם אין שום רוח, בעוד שיש פרשה בינו ובין הבא אחריו, וגט שר' בחרובתו שעשו דבק לשלפינו, וכן הענן נתן:

ף'ך

א') בשלת. נחלשת, ופישול וחלש אחר הם (אנבי-אנחנו): ב') קחו. בחזו: כל חטא עון. כולל תשאותו ותפלתו: שפטינו. ויידי פינ' היה במקומות קרבן: נ') לא יוישענו. לא נרhma בזענו שיוכן להוציאנו ומנתם בין נדי מלך ישראל (מיב' ט' י"ט) נתן אלך פנ'ת למלך אשר לחזק האטלה בידיו; וכן עשה נט' אהו מלך יהודה (עמ' ט' ו'): על סוף לא נרבה. להמלט, לא נחשוב שיחוי סופים מרגלים חזועתנו במלחתה, ובעבודת נכרות ברית עם מצרים: ב'. ירע' שלא יגוא בלחק טעל פועל גישימוש מ'ם. וואי מסCKER דוגמאות כמו גרשא שאישה (פ"ר אמור) אעומ' מהם (פ"ר בתקתו) יש לפריש בענין אחד (יע"ז בפירוש

אלליהם בתקופה ותבונה: חרושים. נקרו והי' קמן לאבדילו מן חפס חרושים (ישועה נ') שעשו נקור ח'ת חפת פחה וענינו במ'ו קוסמים ומנסמים, ורק בדהי ד' י"ר, וגנומיה נ' אל' לה נמצאו חרישים מל' חריש עזים בחתף, עזין בטירוש שידל' לשיעיה נ'': להם. עליהם גם חרישים עצם אומרים ללבב ראו אלה זובחים בני אדם ונושקים עגילים (עד' ל): נ' מער' בנין פעל וראוי לעין פחה; במו שרוח פערת זורה להלאה להלאה פן הגוון: וכמו עין שנינך רוחך רוחך רוחך פן חלון קטן אודיך ואזר בדרך שעושים בחומות העיר לאודיך על העוברים. לא הרע. לא היה לך לדעת: ח' תלאות. שרש לאב באלו' והוראות פמו להב בה'א; א' ארץ חות' ישרב: ז' על דרך אשור. בעל הנקדות היה מטרשו פשיש שהוא, על כן נקיין אל' קמץ, אשב במארב על דרכ' ולא אסיד עיני מהבט שם. אם יורדן אדם או בהמה לנמל עלהם, אבל לפ' פירוש זה היה ראייה המריכא לבוא בחיבת נגמץ והטפאה בהיבת דיך; ובבעל התעמים (שקדם לבעל הנקדות) השב שאשור הוא עם אומה, וא"ב דיותה אל' שלו ראייה לתהה ונפש אחורי, ומירשו אמתין עליהם בכלכתם בnalות אל ארץ אשור: ח' ואקרע, ואבלם, שתי הווין ראיות لكم' לעשות שני הפעלים לעבר כמו ואדי שלטנו, או לתקד' שוא נם ויז' על ואהו לעשותו ל' עידר ונבען יוח' : תבקעם. יוצא מן הצוויה אל המצויר, מהמת שטמות האדמה הרבה חית השדה, וכן היה נ' ב' אחרי גלות עשרה השבטים לאשур; ואולי היה השדה דבק בתקום אל' קח' וודנאן ומחדר פ' שימושים לפניו, כחית השדה, ות' תבקעם בתקום אל' קח' וודנאן אבקעם (עמ' ש' למטה י"א נ'): ט'') שחר. שם על משקל אשה, וכן שחת לא' (פ"ר האזני); מוטך נזיך הוא, כי בגין, שהיית עורך, מרידת, והסר הפעל הנגעע פאלנו או השמעינו הנכיניא ע' תנעות ידו בבדבו; ויש נ' ב' לחת למלה כי הוראות חינה כמו כל' תלמוד "וכי אמר רב הבי!", וכן פירשוי ג' כ' וכי ימצא איש אה או יוכבו (עמ' כ"ר י"ט), מוטך הוא, וכי יכול אתה לאמר שעשו ב' בעורך! א' אה. כמו איה וכי למטה י"ד; וכן היא פעם ראשונה שנביא מוכיה לישראל על שאלות עליהם מל' להיות כל הנינים שמדובר יוצא ובא לפניויהם במלחמה (עמ' ש' בביורי על שמואל א' ס' ח' ב'); ומיל' זה שהסתהם לעבדת אללים אין יכול עתה להושעים: וושופטיך. כמו השופטים ששבטו את ישראל מעתניאל בן קנו עד שמואל, והוא נם הם מושלים בעם, רק דק חמשלה לא עברת לבנייהם, וזה הפרש בין מלך ושופט, ואבימלך שנחנה לו ממשלה אחורי מות אביו הטליכו בני שכם למלך עליהם (שפוטם ט' ו'): י"א באטי. מגרה אנ' נ' חברה טבעית הייצאה מפי נלאה להכיל; נלאתי כי בימות כל שופט וishopט נשארה בל', מנהוג ונথית מן הדין הושרה, ונחתה לך מלך שבמו'ו בני ימליך אחריו; ואכח בעבורתי, לי' עברה חוראותו חרוץ פתאומי וועבר אבל חזק מד', עלה במוחשבתי לחתך פהאום. ביד ז'ס' וחשאך בעלי מלך: י' ב' צורו. אפונה. ל'ס' בקד': י' ב' חבל. מל' אומץ שחבל יש לו הוראות מכובד, חבל על דראכין! וכשהוא להוראות מיתרים גיטים הוא מל' לא תחבל בנד אלמנה (פ"ר בתקא) הגדת להוראות ערבון המערב וקיים בין הלהה והמלוחה, ויש בו נ' מחותאת צער, לש' שעדרון

ט'וֹת דָּבָר לְפִי הַזָּעֵן

סגןון ספר הדושע קשה ההבנה מאר חוץ' שלשות היטימנים הראשונים והיטימן האחרון, שודאשונם בוראי אמרם וכתבם בראשיה נביאותו שכן בחוב (א') ב') תחת רבר הר' בחושע; ואולי גם האחרון הרומה למסנן הדיאשונם אמרו וכתבו טקורים ונתנו אח' ב' בטוף טפוי לטפי שדרורי דברי תהנומים ומפאים בפסק מיחכם וגין' שהוא סימן הנון ונחמן כולל כל יטוף טורא הא' ורשעת בני ישראל גדרה מאר בימי הגביה, אין בחובות שבין ארם למקום אין בחובות שבין אדם לחייב, כנראה מבל טפוי, כמו שייראו תמר בכל פטלה אם ירבו בה המדרים והמשלת עבירות מגוע לגוע (כמו שהודה במלכות ישראל שבין יה' מלכיה הוא ביה ט' וראשי גוע שדרנו מלכם ומלבנו תחחיו) שתרכינה קטנות ושנתה חנס בין יישבי הארץ ומכל מעשה וע' לא ימוציא ולב הנביא מר עלי' מאר כי ראה ויד שבלכת בני עמו בשירותם לבם חזע, מלבד עני' ה', בדרכ' טבע היה פושעים עליהם צדות רבות ואמנות, ובבשנות הדריך וגופם ואומץ לבם היה חוליכים הילך וחוליש עד נפלם ברי' תקומה: ובשנות הדריך רושים חזק בנפשו, היה מוציא דברים מקוטעים מפי', ועי' תנועת יידי' ומראה פניו היה פשלם חסרון דברי' באופן שיבון אל אוזן שומעים; ואנחנו שלפנינו דברי' יבש, אבל אין עיטה פר' מאכל, ואחה תמציא פר' ממי': ט') ילכו בם. נכל לחם לשمرם, והפושעים והעוברים על דת, קשה להם לлечת בם, ונכשלים תדריך בעזם בעברם, ושד' בバイאו לירימה (יח טז') פידיש "ישבו שאינם דרכיהם ישרים ריק דרכ' מכשלה ונתק, ויעיבו אותן:

חתם

ונם הדרימות והמשלים תדריכים בשלשות; ובכן יש להנition שלשות הגבאים מבית מהריש אחד יצאו ופורה אחר לחם בחמת התולצה:

ומלבד נבאות אלה שלפנינו אלו' נבואה הדושע נבואות אחריות מודעתו ורצוננו, אבל מפי' ה' לא ניבא; וככל טפוי' יכול להחלק לשמונה הלקים, טס' ט' ערד ט' ד'. נבואה אחת, סי' ד' שנייה לה, מס' ה' עד סי' ח' נבואה שלישית, סי' ח' וט' ט' כל אחד לעצמו נבואה אחת, מס' יזר' עד יג' נבואה אחת, ט' יג' אחת, ושבה ישראאל אחת; וכינוי אחד מן מלכי יהודה וגנוראים בראש הספר דבר בגין דעם האחת ובימי בני האחורה, אבל דבריו הוכם כוכלים לנוכחות מלכות ישראאל, א' כל בגיןו בימי ירבעם בן יואש נאמרו, ותיבות דבר ה' אשר היה אל הדושע נראה שרצונם זה כל דבר ה' לו ואין עוד זולתו:

ויש בספר הדושע ומויים למאורעות בלתי ייוחו לנו, כי בותבי טפוי מלכים וזה קראו מאדר בסיפוריהם וישלו קראם הגמא לדעת יהוד אל ספרי דבריהם למלכי ישראאל ויודה שבאו ממנה (אבל על דברין ולא משחצין!)

ט'וֹת דָּבָר נוכל להנition כל ראה שכחיו דברינו כי גמעט דבריו שלם נט' שעשויה כן לזרוך בעקבותם יקרים שקדמוני שקאנם עבה מתני': עתה קרא געים דנני לבך נאות נט' אם במה שאבונם בתורת מאוחר על תרי' עישר ספרים אלה לא אודיע לך חרשות, מכל שען אם והגי' בטער עצמו ושתפת עלינו מדעתך ומדעתה המבאים הנגידים שבאו להן; ובן אם הצלתני האל יתברך לעירך לפניך איה דבר חדש ונכון, ירעוי' שלעד' בינת קודמי אן גאנט העוטה על שם ענק, וויאא לאלא מאנגול פאיו' גושאיו' גושאיו!

ט'וֹת דָּבָר

ט'וֹת דָּבָר

ט'וֹת דָּבָר

ב') שמעו... והאינו יש לפעל שמע לא בלבך הדרישה ברוש האן,

(4)

שריל עליהם); וירידי מהחזי' גאנט' גמה קאמיריני חזה דעהו שרואי' לבוא בשימוש כי'ת, והביא לו סמכות בגזען זה, ומבאדים דמו ישקר (פר' גז'), ואדוני צוה לכאלה (פר' ממעי): ד' משוכחת, שבס אחור ממי', ובאה דמי' בראש השם נדביה. אהבה מזבגה: כי שב אפי' ממן. כן קירה נט' בנבי' אדם, אם לשעה יורה אף אהוב על אהובי, בהשלמו עמו לא בלבך יהוד ויאתחו רק יוסט על אהבותו הראשונה, לפי שבחרול ממנה חז' חטבונה בלבו: ה') ויך' שרשוי יכה וינקוב הקיקע כמו שינקובו' ארזי הלבען המעימים שרשייהם: ו') יונקוו' הן פצלות קטנות שבין מחציצ' הרושע העב: הווע. שעלו' לא יבול בטענו' וויה גו'. שאיזו' נותנים וויה ער' וטוב לבריאות: ז') זפראן. ריחא' וכן זונר כל מנטוויך (חולים ב') ר' ריח' כריה ניחות, וכן נקראת אוניה המנחה הנשרת על גני המובה, וויה דבר יוניך טעמ': ח') אמר מה אוועל' בפנוי אל דאללים? ועל עצבים, עמ'יש' למעללה ח' ד': עני'ו' השוער לי בעני'ת דברים, ולא אסיך עוד עני' מהשניה עליו' (אשורנו); עני'ו' לע' עבר, הבטהה ח' לא חתיר והיא באלו נתקימה כבר: רען. רען, מותך נבחו מודיע' כי לחותית בו ולא יבש, אבל אין עיטה פר' מאכל, ואחה תמציא פר' ממי': ט') ילכו בם. נכל לחם לשמרם, והפושעים והעוברים על דת, קשה להם לлечת בם, ונכשלים תדריך בעזם בעברם, ושד' בバイאו לירימה (יח טז') פידיש "ישבו שאינם דרכיהם ישרים ריק דרכ' מכשלה ונתק, ויעיבו אותן:

חתם

טו' אהירות דבר מראישון, כי אחורי הגזoon' בשכל על דברי הנביא מתחלה עדר טופס אדים לשפט עליהם נבונה ולדעתה אם אמרת בט' המבואר; ואט' יקיא דבריו בתורת מוקדם יבוא למלוד הטפר בהנחות קבויות כבר נדעטע, וויה דה דבריים עי' של אחרים ולא עי' עני' שללו, וזה לא נבן לתפע' לשפט צדק בלי' משוא פנים: ואט' תשיבני. כל שען שאחרי קראו דעת המבואר על כל הספר יבוא לנזור אומר בהנחות מדריך שללו! ... לא כי! לפי' שביחסות כל פטוק ופטוק למני' נקל לו לשפטו אם דברי המבואר נבונים, מה שאן בן אם יקרא מאמר אריך' שדרותו פירושות בסדר תגונן. והוא לא ידע עוד טיב הספר, או לא ידעו בכיר�, שא' בנקלה יטשר' אהרי דעת המבואר: ואט' טיב הטפר יכירח הכרת גמור' לכתחום עליו' אייזה דבר בתורת מוקדם, יתתבו' ויעשה לו פתח דבר' וגם אהירות דבר': מכל מקום הלא טוב' משניהם מי' שבמשך' ביואר' גאנט' עיר' שלל קרא' דבריו להתייחס על עני' זה או זה, שא' דבריו' יעשו פר' ; וכן הזאה דעת' לעשות כל ביאו', ואט' כתבי' עלייהם' הקדימה ארכיה או פחה דבר', מודה אני שעשויה כן לזרוך בעקבותם יקרים שקדמוני שקאנם עבה מתני': עתה קרא געים דנני לבך נאות נט' אם במה שאבונם בתורת מאוחר על תרי' עישר מדעתך ומדעתה המבאים הנגידים שבאו להן; ובן אם הצלתני האל יתברך לעירך לפניך איה דבר חדש ונכון, ירעוי' שלעד' בינת קודמי אן גאנט' העוטה על שם ענק, וויאא לאלא מאנגול פאיו' גושאיו' גושאיו'

ואנשיות, והקיבנות נורמים ברוכה למביבאים : י") עבשו. טל', עפוש פלי' משנה פרודות. גרעיני החו"ע הנורמים ונפרדים זה מזה ; מפרחותם . משושן גדר שמן מנייה הנידת לכתאטה כל' מקא ; שאחר שורו הזרע במענה הנעשית עז מהריהשה, נורם עלייו הארמה שנחפרה לשני צדי המערה וככטים אותו זה בפי שלא ינקויה העופות ; וכן רצונו נתעפש הרע במען האדמה ולא צמח בראשן מהמת עצית נשים שהיתה אחר מכת הארכיה (פסוי כ') חן מהמת שאלתפת נקר ובויה השובלות בחזי נידלה ולא היה עוד בז בעוע להילך נריעים חריש וחתעתש בקרקע. מנגנות. מקור גר' שמננו גרה ונורין, מקום שאונרים בו דן , וככל הימים (שעינה העיקרי מים ומזה החפשתו) מורה גדרל האגוזות. י") נבון, תעו ברוך כי הלבו וחוק למזוא מרעה : נאשמו. מקור פעל שטם ואשם הוא טלת שם. שארם תואה על דבר מה. קורא שם ! ופה בא לאט הזראות הזה וחדרתה, וכן ר' לא ר' עז אנה ליכו למצו מרעה : ג') בהמות שדה. הטירות ואוכלות בשער, אמאות למיום; באיל תרגע על אפיקי מים (תחליט כ"בב') : אפיקי. מישרש פוך או נפק הנרתק לאז ; מקור המعنן או הנהל : ואש. ייבש וחרבה מהמת רוב חום השטש : נאות. מרעה יפה :

ב

א) יונזו. חדרלו מבוחנים ומונחים : ב') ים חזך ואפלת. בן הוא בים מכח הארכיה שבני השם שחרים מהמות : בשחו. לי' בעל דתיהם שחר זה איינו מהראתו חנהנה אלא מעין שחור, כשותירות פרושה על ההרים : אבל יש לדבוק לעמלה. ים שבו ענן וערפל פרוש על ההרים כמו שבכל ים פרוש עליהם השחר המאייר ; והמליצה חנהנה היא עליה השחר, השחר הולך עולה ברקע עד שפטטלק ממש, והאור גטול מוקמו ואח' נשתמשו בשם שחר להראות הדאור עצמו : ג') לפניו. לפני מהנה הארכיה דומה באיל יש אש אומלה לאט לאט, ואחריו מתחנו באיל יש להבה אומלה תניל בנה אחת ; וכן הוא שמתהלה בא הארכיה במופער לא עצום, ואח' לא בלבד משיחר פני ורקי', כי נט בשתחי הארץ החחוניס יונזו כ' במדה מרכבה שציגיך אדם לדוחפו בשתי ידו לעישוט לו זיך עד מקום חפציו . לו. מכמתו המשחת כל עלי חאיין וכל עשי ודשאי הארץ אין להלטט : ד') נכראות סוטים בן הוא רמות פני הארכיה אם יכito בו עז' וכוכיות מנילת; ואני לא ראיינו, אבל כך שעמצעי ובלינו שמו cavallette מינרת יומ שארדים גענץ זמן אווך בחתנתו לטש ה', ולא מחתנן לשעה והליך לו : וקניט. אתם הזקניט שיש שוריה על יתר העם אספו אותם לבית ה' ט") ליום גנו. מכת הארכיה גוררת אחוריה רעב, וזה נור אחריו דבר : משיחו. שחהל מודים עליו שלא במקורה בא. רק מרצין כל יכל הטעויע יכלתו לבני ארם בהעיפויו אותם. כי כאשר משפטו לאארץ ערך לטרו יעשב תבל, והצלחתם גם כי דבנה ייחסו לטבע ולא לבכת ה' : ט") הלא וכו'. וזה די להודיעו מה שייהוו את'כ : שבחה וניל. שארדים שמתה בהקריבו חזות שמחתו לסג' ה', ובפרט יש להמב שני שמות אלה לנסבי הין שכותב עליהם (שפוטים ט' י") המשמח אלהים ענט בחילוף אותיות עות, הילכים דורך ישורה למקום מגרטם ואינם מוגרדים לנחות.

ונם לא בלבד נטיות הלב להקשיב, כי גם הננס הדרברים בלבד ישפטו אותם כנובונים, וכן שמע ישראל ה' אלחינו ה' אחד וdomino; ובפוק ואיזנו השם ואדרבה ותשמע הארץ יהם השמעה לאארץ בלבד, כי היא (בני ישראל הוושבים עליה) צריכה לקבל התוכחה לא כן השםיהם שהם כמו עדים בדבר ; ובשירת דברה (פסוי ג') שמעו מלכים האינו רומנים, חום השמעה למלכים שם העיקר, ובחזון ישעה (פסוי ב') שמעו שמי והאינו ארץ, הביא אין מkeit בני ישראל יקבלו דבריו מט הוא מונה אותם לצאת ד'. חובתו, וכן הוא אומר אחר זה (ס' ו' י"ד) השם לב העם הזה ; וכן מיחס השטעה ליקני ושותפי ישראל שלדים נשחתה, והחאונה לזר יושבי ארץ ישראל, אולו נט להם يولיל : ג') ספר. המגיד מודיע הדשות ומושך הלבבות אליו בנין המשך הצבא אחריו, והטפוף חולך ומורייע פרטיו הדברים בסופר ומונה שקל' בסוף ; וכן כאן כונתו הלא יש במאורע כדאי' וכדאי' להודיע מרטים מרטים שונים ד') יותר. שארות שיש בה כדאי' סבוך עליה : הגט. מקור גנו גנו, נובאי מבראים ; הארכיה פה' רובה מאד ; הילך. יוק במראים : החmil. מל' ארמי, שבנו חמל הזראות נמר , נובאי גומר ומכירתה : ה') עטס. מל' ועטס רישעים (מלאי ג'כ') טסקה הנסתה מכל פרי בעל ליהה, מעטס רמוני (שה'ש ח' ב') ומחלעות. מקור תילע או צלע (קרץ-כורת) שננים משני צלעות זהה שבחן אנו לועם המאכל, וגם שרש לעם קיוב לצלע בחילוף וחופך אותיות : ז') לשמה, לחתןן ; לקצתה. שהרואה יזרה לו, וכחרונו קצת על שפטו ; והשת חספה שאחריו לשון נופל על לשון קאגה שלפננו : ח') אליו. מקור הברת ל וכן הליל ואלי', גם שם ליל שבו נשמע יללה חית השדה, Ululato. כל' אטלקו : כבבולה. נשתמשו שם זה להרואה אשה שלא דודה איש, אבל פקוו בשולחן אשה שהבאה טיננים, והדאיה כאן שהרואה בוכחה על בעל געורה איב' זי'עה איש ט') וגמך. שאין לכחנים חלק בו, איב' אבלו לא מהמת נוקט רק מודורות לכבוד שפם, וזה שטסיפ אחריו משותה ה' והוא נטזה פטוי יג' י"ד) חובייש. מנגנות יושפה בשו גרעיני העגבניות שמהם יוציאו החירוש, לפי שהארבה נקר כהן ; תירוש געונגניטים פקוו יריש, שורש ולוקט לו דעת האדים מהמת שכירות : א') אכרים. כורים וחותרים באדרה : י'כ') כי חפייש. יש לפרש כי זה לדיזוק ; יוש לפרטו לי' עין כמו בטפוק שלפנינו ושלאחריו, האילנות שנבראו לשימוש הארכם אבל בראותם כי ששונו נרפק לאבל מהמת העדר פריט : י"ד) עצה.

וים שארדים גענץ זמן אווך בחתנתו לטש ה', ולא מחתנן לשעה והליך לו : וקניט. אתם הזקניט שיש שוריה על יתר העם אספו אותם לבית ה' ט') ליום גנו. מכת הארכיה גוררת אחוריה רעב, וזה נור אחריו דבר : משיחו. שחהל מודים עליו שלא במקורה בא. רק מרצין כל יכל הטעויע יכלתו לבני ארם בהעיפויו אותם. כי כאשר משפטו לאארץ ערך לטרו יעשב תבל, והצלחתם גם כי דבנה ייחסו לטבע ולא לבכת ה' : ט") הלא וכו'. וזה די להודיעו מה שייהוו את'כ : שבחה וניל. שארדים שמתה בהקריבו חזות שמחתו לסג' ה', ובפרט יש להמב שני שמות אלה לנסבי הין שכותב עליהם (שפוטים ט' י") המשmach אלהים

לעבדו כלב חמים ; ומפנה טרי קדש ליחס כל דבר, ונכפרת דבר נפלא, אל הבורא, גם אם הוא חלי נבחית האדם :

ל

ב') עמק יהושפט. אין מין הוצרך להניאו שהיה שם ממש עמק גקרא בשם זה, ושנהביה נשטטו בשמו דרך הלאה, ואח' (ה' ו') יש עמק החווון, א'כ היה הלאה בלבד ולא שם ממש ; ובימי בנשין בן פרדיילא בשנת דתק"ל ל'ב' היה ירושלים שער נקרא בשם שער יהושפט שמננו היו יוצאים לנחל קדרון (ע' ב' חואאות הארץ לח' שואץ) : ונשפטע. ל' ויכוח בין ארם לאכזריג שבל אחר מהם שופט ונשפט בבה את : ג') הילך. שנפלת לסת בגורל : ד') מה אתה ל' האם שלחותי אני אתכם לשלים לעמי נטול מעשיהם ואתם שלותי ? על. חחת' ; ואם וכו'. בל' שלחותי ; ולפעמים קראו הנביאים לשונאי ישראל שבט א'ה' ומטה זומו (ישעה י"ד ה'), וכן להלצת השיר והוא מוכחים כאלו מעדותם עשו מה שעשו : ה') כספו והגבוי. שבבבנית מקרשי ; ובתי העם הוה לבם רשות לבוג' אבל נזוי היה לבם בלבד אט הוה בונחם לזכום נקמתיהם ולבני היניהם. מעבר למשאו : ו') בין האלים וגוי. כאלו נזופין הם למקומם ובלתי ראותו ליכנס לתנאים ממש, כיור בני ישראל שאסרו לדם להונן לתנאים פון המכח : למשל בס נזום. עיר שהшиб דוד לנדר הنبي נפלחה נא ביד ה' ב' ריבים רחמייו וניד אדם אל אפללה (שב' י"ד), שבשנה דעבן צוריך לפנות לעורדה לבני הארץ, בבני כנען למאדים בימי יוסוף : כ') ואת האצפני. בודאי הארבה היה בא להז בוהה מצור צפון ומה שמו כאן : דיט הקרמני. שהוא מצד מזרחה, והוא ים המלח : היס דאהרין חיט הנדרל או ים סוף : צחנותו, נרף לבאסח, א'ב בבירור עניינו סרוחן (ועמ' שעליו באוצר נרדפי) : כי הנדרל לעשרות. רע ; וכגנוו לשון נמל על לשון בפסוק שאחריו כי הנדרל ה' לעשרות. טוב : כ') לצדקה. לא שבר מעשיכם התובים רק מצדקה וחסר מאתו : כ') והשיקן. גם זה מקור שק (עמ' ש למללה מס' ט'), הברה טبيعית הנהייה ע' יין. ושמן היוציאים כדורק מנבק צר : כ') להפליא עשה מעשה שיש בו כרא' להחטלא עליו : ולא ישבו. בנקש פונחמתם מעם לאחר הגוים :

ל

לפי מנהת שי הוא סימן בפני עצמו : א') יעל. למלחמה על ארץ ישראל שהוא ארץ הרום : נ') עשו. בהליך אותה הגרון חישו ; או הוא מגנות עשה שהורה לנו ג' אסף, עש או עיש הוא שם אסיפת כוכבים : ונקבזו. יש להניא שזו לשון זה, ציוו. נסעל בנין המורתה ח'א, על דרך ימן מקור השוה לו, ונמצאו נ' בנוין', נכסף נכספת, גnilה גnilה : הנחות. ציוו הפעיל והוא ראיו לנקרן הנחת : שמה ה' הורד גבורי מלאניך, ללחםם בס' ד') לשפט. להעניש :

ה') בשל קציר. רעם הגעה לבול האחרון, וכן כי מלאה נז שאריו, והינוי שלחו, באנו רדי מוסבות אל מלכי'ה, העישים חרון אבו בעניט; וכן יש לפישם נט' חיבת השיקן פועל יוצא, השתרדי שישיון, שייליהו קול בקהל מהם המשקה לבור ; ורdue שפעל עמוד במבנה הפעיל, אם נרצה להשתחמש בו להוראת פעול יושא הרשות בירנה ע' י' ובאיו אל אבירם (פר' יושב) שר' השתרדי שאריהם ביז'ו שן נחוב למפני, וישלחו את חנת הפסיט, וכן לא תלין פועל שכיר (פר' קדושים) יש להניא שהוא פועל יוצא; המנים המנים. תחטפו בעמק החווון, בעמק הכלוין תגמור, כמו כי כליה ונחרצה (ישעה י"ד כ') : ז') קדרון. לאות על תונן ובשידורים. אחד מעיר ושניהם טשפתה גם מזות העמים, אשר ה' קורא אליו אפיק. מקור ל' ארמי, מוגז מיט' בשופע: מכיה ה'. ע' השגה מרתו ממנה

מן דברם מפני המון בני מינו : ח') לא ייחזקן. עם כל המונם ימכו מקום להחניעם בלו רוחק : בטשלו. משרש מלל, שביל קטן שארם עושא ברדייבת רגלו, ובן כאן כל אחד עושא לו שביל קטן בין המון בני מינו : ובעד גו'. בארכות הקדום יוצאים נודם בחרב וזורנים מהם כל מה שיכלו, ועם כל זה לא יכולו ; יבצעו. ע' רעם נבל ולא חכם (ט') האזינו לארות לטרק ; עם כל יציאתם לקרים בחרבם חיליכם ורבים : ט') ישכן. ממוקר שוק, דברה טבעית דומה לכל דטמה דקה, וכן נמושם גבים שוקק בו (ישעה ל' ג' ד'), ודב שוקק (משלי כ' ח' ט') : יוז' (לפניהם גו'). בימים הקודם לביאת הארבה נישבת רוח עזה מאד, ולמחזרו שמש וירח וכוכבים יקדרו מחתמו, ולא לתוכם קראו שמוא אורה : א') תנן קלון לקרא בני ישאל לתשונה : יכלנו. יכלנו בלי נז' : ב') גומ עחה. שכבר גנזיה גורה : י"ד מי יודע : אול' : והשair. האל אחר מלך הארבה דין ויין ושמן כדי להביבא מהם מנהה ונסך : ט') קדרו צום. הבדלו יום אמר מיתר הימים לאטיח עט' בביות ה' (שאות היא חוראת צום מל' צמת הראש וצמות הנגידים) ; ובו רדא' ביום ההוא הוא מקדים מחשיבותיהם ונמנעים מאכילה : עזירה. מל' געצר לפני ה' (ש' א' כ' ח') : הטעב בבית ה' והאריך בתפללה, וכן כל לי עצרת שבמקרא : ט') מחרדו. בית השכיבה (הקובב) מקום צניעו שיריך לחזור אחורי למגزاו : ו') בין האלים וגוי. כאלו נזופין הם למקומות ובלתי ראותו ליכנס לתנאים מושם, כיור בני ישראל שאסרו לדם להונן לתנאים פון המכח : למשל בס נזום. עיר שהшиб דוד לנדר הنبي נפלחה נא ביד ה' ב' ריבים רחמייו וניד אדם אל אפללה (שב' י"ד), שבשנה דעבן צוריך לפנות לעורדה לבני הארץ, בבני כנען למאדים בימי יוסוף : כ') ואת האצפני. בודאי הארבה היה בא להז בוהה מצור צפון ומה שמו כאן : דיט הקרמני. שהוא מצד מזרחה, והוא ים המלח : היס דאהרין חיט הנדרל או ים סוף : צחנותו, נרף לבאסח, א'ב בבירור עניינו סרוחן (ועמ' שעליו באוצר נרדפי) : כי הנדרל לעשרות. רע ; וכגנוו לשון נמל על לשון בפסוק שאחריו כי הנדרל ה' לעשרות. טוב : כ') לצדקה. לא שבר מעשיכם התובים רק מצדקה וחסר מאתו : כ') והשיקן. גם זה מקור שק (עמ' ש למללה מס' ט'), הברה טبيعית הנהייה ע' יין. ושמן היוציאים כדורק מנבק צר : כ') להפליא עשה מעשה שיש בו כרא' להחטלא עליו : ולא ישבו. בנקש פונחמתם מעם לאחר הגוים :

ל

א') אחריו בן. עמ' ש עליו בעהית בסוף דבר על ספר זה: אשפוך. בשופע ע'ב לא כתוב אתו או אשיט : ונבאנו גו'. יישרו מעשיהם כלכך עד שני ראיום לנכואה: חלומות. שיש בהם ממש בעין חיוונות שאחריו : ג') מטבחים. והם יטחרים. עשן עלה כתמר מרائي הרום מק' אש: ד') לדם לмерאה ארים : יומ' ה'. יומ' צירה נרלה : ה') פלטה. לא כל ישבו ח'ר צין ירושלים ימלטו. רק מיעוטם, ורק קוראים בשם ה' ועוברים אותו בתמים:

אזרחי בן אין מין חותם שחתה הוראהה תכה. ומיד ולא ניב בזמנן קיוב, שכן מצאניה בורמיה (מ"ט ו') לחרואת מלצת באחדת הימים שנשתמש בה לפני ואחריה (בכופת ט' מ"ח וככופת הפלג הנ"ל), אם זהה נגיה, טרה כל קישיא וכל רבב על מקומו בוא בשלם:

עתומים

א'

א') בנקדים. בין הרוועים מל' ומישע מלך נואב היה נקד (מ"ב נ' ד'), והמבאים יהנו שרשוו אל נקדים האמו בצאן לבן, גוניענים מוציאו מן שם נקד שעוזא שם פרט למן מטני ווחאלים הנמצוא בארץ ערב והוא מכוער המראה כאן, אבל צמרו חשוב; אבל עמות היה רועה בקר (למטה י' י"ד) ולא רועה העזן; אבל נרא השבון בשם נוקד כל רועה, גם שם בתוכו "יקתני ה' מאתריו החצן" ולא מתחרי הבקר: לפניו הרועש. הנזכר יכ' בזורה (יד ה'), אבל ספק היה גורא מאר, אבל פרטיז לא נודע: ב') ויאמר זה טרנוגיא בטומיה בדבריו עם תיר הנקדים, ע' כי היה משתמש במיליצית ואבלן נאות הערים וכו': מתყע עיר בנחלות יהודה, ובכעט בנה אותה למיצור (הביב י"א ד'), כל' זקופה חומה בגובה זהקה: ראש הכרמל מקום מקה, והוא דרכ' משל להרואת צרה גדרלה: י') כה אמר. באן מוחילה גבאותו מאתה ה', אבל הפטום והקדום היה אומרו פריעתו בראותו חטא עמו: על שלשה גני. על פשיעתם הרבים אקרים לפניו בית דני ולא אשיכם אל מקומם ריקם: بلا עונש, והוכיר בכל אלה מעשים הרואת נדלול; ובזהו אמר לא יגע לישע גמור בבה אחת, ופשעים אחרים יש בו קודם לנו: על דושם וכו'. אפשר שהם דברם במשמעותם, ואפשר שהם משל להרואת אכזריות חמת חזאל מלך ארם (עיר מלכוון דמשק) על שני השבטים ומחצה שמעבר ליזון (מ"ב י"ד ל"ג, י"ג ו'), ושם כהב כי אברם מלך אום וישראל בעפר חדש: ד') בין הדר. שטמונו חזאל עברו לקה הפלוכה (מ"ב ז' י"טז'): י') ברות. המחויק פגירת שעירה, באן שאובייה וכוכבו בה וירושה: מבית עדן מקומות מעדרנים שהמלך וכמי משמחו ברים שם: גנלו. מ"ב ט' ט': 1) על הגלותם. את בני ישראל מארצם (אותם הקובטים לעזה בק焉 דרום מערבית לאיז'ן ישראל) גלוות שלמה. בני עיר אחת נולם, להפניהם ביר' אדרום שקנו אותם מידם: ח') מאשור. כל ערי פלשחים יותר נדלות שנויות כאן חוץ מנתה, וכולם נתנו ידי לעזיה לכבות ערי ישראל, אבל עזה הודה ראשונה ועיר בהגורה ישכיהם לאיזים: ט') צור. רוכלת העמים עשתה נס היא מהורה בבני ישראל במכרה אותם לעודים לבני אדרום אחורי כבשה איזו עיר מן הוושבות על הימל': ברית אחים. בין דוד ושלמה ובין חירם (מ"א ט' י'), ומצאננו שם חירם קורא לשלה בשם אחוי: א') ושחת רחמי. לא היה לו עוד רוחמים מכל: ותויה מומב אל אףו שהוא הנושא, ותיבת שמרת ראייה לטפק ולמלע שמרת בכתל הבני, ובבעל חיקוד חשבוה בה א' נספה; והנה א' ועbara שניהם פתאומים עווים אבל אין נמשכים; לא בן באחיהם שמשכו נ' ב' זמן ררכה: י' ב' בתים. באדרום שהוא לדרום א', ואדרום הפונה מנוי למזהב מצד ימינו דרים, ע' נקרא בשם ח'ן

ונם מרניר וערבה יהוו למקום נחלי מים, ובבית היישותם (מקום שטם) עד אבל השיטים בערבות מואכ' חנו בני ישראל טרם הכנסם הארץ נגע (פר' מפע): י' א' מצרים וגוי. שהויא עכשו בן ח' ואדרום שטבל מקום היא ארץ מעה תהיינה ארצאות שוממות: מהם. שעשו לבני יהודה: י' ג' ונקיות. גרדף לנכמתה, נקם מקוון נק' מ', במו נחם שהוא נח לאמר זה גתפנו; ובימים הקדומים חשמו שנוקם מיחת קרוביהם היה חובה כמורה הדותלת עלדים (טוח צווי ערי המקלט), וכל זמן שלא מלאו חובותם אתה אינם נקיים מפשע; וכן גוננתו אנקום נקמת דם עשי שעדרין לא נקמתי: זה, שעדרין על כן ובפטם ולא ימוש שם לנצח:

סוף דבר

סגנון ספר ייאל' נעים מאר ומילצתיו נחמדות וציויריו נאמנים עד שנוכל לנגור עליו שהוא מן יטימי ספר תנ"ך, והמתחל ל��ות בו לא ינית הספר מידו עד באו אל סומו; ובסימני האחוריים יש בתורת רמז ויעדים יקרים שנכנאים אחרים שקמו אהרי מות ייאל העטקו החקירה בהם ומצאים נכונם וביאורים יותר ויתר, וזה ראייה על קדומו; מלבד שיש להניח כי מסדר י' ב' ספרים קתנים אלה (עורא או מי שיחיה) נתן להם מקום זה אחר זה טעטו בקבלה שכד' שדר זמן גבאותם: א' נם ייאל היה בזמנן עוזה מלך יהודה הנזכר בIASHTOT דבורי השבע ועומס, גבאותו הייתה בין נבאות שני הנביאים הגניל, רק הם עיקר גבאותם על שורת השבטים ונבאות ייאל על בני יהודה: והנה הוא רואה בעיניו המכלה הנוראה וודע כי ה' לא ענה מלבו וינה בני איש, ומוכיה לעמו עונותיהם, לא עונותם את האלילים ולא סורם מחיק המשורר, רק חניהם בקרן ווית' מצות חמורות אחריות שבערבים עליהם יצדק לומר שרחקון מן ה'; וגם קרבנות צבור נראת שהקרוינו שכן כתוב "הברות מנהה ונסך מבה" ה', אבל הכתמים משורת ה' (א' ט'). א' אול' קרבנות ייחד חרדי (העבר על פניך, קורא געים, מה שבתנו על המקרה דהוא): א' דבריו בימי מלך אשר מן אמצעי מלכי יהודה, שכמן אחוריים הכתירים היה חזרים והעם שוטרים מצות חורניות בדיקון אבל עוברים בשאט בנפש על המוטיות, בנהרא מדברי ישעה, בס' הרាជון מסטרו ומתקומות אחרים:

ואברבנאל ואחריו ה' ארנסואל שعرو שמכת הארכיה שעלה נדרבי בעני הפטנים הראשונים איננה מאורע אמוני, רק משל לעם אדרים המשחחים את הארץ; והובאים להשערה זו מה שכותב בראש ס' נ' "והיה אחריו בן אשוף את זהוח על כלبشر" יותר הנקבות עד סוף הספר, ומה יום וקורבה בין מכח הארץ ובין הויירדים היקרים הטעים ליראום לימי נאלה אחר שנלו בני ישראל מארצם ונשעבון לזרים? אבל צור ומכה, וטיפוף פרטיה דם כי בורות שקד להניח שהוא משל ולא מאורע: א' נרא לנו שיש לחלייט שטבר ואל ריאי להחلك לשיטים, שני הסימנים הראשונים מרבדים על מאורע נהיה כבר שהגבניה מיחס לעין בני עמו ומוכחים ומרחיבים גם לשוב אל ה'; יותר הספר היא גבאות אמתית מן ה', כלומר גנדה מוקדמת לדברים שיתו באחריה חיים, ואול' גבאות ראה תחלת של פצל מגב בני יהודה (שלדים בפרט הוא מתבבא כמו שאמרנו) ע' א' רום ואשרו המאימים עליהם, וחוזה בוזה הקדש מאורעות עתדים לבוא; ומיליצה

כגן להוראות אהבתנו ע"ד כי ידעתינו (פרק ז' ו/orא). שבורה אדם אין מכך חביב לו
ואינו נעשה לו אהוב אם לא ידר במו שמחשכו שניותיו, ומוחך קרכותם זה
אות זו דעו בכל יום יותר מזרות שיש בכל אחד מהם, א"כ הידיעה והאהנה הם
עליה ייעולו וזהו אפקט בפוא הזמן המקון לכך שזו הוראת שורש פקד (עין
עליו באוצר נרדפי) : ג') חילכו שנות יוזו. (בזהו) מוחלט אויר אם לא גענו
וקבעו להם מקומות חומן : וכן כל המשלימים הבאים מדברים בהזות אפליו אם תוהיה
רעה בעינו (פרק ז'), שלפעמים אדם מסבב רעה עצמאו : וכן אמר שלמה "אולת
אדם חסלף והוא וועל ה' יער לבו (פסל ז' ט' נ') אבל בהזה הרעה באהה ט' :
(ה') היישאג וגוי. מלחמת רעבונו ולא יאלית לטרוף טרף, או ישג庵 אחר שטרף טרף
להחדר כל ברכהו שלא תבוא לקחת פראטו מפיו ; וכן תעשינה כל הבהירונות מפהו
החוותלים שבאכלן מאכלן ערב לכך משמעויות קול ועת ; ווש להניאו שני הפירושים
שכנן גם במשלים הבאים יש מוט שחדזר והשני קודם לראשון כמו אם לבר כבר,
זה לא עשה טקדום ; ויש שזראשוון קודם לשני וטוקש אין לה, ולבור לא ילבור,
ועם לא יחרדו : אריה . שנון שעורי אהוב ורודה לאור המשמש ; כפיר בחלוף
אותיות נגיד, האריה בשווא בתפקידו, והקמן והוא גור שעודנו כמו גור על הארץ :
סמעונו. מושבו במרת צורים ושם מגינה מגורת ועונתה לא ירע (פ' משפטיהם),
ואולי הוא עיל בבל ארמי בחילוק למ"ד בנוין : ה) ומקצת אין לה. בכך שנבלחה
עליו: היולה ונוי שבני אדם טמנו ווכו מתחת לאירין והשאו עליה החלק העשו
ללבנווד צפורה או חיה : ו') יחרדו. ירוצו במרתאות לדעת מה זה : אם תוהיה וגוי.
א"כ דעתותיכם, חז אוחן שכבר סבלתם חז אוחן המתאות עלייכם, הן פרי תחאותיכם;
א"כ שמעו אל דברי שאני מבבא לכם בשם ה' (פרק א'), ודענו כי אמת בפי
שה' דבר עמי, כי לא יעשה ה' אלהים דבר וו', ולפ' פרוש זה "אם תהייה
רעה וגוי" הוא תשלום העניין; ייש להגיה שטלה כי בתחילת פסוק ז' במקומות.cn
עומדת, ואז פסוק י' מלו הו א תשלום העניין, במו שבזה לא ארעה דבריהם הקודמים
בלוי העולל הווה להם, בן לא יעשה וגוי: ח') אריה שעוג וגוי, ואם תאמו ומדוע
גנלה את עמוס את המשא הזה עלי ? לא יכולו למסרב ! ט') מהומו. מנוג
ער שומרון הוא ביל טדר טרני, י"ד) נכחה. הדרך השרה היא אותה שבננד
פני האדם, והארחות חז עוקמות : חמס ושדר. פרי החמס שהומיטים את העניים,
ושדר שמשדרים להם מזומנים : י"א) צר וסביב האזע. לי' קדר וע"י חנעתו ירו
ומני הגביא השלימו ועשאו מובן לשמעו ; כל הנois אשר מכובdetם הם צרים
לכם, כל'ם הם חשבונים להרויות במפלתכם ולצאתה בה ממייצר למרחוב, על כן שונים
אתכם וטבקשים רעתכם : עז. עשריך המנפח לך רוח עז ונאהו : י"ב) ביל.
 חלק קטן הנбелל מיותר האזען : בן נצלו. פעיל העיל ממקו אל, דמר שוויה
בתהנה ונטלתו ממש והנחנו בצל, והוראותו חלי אדם מצחיו שהוא סובל כבר,
בעוד שפעל הושיע הוראותו חום עליו טרם יסבול בה כלל ; א"כ נצלו יבואר כאן
על מקום שרבות מבני שומרון מומו ע"י אובי, והחמשים מילטו ממנה : במאה
טטה. אל טושב הקיר (ש"א כ' ב') מקום שיש לאדם סמכות מכאן ומכאן ע"י
שנין הכותלים : ובძמישק ערש. ובערש מכוסה בשירדים קרים הכאים מעדר דמשק
Damast, Damasco וענינו היושבים עתה בתעוני עולם וכלהי דואים על

מגזרית ימי: "(נ) הורות. נשים מעוברות, ואם בנו עמן הוא רוצאים לבוש ארי'ץ הצלען למען הרוחיב את גבולם ולא מלחמת חטט שעשו עליהם ב"י, לא היה להם להתאכזר עליהם אחור שכשווים; ואין לפירוש טלי' הורים ונבעות, שאם אחר שכבשו ארץ הגלעד לעצם בחירות לבקו'ה הרה ולהישיר למישור, ומה פשעם בוה ? י"ד) בתורה. שיריו עלייהם בני מלחתם, כמו שהם חירטו קו'ל שמחה בהחאכרים על ב"י: ט"ו) והוא ושורי. היועצים איתו להבקיע הורות הגלעד:

385

א') לשיד. כמו ששורטיטים אבנים לעשנות מהם טיד, וטוקן אחוון בט' נ' של מלכים ב', נראיה שמדרבל בענין זה (עין ביבורי עלי): ב') בשאנן. בזום מלחתה שתונצחיהם נושאים קולם בשמחה ורונה; ולכל הקודרים מתגנבה דעה על חמס שעשו לישראל, לא כן למוואב שמכוחו על חמס שעשה לאורים, אוולי מזה עי' פרטיטים בלתי ידועים לנו באח צדה על ישראל וכן במקב' שם כתוב וחוי קצץ גדוול על ישראל: ד) נזיביהם. כל אמונה שקר מימי קדם עד ימינו מתרון פילוסופי עם ועם איש לפי דרכו נאלו חכמה עמוקה בעקריהם, וע' וזה בנתנו לבנות איזה איש שכל להעתות אחרים; ושם כוב נורה הנראת כמושיע והוא מזיך (עין עלי' באוצר נרדפי סי' קכ' ר): ו') בעבור געלים. נראת שהיא מליצה נהוגה בימים ההם להוראות גצע בכת מועל, ומונתו על השותחים הליקות שוחרך מטה שיתהה להטעות משפטם דלט: ז') האספים. והוחלים על עטר ארץ כנחותם (כלוי' משפטיהם עצם לפני האצלים), ועל דלים יתגאו, וכן הנחותם מישיבם הבלתי ארטם שבפיהם על ראשם (שה' ל): ואיש אבוי ונ' בעוד שבבותם שופטו ארין הדיה להם לכלת בדרכי המוטר: למען. באוטן, וכן למען יתרה (השע' ח' ר): ח' חבלים. בגין אלמנה שחבלו, או מאדם אחר חבלום שלא כדין: יט'. ישבו בהבטבה או ישבבו בשבחם אל הלחם אחריו שפוך דם זבחיהם על מוחאי אלילייהם; יוין' נזיניות. שהטילו עליהם קנס שלא כדין, וחולק ממנו יסכו על המכח והונגר ישתו הם; וגם הם (כמו שמכוחו ישיעיה לבני יהודה העוברים את אלהי אמת) שומריו חוקי עבודה ידאתם ונוטים מדרכי המוטר: ט') וחסן. תקף בל' ארמי, ומה חוטן להוראת עשר; וגם שם אלונם מנורת אל שענינו נח' ועוצם: יז') (ואנבי' העליות וג''). היה ראוי לחקדים פסקון זה לשענני, אבל בדור להסתיכו אל ואקים מבניכם לנדיים שדרבר זה היה טרומ רשותם את ארץ נגען: יא') האף אין זאת. כבבעלכם ננד רצוני אתם טיראים עצמים כטוי' שובה גנדי, נאלו לא גנדלי חסדי' עטכם: יב') מעיק. מציק ע' חילוף עין' בגד' (ארע-ארין, ער-אר, צאן-עאן), ותמצאהנה שוחין בראשון צעק; ויש להניח שמתגנבה כאן על הרעש והותחתים ר' ל' תחת נאות גוליכם ישמעו קול חר כאשר תיעק העגללה; וכבל המרטים היבאים אה'כ יזרקו הרבה למכת הרעש שאין להגצל ממנה ע' ניסת, וכן לב' אמרץ' רפה וייטס מהמתה, ואם הווא שוכב על מטהו איינו חז' לכמות ערתו ונס ערום במו שואה:

ב') רך אחים ידעת. ולא"כ דין יש לי עלייכם שתעשו רצוני, ול' ידעת

עתירותיהם : "ר' וגדרו גנו". יש להניח שהוא משל, שב' לבו בנולה יהודין מעבודת העגל אשר שם ; ואין להניח שחייבים ארם או אשורי גדרון לבזין, מפני שלא היה מנהג עבדי ע"ז בימי קדם לעשות מעשה בזין לשום אליל ; ולחפץ כשבאים ללחם נגד עם הוא משכיעים את אליליו לחדר מהענחים עליו, ומכבטיים אותו שכיאום עם בשוכם לארכס ויעבדו : ט"ז) וכחתי גנו. דברים נפשותם : בת השרן. שנגה אהאב (מ"א נ"ב ל"ט). שם כתוב בית לי יחיד, אויל' אחרים לטרו ממנה ובנו להם כמותם מהודרים בשן פיל :

ך

א') פרות הבשן. נשי אצילי ישבו שומрон העושות במעשה איזבל עם נבות, וממציאותם בבעליהם לעשוך דלים כדי להרבות הון לקנות להן מעדרני שעיה, והבביר המבווער שבתם שהוא שתיית יין והוא נזול לאשה (ח"ב נחותות ט"ה) : ב') בקרשו. שאם עבר על שבועתו לא יקראו לו עוד קדוש : צנות זפיות דונת הוראת שניות זה ; ע"ז חותם ילכדו אותן כדריך של סוכדים הדנים ; וטקל אחר לשם צנות עניים (לאנינים בעיניהם, מר' מסע) מנורת שנ ושןן, צנניות בככל נו"ז חוראותו שננים כבלים ; וסירות מנזרת נקול הטירים תחת הסטר (קְלָת ז' ז'), ונקראים פירמים לפט שטוכאים ימחר וטיסרט מטוקטם, ואולי משפטם נזהה שם היטר שהוא הכל שתחתיו יקדשו, או מפני בית יד של שבו יתלווה והוא עשו כיון, כמו שנקרה ג"כ אגנון (איוב ט"א י"ב מל' נמא ואגנון, מהתפעט עצמו ; יש שפרישו צנות מל', מן וצנה, וששובוין ישאן על מגניהם גודלים כמו קומת אדם (צנה רצין העטרכו, תהילים ה' י"ג), ולה (מצד חז"ק) קרן ברול שון פאמצעה למתזין, וסירות פירשוו להרואה ספינה ובנמא עשו ספינות קלות (שען)"

ח' ב') : ואחריתכן. בנין ובנוויכן הקטנים הדרים עמן : ג') זדראים גנו'. כגון מה שנאמר ביחסאל (יב' ח' ו' ז'); חתרו להן בקירות ביתן לעאה בחחבא, ובעד שעשה זו יעצה מפץ קיר ביתה מציד זה, חברתה יעצה בגנדח מפץן שפרצתה נס היא בקר ביתה לצאת בחחבא, ומסתמא באחרי ביתן למשועל קמן או לאנדראגא יעצאות : והשלכתנה גנו'. מחתם מהוון טשלוכות ארצת ארכמניתן, גוזמא ; או היה ראי לוגן והשלכתנה, תשלבנה בעל כרzon לארכמנות שוביין, וזה א' אחרונה של ההרומה טמך לפירוש זה : ד' זה' באו בית אל גנו'. דרך לען : עיר עבדותכם הוא לאليلים, ומתח שatoms פסחים על שני המעפים לבעם אותם מבאים קרבן גם לה, (או לירושלים או בגנות לה). אבל אין אתם סדרקים להכיאו למצוחה ; כהוב ולא ילין חלב גני' עד בקר, ואתם עוברים על צווי זה ; ומעשר נאכל לטני ימים ולילה אחד, ובשלישי הוא גנות, וגם על זה אתם עבורים ; ושלישים מליחי תורה הם מנה וריך עשרה בהם חמץ, ואתם מבאים כלום חמץ ; וחחת הגאנע לכת עם אלחיכם, אתם מטאפרים במתנותיכם לו ; וייתוונ ואחריו רשי' ודר'ק פירשו תיבת חמץ מל' פועל וחומץ (תהלים ע"א ג'), ממשון שחתטתם גביאו קרבן תורה : ו') נקיון

שנים. גם זה ל' לען : ו') תטמיר. הראו אמתית ועם"ש לפעלה (הושע י"א פ'): וגו'. חטעם למטה שלא כמשפט : ט') בשוטין חיל השודר ושורת החבואה בשגה שחונה : ובירקון. בשגה גשםה יותר מידי השבלים לא הצחנה ותבשלה ותשארגנה יר��ות : הרכות. מה שגנותיכם הרבות ונדרות מוציאות , או מה שטובות וטפרות גנותיכם ונו' : י"ד) בדרך מערם. שעלהם להלט עליהם ; והמצאים הרנו בכם ושבו רוכבי טוטיכם, והרנו גם אותן והניחום שלא כבורה באופן שנתעפש האירוד ; וגם על אדרות שער האוסט נאמר ואכל העוף את בשיר מעליך (סוף טר' וישב). א' ב' משפט מצרים היה כן, להפק מה שצotta תורתן לא תלין נבלתו ונו' (פר' תגא) ויש להניה נ'כ' שבפטוק תחולק לשתיים ; שליחתי בכם דבר בדרך מצרים, דבר הבא לכם דרך מצרים. דבר שהוא ממורי מארים הלייט (בר' עקב) ; ונוסף על זה הרגמי בחובב בחוריכם במלחמותיכם עם ארצות אורות וזה היה עונש גורל לעצמו בלבד (עט) מה ששבו ושללו טוטיכם (בלחי' נמצאים במשפט ר' ב' בא') : ומצאנו פעל שבה גם על הרים, או נשבר או נשבה (פ' משפטיים) : באש . הנפרד ממנה באש זמן מקור, אבל ועלה באשו (יאל' ב' ב') הנפרד ממנה באש על משקל פועל, והיה ראוי לקדרו באשו על משקל פועל : וארכבים. הסרחות נדל ב' עד שטוכאים הגע לארעכם (לפי פירוש ר' אשון) : י' א' באור גנו'. מעט מהרבה : י' ב' לכן. לי יירון, ואין חוראת כהראת על כן, בלבד שזה ינא לפני פועל עבר, וכן לפני פועל עתיד : זה. ככלה שעשו אוסט אעשה לך : ויש גע להנחת של' עתיד זה (אעשה) לחוראת הרים, כמו כהה עשה אושב כל הימים (אושב א' ה'), ומלה עקב מהראת עקב שענינה עלול לעלה קודמת, סומכת פירוש זה ; ומלה לבן חוראת להכון שבפטוק הפטוק ; כל אלה עשויות לך פעם אחר פעם, ומאהר שאחיה רואה שאני הולך וועשה כהלה לך, לבן וכן גנו' : י' ג' יוצר הרים גנו'. כל יכול : שהר עיטה, אוו ווועה, ווועה גו' גנטיט ; והברת עף בחילופ' אותיות בו"ט עב הענן : ח' צבאות מל' מקומ צבאי צבאות אלילי הגוים שלכל אחד ואחד יש לו (לפי דעת עבדורום) יכולת נפרדת מוכלות חבריו ; והוא י"ש בעל היכלות قولן ; וחנה חיטה ראשו בין קוראים לאל בשם צבאות, וגנודאי לא היה בדעתה או יכולת האל לחת נצחון במלחתה למי שירצה. רק חתפלה לאל כל יכול שיתן לה וועה גם כי מטבח עקרה דותה :

ה

א') שמעו את הדבר הזה (שמעו) אשר אובי גשא, עליים קינה : ב') נטהה. כמו נתושים על פni כל הארץ (ש"א ל' ט'), מושלכה , ואעפ' שהוא בגין בעל הוא פועל עמוד עד נחש מעשה זית (חבקוק ג' י"ז) : ג') חעד היצאת. עד שאמר למטה הגליל גליה גילה (פסוק ה') שרייל ישבו הגליל, גם בגין העיר היוצאת ר' ואנשי העיר היוצאים למלחמה במספר אלף ילבו היליך והטור עד מהה : ה') ואל תדרשו עזרות ביתן אל שם אחר מן עגלי ירעם ; והגליל ובאר שביע, מקומות מוכנים לאסיפה עם נהם היו מתאספים לעבדות

אחר שילוח המרגלים לא הקיריבו קרבנות, לכל הפתוחות בתריותם וככע, וכן כחובם והידון (ש"ב ט"ח) ל' עברה; וממנו ניכר ל' הצלחה עבורי על המוגעים אליו ריאה; וכן כאן צילה יעבור זיכלה: זאלה. האש: ז') ה阿森. דמשפטו הוא שחוק מרבש לאדם שעוק, והטייתו מרעה כלעה היא לו; וזרקה. דבר צדק והוא מעת פנימ שורת הדין עם כי שאינו קובל על חכמו שעשה עמו חמס, רק על אדם שעשה זאת דבר שלל. בזין גדר המקומות או גדר הרבים; ואזרקה זאת הניהו לארץ לא השיגו עלייה לא נחרו להרימה פן תדרונת כת גול: ח') פימה. תרגומו Pleiades שענינו בל' חומי בוכבי האמת, ובח' ב' (ברכות נ"ט): מזאננו שהוא מולד עצה מביא גשם: בסיל שם ליל' לכל מערכות השמים (ישועה ג"ד), ואיל' גגור שמו מן שרש קשו (שלשלת-שרשוח), קשיות החיבור בוכבים, ושהוא שם מרטף לבוכב אחד בין הבוכבים ארגמו-אורION. והך לבקר וגוי: כמו שברצינו הוא מהלף חקי הטבע, בין תילוף מצב אנש עלי' ארץ (פסוק ט): לילה, ללילה, והסורה למ"ד שמושית כדי שלא להרכות אותן ימות: ט') המבלג בלחילוף אותן ביך, ומורה פנס מאירות וצחות מחמת הצלחה ושלום; וכןן שד ר' איש שוד או שודד, או ל' מושאל השוד, הצרה עצמה תצלח על עז ואמיין לב הבושה בכחו וגבורה ובתווך סבצאיו יי'ר (בשער. בביה ר'ן): מוכיה. אדם נשפט בוכבו תושה: י"א (בושפכם). מישר בוס שענינו דרכם ברಗל, ובא בפועל פרובע להוראות חזק הדרכיהם, ולהמאות הקרים החולף טמ"ך דראשנה נישן: ומשאתה. מנהה ומתחנה שהוא נושא לכל למאוזן בעיניכם, ולא היה לכם לקבלה מאהר שידעתם כי דל הוא ונורע מARENTO, גם זי'ל החמיין בעון אבל מסעודת שאינה ממפקת לבעליה: כרמי חמץ. אין הטוביים שבמינים שנל אדם חכם: י"ב צורי צדיק. אתםஆ שער החיטים פעים דיבוט אבויונים בשער: י"ג ים. ולא יתרעם על השנתה ד': כי עת רעה דוא. באז טפי המקודה והשילים: י"ד נארם. כאשר אמרתם. חזיר יי'ר גא ה' עמנוא! ט'') שארית יוסף. שארית עשרה השבטים הנקיים על שם התקיף שבדים שהוא אפרם בנ' יוסף: ט'') וקראו אכר וגוי. למען יאכל כי חסרו תבאות שדרהו: ומספדי וקראו וגזו מספדי אל יודעי נהר, ולחתאות המליצה נשתחש בתיבת וקראו לשתי הוראות: י"ז) ובכל ברם. מקום מחולות ושםחה: י"ח) היו המתאים וגוי. או בונגו שללען אומלים ימהר יהישה מעשוו לעמן נראה (ישועה ה' ט''); או שבמעשים הרעים מושכים עליהם מי הזרה כאלו מתחאים אותם: ב'א) בעצרתיכם. שאתם העזרים ומאריכים עמידתכם בנית מקדרי בתפללה וצום (ראשית הוראת צום הי"א אפיקת עם), כמו נערץ לנו כי האמור בדואן (ש"א ב' א' ח'), וזה הוא ל' עזרת בכל מקום: י"ב) ושלם מריינט. מריאיכם שאתם מביאים שלטים במים לשלמים: י"ג) חתן שידך. שחון דור לירם למני ה' בלויות כל' ניון: כ"ד) ויגל באומן שוארה לכל: בנחל איתן. מנזרת את בל' א' יש, נחל שמודיע בשפטו כי ישנו בעולם; ומכאן גמלית בונת מצות ענלה עופפה בנחל איתן, כביבול לשוטף ולנקות הטעאות הרצחה; וירוח האתנים (מ"א ח' ב') הוא תשרי שרבו בו הנשימים והנהלים פלאים על כל גנותיהם, וירדן יורד מן הלבנון ובהגашת שלג על חור זה מתמלא נם בניתן: כ"ה) הוגחים וגוי. שאthon לה' שנם שנחעכנו ישראל במדבר ובפרט

א') השאננים. שרים ואצילים הוושבים להם בمعدני עולם ואינם מקרים על ההוה ואינם דואגים על העזיז נס כי איום גורו: ירושאל בראשית הגום, והם ראשית בני ישראל, הנקיים בשמותם (במדבר א' י"ז) לנשאי עס: ובאו וגוי. ואם יבוא להם המון הגם ווורעם על גולני המתם. הם משיבים: עבבו כלנה וגוי: ב') כלנה. בארץ שנער (פר' נח) מזרחה; חטה מטבחן (פר' שלח); נת. באין פלשת ממערב (פליפיאן): דתותם. אם שמן הלקם? אם רב' וגוי. גם אחר שנאלקה המלכה גובל כל אזות משתי הפללות וב' לעזך הארץ חניל': חטה רב'ה. כך חטה נקראות, והזכיר תארה לומר גם כי כך נקראת קפן גובלה לערך גובלכם: ג') הנמנדים. המורחים אותם ממחשבתם: וחניון וגוי. ומקבבים אל דעתם ומזהרים שבת (כל' תמד') חםם. ממן מי יכול ליטול להם עז' חםם ועוות הדין: ד') וטודים. מגורת סratio העדרף (פר' תורה), מתחשבים מלא מדרתם; ודבר סורה ונבаш אלקיין סratio זה מזה ומאתשטים; ייבאש (פר' בשלח) מתוריהם וטרי: מרכק. מושר רבך בחילוף אותן ניכ'ך רבך. מרבכת תכיאנה (פר' צו); עגל מטוטם בקמה גלוש ברוחחן או בשמן, ואיל' מזה גם שם רבקה שמנה ובריאה: ה') הפלטם. מנורת ופרט ברוך (פר' קדושים), וממנו כלל ופרט בל' חכמים; המכאייאנס גנוגים חדרשים: על פ' הנבל. גובל מושר גובל מגוזה והעללה גובל (ירמיה ח' י"ז), שק עיר הפטות בגובל חין, ובהדר מטהנו הרוח (או היין) בובל ויכוין, ולשק זה פיות זמahn מוציאים הקול, ומזה גובל עשור בעל עשר פיות מוציאים עשרה קולות נפרדות זה מזה; ושלייחם לה גם פעול הפטוטם, הווודעים להבחן באיזו פה פטיט ראי להביח להוציא הקול הרואי לשעה: חדיד. נוכל לומר שנם זה הוא מן המקראות שאין להם הכרע, וথיבת נזיר נובל לסתבה מלעלת ולטחה; ושם דויד הוא כאן מלא י"ד כמו שהוא בנחמה ודברי הימים: חשבנו. מל' וחשי' מחשבות (פר' יוקה), המציגו להם כל' שיר חדש ולא ד' להם בגדודים נבר: י') בטורקיין. י"ב' סובאים הם שאונם שותים יין בכוונות גם נביעים לא ד' להם, עד שישותים אותו במרקם: ולא נחלה. י"ד ואין חלה מכם עלי (ש"א ב' ח'): י') מזרח. משהה; ושדרשו רוח הווא פרח בחילוף ויתפרק אותיהם, ונופל פה על ברותם שאחורי; וביט' קדם הצעו מצעית לשלהן צדי.

מןן הארכבה היוצא מין חורי הארדה ששם נקבעו הטילו ביציקן, וזה הוא נעל מוקר הנבג : הלקש. דשא המאוחר הנDEL אחר שנעו הדשון, והמשר המאוחר הגקרוא מלוקש מגדלו ; העוטפים לבן (פר' יוצא) מחרגין ל קישיא ; ואולי מקור התיבה לקש, שהשבלם, מהקשים נבעלהן ונוהים לקש ; וגם עלי שבלי הרגן הראשונים היי גנווים ומאליכים לבהבות, ונקרה נזיה זו במשנה שחות (פהה פ"ב ס"א) אולי במקור שחת ובלה : אחד גוי המלך. שמשפטו לנו ראיית דשא ושב למאכל בהתומיו ; והגביא היה רואה בהמה שאחר נזיה זו היה מתהיל דלקש לעלות ולהרשא והאל היה ווצר נובאי להבייא על לקש זה שכבר נחלש בעבור נזיה דראשות ראה נ"ב במחוזו שיכלה את עשב הארץ, וחדר עצק : כ' אט. כאשתה כן אם יהיה חובל (פר' מפע), ועל דבר שודאי בווא רק עדין לא בא ישמש אם להרואת באשר : מ'. כמו ב' תלמוד "ומי אמר רב בכיר ? לשען אך ושמא ; וכן יש לפреш מי לך כל המתנה דזה (פר' ישלח), מי אנחמק (ישעה נא י"ט) : וחיבת מי סוף תבאו בכל מקום לשאלת זפק . רק שתעתש לשאלת על אדם ובHEMA, ומה לשאלת על כלים : קום. יתקיים בעולם ? היהיל תקומה זכרה הוא קשין כל' סבל הרבה ? ר' קרא גנו'. קוויא דאס לחשתח בז עכשו שהוא בא לרב עם ב'א לעניהם בו ; ומקרא קזר הוא ע"ד לא תבנה את חון נזית (פר' יתרו) ודומו : את החון דברה ; ומיט רבים לא יכבה : התלק . איזיורד בעבו שטנו, ומשמש בשם כולל : ז' אנך. טל' ערבי וענינו קע המשקלות, והמה בניה בירוש ע"י קו המשקלות ; וענינו שעדתו לשלים מעטה מהה בפדרה ולא לטלה עוד, וכן בישעה (כ"ח י"ז) ישתח משפטו לנו אצקה למסקלת : י"ד) לחכ' מבלי שימרו בך ; או הוא לי נזמא מרובה דברים כ'ב שאין פקים לבדיהם : "א" מות רבעם. זעומס אמר קומתי על בית יושבעם. או דבר אמצעיה שקה או רבעם הנזכר כאן ר'יל וועא. וכן בישעה (כ"א, כ"ב) א"ד טדרה את אברם, את צרע אברם : "ב" ואכל גנו. אין לך להבאו ננד מקום שאחה הנהנה ממו : ישם. במלכות יהודה, חנבא עליינו לרעה ולא עלהה : "ג" לא נביא גנו. לא שמעתני נביא לנולט ממענו הנבואה (כ' הושע ששמש אה משה ואלישע לאליהו), וכברתו נ' ב' במלאתה נרעה, בנידול שורים . ובאסיפות שבקים מן חבירים, אבל ה' קראני וועה לי להנבא בשטן : ובול. יוחפש (פר' י"ז) בחורינט יבלע, ובולשת בל' הרים ענינה חיל שורדים ובזום המהשימים איטה ימزاו דבר ראיו לבזות ; גם כאן אדרט תר ומבקש שקמים בין עלי האיל ; ושקמים בהוח אינס מאכל אדרט ב'א מאכל בהמה (נגיד דברי חז' ישראל ניאמאן מעור בראדי, מבאר טפור זה) : ט'ז) טאורי הצען. מליצה נהגה ושנורה (שפ' ו' ח'), ואין להקשות שעומס הו מגדל בקר ולא צאן : ט'ז) לא חמץ. שדרבי הגביא דיו גוטטס פפ'ו וגנטס בבל שוטען בטפות טל ומיט' גטעי הארדה : ז') בעיר. בפומבי : תחליך, לזרום : טמאות נבריה ולא אדרט הקדרש :

33

א) כלוב טל סגור ע"י כטו, ומקור התיבה בלא – ב', וכן כלוב על עופות (רומה ה' י"ז) ; ואולי מזה שם שם בלא עופע שוטמים טז' בטל של נסרים לבתיה,

אשלון, ועליהם היו קרייאים מוטלים ופניהם למטה, וגעניהם על שטאלט על כל שבעוק המשען קרוב לשלאן, בעוד שביניהם היו מכנים מאכל ומשקה וזה פיהט, וזהו טרקלין (אבות ר' ט'ז) Triclinio שהארתו מיטה משלש רוחות, בעוד שמשהים המכניות טאכל ומשקה למוטבן : ח' (ח') פהאכ. שירות הביעית פניה למשמשים המכניות טאכל ומשקה למוטבן : ח' (ח') פהאכ. מטעם, ומוקור שם תועבה הוא דבר כער שארם תאב לו ביזה, וסוף סוף חאכ וגעפ' הם מזירות טוב ; ובכל לשון יש כטו כן שני חיות הוויאן מתנרגת ובאות מגורה אחת, וקשה למזיאו איך נהייה המעבר מההויאה היראונה לשפננדה : גאנז. בהברות זו המורה הנדרלה, וענינו רבוי מופרו (מל' גאה גמא , איזוב ח' י"א) , רבוי התפארות וمعدנים ; ואות נ"ז פשוטה צורתה צורת דג ומזה שמה ב' ארמי, וודגנים נקראו מכבי (איזוב ל'ז ל"א) מחתם פריטם ורביזין מאה, ומשמש אותה נזין להרואת הנדרלה, ורבוי לנקבות הפריט ופירות יותר מן הוכרים, שלרבוי שלם נשתמשו באות ט'ס מגורות מיטים המתחשטים על גודותיהם, והט'ס ככתב שומרני הקדמון היה לה צורת גלי מים, וכן בכתיבת ל' רומי אותן ט' ט' יחוון. פעל יתר ישמש כשגעאו רבים, ושואר כשורכים חמו והמעט קיט, וכןן בא יוזו אל – גאנז, בהנסן העיר ביד אויב ימוו זוב אנטיש, במצור ברעב, ובחלביה בחגיג; וכן אס בפי' אחד יוטו הרכה לעיר תיר ההבטה, ימותו ברכר' י"ד) ומברגן. קריבו, ושרש ארכ' משמש ב'ל' חכמים להרואה צו, מחשבה טובה הקב'ה מצטרפה למעשה ; וצורך הכבף והוחב ע"י אש המתים (שורף), ומבדיל הבדיל שביהם, סקרב והלו הלקיח שעד עתה זו מבדילים ע'י גאנז הביליל : עצומים. פגרי הנמקרים זה ימים ובימים עד שנרכב בשום ונשארו בלבד עצמותיהם, גווטא : לאשר. עדין חול'ה בירמי הבית : אפס . קלין גמור, פס'ו וספ'ו כל' יושבי הבית : חס. ואל תחרעים על ה' כי אין כי לא אבו להזכיר בשם ה', ל'ה' פט לפני ולהוות שמ' : י"א) ויטיס. מגורות רצין, וממנה נס. ריסטי ליל' (שה'ש ה' ב') טphot דקט', וויסיטים דקיטם מבקעים, ולט' גודל הבית וגאנז כן תנידל השחתתו : י"ב) חודצין גנו'. הינסה אדם לדחיקם עד שירוצו בסלע, או תריעש החורש את הסלע בבקרים ? הלו יוזע הוא כי ילא לוזיק ! וכן את האט תקו לתוכעלת בהפככם משפט וצדקה המחוקים מדרש לדאש ולענ'ה דמרים ? ט'ג) לא דיבר בלתי מועל' : בחוקנו, בעריכותנו רומנו קרנגן, הסתולינו על דלים ; וכי ראיו להחטא על זאת ? י"ד) עד נחל הערבה, הוא נחל מצרים. נחל קטן מגבל בין א' ומישלת מצרים, והוא מגבלי ארץ כגען ונחלת יהודה לצד דרום, ונובל מלכות עשרה השבטים הוא יס הערבה (ט'ב ט' ב'ה) קצה יט' המלח לצד צפון, (נגיד דעת פיליפטיאן) המסדר נחל הערבה נחל קדרון לנגב מלכת עשרה השבטים ; והגביא נבא גם למלכות יהודה, שכן כתוב בראש הסימן הוא השאננים בציון :

4

א') והגה. מלה משמשת להורות ראיית דבר מה מתחם שאדים לא היה מדמה בדעתו לראותה ויתכן אצל סרא או הלו : גבי. וב' חכמים נובי , לדעת געניעים טן גבא (ישעה ל' י"ד) שהרואתו בור ויעזה ; ונקרה כן כטו

ישוך; קיין תאנס המכברים נקץ וסוף השגנה, הדאים לעשות מרים גונירות ורבלת; וגם שם קין להוראת רביעית בעותה השנה מגוות קא, כמו ששמש חורף להוראות הראשית (כית' חרט, איוב כ"ט ד'); וחירג הוא אדם מבין דבר חכה ומיר קורם כל ריעז; ומראה זו יש להניח שראה אותה תקופה אחר שת' המראות הקודמות, והפטיק הענן בסיטרו מלשינות מצחיה הנגררת מהטראת השגנית (קומתי על בית יובען בחרב למעלה ז' ט') שנגיד עמוס לבני ישראל: ג') והיללו שורותנו; השיזות יתפכו לילל: בכל מקום. שהמשליך ישליך פגירים, חס ! יאמר שחוק ואל תחרעם (וכן למעלה ז' י"ד); ועוד סימן לכאב אנויש היה השתיקה ולא העתקה, וכן ברעי איוב הוא אומר ואין דבר אליו דבר כי ראו כי נדל האcab מאך (שם ב' ח'), וגם ר' אל אמרו (ח' ברכות ז') אנרא דבי טפייא שתיקותא: ד') השאמיטים. הרוצחים כלחולתו ברנע, ואם הוו בולעים אותו היה בעיניהם כאלו תאריך הוינו פטור: עני. וכותיב עני, ונכון גם כן: ח') החדר. מכאן שהו שוכבם בו מפלאכה, וכן במקומות הרבה הוזכר אצל שבת: וגפקחה אוצרות בר; ועוישם עצם באוהבי עניים הדואנים פן חסר מותם לחם, וכונתם היה לרוטם בשני אופנים, בהקthin המרות ובשאלת שקלים יורי המשקל: ולעתות וגנו. לי קדרה, (עמ"ש למעלה ז' ד'): רקונות ונו. שמחמת דלותם יצטרכו למכוור עצם במעט כטפ: בעבור געלים. זאת פעם שנייה שבאה מלייצה זו בספר זה (למעלה ב' ז'); ויש להניח שיטודה על איה מודע מיוחד בימי עמו, ודעת יהונתן (לפי רשי ורד"ק) רוחקה: ומפל. בר גרווע, ומצענו שריש נפל להוראת פתחות, לא נפל אונci המכ (איוב יב ז'), וכל' איטליך Scadente. ז') בנאן עקיב. אדם נשבע בדבר יקר לך, שאם נשבע לשקר יאבד ממנו; ונאן יעקב, קלוי גודלווע חרבנה, דבר יקר בעני האל, וכי לקיימו שלא יאבד איזיד להשבה חרושים: ז') עצלה. מקומות עיי' רונגה כאר, כיאור, ונגשיה. ממקום עלהה: ונש��ה שנית ביאורי מצרים העולה ויורד; ולפי הכתוב ונש��ה בינוי פועל נקבה במקומות עבר ונשכח, ויתם לאארץ עליית חיואר לקדר המליצה, ונרשעה מל' ונישו הובו ביישעה (כ"ט יז, ליב ט') להוראת שפלה לעורך הלבעון: אהפש. אוטם: טמיון רפש וטיט (ישעה ז' כ') תוכחה רפה, ותחיה שטופה עיי' טים כארן מזרים עיי' יאור; וכן נם כן: יייד) ושטחה. פעיל סתמי עיר' קמנת אוגדורלה: ומוכב לכל הנבר למעלה ובפרט להרים: כאבל. שעישה על מיתה בן זייד: ואחריתה בהוה בכחול ים יוסטו שטחה; וכאן יהיה להתק, אחריתו יתפרק ליום מר: יב') מום עד ים. מהם הנDSL לפאת מעבר עד ים טפ' לפאת דרום, נשארו איכ' גאנז ומאז. דעה זו שגבנול פשעי אדים ינסנו בפנינו דלחות התשובה, כטלה ומונפלת בדברי הנביאים; ולפי הדין היה ראי שיחיה כן, לילא חכרי האל הפטוחם בפני כל אפילו רישע שברשעים; ואם נמצא בדברי הנביאים לפעמים הדעה והראשונה, נמצא ג'ס' ויור וווער מבן נם הדעה הענית, נשען עליה וטוב לנו; ובודאי כיון שהרגיל אדים את עצמו לחטה ציריך או מצ גראול לטור מודרכו שנעשה בוطبع עד שקורוב לא' אפשר שישור: יג') תחתלפנה.

אותו העניל שלכת לדוחחות לפניו הולכים דרך באר שבע; ומילגזה ורה היא, אבל בך היהת שגורה בפי דמן העם בימי עמוס: ונפלו. מהתה המגע מדם דבר ד':

ט

אי) על המזבח מזבח העולה, כביכול ליהנות מרים ניחח של הקברנות: ואמר לי: דך. התנבא עליי. שוכה עיי' איוב: הקפתו. כפתורי המנוח פירשם שד"ל כף חור (שור), מיטה שטועה, וכן ראש חור (כלאים משנה ז' פרק ב') פירש הרוב מבכטנוואר. קין זית מחודדת. רומי דקני הראש היוצאים מראש השור; ואול. נקרא המשקוף נפתח כשאינו ענוול או ישר ומרבע חלל הפתח,

רק בשહילד וקאר מלעללה כוה , ורומה לפרט שפועה: דסיטים. דמאותו והפטיק שוניהם נקרוו בשם זה לעי' שם סוף הבית: ובאים. תיבת מנוקדת באומן זר, ודרואיה להנקק ובצעם עבר עם וו' ההיפוך מוטב לכתחור, או ובצעם ל' צווי' מושב לביא: ; ולפי הרעה הרשונה מ'ם הכנוי מומכת לעם בני ישראל הנשמע מלאיו הקפתור ימוח' ראש העם; ולפי השניא נובל להבטן לעם, או ג'ב לסתור ולסיטים, בעטם גנדעם (בזע בל' ארמי) בראש כל ב';; ואחריהם. ואם ימלט איה מהם ביום חרבן בהתקח וחיפוי העיר, יפול אח' בחרב נם הוא; והגביא מתנבא למן דוחוק, ודרביו כאן לא בלבד על עשרה השבטים (שאליהם עיקר נגואות) רק ג'ב על בני יהודה שהוציאו עונם וענשם למעלה (ב', ח' ז') שאין להניח שטמוכה שע' נגב עלייו הווא דמוגה שבבית אל המקודש לאחד משני העלים; ומחר' ר' אחור לוי, בתרגמו מפרש שחפטור וסתמיים דם דמיון המלך והשרים, ואחריהם המון העם: ב') אם יתתרו, להם מוקם מסטור בשאלות תחתית: ג') בראש הכרמל. באחת מן המעודות שם רבות (כעדות ח') שוארץ בתכואות הארץ שלו). וגם על נבו יער (ישעה ז' כ"ד); ולא משוטם גביהו חוכיריו שכן הובו ביישעה (כ"ט יז, ליב ט') להוראת שפלה לעורך הלבעון: אהפש. אוטם: טשם. בתספת טם, או להשותה זה ושלאותיו לשני הקודמים ששם יצדק שימוש הטעם, או להורות היית' יתי' בכל מקום; משם שאני אהיה ניכ' אצזה את הנחש; ואוכב לכל הנבר למעלה ובפרט להרים: כאבל. שעישה על מיתה בן זייד: ואחריתה בהוה בכחול ים יוסטו שטחה; וכאן יהיה להתק, אחריתו יתפרק ליום מר: יב') מום עד ים. מהם הנDSL לפאת מעבר עד ים טפ' לפאת דרום, נשארו איכ' גאנז ומאז. דעה זו שגבנול פשעי אדים ינסנו בפנינו דלחות התשובה, כטלה ומונפלת בדברי הנביאים; ולפי הדין היה ראי שיחיה כן, לילא חכרי האל הפטוחם בפני כל אפילו רישע שברשעים; ואם נמצא בדברי הנביאים לפעמים הדעה והראשונה, נמצא ג'ס' ויור וווער מבן נם הדעה הענית, נשען עליה וטוב לנו; ובודאי כיון שהרגיל אדים את עצמו לחטה ציריך או מצ גראול לטור מודרכו שנעשה בוطبع עד שקורוב לא' אפשר שישור: יג') תחתלפנה. שחי הוראות לפועל עלי', התכחות בצעיף ורטוינכת, והעיטות מכיטים עצם בכםיהם בחלים למות: בעצם. לדבר ה', שכן נתנו לפני ולא צמא למים: י"ד) זוי.

לען בזבז

א') יאדיי וגור. כל חוקותם זהה: ב') הנה קפטן וווע זיך יתכן על אל אדום נט טרנס דיבבש ארץוי עיי נובוכנאנצער, שאהאר לנורטה ירושלים מלכטו לכבושו אויך מאירואים כבש וווע איז אדום; וגבני עשו, כמו עמלך שהוא מצאצאייהם, שנאמר עלייו יונגע בע' כל חנוכשליט איזדרך (סוטה חנאה), לא דיו עט עט עט עט ליגמור לפנוי אובייג, אבל עט שודר ובזוזה גומלט איזה'כ לערווּוְתָּנוּיָה בחגוגי סלען, וקשה לככשן, וונט דורך עשה לי שם בהחותם (ש"ב ז' ז'), ועם"ש על זה בפירוש לנויר; וע' ב' גונדי אבירוי לב דריינ בזויז איזאטם: נ') בחגוגי סטוקו גו או נג, מקום נבואה, ומפורש עיי מירום שבתו שאלחדרו: ר') שם. ביגוניג פועל והוראותו ל' עבר בעוד שבבינויו פועל יש לו הוראות הווה, וכן לנוט אל עיר מקלטו (פר' מפעיע) לאיש

בשימם: שמחות שחוויות עוצם נראים כבחוויות בין האדם - מליחות מכתה
וגו'. מאויעות כל' דועים לנו; ואין גמור שיש חם בין מה שבוכב באן וארכ
מקיה ומה שכותוב במ"ב (פ"ז ט'). "יעיל מלך אשורי אל דמשק ויתפשה יגלה
קורה" ומשם יצאו הפסים בהשנהה ה' עליהם לטבה, לפני שכאן מדבר גמאויע
שכבר היה ולא במה שעמיד להוו. גלות ארט קודה דיווח כיימי וצין שמך על
ארם נשלים שנה. אוד' מות ריבען בן יואש. שביז'ו מגנבה עטום: ושם
הכחות נך. אתם בנו ישראל נטענו על ארך אמי' ועל השחוי עיליכם למבגה
ואתם חולדים עמי בקי' ; הלא אם עי' השחוי יעצמות חפשי מעכוות פוך, גם
גויים אחרים יצאו מתחה לרודדים בס חזקה, ואין דבר גארקבי רצוני והשחוי
יעכ' א' אני פוך עליהם החטאיהם, ובנורון זה נטחים בנו ישראל, גם כי עם פולני
אתם, שיטים עביני לכושיות שהם פחוית הגוים; ריק הממלכה החשאה (פרק ח')
דרדר נכל, אשטייה, ואתם בנו ישראל אעניש ולא אשטן; או הממלכה ד' בית
המלך ריבען,izia תכליה וישואל לא יכלה : ט') צרו. להווארת גוניר גון,
ו'ם שד' תרומג בן (בזאת ררושם, לאשכנזים), ג' גם חרוטי הנכרים נולמת
מתרגמים אותו גוניר; המכון וחזק בל' המושעים טלו ויכלה והדעת כל' הכהרים
יקומו לנכח: יי' ד') לא תניש ותקומי. או שניהם פועלם עומדים גם כי בבן
הפעיל, או מוכנים לאל אהא לא קדרם הרעה רק תאייר אהוה עד עוזם; ייש
לפועל קדם הוואת בא לקרואת (אשר לא קדרו אמכם בלחם וב��, פ' חצא).
אבל נאן שפוך לא תגייש ניל' שהוא מל' קידמות בזון: בעידינו. בעבורנו לא
תקדים פמה שרואין לה; יי' ז' הרבע של בעידינו זיוות, כי המלה משמשת תדר
בל' יחיד: יי' א') אקים גנו. כל יישאל ייזו' תחת ממשלת אחר מבית דוד,
ומלכות ידודה שום היא נושא השב על מכונה: ארכיזון. של בנו ישראל אל
הפשולים *המושלים כאן שרוועיהם יושב תחת צל טוכה והן רועות בשרה ונדר סבב להן
ויזיקתו. של דוד: ובנתיה הסוכה: יי' ב') לעמן. בני ישראל אשר נקראו שם,
עליהם ירושו את שאורת אדום וכל הגוים; גונאה כי בני אדים אשר שפרון על
מלכוב יהודא מעלהם (מ"ב ח' כ'ב). האחילו לחזק להם וליח' י' לשונויהם
בפער ובגנול, וע' גבאו כל הנכאים (ובפרט עובדי הגסן) או' עטס) עליהם
לרעע: יי' ג' וגנש גנו. כי' תרבה ההצלחה של חלום הרשות שדוריהם הרובים
עד התחלה תקיאו' ודריכת ענבייהם עז' שעת הזוע בימי חנון וכטול: ודמיגוונ'
ער' ובת הלב ורביש: עטס. מל' יטומם ורשעים (מלאי' ג' כ' א') משקה היוזא
על' מחיטה: יי' ד') שבוח. יש בשם זה מהווארת שוב וושב ושנה שמקורו של שום
שב' והוישב שב תדר לנטיה פושב, ולשרש שוב יש ג' כ' הווארת גאנכת מאנט
ושב הלבען לברמל (ישעה כ' ט' ד'), והושבה מאנט שבי': ט' י') ינתשו
עיקר הווארתו עקרו נתוע. ווושאל נ' ב' הווארת נהיצה זעיבת, געריט נתשה
(החלם ט' ז'), אם גנטשו טס (זימת יי' י').

ט' ב' ט' ב'

נברא מנוות נבּ שפאים; איש פהיר לרבי אחות, והברוי עושם תובות;
ובגנו הנכיאים דוחגנו תחולת ביטי שמואל, ולא פטנקו מוחך אוכות ב"י כל ימי בית
ראש� ימי תפארת לשעת עבר; ובתוורי חמד – הו צחאמיט אצל נבּיא גודע

זעינול מחמוד ואינו פוטק; י"ז) מורהוים. מל' מורהה וממשקל זכר; ט"ז שאנותם ורשו והניתן מורהה לבניהם; אבל ההוראה דאמתית לישרש יישר הייא ארץ שדים לוקת מחביו ועשה אותו רשות, ואולי לא נזכר כאן בדיק גדרו וכן נטלת השער: ה' א). להוראת ה'א התייה: נדמיתה. נברך, כמו נזכר עמי מבן הדרעה (הושע ד') ; אך היה דבר זה שנכחד מכל וכל? הלא בהוויה הנגניות משארים איזה דבר; י') אך נחפטו ונבעו מאטוני עשו ולכך כל מה שבתחם!

ז) על הגבול לנו. הנהם שענאי ישראל שעמדו באת בברית דבריו על לכך לנצח להתקיים על גבול הארץ ולהזכיר להם כל מה שתוכלו, בעוד שם נלחמים עליה מעד אחר: לחמד. אנשי לחמת, ואנשי שוכר עמד במקומות שנים, אוכלי לחוף, הבטיחך לשוכר, מאתם, ולא קבלת מהם ב'א נזק, והתועלת היהה לך לטבר: מזור. מל' מזורה הרשות (משל' א' י'), רשות פרשו לירג'יר ולבדוך בה, וזהו וזרע וזרע וזרע זרוע כולם מקור זר (הבריה טבעית וקרמנית) באנו, דבר מתרחק ומתפשט ונעשה זו למרחוק מואצלו: אין תבונה בו. להבין כי אין מועלה לו באלה: ט') וחthon. שירשו חחת ומכוון חת במושך נחת; תשפל בבורות: למפען. כמו למפען כורת (הושע ח' ד'), ועמ' ש. שם: איש אש, כל איש: מקפל. מ'ם הסבה; ע' קלט והרג רב יאboro כולם: י'ו' מחים לנו.

בעבור דבר שלא בדין שעשית נגד אחיך תובוש ותאמר לבך "הלא" ולא עשית כן? י'א) ביום עמך מגנה, תהת בוא לעזרת אחיך; וואוים התיבות למונת זרקה טגול, כי הן מאמר בפני עצמו והאthing ראי לבוא על גורל, ויתכן גם על מגנה, אבל שם היה מוקדם ביויר: ידו. פעל עתיד נמקום י'ז, וכן י'ב'שה (חומר א' ד') במקומות ויבשחו, וענינו השליכו, ומה נ'כ' ל' תזרה וויזו, השליך עצמו ארצתו לכבר בן אדם או לשאול סלהתו: י'ב) ולא תרא. לא היה לך לדראות: נבזו. מל' נבר אותו אליהם בירדי (ש'א כ' ח'), והגנו פועל ולא טעל, והוא כאן בבני חקל פועל עמד, שם בבני פעל הוא יוציא; ביום שהוא גמפר זגנער (בחילופת אחותו ניכ'ק) ביר אויבו: ואל תגרל פיד. להחמא על אחיך: י'ג) בשער ערי עמי: אל תרא. בין שיחח: ואל תשלחנת חסורה תיבת י'ך ואולי ראי לנקרו תשלחנה כמו ידה ליתד תשלחנה (שירת דברה):

בחלו. בעשרו והעשרה מוסיף אומץ לב בדים; וכן טוב להניח חילוף הנקדות, מלහנית שעירש שלח ישמש פועל עמד: י'ד) על הגבול, מוקם

לא האבר אפילו שם אבי עבדיה ולא ימי נבאותו, אבל (כמו שהערינו בנות דבר לם' יואל) לאחר שנתנו מקום לבנאותו בין נבאותם עמוס ויונה, ביר המסדרים שבין נבות שני אלה נבא: ואוים ננד אדים יש ג'ך דרכ העברת בסופה יאל ובסוף עטום, והמאורעות שנתנו להם מקום לא ירענים, ונבלעו בעל כرحم: תמיד. שיד' בתרנומו להבטחת וישלח (הנרטט בטוריאטני ע' יונה בהן בשנת חתר'ח) בchap. סביר, כן הוא בדפוס ברישא וככ' רבים וככ' על קלף שבירי; ומלאך זה נובל להגוז שוגם מלת תמייד יש כה. הוראת סכיב,

כבר נס (ריש' ושר'ל), שובי מלחה (מכה ב' ח') נני ממיער (צפניה ג' י'ח): ובפעלים יעצם יש לבינוי פועל הוראת האר עשה עתה, ובבינוי פועל עשו לשער: ה' א). להוראת ה'א התייה: נדמיתה. נברך, כמו נזכר עמי מבן הדעת (הושע ד') ; אך היה דבר זה שנכחד מכל וכל? הלא בהוויה הנגניות שלארים איזה דבר; י') אך נחפטו ונבעו מאטוני עשו ולכך כל מה שבתחם!

ז) על הגבול לנו. הנהם שענאי ישראל שעמדו באת בברית דבריו על לכך לנצח להתקיים על גבול הארץ ולהזכיר להם כל מה שתוכלו, בעוד שם נלחמים עליה מעד אחר: לחמד. אנשי לחמת, ואנשי שוכר עמד במקומות שנים, אוכלי לחוף, הבטיחך לשוכר, מאתם, ולא קבלת מהם ב'א נזק, והתועלת היהה לך לטבר: מזור. מל' מזורה הרשות (משל' א' י'), רשות פרשו לירג'יר ולבדוך בה, וזהו וזרע וזרע וזרע זרוע כולם מקור זר (הבריה טבעית וקרמנית) באנו, דבר מתרחק ומתפשט ונעשה זו למרחוק מואצלו: אין תבונה בו. להבין כי אין מועלה לו באלה: ט') וחthon. שירשו חחת ומכוון חת במושך נחת; תשפל בבורות: למפען. כמו למפען כורת (הושע ח' ד'), ועמ' ש. שם: איש אש, כל איש: מקפל. מ'ם הסבה; ע' קלט והרג רב יאboro כולם: י'ו' מחים לנו.

בעבור דבר שלא בדין שעשית נגד אחיך תובוש ותאמר לבך "הלא" ולא עשית כן? י'א) ביום עמך מגנה, תהת בוא לעזרת אחיך; וואוים התיבות למונת זרקה טגול, כי הן מאמר בפני עצמו והאthing ראי לבוא על גורל, ויתכן גם על מגנה, אבל שם היה מוקדם ביויר: ידו. פעל עתיד נמקום י'ז, וכן י'ב'שה (חומר א' ד') במקומות ויבשחו, וענינו השליכו, ומה נ'כ' ל' תזרה וויזו, השליך עצמו ארצתו לכבר בן אדם או לשאול סלהתו: י'ב) ולא תרא. לא היה לך לדראות: נבזו. מל' נבר אותו אליהם בירדי (ש'א כ' ח'), והגנו פועל ולא טעל, והוא כאן בבני חקל פועל עמד, שם בבני פעל הוא יוציא; ביום שהוא גמפר זגנער (בחילופת אחותו ניכ'ק) ביר אויבו: ואל תגרל פיד. להחמא על אחיך: י'ג) בשער ערי עמי: אל תרא. בין שיחח: ואל תשלחנת חסורה תיבת י'ך ואולי ראי לנקרו תשלחנה כמו ידה ליתד תשלחנה (שירת דברה):

בחלו. בעשרו והעשרה מוסיף אומץ לב בדים; וכן טוב להניח חילוף הנקדות, מלහנית שעירש שלח ישמש פועל עמד: י'ד) על הגבול, מוקם

שארץ נפרק ונורדת מן הרים לה: ט'ז) כי באשר. אתם בני ישראל היושבים על הדר קדש שתחים כום התערלה כן ישטו כל הגוים, ומפזרש יפה בירמה (ט' מ'ט י'ב), ורוב עניינו הפטמן הדוא ללחם יומיה שעבודיה: ולו. יכניטו בלא עז ובלען בעל כرحم: תמיד. שיד' בתרנומו להבטחת וישלח (הנרטט בטוריאטני ע' יונה בהן בשנת חתר'ח) בchap. סביר, כן הוא בדפוס ברישא וככ' רבים וככ' על קלף שבירי; ומלאך זה נובל להגוז שוגם מלת תמייד יש כה. הוראת סכיב,

ארץ; וור קורט שתהיל אסופה ולא נעדר מחתה; *) ר' דב חABEL. המונה על העולם בחכלי חזהן לפשות נס ומפריש, וחובל לחוד ומלח לחוד: מה לא... כי נדרף אתה? האם סובל אתה חולי המביך לךדרה? או כדומה: יתעת... מל' אבדו עשתנותיו (תהליט קמ"ז ד'), זה מקור עשת שנ (שה"ש ד' י"ד), מחשבה קבועה וטירות; מחשבת האלים לאבדון תחיה מחשבה עוכרת, ולהצלנו מחשבה שיש לה יstor: *) נשלטי, באשר למי, בוגל מי; ישמש השין להו את אשר כל' הטעור מורה על איזהו מן בחינת הספר *) באשר... לנו. כאמור מינור: אתה שנגלה הדעת חזאת ינו, הגודה נא לנו מה מלאתך ונו; מה מלאתך. ואלו דיא לסתות; וכן יש לומד על יתר השאלות ששאלונו: ט') אלה בעמדו עם הנכias שואלי גם הם נכוו על עובדי רוח ד', ונשאה נבאות לדורות (בעוד שנבאות יתר הנכias אבדו) וכלות בין נבאות יתר הנכias הקטנים, ודוריון קטן אבל נחמד ונעים הングלו לנו בה; אבל קבלת חזיל מתנרת לסבירות שהקדמו שנבאות תרי עשר כסדר זמן מסדרו, והזחאנ ערד ירכעם בן יואש ע"ה שנה בלבד שנים הי' שני המלכים האלה, וכדי לגנית שנהנבה בסוף ימי ירכעם בן יואש אחר עמוס, נוצרך לזרע שעובידה אשר על הבית [ומסתמא איש בא ביטים היה נבר] בראשית ימי אחאב האריך טיס ימוי טדי; וטוב ניכ להניח שrok את מירידם בימי ירומם בן יהושפט ותחליל בני ארdem להאר ליהודה: ישופט הקורא, הלא הוא ובר שעינו לא מעלה ולא מורה, ובבדור חולל ט' מונח במקומו:

ב

א') ימין צו'. שדי' בתרוגמו חסיף תיבות "גברא א"; ובט' ד' י' יש שני ימן, ודרשו גודאי מורה דגר נזיה מתרדש, אבל השני וזה שלמנינו אין מידה לולר שחרוג והתלועת לא נצוץ כבר; ובדריאל (א' י"ד) אשר מנה את מאכלכם הוואת עכגה והמנה, ובשרות זמן אוניות מן (זה-מן); ואלו גם שרש מנה הנדרף לפטר מקור הוויה זו; דעתם בברור מ' הוא המכון: ב') הרגנה, ערות, במקום הרגנה, זונגה הוא שם כולל למן הדנים או לבוניהם: ג') שמעת קול, וכיימתי בהם עד הגדה, ובפי פסק חשיבני ג'כ' גיבשיה: ד') נהדר. גם תוך דם יש מרויצות מיט אבירים; וגיה עניינו רוק, ונחיה אליו כל הנינים (ישעה ב') ד' הדיל. חרגנו של נשא ונצע הוא נפל כל' ארט, ומזה נטיל כקס (צדריה א' י"א ע'יש; הסיע מפקודה רוח טער והשלכה אל חט, וכן וטילן אוח זבלום למלה פטו' ה') נשאים והשללים: אשבה להשבר. מלייה נחדרת, ואין כמו בכל חנ'ך, לווי נאמר שמטמען בני הספינה חישבו; ונקרוו מבני מיל' כמו וחשב עם קונו (פר' בחד), וחשב לו אבחון (פר' בתקח), לדוראת דיק החשבן שלא יהה מוטעה, אף כאן רצונה נוחלו מתקחה: ה') המלחמות או מיגות סלח שבטי הים, או מיגות גלווי מלחמות (רמיה ל'ח' א'). ע'יש שטבקו מז' דט, ע'יש מושותיהם: זועקו גנו'. א'כ בני ארצות גפריות היהו, וכל אוצר קיא לאלא-

הנרא הרבה מלכי יהודה וממלכי ישראל רק ליחסם הוכרו, וכמו שבימי ירבען בן נבט עלה שישק מלך מצרים על ירושלים ולכדה (מ"א י"ד כ"ה), מי יירע כמה פעמים נהייה, נזאת לשתי עיר הטלוכה וליתר הערים, חן ע"ש שע' המלכים מלך יהודה וממל' ישראל שבחווה היו שונים זה את זה, חן ע"י זרים ובפרט ע"י ארט, ובני אומות עזרו לרעה: ונבל להניא שקבלת ר'יל נכונה שעוברה זה הוא אותו עובידיה אשר על הבית בימי אחאב ואוחב את הנכias; ואעפ' שבני ארטם ביטים והם מרדות מלכת יהודה עד ימי יוירם בן יהושפט, אולי בסתור בגדו בני יהודה וסמכו יידי איביהם בתקותם לפירוק עולם מעיל צארכם; ובעמדו עם הנכias שואלי גם הם נכוו על עובדי רוח ד', ונשאה נבאות לדורות (בעוד שנבאות יתר הנכias אבדו) וכלות בין נבאות יתר הנכias הקטנים, ודוריון קטן אבל נחמד ונעים הングלו לנו בה; אבל קבלת חזיל מתנרת לסבירות שהקדמו שנבאות תרי עשר כסדר זמן מסדרו, והזחאנ ערד ירכעם בן יואש ע"ה שנה בלבד שנים הי' שני המלכים האלה, וכדי לגנית שנהנבה בסוף ימי ירכעם בן יואש אחר עמוס, נוצרך לזרע שעובידה אשר על הבית [ומסתמא איש בא ביטים היה נבר] בראשית ימי אחאב האריך טיס ימוי טדי; וטוב ניכ להניח שrok את מירידם בימי ירומם בן יהושפט ותחליל בני ארdem להאר ליהודה: ישופט הקורא, הלא הוא ובר שעינו לא מעלה ולא מורה, ובבדור חולל ט' מונח במקומו:

ג

ב') עליה. רבתה ונבטה עד לרוקע: נ') מריש. אמרו שמקור השם הוא שיש או שנון, וThor גור מן החרים את הארץ; ווישבי צור ועריזון עבדו ארחות מים קרואו בשם זה להרבה מקומות שאחר מסע אירק מצאו שם נמל לחמת בז' אגיותם בטוחות מספה וסער; ורצץ להגיה שנים שם מרייאטci עיד מולדת; מקורו תריש, ובבלון חסלבים נקראת Trst; מ' מ' תריש זה של יונה הוא באיסיפיא, גוקס שצצנו בימי שלטה תבואה אגניה אהיה לשלש שנים (מ"א י"ד כ"ב): אגניה, מל' זההיהם אנה לדי' (פר' משפטים). ספיקת מוגנת לנוטע באהה. היה לו לסתוב הולכת; ואלו כנתנו וניליה למוא: עטם. עם אנשי סבינה: ד') חרט. חרגנו של נשא ונצע הוא נפל כל' ארט, ומזה נטיל כקס (צדריה א' י"א ע'יש; הסיע מפקודה רוח טער והשלכה אל חט, וכן וטילן אוח זבלום למלה פטו' ה') נשאים והשללים: אשבה להשבר. מלייה נחדרת, ואין כמו בכל חנ'ך, לווי נאמר שמטמען בני הספינה חישבו; ונקרוו מבני מיל' כמו וחשב עם קונו (פר' בחד), וחשב לו אבחון (פר' בתקח), לדוראת דיק החשבן שלא יהה מוטעה, אף כאן רצונה נוחלו מתקחה: ה') המלחמות או מיגות סלח שבטי הים, או מיגות גלווי מלחמות (רמיה ל'ח' א'). ע'יש שטבקו מז' דט, ע'יש מושותיהם: זועקו גנו'. א'כ בני ארצות גפריות היהו, וכל אוצר קיא לאלא-

לאוני ומחפלו נרע כמה וכמה בלבו יראת שדי וגטהונו בו: ר' (הויטב. עיר ארכי שבו טובא משמש להוראה הרבה; נל' קר רזה לך?!) ו' קיקון נמצאו במשות במה מדליקין, ויעין בגמרא (שבת כ"א). מה שורה בר' חנה בספר עליון, ובלי' רומי Ricinus שעליו וחבים: ובזמנן קדר גדר הרגה, וטצל, אבל נכטש גיב' בזמנן קדר, ובפרט ע"ז נשם מתחמד, לעיל טרשאים תולעים המנקים בהם עיר לבליהם: להציג לו מרעהו. מצער הנפש הגיה ע"ז השרב: ר' וחך את קיקון. נומה לו נוק: ח') חרישות. שאינו משמעתו قول. רק מחרשה ושותקה, כל' אינה גושבה בערך ואינה מולידה תנועה. תקפה באירן נאות שקר:

(ט) ותעלף. נזרף לפעל עטף (העטפים ברכב, איכה ב', כ'). ובשם עטף מלבד אותיות עיין ו' מה יש טיח וליד', ועת' למלחה ב' ח' על בחתטעף על נפשו. מל' אם יש את נפשם (ט' ח' שיח), ל' חטף ורצין; שאל מאת האל שטלא הפטזו לטמות: י"ד) חטה. מל' ועינבם אל חחם על כליכם (פ' יוש), ול' עבר שלו הוא עיר אשר לקחתי מיד האמרי (פר' ויח) עין בפיויש עלי', אם היה בידך הדבר היה הם על הקיקון גם כי לא דוחה ראיי להזות קדר בעניין מאחר שלא עמלתו בו; וכמורה שדבר ירים לנו عمل בן יקר בעניינו שבן לילה. נקדחו חיקך כמו שנקרו בנ-נן, והברות נזין ולמיד קרובות, ובודאי בשניות נראית לקדמוני הכרות הסגולה כקשה: א') אשר יש בה וכו' וזה מעשי ר'.

סוף דבר

יונה בן אמרת ניבא במי ירבעם בן זיאש (מ"ב י"ד ב"ד), על כן מסדי חרי' עשר נתנו מקום לספר הנקרה על, שמו אחר נבואה עובידה (עמ"ש במכות דבר לנביא זה ולקדומים לו); אבל נל' שלא יונה עצמו כתוב ספרו, ובאחרית ימים נכתב, אולי גם בימי נLIGHT נבל או בראשית ימי מזומורי תהילים ומוגרת כתוב לדורות וקורותיו בעל פה; וסגןון הדפסה הוא ע"ד מזומורי תהילים ומוגרת כמה מלצות ודמיונות שבחם (עמ"ש ס' ב' ז'), ובגנון יתר הסתיר יפה ונחמר דומה לסטורי חמשה: חומשי תורה, אבל יש בו תיבות ומלצות מיוחדות כמו אטייל, בשלמי, בפלמי, משעט, ההיטב, זמורות על איזורו זמן כתיבתו; ונראה שבוחב הסטר חשב שכלה מה שהוא חולך ומספר היה בהשגה אליה, אבל היה יונה בטעי הרג נ' ימים ו' לילות היה נדרך נס, שברוך שבע אפשר לאדם להתקיים נ' ימים כל' מאכל ומשקה, אבל לא בל' שאית איזו, ולא חש להעדרו כי חשבה לנו לפ' שמתפלת יונה נוכה כבר שהצלתו נטילת היהת (עמ"ש ס' ב' ח'):

ומהדר' עמנואל ר' באקי ולה' מ"ץ בעיר Saluzzo בפריג'ה Piemonte, (כתב עתי Sessillo II שנת 1885 נך ט' י"ב) נודה לנו ר' שכלה ספר קורתו יונה טשל הו, ומוציאו מפניהם ליטורדי מוסר שארושים כאן, אבל יש להוציאם גם אם קורות הנביא היו באמת: ונל' שגם אם לא נרצה להגיה שכלה מוטי הקאורע אמתיהם, אין טעם לଘוש כולם; וכן ראיינו גם לבתי מאמין בניסים, ובפרט בכל כאווער שבאו בדרכם מבעיים עם מעשה נס ופלא, שלא יגוזר אומר כל' (7)

ספר תולדות, ובפרט מומוד' (ח'), ורגלי התורים טבועים בים: הארץ. סנהדר' בריה'ה (ח') בחתטעף. مثل ל��וח מן העופות שקשרו למיתם יחתטעו בכניהם, ושתן אותיות ואותיות על עטה דם עט שממנו עיט, וקצתו עוף; ומשרש עטף נט שט עטף (בחותטה למ"ד, שלאנן שאנן) החתטער בכנפי בקריה: ט') משמרות הימתנים עיר שחבאו לדם ישועה מלאלייהם, יהלו (יעזנו) מעשות הטוב (חסדים) לתקות שכר מהם, כי תחולתם נזהלה; ומושמרות מל' שמרה נתק' (איוב כ"ד ט'ז') ובא בלי' פעל להוראה המתנה ארוכה: י"ד) ישועתה. בה' נספח אעפ' שאינו פעול, כמו נדרה נא לכל עמו (זהלט קט' י"ד) להוראה חשופה שיודה כן:

ג

ב') אני דבי. ל' חוה, יש להגיה שחרור ואמר לו מה שוויצה שיקרה על נינה ע"ד ארבעים יום ונינה בחפטה! ולא חוש לא בפעם ראשונה ולא בשנית. להזכיר חיבות אלה שמנדי אח'כ (פסוי ד') שקרם יונח בעיר: ג') לאלהים נדולה מאד מאה, עיר שלחנטה (עה' ט' ח' י') וודמיו: מוחלך. להלוך בולה בארכיה ובכיבת. ובאמת צביך נ' ימים: ד') בחפטה. כמחפכת אליהם את סדום ואת עמו: ה') אוט. יום אסיפה להחנה ובקשה, ומסתמא היו נמנעים בו טמא כל' ומשקה: ו') וגענו. א'כ לא חש הנביא לבוא אליו, או טפנוי שלמן' כשר היה והמן עמו הוא רושע, או ברי שחעור לב המון העם תחלה יוכרה גם מלך לדחתה אגנו לדברי הנביא: איזו. לבוש המלבשו לבוגר והדר (אעט'') שהוא באלא'ק): שק. עשי מבנד קשת שטפנו עשו' שקים, ובלבושו' אותו על בשער הגן, يولיד עקיצות וצער: על האפר. נך חותה דרכם של דלים שטפניהם להם תל עמר או אמר לשבח עליון ולא על הקיקע הקשה (מקומות עטף דיל, חפלת חנה); ומאותר שהורגנו העניים בו, ישיבה על האפר היהת סיון אבילים: ז') טעם. מל' טעה כי טוב טורה (סוף משל'), המלך ונדוילו ידע כי יש טעם להענות: אל יטעה. אטילו אבילה מועט: ח') ותבאה. יש להגיה שמדרבר באן בטופים ובגדדים ובגמלים, שיבעירו מעלייהם קישוטיהם ויתבשווים שקיים; מ' אמר שנס מהצאן והבקר מנעו אכילה ושתיה, כדי לחכמי רחם' האל עליהם שלא חישען, וכמאמרים זל' (ח' תענית ט'ז') "אם אין אתה מרהם עליינו אין אנו מרהםים על אל" — צדיק ורשע מי נדחה מפני מינו" כל' הרשע נדחה ונזיל מפני הדzik, נחתת אברחות על בני מודים: (ווש' פ' פיזש שם (ב' ב')) בהתק, שהצדיק, הוא הקב"ה צדיקו של עולם, צדיק שעבור על מרותין, כן נל' בנתה): בחתק, בחוואות: ט') ט' יורע. אבל, וכן יש לרשותם גם בקהלת (ג') ב' א), ועמ' שגפירוש עליון; וראויה תיבת יודע לזכך נדול ותינת ישוב למלכא; אבל כמו שהוא מושמע לפניו עניינו פ' חכם ישב בתשובה, ובכן גם הדאים תחם פה שנוד:

ג

א') וירע וכו'. נצער הדכה; ול' יותר לו טומף על יירע: ב') הלווא וכו'. אתה ידעת שמחמתה יראתיך בחרוח, ולמה הגרותני לדבר הנוגם לי. צער גדול בוז? יונה היה אדם ולא מלך, והכוות ספר מפניהם כל' משוא פנים מה שהגניע

ורבר פ' שמע ולא חז; ונבואה זו נראה שנבאה בימי חזיוו (עמ"ש למטה פסקוק פ') : שומרון וירושלים. "הזכיר שמות הערים אשר היו מושב המלכים במקומם שמות הממלכות הינה, במנגת הנביאים; והוא דרך בחכמת המליצה להזכיר חלק מן הדבר במקומו הדבר כל", (זה יקב חי פארדו ז"ל): ב') שמעו עמים כלם. לתפאות המליצה עד האזינו השמים ואדרבה, או בפשטו שמעו וקרו מוכר, אם גם סגולתו בן, لكم עאכ'ו; והקשיב מושיק על שמע גשם על האון שהוראותו שמעו בכונה, ומורה גנות און למלאת רצון המבקש (קשב-בקש) : לעד. שאני התרתי בכמ' שחמשעו ותקשיבו : מחדל קדשו. יננה אל דברי בקראי אותו לעד בכם: נ') על בטה ארץ. ויזוף מניה מהמת פשע יישבה; ויש להגита שמייה נולך נבר בימי עיר נשנה הריש שעשה רושם לבנו; ומה דמיינו כאן, שלטי הפטש כונתו ארץ ישראל ויודהה תסבול צרות מהמת אוב, ותשוב ותבה מפשעה: ד') ונמו... ברונו, והעתיקים יתבקשו... כמים מנרים במורד ומחבקים ומתחלקים ליבלים קטנים: ה') שומרון. שהיה עיר מופת ליתר ערי ישראל:ומי במות. סכת במות יהודה; וכובחן על הבמות חז' מבית החבורה נתנו מעט מעט מן דרך עבותה ה'. עד שעבריהם עברות ניאופ ושיקין; ובראשו מלכות חזיה הוו במותם לה' בירושלים ובכל ערי יהודה וחזיה הפטין, אול' אחר דברי מיכא אלה: ו') לעי. חלי אבנין, וכן עיי העברים כארץ סואב (פר' החקת): למטע ניטם. שומרון התחנה בנוי על חר (ס"א ט' י' כ"ד), ואין הריס גונגה לבטים; ואחר שנטעו על חרבותיה כרים, לא בנקלה ישובו ובוננה מחדש; וכן נבא מיכא נט על ירושלים (ימית כ"ה) בימי חזיה, והוא נבואה זו שלפעינו, ונאמורה לפנ' נלוות עשרה השבטים והחישב הפטותם בערי שומרון בשנת שש לחזיה (מ"ב י"ח ז"ד): ז') וכל אנתגניה. תבשיטין של הפסילים שישראל בגנותם מהורי ה' הביאו להם, ישרמו באש, וישאוו שמה, שלולים מתבשיטין, כי שומרון בצתה בתוכה עשר רב מחות עבדת האלילים שבתוכה, וועשויה. ורקם הכל עשר הקני לא נישר. (חכם י"ח פ' ז'), וכן בירמיה י"ז י"א, עשה עשר ולא במשפט בחצי ימי יענבו; או מפש בבאו האובייט עלייה טלו לעצם תכשייט האלילים וחנום אתנן לנשימים המונות עמדת, (החכם הניל שם שר'ל); וא"כ ישרמו באש לאו דוקא והוא משל כאמר בעשן יכלו: ח') שול. משוגע וחסר דעת (שיד' בבייאו לישעה נ"ט ט''): וערום. דרך המלינה השיר קראו בן נס למי שבנרו פרומים ובלוי הפקחות, ולבן ישר בגנו איזה מקום ביל' לבוש', (זה י"ז'ה ו'ל): כתנים. כלבי העיר דמשמעיים קול תאניה, ומה שמט תנים (חויח' חן, ש"ל בפיוישו לשיעיה י"ג כ"ב) מל' לתנאות את בת יפתח הגדעדי (שפטים "א ט'): כבנות יעבה. העונות זו לו דרך החתולים; ואול' רק הגקבות בקוננות משמעיות קול תאניה, ע"כ תקרהנה בנות העונה, עד דריש ר'ול על תורות ובניונה שחתלה האציהוב פטול בזה ובזה (משנה מס' חילין א' ה'): ט') כי אונשה מכותיה. ריח הכווי עם אסא, וקרובה אל לביש ואל יתר הערים הנכורות נאן: אש... פוטב אל מכיה ולא אל דבר, לפי שהנביא היה עתידות על שומרון וירושלים,

משל או דבריו שקר, רק לתריה שיש לו יסוד תושיה: והמאמן בזרחה מן השמים, ובנפי ה' לטובות עמו ישראל, ומדוע לא יאמין נס בכל הנשים הסטטריות לנו? והראשון בylimורי מומר שלפי דבריו הרבה נובל להוציא מסיפור קורות יונה הוא שאלה ישאל אינו משוחרל לטובות עם טגוליו בלבד, ומונת יתר נוי' הארץ ביד פשעם, רק טובת כל צaucאי אדם הוא מבקש, והן ע"ש נביים חן ע"י מעשה פלא בערים רבות בעיר לבם לחשובה: ב') שהתפשות דעת יהוד ה' בכל העולם צירוה הנביאים בטוף הדורות; ועד העת הזאת לא יוחשכה ה' לשום נוי (טבלידי ישראל) לעון אם יענוד אליהם אחרים, רק ווכחים על טורם מדרדי' למומר לנבד, וחראה מה שעmons מוכיה למשחק ועה, ווצר ואודם ועמן ומואב: ג') שובים מבני אדם בורוחם לפני ה', כל'י מקומות מצוחיו המשטין. באמת הلك אדם על ארץ לכת הירושה מקום מצוי כסף והוב המכינים שלחן מעדינים ושובע גאנות העילם, ואוי ואבוי להט! ד') רבים תשחחים וחישו לבם החשוב באמרם האל מרומים וגושא מפקוד מעשי איש ואיש, ובכן פורקים מעלייהם על פלבות שמים ומשבעים יצרם, ואבל עלהם יום עריה ותוכחה אומרים תבלענו מאולה! והמות בעיניהם מctl' ושם מנו: אבל הוהינו ר' אלעלור אל זיטליך צרך שהיאל בית מנוס לך: ה') אל תהי רישע בפני עצך, ותשובה ומעשים טובים כתרים בפני הפורענות, ואפללו חרב חדה מונחת על ציארו של אדם אל מען עצמו מן הרגמים, ונאמר וירא אליהם את מעשיהם ולא את תפלתם ואת העניות, והטובל ושרץ בידו לא עלתה לו טבילה; כל זה נלמד מאנשי נינה, ולא疔ם קבעו ספר יונה להפטרה מנתה יה'כ: ו') אנשי נינה האמינו באלהים ומעצםם קבלו עליהם לצום וללבוש شك; אבל כל זה לא היה די למלך נינה והוסpit אזהרה וצווי מפיו שכן רצמו שעשו: וכן בשל הדיות בעיננו טראומטי אמר "מראשו יזכר אס דג יסרכו", ואדק וירוש' מניביהם לשנת יתרו, הן מן הערים להמון העם, הן מן ההרים לוזעום: ז') עולה על قولנה. בא וראה קדושת ראתנו! האל מלחם על בני כל אומה לשלוח, וכובוב ההלכת ברורנו! ואין רצונו שארם ילכש קנאה לבבוזו ויירדו ע"ד חרמה בנו יראה נביה, ויכירה עטיחו לקנות לו שונב בנו' ע"ל פי הדרך הנראית לו כי שדה ומובילה לمعدני נצח; והרבה רוכים יש להבאים לשלמים; נודה לאל כי הדריך אתנו בנתיב יושת. אבל גדע ואמנת כי נס יתר הנזירים אם כונחים ישרה יגעו לבית אבי כל הבוחאים גם בלבכם אליו אורחות עקלקלות, יאחוינו בנו' או לאיו או לי' כי ספק: הלווא ד' וחותר כל אלה לעשות ספר קטן זה מונלית יקרה זנהמדת בכתר תורה; בירע' אלהינו שונגנו לחתעטר בו:

מיכה

א') מיכה המרטחי. איננו מיכיה בן ימל' המתנכח לפני אחאב ויהושפט (מ"א כ"ב כ"ח), וכי שמשנת מות אחאב מל' ישראל עד ראשית מלוכה יותר מלך יהודה יותר ממאה שנה, ג' ואחו במספר מלכים; ועיר מלודתו מרשה בנחלת יהודה (יזושע ט"ז מ"ד) נזכרה נ' ב' בדרכי הימים (ב' י"ד ח'). בפלחתה ריח הכווי עם אסא, וקרובה אל לביש ואל יתר הערים הנכורות נאן: אש... פוטב אל מכיה ולא אל דבר, לפי שהנביא היה עתידות על שומרון וירושלים,

(פרק ו' ושב) ; וביר'ב (כ'א ב') קורא להו שפט בשם מלך ישראל, ובטיטן כ'ה י"ט קורא גם לאחיו בשם מלך ישראל (ח' חניל בשם ר' אעונמללער) : טו) עד הירוש. בא יומ שלחוישך וילערשך מעיר מושבך : אבנ. הדר אל'ת וכן אלINI דראשי (תחליטים קמ'א ח') : עד עדלם יבא הירוש, עד עדלם שהוא כבוד ישראל (ר'או). אבל מודיע קרייא לעודלם כבוד ישראל ? ולפי אחרים עד שובר עמדת נמקום שניים, עד כבוד ישראל שהוא יושלט ; וכן שיש לפרש עד להוראת משנשה ; גם הנכורות בשטפחים א' ינ' ייז' יש להגיה שהיא עשרה זו של מנשה שהובר אצלה בית חורון שהוכרכו שניהם (תחtron וועלין) בנחלת בני יוקף בהושע ט' ט'ז : התפלשין, עט עיר שומרון, עשי אבל בעשרה שהיא אהת מבנויך, ושם לא ילענו עלייך ; ובחר בכל ערים אלה להשתמש בלשון נופל על לשון, זה-תינדר עשרה-עשרה, צאן-צאה, רכש-לביש, אכוב-אכוב, מרושה-ירוש : י'א עברו . מומב אל תיבת יוישת שאחריו, ולכם לי' ובם אל יושבי שפדייהם מטבח העוברים : ערייה בשת. שני שמות והראשון משמש בתאר, נלי מקום הבשת חלה יומ' מצב העיר שמננו שמה (שפידר כל' ארמי יפה), ומצאנוז גם בלה'ק, ספרה על, תחילים ט' ז' שטפים ששרה, איבוב כ' יג', אמרו עשר, פר' יוח) : לא צאה. מן הכלל (יונתן ורשות) ונם הדא נפלת ביד איבוב : צאן. ביזועע (מע' ל'ז) נקראת צאן בלבד אל'ת : בית האצל, מל' אצלות, שם בחוי עונן לאצלים, או שם חורש מצל ; ומאותה שנספהה ביד אובייס וסופדים עליה א'א עד לעמידה בג', וזה מסה יקת ישילול מכל עמידתכם בה ; ודעת שידל (לפי דברי ה' יה' ק' ז' ל') שם בית האצל נגזר מל' ערבי ור' מל' מקום שרשוי חוקים, ועמדתן ר'יל העמלה וחוק : י'ב) לטוב. מהמת כל טוב שנעדך ממנה ; לשער ירושלים . ח' חניל גנטה לדעת היירונימוס שרטווה כאן ביאת סנהדריב שבוע . כל איז' יהודה והיטל אימה גדויה נעל יושלים : י'ג) וחם. אסוד המרכבה לטוטם הנקראים בשם רכש, יש לו קרובתו עם הנטע הנקירא רותם (מ'א י'ז ד') תנאות ונפק באילגוי נמיין סוכה וחתמי ישן אל'יהו, ובשם פרתמים (אסתר א' נ'), בנפהל הפט' א' הנופת בראש תיבות, ישאר נ'כ שרש רותם, א'כ הטרתמים אס' הטרשים, ורותם הוא סקור במקומות צוווי כמו זכרו ושמור בצעו' שבת ; ולא שוגה לנקבות ולבובים, וכן פדשויה גם עמד בטה האهل (שורטם ר' כ') שהראוי עמרין ; רק שצוויז זה לרוב הוא מלא וו' וכן שם חסירה הו'ו : ראשית המתאות ג'. לכיש יהוה קרובה הארץ אטרים, וכרכ' היא למלה תהלה לעבר אל'הם "אחריהם ולושות בכל תועבות בני ישראל וכל גוליהם, וממנה נתפשו בשאר עלי' יהודה וגט הטעות יושלים" (ח' חניל) : י'ד) אכן. ל' איז' או' הגטהה לפ' מקומו יוכא עם העתיר, בעוד שעלן כי'א עם העבר : שלוחים. נש ברותה; גת' וכל ערי פלשתים היו מעתירות לשבט יהודה (יזועע ט'ז) ונשאו' בגד הפלשתים, אבל עני' ישראל תמר אל'ין מתי תפלגה בירדן ; ועוד כבש גת ובנותה (ד'ה' י'ז א') ונפלת שנית בגד פלשתים, עתה תאבך תקوت ישראל שתהזה להם למורשה עוד : למלי' שראל. כנה מלכי יהודה בשם מלכי ישראל ; ואכוב הותה בגנלת יהודה (יזועע ט'ז מ'ז). והוא כיב' מקום מולדת שלחה בנו של יהודה

ב') ופעלי רע. שרש פעיל ועלל מקורים על מל' ארמי שבו על הוראותו בוא ורבנן, וגרר שניים עשות דבר בוגנה ; וכן ר' מל' מכינים חזע כ' עד שלבקר הוא כאלו עשו, ודומה לו אף בלב עולות תפעולן (תחליטים נ'ג' ג') : כי יש לנו רעת' מוסף אל חשבוי ופעלי ; מכינים הרע לעשותו מיר בבקה ב' פקפק עכבה מה : נשאו. ולקחו (ריש'), כמו לא חמור אחד מהם נשאי' (ח' היה בשם ר'או) : ג') על הטעטהה . אloi' בוגנו על משפטות בית הaml' שדיינו אנשי חםם (עמ' ש בעיה' בטסק' דבר) : רותה. נקרווח חולם תחת שורק והוא שם כמו דומה שובה , וכן משמש כהאר הפעל : כי עת וגוי . השטפו נארכם כי החמן אין ראי' לבך' ד') ביט' ההוא וגוי . מקרה קשה עד מאה, פירשו שידל' בבכורי העתים תקפ'ח עמוד' קל'ט, והח' חניל הביא דבריו ושנה גם מעת, וגם אני כן אעשה . לפי בעל הטעטם שתהטעים תיכת משל ברבע טעם מפסק יותר מפסקא שבו מטעטום תיבות נהרה ואמא, המשל מתחלל תיבת' נהה ; ורצינו שכבר היה שגורות בפי כ' חיות אלה שנאמרו על איזה עריין שלקה מהם מקצת נחלתם, ועתה ישתחמו (או ראי' שישתמשו) אחים בתיבות אלה עצמן על המשפהה החומרת, ויאמרו עליה הלא סוף סוף הערץ ינוה . ובכח בקלו עונש דחטם שהיה עיטה, וזוכרה למר (זה שמשפטו לחמור חלק עמי) שרו' ג'שדו' מן החקיקים שהינו (אני ובני משפטתי) שודדים מהאבירים; איך ימש' וגוי אלה דברי החטאים "איך לא יפחד מטורין אף ה' זה האיש המהיל מטובי ונשל מה של' לשובבו ולרשחה זה האיש המהיל שודינו לאחרים בני טיעו'" ויש דוחק בפירוש זה לפרש לשובב מל' שביה ולא מל' השבה, וגם הוא נגד הטעטם המתבוקים תיבת השדotta' וישבם לי' ווילק שנית השדotta' ווישבם לנו' . עתה הבוחר יבחרנו נוהה. עד פחק-קור, ירחק-תק, יע' אדרדם ירקרק, נה' כטול ומכוול, זמלבד כבל אוטיות נה' חוסיטו בסוף ט' הנקנות היולדות ומפורת ומרבות, ואני אביא לך' הקורא משל אחד צדק וצדקה שעשני בוראו מושיק על הראושן, וממנו תשפטו על יותר

השמות שבאה ה"א או ת"ז גופטה בפומפם; ונשדו הוא גוף נטרים זמן עבר מפנין נפל כמו נסבו מן פבב, נגלו, מן גלל; ואם תרצה תאמיר שהחינה היא גוף מדברים בעדר מהזמן והבן הניל; הערץ ראש המשפה יפנה אל טיעתו ויאמר נשdone, שבאמת דוחק הוא לפיש הכרתנו לו להזרת מפנין: ימיר. מקור מר, הראותו תמיד שני ליע, בעוד שהחיקף מגנות יולפו כה (שעה מ' ל"א) חוואתו שני לשוב: ה) לבן וכן. גם פסק זה כולם מדברי המשל, וכך משמש בהם הגביא גנד משפת החומרים: משליך חבלי. חולק נחלה שכן דרכן לחלק נחלה בתבל המדה (רש"ד); ומזכיר הלקת הארץ בימי יהושע שהתקדם נפל בגרל לכל שבט ומשפחה, ושכח חלק שרה כל גבר מדדוו נחבל טושך ומושבכ ארצחה: ו') אל חמינו מפיכם דבריו וחוכותיכם אתם הרגלים להטיפם (יטפון), וטומל הדבר בעל נסאר. אל. יטיפו לאלה הרושים לעמוד בירושם ומכלמים מוכיחים: לא יסן. ל' כתמי ע"כ בא זכר ויזיר בעוד שכבות הוא ובין לנקבות; הכלימות והדרות לא יטונו מהם, לא יסרו מפיהם לעולם; והובת תוכחת לדישע היה עד שיש תקווה שדברינו יעשוו רוחם, ואו נלך גם לקראת בזינו אותנו: אבל אם אין תקווה מכל וכל להשיבו מרשיע, ומזרע נזרע חמתו ונחטאיה? הלא נבעור על ולפני עור לא תחן מכשול! אל תטהר מצאנו מליצה זו בספר איוב ועלינו חטא מתי (שם כ"ש כ"ב), טפה טפה, דברים מוזיקים מושאים מן הפה בפדר נכן: ו') האמור. אויל כונת הכותב להשתמש באות ה"א להוואר קרייה, אבל אז היה ראייה לקמע רחוב כמו הארט, האביב, האשם ודוטיהם, ודעת המנתקה סגול היה לעשותה ה"א השאלת, ע"ד האנבי הרותי [ט'] בהעלוחך]; הלא זה דבר האמור, ונכן יכ'; ועיין בדרכוק שע"ל § 30 § שהביא שם ספר חדים (808) שבקדושת שבת (במנוג אשכנז בשחריות וכסדרי במושפ) ראוי לומר בדבר האמור ולא האמור: הקדר וגנו. ואיננו עוד אריך אם כמו שוויה מפלנים: מעליין. שלפנס הוה חושב מחותבות לוטבנתו, וכיכשו להפוך, ועם"ש למעליה פסי א' על שרש פעל ועלל: דבריו יטיבן, אני מבטיחו טובות: ח') ואתמל. בשוק תחת הולם, וכן בישעה (ל' ל"ג) כי ערוך מהטול תפחה, וענינו בו גם מחטול נס טשלטם (פר' שטוח) כלו' זה ימן הרבה: לאויב יקוטם. יתיצב על אם דוד יישלול מעוכרים בטעת מלאה, שלמה ואדרת (חסירה וזו החיבור בין שלמה ובין אדר). ע"ד שמש יודה עד זבלה (חבקוק ג' י"א): שובי מלחמה. נ"ל נכויה רעת החכם ה"א. שהראי שובי בחולם, וכן שודדי לילה (עובדיה פס' ה') שענינו שודדים בלילה; הפשטו-בגדי העובדים בטח במו' שיעשו השובים במלחמה, ובן במלחמת הפטוק הוא קוראם אויב; ובנקודת שורק עניינו טעוביים בטח כתורדים מן המלחמה אחר שנצחו אויביהם: ט') נשיגו. ותקחו לכם ובחים שהו מתענוות בהם: הדרי. תחשין שנתחי לכל אחת מהן תקחו לכם לעולם. תשללי לכם מטען באופן. שלא מוכנה להזר ולקיים עוללהן עוד לעולם: י"ד) קומו ולנו. בגולה: זאת. הראין לא תהיה עוד לכם

למקום מנוחה: טמאה. אולי היה היה ראייה למפק, בעבור טמא היה, בעכו
כי נטמא: תחבל. בעל עמד גם כי במבנה פועל, יותר טוב היה (דברי היה ו' ח' פ'
ול) לנקרו תחבל מבני מפעל במו' בו לדבי חבל לו (משל' י"ג י"ל); המנוחה
תשוחר השותה נמרצת בעכו. כי נטמא: נמרץ. פתאות, וכן קללה נמרצת
(מ"א ב' ח') בעלי שם לב, וכן לץ (בחלוף אותן ו' ר' אודם בעלי משים לב
על דבריו ומעשיו: י"א) לו. מזא איש הלק רוח (במו' רעה רוח, הוועש י"ב ב'),
חולך אחר דבר שאנן בו מפש ומדבר כוב ואמור אטף לך. אנבא להנתק מה
שייטב בעיניך ובלבך שתן ליין ושכח לו ימצא איש כזה, יהוה מטהף מרצו
לעם זה: י"ב) אקוף וווע. אולי מוחובר לשפלני, זאת תחיה נבואה מרצו עלם
זה אס' תחת איזומים על עוננותיהם ינברא נחמות; ומובי מיבחו בנ' ימלה' שאמר
עלוי אהאב (מ"א כ' ח') ואני שנאתי כי לא יתגנא עלי' טוב כי אס רע;
ונבואה זאת המהובה לכאחורה (ציוון שדה תחיש) בימי חוקיו נאמרה (ירמיה
כ' י"ח) טרם גלות עשרה השגטים, והצדק לעת ההוא: בצרה. אולי היה שם
שוק וייד ישן גאנ (ח' י"ח' בשם שר'ל): הדרבו. הנפרד מטנו דבר וכן ברבים
(ישעה ה' י"ז), וה"א היריעת זהות בו כמו בחיבת האהלי (יהושע י' ב' א'); ואעפ'!
שלפי בעל מחות שי בספרים מדרושים מרווחים וגונגים הגאנ' ומיטים רשות
להיות בלהו, והווארה מקום מרעה שאלי' מדרשים וגונגים הגאנ' ומיטים רשות
סיבובוון להצעילן טיאבים, ובבנ' חז' בטעות בני' תחימנה. הערים שהם לאדים דבר
לי' גאנ' (י"ג) עליה הפרץ. גם זה מרבבי נבייא השקבי: הפרץ, לעשות דרך מסיר כל
מכשול, או עניינו אם במלות סגורים הם תוך עיר חומה: דלתות וברית, יפרנו
חומר העיר ופתח השער לצאת חפשי:

א') אמר. מוחבר למה שלפנינו. אתם בוחרים בנבאי שקר המהנינים לכט
בשביל מחותיכם להם' ומונגעים לבם טבות; והלא זעטם כמה רעים מעשיכם!
ואיך אקוו מובה מאה ד' ? וקענין. מוקצים מהאחים מהמת נודחות: לדעת, מל'
כ' ידעתוי (פר' יורה) ל' חברה, היה לבם לחוב המשפט, ולהעפ' שנאותם הטעוב
ואדבתם דרע: ב') מעלה יעקב ובוית ישראל הנגידים למלחה פסק א':
ושארם. ובשורם; ובשניהם, בשר ושאר, יש איזיות שר: ג') פצחו. פתחו
ויצאו להוציא מזון המות; ופרטו. אותן העצומות שאין בהן מזון הפלדרתן זו מזון
באשר יעשה לבשל בשער בטיר ובקלחת; ופרט לבשל בו והקלחת לצלוח עליה,
ועל מקרים עט' באוצר נרדפי ס' מ' ז': ד') באשר. כמו שעם הרעו מעלייהם:
ה') הנשכבים וגוי. לאשר חן להם לאכלי יקראי ונגאו שלום והצלהה, או מראים
לו פנים שוחקות ובגנעם בו יקראי לנוינו שלום !' וקידשו. יומינו ווועו עלין
מלחמה והצורך דבאות לרוגלה, או יחוו לו לגדים ואויבים; וקידש (שמקורו יקוד

אש כרבבי ש"ל) ר"ל מובדל מכל ASM של עלי השם איש אחד, וכאן כונתו תמיד ידרשו רעטו בלי הפק : ו') לילו וכו'. נביאו השקר והוא ברור נבאות מלכט אבל בהוה דיו נבאים לטפי מה שנראה לחם כמעודד להוויה, ולא דברים שיש להניח שיירע האPCM ; כמו נבאי האשלה בימי אהאב (מ"א כ"ב י"ב) מה העולו בתנאים לו "עליה והצלה" ! אם היו אמורים לו אל תלן, הוא היה נמנע מלכת רמות גלווע, ובחשש לא היה מוחלה ; וזה הוא שכתב שם (פרק כ"ע) הנה נתן ה' רוח שקר וגוי, כלוי נתן בראות לנבא לך דבר ששקרו בדור צחירים לעmun חפה במלחתה ; וכן כאן כונתו בתנאים המוצאים מחייניכם ומקסטיכם, אין אתם קולעים אל האמת אמיילו פעם אחת : ז') ועטו וגוי. להסתיר פרדים שלא יכוו, וכן על שפם יעתה האמור במצווע (פר' תזריע), אבל ותפיו ראש האמור בהמן (אstor ו' י"ב) : מענה. כמו אלהים יעה את שלוט פרעה (פר' מקץ ; ותחלת ורעת עזה הודה מנות אל איש לשפט מה ידר לחשיב לו כהונון : ח') ואולם. בעוד שרים בושיטים ונכונות (בוש-כח-כעת) אני מלאתי כה, מלוא-משפט. תחת כי דבר קדיש וישראל הוא, עוזים ממנה דבר מחותעב ועקש : דיוירה. עד' קתנה או גדולה, ל' סתמי : י"ד) בנה וגוי, וכל אחד מהם (בונה במקומות בניו) מתגבע על ציון שהבנה (תשאר בניו) ותבונן, אעפ' שיטפכו בה דמים נקייט : י"א) במחדר. בשכר טופרו ומורה : ישענו. מנוקד אפק (ע"ז צ"ז) ומוטעם מונה טעם משורת לחבורי אל תיבת לאמר, בעוד שבבעל הגקודות מתקע ממנה מכל וכל כדי-בר מסות : הלא וגוי. עד' הכל ה' מהה (זרימה ז' ר'), היה י"ח' בשם רדי'ך כלוי לא ייה ה' שיפול בית מקרשו ביז' זר, ועל כן היה עמנון שם כי החטאנו : י"ב) בinalgם. מלא זו מקרוה שרש גלל, והוראת דבר גלל ונמשך בטבע אחר דבר מה ; מתחן שלא הוכחחים עשי' עול וגס החנפחים להם, גורמת רעות וכליות : שדה. לעשות טמונה שדה תבואה : עין. גלי אבנים : לבמות עיר. מקום הרום שעלי צמה יער :

¶

א') והוה וגוי. שלשות מקרים אלה הראות מוצאים מספר ישעה (ראש פ"ב), ויש בין סגנון שני הנבאים איזה חילוף המורה כי מכח ללחם מישעה ולא לחרף : נבן. על תלו ; ולפדי דעת הגויים הקדומים מדור האלים הוא עלurd נבואה, אולי להשניה ממנה על היושבים בשפל : עליו. ובישעה "אליו" נופל על מושצת מי נהר, ובאן יצא מן הצעורה בשריש נהר אל המזריר שהוא הר ציון ג') ושפט. מקור פעל זה הוא שבט, והשופט מטהל שבתו בין הנשפטים לפניו ומפניו בניהם כשתענוגים ברובם, ומוכיה לאחד מהם כי אין הרין אותו ; ולהעתדי כשייה ריב בין שני נזירים (שיש להם מלך) או עמים של מלך אין להם, תחת חפש בידם כל' זינם להלחט, יערכו ריבם לפני שופט ישראל והם ידונו, וכפי דינם כשייה ריב בין תחיה עד סבה למלחתה, ובכן כל' זין הוא אך למזהה ויעשו מהם כל' עבדות האדמה : עד רוחוק. אטילו מקום רוחוק יבואו להשפט לירושלים ; וחובות עד רוחוק אין בישעה, ואין ריאות למליצת שיר נשובה : לאחים.

אולי הוא כל' להשות הקרן עדר שזו נרעני הורע בתלים, ע"י שמחברים שני צרי התהי' הנעשת בקרן ע"י המתרישה נקראו בשם מפקון את נברקה למלחה עם ; ולבני כוה ואות נם פעל כתה לפני שברול של מרווד לטם לא עב :ongan הוא דרך משל, לא שמהרוב ומלבדה החנית עצמן יעשו א' ה' א' מומנת' רק בבורול שעודה מעותר לכלי מלחתה יעשו כל' עבדות אומה, בל' תחת הוק איש את אחיו באלו האדמות לא' חזיא מזון, כד' למטרות, עבדות באשגדות יתירה באופן שרתן תבאותה בשפע לכלכל עם רב : ר') שבעאות שתוא לטע א' במקום צבאי עצאות אליל' העמים המצריים לכל אחר מאליליים וכוכם מיטתקה ואהנו מצריים לאלהינו כל' היכولات בולן, ואין דבר גמגע ממען, ח') כי גו' אולי יש למלה כי נס הוראת על כן הקוברה להוותה הדריה, געל אשה עין), וכן כי מברכו יריש אוץ, (תחלם ל'ז. ב'ב) ; אז יש לפרש מקרה ז' א' על כן שאלהינו צבאות הוא כל' נכל, נכל בשעמ', נכל תמד בפינו, וננית לעמים שליכו הם בשם אלחות ולא נלמד מהם לעובדם אם אנו את אלחותם המאוירים בעלוי יכולת לבדה : ו') האלעה, אכבהה הנשאהת לבדה בחוק אחוי העדר : ותנדת. שאחרים הדריות או שמעניהם דומתקה, ויש לבונן נפאל שות' הדחאות בדעתו, ואשב דרייה. ל' בזע' ז'ח' וואל' בז' יס' מודעטן (מאבר ספר ה') שעוזה חוספת צבאו' (קדום, לצלעה אילנדחה אש' האחות עטחן) שעוזה לי לרום עליון : י') לשארית, במל'שות לכם שאירט נאריך (פר' ז' א'ג') לרב מתקיים ביעולים : הינה להאה, פטקו' זלהה, א' ב' גדר' הווא' הדר' הדרה ? ומוטעם מונה טעם משורת לחבורי אל תיבת לאמר, בעוד שבבעל הגקודות מתקע ממנה מכל וכל כדי-בר מסות : הלא וגוי. עד' הכל ה' מהה (זרימת ז' ר'), היה י"ח' בשם רדי'ך כלוי לא ייה ה' שיפול בית מקרשו ביז' זר, ועל כן היה עמנון שם כי החטאנו : י"ב) בinalgם. מלא זו מקרוה שרש גלל, והוראת דבר גלל ונמשך בטבע אחר דבר מה ; מתחן שלא הוכחחים עשי' עול וגס החנפחים להם, גורמת רעות וכליות : שדה. לעשות טמונה שדה תבואה : עין. גלי אבנים : לבמות עיר. מקום הרום שעלי צמה יער :

(8)

שערי ארץ גמרוד שהיה בבל; או וראוי במתהיהם והחיה המתים וגם הרגן המורט עליה והא-מל' ודמה מתיותה (הלים נ"ה ב"ב) וכן מכל עין ברך. ובנו בטהותם פוסף אל הרועים והנסיכים: והציל. אה ארצנו: ו') יקוה. האקווה, עיר ויאמרו ליקת, וינר ליעקב (פר' ייחי), האומר והמניד, או מוסף לשם עשב; או היה ראי להנקר יקוה יהל מבני נפאל, והראשון נ"ל יהר: ז') בטהות עיר. כמו איל עצבי; ולפי דברי שרל' (משתREL פ' בראשית) עיר שערם בותם בבל' סורי עניינו רוך הלבב' ותו: באירה. והוא שם הדמי' יתכן בפרש על שערם צחוב דומה לאור, וכפרא בחולוף אותיות נבר', חיות בנבוחה (חוואל ט' ח'), ואיך היה לו ליחס רימות בהמות יער לכפר ורומסת עדרי הצאן לאויה אם לא נאמ' שרעם הוא פהה מטרף. והאריה רומס' ווכפר טור, ודוחוק: ט') והברתי גני. שלא יצטרכו עוד לך, כי לא היה לך עוד צר ואובי: י"ד) ערי ארץ, המוקפות חומה (ע-צ), רך תשב בחזאים: א') כשבים ומעוגנים. לעת עתיקות אם תנאה או תנאה במלאתה (חוואל כ"א פ"ג): י"ג) עיר. בין שטצאנזה כבר בראשונה (ברך אפרחה, שם) ולא הוספה להערכה כמו בבלחה (ירמיה ג' ב' י"ד), ואולי מיכה האורוב לשון נופל על לשון הוופך כאן שם זה הקרמן שמקומו שרש פרה ונם בסופו סימן הנקבות להוראת עשות פר': צער.

ט

א') שמעו נא. אתם בני ישראל: ריב את הרים. לפניו, שיינו הרים והגבועות ערים על ריבך: ב') ודאותם. חטבה י"ד אחר האל' וזהו מנזרות איות ב', ארמי ואיש או יש בל' עברי, דבר של' קים וייש, וכן איזון מושבך (פר' כלך) ומהו נחיתה בקהלת שתיקות שי' אחת בשם יששכר שמקומו יש-שכבר, ובכל ריווק הוצאה שנייה השנין' נעלמה אחת, והקמן היה ראי לבוא חחת השנינה ולא תחת הראשונה: יתוכת, כמו וונחה (ישעיה א' י"ח), יבוא בוכחה עם עמו: נ') הלאית. העפטוי על שכטן عمل בלי מועל: ד') ומרים. באמרה אלה גם אובייחט עך, בא העת הנגיד מלפני שאמו הולדה תלד אותו (את דמושל הזה), ובמיין יתר אהיה הנוראים מביא דוח, ישבו אטו מן גונלה על כלוי בראש בני ישראל. ויש ב' להניא שעמלת על יש לה הוראת עם, כמו ישבאו האנשים על דגשיהם (פר' ויקח): נ') בעז. עז יאמר למי שיש לו לב אמץ נם כי אין אולס' ל'; אבל השבטים מן הגולה ובפרט ראשיהם היו עריכים לאומץ לב בין כל צדיקות הפטובים אותן: בכאן שמו נו', באotta התរומות שנונחת. באדם קראאה בשם ה' ועכוותה, או הקרא בשם: ישבו. ישיבת השקט וכתח: ינדל. שם ה', או מושל זה, והראשון נ'ל יותר: ד') זה. דבר זה שינדל שם ה' או שינDEL המושל היה מכת שלם, מ"מ אם אשור עיוי פנו וובא להלט נם נם כי לא החגנו בו, ימצאו בחוננו שבעה או שמנה לועים ונסיכים. שייצאו בראש עמנו להלחט בו; ושבעה מגדת שבע, ושמונה מנורה שומן, שנידם להוראת רבנן: ה') ורען וכו'. באופן אחר ספרה שרוועים אהנו; ואולי ורען זה הוא מל' רצעאה כמו ירעוק קדרק (ירמיה ב' ט'ז), רשי' וודק: בפתחה, בכאום בפתחו

וישנה ג' בבטחותה, ע'כ-כוב' כאן ל' חזק על שתוון על קרנית ופטותיה: והחרטוני. אולי הי' נספת ע"ה יושבתי לבנון מקנתי באזים (ירמיה כ' ב' כ"ג), יירדי' ושבבטי' (רות נ', נ' ז') אף כאן היה ראי לנקרו זהחרטת', את בת צין לא חמי בעשר הימים הבא להם לא בדרכ' ישראה רק בבעז מעשיות ותחריטי אותו לה': י"ה) חתנגדי'. מל' לא חתנגדו... למת (פר' ראה), העשי אבל את בת ואונמת גודדים ושולמים, וגם אותה נוי השם מצור עליו המבזה ומלוון על שופטוי ושדי' ישראל; ויש להניא שללית בשפט יבו וגנו' מוסבת לאיזה מאורע בימי לכידות דודשים שחביבא חוויה ברוח החדש או נ'כ לדבי לעג רבקה לשלוח' חזקה החוצאים אלוין (מ'ב י"ה כ"ג); ושרש-נדד קרוב לנו (וְהַבְדָּבָב, זה-דָּבָר) ובנו צאן בן הנזדים חולכים וגוזים ושולמים:

ט

א') אפרחה. שבקרים ימיה בהוותה יותר קרנה: ממה שהוא היום היה נקראת אפרחה (בראשית לה' יט), ויש לתגנית שהה' היא מהשם עצמו מאית' שטצאנזה כבר בראשונה (ברך אפרחה, שם) ולא הוספה להערכה כמו בבלחה (ירמיה ג' ב' י"ד), ואולי מיכה האורוב לשון נופל על לשון הוופך כאן שם זה הקרמן שמקומו שרש פרה ונם בסופו סימן הנקבות להוראת עשות פר': צער. מוז מפן לי' ציא איש המעודד להיות מושל בישראל; ואולי מושל זה הוא זובבל שהה' מזע דוח (ד'ה א' ג' יט): ומוציאתי. עד' קרא הדורות מראש (ישעיה מ' א' ר'), כך נגיד עלי' מימי עולם שמקוץ מושל זה היה מביתיהם; ויש להניא ג' שטצאנזה חרואה היא ומוציאתו אל' המוציאות אותן (יוושע סוף פ' ב'). כל' קראותיו ומוציאתו נגנו' מאת האל מימי עולם: ב') יתנו. ה') קנבר למאלה (ק' י"ב) ואלי' מושבים כל הכהנים משם והלה; ה') יתנו בז' אובייחט עך, בא העת הנגיד מלפני שאמו הולדה תלד אותו (את דמושל הזה), ובמיין יתר אהיה הנוראים מביא דוח, ישבו אטו מן גונלה על כלוי בראש בני ישראל. ויש ב' להניא שעמלת על יש לה הוראת עם, כמו ישבאו האנשים על דגשיהם (פר' ויקח): נ') בעז. עז יאמר למי שיש לו לב אמץ נם כי אין אולס' ל'; אבל השבטים מן הגולה ובפרט ראשיהם היו עריכים לאומץ לב בין כל צדיקות הפטובים אותן: בכאן שמו נו', באotta התרומות שנונחת. באדם קראאה בשם ה' ועכוותה, או הקרא בשם: ישבו. ישיבת השקט וכתח: ינדל. שם ה', או מושל זה, והראשון נ'ל יותר: ד') זה. דבר זה שינדל שם ה' או שינDEL המושל היה מכת שלם, מ"מ אם אשור עיוי פנו וובא להלט נם נם כי לא החגנו בו, ימצאו בחוננו שבעה או שמנה לועים ונסיכים. שייצאו בראש עמנו להלחט בו; ושבעה מגדת שבע, ושמונה מנורה שומן, שנידם להוראת רבנן: ה') ורען וכו'. באופן אחר ספרה שרוועים אהנו; ואולי ורען זה הוא מל' רצעאה כמו ירעוק קדרק (ירמיה ב' ט'ז), רשי' וודק: בפתחה, בכאום בפתחו

שבמי הבבז' ^{לע"ז} הוא לסתם; ועללה תעריך אשלולות חן פנו עולך וזען
לעד גבר: בכורה, תאהנה מושלת כל צרכה, וקץ סתום מורה החאים הנלקחות
ליבשן: ב') אבר גנו, חולד ומפרש משלו: לתקים ארבנן ישבו במאובט לשופר
דמיט נקם: איזורי חרם. יי' חרם ומכמורת ^{לע"ז}: על הרע. ישמו כפיהם להשתרו
מעין בני אדם, או נ' ב' לדראותו כדרו טוב וגן (מהר' משה הלי) עונניר
בתרכומו, השו שואל. שבר כדי לעשות משפט; והשופט לא שפט חם דק
בשלום; וגדרו: אדם השוב הנמצא בבית דין דבר "הות נפשו הו"ז מה שבבעל
דין וזה אמר לפניו מודיעו תאתו (ישו) להביא זה ונוק על רעה, ועבותה.
כגון נקבת לשימוש ^{לע"ז}: סחמי כמו קתנה או גדרה; שהוא בין שלשתם, השו והשופט
והגדול פעבותיהם ומעותם הדבר, שהוא כאן המשפט: ד') מחק. נקיין חד זויק
(שהה הו מקור שם זה, והمدפיס השמייט אותו מכל וכל בן נהדי) באוצר
הנוראים של סי' קליב': ישר מסוכחה, היישר شبיהם והוא משוכנת
חזק (משל ט' ט'), טיג' ארוג בקיעים (סונה בשושנים, שח"ש ז' ז'); ואחת
המסכת, שופטים ט' י"ד, את האריג): יומ' מציד. יום שעשו נארך הו מעתם
ונכפים לו, פקודתך באה, אלהיך פקד עלייך את עוני; עתה. בזמנ קרוב היה
מבוכתם של מצפן אלה, כי ה' יריב ריבך מהם: ח') אל תאמינו. חור על
ראשונות; ובאמת פזוק ה' ווי מושבם הגבון קורם פס' ד': באלו. כי
שאלופים ולמודים ווגלים אהם לשבת בחקתו (אלוקה גערוי, רדימה ג' ר'): מהחי
פ' שפתיך: ו') מניל רובר נבליה ננד אביו: ז') ואני גו'. שנאי מעיטם
סקודתי וענשי מיד ה', ואני (כנתת ישראאל) מצפה ומיחלה פמן שהוא שעז'
ישמע שעוי ווישענו: ודוק שבריש שמע יש' שי' ז' עי' שבשער שיע' ח') אל
חשמי אויבתי עלי, כי נפלתי היא קימת, כי על רוח נרתאת מות עבורות
אלילם; כי איש בחשד הגלה, בטהונו בה/יאיר השבי, ימתק מרטחות:
ט') זער. מקומו זע-פה מחות חרון אפר, ויראה בטנים הזועפים; ועם מקורה זע
מים, והוא ל' מושאל מפני רקי המבונים בעבים ביום מטר סוף: משפט
בנויים, שהוא קצף מעט, זחתה עוזו לדעה (וביה א' ט'): תראיינה בה. ע"ד
ואני אראת בשנאי (תחליט ק"ח ז'): י"א יום דבוי אויבתי המלעינה
על ואותה "היום המועוד לבני נחיר וחומותיך, הימים ההוא הוא דחוק הרבה":
ווחק חק. נכל האותיות לזראות ריחוק רב, ע"ר אדרט וירק, וכמרוח ריבם, וזה
לזרעו למשול ודונמא: י"ב) יום. מעוטר הוא לפקודה וונגע עדיך ועליך: מצור.
מצורים, וכן כל יארוי מצור (ישעה לי ב' ח'): גור. פרת באיז אשור: וט'
מים וחר חזה, מליצה שלפי מקומה נראת בבירור שעניינה מים עד ים זמהר עד
הר, אבל חבותה אין מוווקות; והמליליות נתנות בהות כמי' המן העם לא בט'
וודע ספר ולשון, ואין להתחה אם אין טריוקות: ואולי נפלת איזו טעות בתעתק
התרכזות, ואם תרצה, קורא נעם, לפנות אל השערות, וט' יכלא מך? ג') על
לדעתו ישביה: י"ז) רעה. טסב אל ה': שעני לבדה: כמו חן עם לבדך ישבן

— 60 —

ונזכר אזכורתה, מתקדמו ערך... ו') אקדם אלך לקדאתה (א' אשר לא קדרו אמנים בלבוק ובמים, ב') הצעה... ווזען לכתה. ה' פרטן ראיו להדר לבניון;

ח') פשע. חלה העונש הראי לכוון עלי' מהמת פשע: ח) הגיד. המגין, הונד ק' מעתים דבאות ז' ווועגען לכתה. ה' פרטן קרבנות אלטן וווען שהוא החטאונות ט') והושעה ראהה מהר' משא דלווי שענירין תרגמו (נדר התעומים) שם לעיר גאנשלט, ע') קראן ליגאנשלט בסא דה... (יזמה ג' יז') זומת אל' ראיו שתקרא בעשס ז' ווועט שדריל ז' על מה פעל אל (פר' בלק); ואוסף על דעת מהיר פונטן, נאנכונג בעיגן, שתויבות-תנשות ראהה ה' ג' גוטיקון לורונשלט שמקורה שמה אלטן, ואלטיניות גראמת להושעה, ואותיות ווועגנא תרגומן באן יראה; וכוננוו לעט-שהדע לה-לעשות בבד לשמה ולראות ולבחורו בתושיה אמת וצדיק; מטה איזט עונשנות, ומיעודה. ומוי דוא דמאיטים שעוזא בל' ניכל; וועשה כאן מטה ל' נאכבה, אול' דעת-ហיכוב הייתנו גזה אל שם ז' נקבה גטנו צראה תבכח שעאלין קיט בעט מטה: יי') האש... הייש בעוילטן, ועם' ש' מלעלת פטוק ב') על חמתה האתגיט: ואיטה זונז', ואיטה חפרה שב-היה מודר... וכל איש רישע ומבייא עליו עם ה': א') האוכת. כל אחד מכם יאמר אל ליבו גן: האוכת האט אשאר זך וגקי בלי פשע נס כי אשתחש במאוניט בלתי ישרים וצדיקים? ואם בכנייט אונן אבנני משקל חרטם או יתרום לרמות בין קווינס או סוכריס? יב') אשר וווען.

ט') העיר אשר יושבנה וווען: יג') גם אני החליטיך והכיתיך והשימחותיך:

ה') וויאנד מאקופע אוח שטמנו שוחה, וכאן השם יישח; וכן שוחה עמוקה שאך בעמל רב תמלא, בן קויבך לא ישבע לעולט: וחטב. כמו ותשג בס'ין; רוחם שלך קיבר הוועז זיעץ חולד ריך לא פטילטער מקיבנו אין, כלו' חינע לרייך ותולד להלהה: ט') ותווש... וונגנים: ט') ושטמר. ל') מתמי: חקوت עמי, שנאנט ערלו (ט' מא פ' יט') וווער מכל אשר לפנינו: במעצתותם, מה שעומת השגבנו מחדען, שוו דיא ראשית, חוראות עצה כמן ה' צבאות יען (ישעה ז' כ'ז'): לפען. כמו לטען בירות (וועט ח' ד') ועם' ש' שם). באונז, שעל ברוחי אנטרכ לתוכה שמה: לשרכה, ליען ולהאות נקמה (איכה ב' ט' ט' ט' שורקן ויגיעו ראשים, שורקן וווחקו שן): ענן. עטימ. במ' גראד עמי חחטי (מהלטן קל'ר ב'), היה שחוק לכל עטוי (איכה ט' ג' ב') נחכר התהן:

א') אללו' הברה מובעת דומה ליללת איזו חיות העיר בלילות, וממנה יצא שם אלה, ובחלוף אוחזת גם שרש אריה שענינים קללה (וגם בשרש קלל תמציאנה שתי הלמדיין), והוא תפּר אשרי, כמו זה קובל טין חרביט; ומלה לא לעודפה, כאמפי, גונדר שלו אספּ (שעה ליב זיר); וכונתו אני כמו אדים בפטוף ימי התקיז (קיז מקור קיז לטוי שעטן זו חזיא קיז השגה לארכום), והוראות דתיך בראן בחוראותה לפני צוון מקור, פעל שכבר עבדו; בעשו שהבניות לפניו תורה על פעל התהות עתה: בעלה, כמו בזמנם של מלכים: האשכבות החקנים ביזטר

כל העיטה, ומגען מחוות ליטוט בכל לב ובכל גוף. כמו עיה רצון: מלבד רוחם מקראות נביא. זה חם קל ההבנה, ובתוכם יבואו מקראות קשות מאד, וזה או מחות שבסירה איזו עזות בעתקהם (ברוח שהחלה בימי עירא לחתיק ספרי קרש בכתב אשורי ועוזבו בכתב עברי הקדמון, ת"ב סנהדרין כ"ב, פ"מ שקייה לתינת בעים רוחו, ישעת י"א ט"ז, שעוראי בעצם רוחו, ע"ז בפירוש ש"ל עלי), או, טלאו תניינו עדרינו מארעות שליהם חיון הנבואה, או נשטעם במליאות נהנות או בפי העם. שעה לא ידענו ענין, או הנבואה היה משמשת בוניה איבות וממלאת מקום ע"ש תנעות ידו ורלא פניו, ואופן שקש מקראות אלה. לנ"ז; אבל כל אחד ואחד מבני ישראל, אם יש לו איזו חגונה לבך, חייב חיבר הנור להעניק האקירה במרקאות זקנים שבתנ"ך, אולי גם לו חגונה טקota להתנדד בו וועלמה יציאה אורה, ולא לסמו בערים עצומות על קדרמוני המפרישים. גם כי ענקים דיו בדעת הלשון והשבל אמותה, ונגד על כתף ענק רואת להלהה מענק עצמו: ועל זה סמכתי נס אני בפירוש אללה; וכן אם בכחני פרוש חדש לא קלחתי אל נבון, קורא נבון יודעני לנוף וכות; והאל המוטב הבוחן, לבות כלית וירע שעלה יחקל בכבוד ראשותם בתהבי באורי כי שפל ערבי לנדר רום של שומעה יודה עיליה, ואמר אמרת! כל שום זכות מצד מקבלי בנטין ערכם ירעית יודען, הוא צוף כבר מהשבתי הדובב למשחה בחמציאיל בנטין תורתו עוגן מעין ע"כ. שבילדיו היו. שתחת כמה וכמה עיניהם העיט שבקרט יקנתי אלה היו בעוכרי, והויתו אומר. דברי קחלת שיט. הוקפה הם יטם שאין ברם חפצ, לווי תלמוד תורה ו' ולמודה היו שעשינו ונחמננו, וסעינו עברם האלילים, רק על סורס מדרכי צדקה ומיטפת. בתוכת יעשה בפרשה הריאשנה מסטרו: סנגנו דומה למגן ישעה (כי מבני דורו ואולי נ"כ תלמידיו זה), חז גמליות, חז ציווים, חז באחבות לשון נפל על לשון: ונראה שככל הטperf נבואה אחת היא לא אמרה במעש אהת בראשית ימי חוקה, והוור מקרא ממנה (ס"ג י"ב) בטפר ירימה (ס"ג צ"ה), יותר נבואה זו לא נכתבו מעתם על ספר או אכינו: ויש בסוף הספר איזה טקרה שאינו נפל יפה מכל וכל על שלפנינו, אולי נמצאו נכתבים בשילוי. הטperf וחברים במקומות הנכנסין יותר להבניהם; ט"מ גם מקראות אלה על מקומות יבאו בשליט, ורק להשתיק דברי המחשך חפש מהופש לטצוא מום בטמי קדר ולהעדפת הנקה שטופרים הם מה שלפניהם ולהאריהם בל: ישיה הברה גטה: לח כלול; וכן נ"כ להגיה שני הפסימנים האחרונים הם בבואה שנית בדברי רוב החוקרים, אבל אין מכריה:

נתום

א

א) משא. דבר שהנביא נשא וקבל מן האל: נינהו, עיר המלוכה לאשרה, ובכנותות נחום לא עלייה כלבו כי נס על כל מלכת אשור; ועל מקור שפט נינה אמרו שהוא נזה ומושב לטלק נין אחד מגדרי קדרוני טלב' אשור, זואות נר בגנו של שד"ל זל סובי שגנוד שם זה מל' טנקרייט, ענינו עיר המלוכה: פטר דברים שלא אמרם בקהל בני דורו, רק כתוב על ספר לדורות המכאים (עמ' שבעהית בטופ דבר): תחון. חגדת מאורעות עתירות לא בדורות בעליל עללה וש, אבל לא כל בני משפטו ולא כל פקידיו (ישעה כ"ב, מיכה ב') בין דיוון מלבד שלא מנעו מכל חמס, גם שמרם חקי עבדות ה' היה לננים ולמראה עינים לעשות רצון דמלך או נ"כ לניחוש פן רעה תבואם בהמנעם מהם, רק לבם רע ואחרב המטה, וידיע מאמרים זיל. — "בקש הקב"ה לעשות חקוקה משיח" (ח'ב סנהדרין צ"ד. ע"ש) — כלומר ישעה ומיכא לא לחנם דברו, בל' תקופה לעשות רושם בלבד-שומיעיהם. שאם אלה היו נוטים אז לדבריו נבאים הצעיה וצאיה תותה נוכחות. שנית כל כך כמו במו. ימי דוד; ושני נבאים אלה נבאו מה שיוחה בדור ובאי בולו כמו: שעיה בדעת חקוקה "שייה דודו", אבל דורו לא היה ראי לכך; ועבודת האללים, גם כי עתה פרו מאניה, השAIRה בכלם שאור מבאיש שקלקל

(פ' בל). עם שאינו מתחייב ומתהרה בנויות: עיר-ויל, פ�ו אוחז פועל במקומן דשון כמו הברמל; זה עירם על הרים, והרים הם מקום פורה, וכן הוא מכוון בשן גולער; ארצתם על הרים (ט"ז) איזאנ. הראי אראך; וכן יואכילהו מhalb Theta ומצור רبش אשביין (טוק' מלהדר פ"א), ורבים כמו כן: ט"ז) מכל גבורותם. כי הצעינה על עם נתון ביד אסטור פזיקים: ישמו וו', לילא יתמאו: חתרשנה גולשנות קושות מוחוק קול שאותן גאות ישראל: י"ז) ילחמו ילכו בקומה שוחרה עד עדר, תחת שלפניהם הותנו והלכו בקומה זקודה: יונלו מטפניזותם. יונלו במליחותם, וגםו זרתו ויראן, זה ואין אריך לויו' זה; ואדם מתחדר יונלו לא בלבד מחתה הסכנה שעיגז רואות (דר-ראח), רק טוק' בדעתו חוללה על סכנה היכולה לאיים עליו' והוא חזוה: אותה בעיני שעכלו (טוח), וה' א' בו נספת, חד-חו': י"ח) נושא. גונט פטוקמו עזען, או סובל ביל חלות. אטו על המעוות: יונבר על פישע. רומטו ברגליו' כדרר אין בו ערך: לא בתקינק גו'. רק מרפה ממוני ועזבונו: י"ט) ייכוש. במקום שיטהורם (כbesch ביל ארמי טדר, הגי כבשי דרמן, ת"ב ברכות י"ד): ב') אמת. צדקה מומרות של שומעה יודה עיליה, ואמר אמרת! כל שום זכות מצד מקבלי:

סיק דבר

הגביא זהה היה בימי ישעה; ועיר נבואהו אל העם לא היה להבוחן על עברם האלילים, רק על סורס מדרכי צדקה ומיטפת. בתוכת יעשה בפרשה הריאשנה מסטרו: סנגנו דומה למגן ישעה (כי מבני דורו ואולי נ"כ תלמידיו זה), חז גמליות, חז ציווים, חז באחבות לשון נפל על לשון: ונראה שככל הטperf נבואה אחת היא לא אמרה במעש אהת בראשית ימי חוקה, והוור מקרא ממנה (ס"ג י"ב) בטפר ירימה (ס"ג צ"ה), יותר נבואה זו לא נכתבו מעתם על ספר או אכינו: ויש בסוף הספר איזה טקרה שאינו נפל יפה מכל וכל על שלפנינו, אולי נמצאו נכתבים בשילוי. הטperf וחברים במקומות הנכנסין יותר להבניהם; ט"מ גם מקראות אלה על מקומות יבאו בשליט, ורק להשתיק דברי המחשך חפש מהופש לטצוא מום בטמי קדר ולהעדפת הנקה שטופרים הם מה שלפניהם ולהאריהם בל: ישיה הברה גטה: לח כלול; וכן נ"כ להגיה שני הפסימנים האחרונים הם בבואה שנית בדברי רוב החוקרים, אבל אין מכריה:

וכמו מדרכי ישעה כן טבורי נביא זה נראה שהמלך חוקה היה איש תם וישראל לא כל בני משפטו ולא כל פקידיו (ישעה כ"ב, מיכה ב') בין דיוון מלבד שלא מנעו מכל חמס, גם שמרם חקי עבדות ה' היה לננים ולמראה עינים לעשות רצון דמלך או נ"כ לניחוש פן רעה תבואם בהמנעם מהם, רק לבם רע ואחרב המטה, וידיע מאמרים זיל. — "בקש הקב"ה לעשות חקוקה משיח" (ח'ב סנהדרין צ"ד. ע"ש) — כלומר ישעה ומיכא לא לחנם דברו, בל' תקופה לעשות רושם בלבד-שומיעיהם. שאם אלה היו נוטים אז לדבריו נבאים הצעיה וצאיה תותה נוכחות. שנית כל כך כמו במו. ימי דוד; ושני נבאים אלה נבאו מה שיוחה בדור ובאי בולו כמו: שעיה בדעת חקוקה "שייה דודו", אבל דורו לא היה ראי לכך; ועבודת האללים, גם כי עתה פרו מאניה, השAIRה בכלם שאור מבאיש שקלקל

וחומרות הוא העול, ומוטורייך שעוזב הם החברים הקשורים הבהמה למחושת
וקרכן: ייד) לא יוציא לא ישם מבניך על כסא המלוכה, או גם אם ישבו לא
יוציאו שם בעולם: אישים. כמו שהוא לפניו בפיין ר' אלען לך קבר; אבל
מבחן ר' מינטער תרגמו בשוין, אשם קברך, יצחו קברך וישליך נבלך
על פני הדורה, וכי קלות שאחריו טמכה, אדם גרווע וכל אתה ואינך ראוין לקבורה
כבוד:

5

ב') מיפוי. משוחית, ומזה כל' מפצ'ו (יחזקאל ט'. ב'), מיפוי אתה ל' (וימיה נ"א ב'ב'); ואעפ' שנייה אלה שרישם נטץ כ"מ נס הוא מנורת פץ : על פניך את ניגנות : נזרע מצרות. במו והקימת עלייך מצרות (ישועה כ"ט נ'), כלים און הבנים להפליל חותמת העיר היבאה במוצרו, וכן בחוב ובנית מצור על העיר גו' (פרק טר' שופטים) ; עליה המשחית עלייך נגינה ודרתו להביבך במוצרו ; וכל תיבות אלה צפה, חזק, אמיין דם זמן מקור וטוביים אל המפני ומשחתה המצתה על דרכ' נגינה אם יושבシア יצאו לקראות בו' חזקה ; ומאמץ לבו לאלהם נגנים ; שאם היה מוסכ' לנינה עצמה (או להוויה הנובר למועליה) והואה ל' צויה הדת רואין להחות עצפי חזקי, אמיין : נ') כי שב. וכל נך למה ? כי רצון ה' להשב גאנן יעקב ; בליך' דעם השעה ושלח עתה, בגאנן ישראל, כמו שהה גאנן האומה בימי קדם ; ולא לחנן הוב המלך שמו של יעקב בשם ישראל, רק לחת לו שם תפארת תחת שם שלפלות : כי בקוקם. והיקום, ועל שרשיו כתבתי בחושע יוד' א' : וומריהם שחתו לא ר' להם להזיק ברוחם מעניבם, כי נס ברוע לבם שחתו הומרות למען לאו גומפנה לעשות פרי : ד') גבריזיא. בה' א' נספח ע"ד לשון ארמי (תוחות), ענפוחי, דנאאל ד' ט') ר' שבלהיק קדמה הי' לויו : מאדם. צבע אודם ע"ד : ובן היה מנהג בני פרט ומדי לאכזע מגנדים בדם לחרות כי צמאו לדם איביהם ; או ר' ל' מבהיק ומצחיב, גונן אודם קרוב לצהוב : מטלעים ; לבושים בגדי חולעה שני, וכן היה משפט הגוים הנ'ל : פלאת אוטויזי האפנויות מן ליפידות, הרארה מראיהן קליפדים שאדריו ; ויש שפירשו בROL נקשה ע"ז א/or (Acciaio, Stahl), ומקרו אח'ר, כי יונגו דבריל באש וכשהוא מבין מגודל חומו, ישליכנוו תוך מים קרויים או תוך שמן להקשותו ; וענין המליצת האכב' ע"ז השורי אופני והחרמשים הדבקום בתם, שנונם (חשורים וזרומים) מבדקם גראאה במרוחתו בבוער באש : הועלו . יש שפירשו ל' גענען, ומזה בס' החערלה בשכוו הגע ונדר הגהו ותגנ' רעלות. צעיפים קלים המתנויעים בזרות קלה ; אבל יש נ'כ' לחת לו ווראת ארט, גוטבלו להבי התניותם בארט כדי שכ' מחייבת שתעשה על ידם חנרים מיתה ודאית : ה') בחוץות. נינהה שנכלדה עי' אוב' ות hollowן וירקון כ hollowים ומשועים : ישתקשנקן. על מקרו שך כתבתי ביואל ב' ט' נ').

וכאן שנכפלחה מורה קול בטול, זום בנין החפעל מורה אומץ לפעול. וכן יוזצין שבסוף חמקרה בא' בגין פעל בכפל אותן צד' להוות נכל המרצה ; ז') יוכ' אדרוי מלך נינו' עכיד על דעחו נבווי חיל שבעאנש' מלאמתו וישראל נדר הדאים והם ימזרו היליכתם בכ' שיכשלו מחמת מהירותם : והכן הפסך. אבל הצעם

את חזותאים נגידו, אולם יושבו, אבל ארך אמו לא גידל כ"ב עד לנוקחות כל' לבלתי הענישם לעולם; ולפי מה שונמבר ביחסון זו נראת שבימי לעלי' התורה היו קוראים ממש רחוב בתורה A, ובבואה והיבאה בסכימות שהוחלום נחדר לקטן החשש שהברוח O הופשי ולחירותה הברוח שאמם חבורה הקטן בכל מקום היא O ומה צורך לו? זו (כין בחינת מלושני, תלמידים ק"א ח', וכן בת' משלוי' כ"ב ח') וייא ז"ד קצוץ און, מחרור לב, יפל שם, שלשותם בקמץ חוטף עפ' זו מפעם זה) מלבך שהשביעים כתבו תמיד Abraham ולא Abraham, א"כ גם בעלי הגזע תקנו שקמץ רחוב תחיה זו הברות A, או אם השבעים היו מאוחרים לבעל הניקוז (א-ג-ר-צ-ת, להגיות זה אעפ' שניו, ואכמ'ל) קראו קמץ חרב A: בפופה וגוי.

ליבלותו אין חקר: אבן עפר העולה למלחה, והה' ישראל נייאן טבראי.

מפאר ספר זה כתוב כי דרך החולך בטרוצה להעלות אבן ברגלו'ו: ד') וובשחו במקום יבשחו או היה רואין להנקה זיבשחו: אמלל נכרת מהותיו: ח') ותשאו יש ליריש, בעל עומר עז' ותשא כל הלאה (פרק שלח) עי' הרוש שפה באז' ומוגנשאה שם; וגם טליתת והגבועת התמננו יש לטרשו עי' רעש הקיאו מעיהון החומר בזער ונתקבב מים; ומתוך אברוד מיננטער מתלהמי' שר' תרגמו כאלו בוגב ותשא את גולת; וכן שם יש גברש כמן בין שתנית קילם הוא פועל שנע דבולים ותשא נתנו; ויש עוד לפרש שהרורה כאן ה'א ביטוף התיבה מנג' ד') של תיבם האין שאחדורה, וזראו ותשאה עי' ב' התshaה שטמה (יעיה ו' א'), ועמיש' בהושע י"א: 5) יקום... יעתה על עמו: נחצן, נתבקען, וגם זה עי' ריעש': לטעון. מקום מחפה שענכנם בו חדל מטבח וגעשה עז: חמי בו... בא סטנו עז' אשת ימת תא' (פרק חצא), קרית חנה דור (ישעת ב' א') גם כי אין שם אחריו: ח') עבר פרחים: מוקמה של ניגוה הנוכית בראש הענן; אבל זה דברים נפשם, שעבור נהר הדק עלה ושתף ארמנותה והפלים, והמקומות נשא'er תרו ובתו: יידך. נקייזו פעל להרואת שטף הרודה: חזק. צרה ומצוקה הנמשלות לאטילה: ט') מה החשבן. עט' בני ישראל מדבר; מה החשבן עלי' למטה גוששנו, בקב' איביגנו, לא פון הנה הלא עושה כל' בנינו, כל' אהות ולא ישנה לה; און' אל אום עי' סנרייב' חזיות בצרה גדרלה לא תחיה עד כזאת לכם: יייר' כ' עד וזה: מקרא' קשה פאר. כ'תנדל' נצח ישבי' ניעזה עד להיות נאכלם עז' אש' כמ' סידרים גסביבם זה גזה' ופובוכ' גידיל' הבורה; וכמו בני' ארט' השכירות עד' שיעיא' מדעתם מכל' וכל' (וכסבאים סבאים, מכל' חיבורו לדורותם כל' עני') שלא ציפל לעסוד לפניו סכנת המאיות עליהם: אכלו... מלא' (כל' כולד' כקש' יבש: י'') אם שלמים וכו'. עד' ואם היה חיבל' (סוף פר' מסע) להוראות נם כי לא שלמים לא חטרו מאונחיהם (וכן...) וכו'. לעוד לבנים בבחה' כימותם פסאוד', בדרשו' עצייר עעל'ת תוכופים זה להה', ווועז אונט בהרמש גדור, וט' גברת' מראם' שבר' ווועז של' מערכ' תחשש' גם לחיבה שלפניה והרואו: עיניך' נאצ' ירושלים אם עייניך' לא עאנך' עז: מטהו. מל' וכל' מושה תנתקין (נאצ' ז'ר' ו''). גרא' קשם גנוד' ל' נקפת', ואנט' נראין' חדשנט' היא ל' זונט' מטהו.

ב"ד א') : פארור, ע"מ "ש עליו ביאול ב'" ו' : "(ב') אשור הילך. שם אשורי לבייא". נור אריה, אב ואם ובנם; וחסרון הוויז תרומות המליצה Asyndeton : "(ג'). אריה טרף ונו". האצלים מעהשרים במימון המון העם וממלאים בו ארמנותדים, ולבים לא נוקטם: "(ה') טרוף". עשרך שקנית לא ביזור: אללאבה.. נקדחו נקודה זורה לעשותו לי נקבה, והבותב היה דעחו לעשותו לי, יכר במושפת ה"א ע"ד על זבח (סוף פר' בא); וכונתו על מלאכי שנחביב שהחטאנו על ירושלים ועל אהיה, זואלי עשו בן נם לחור העיסים שתפשו; וזה שכתוב ל' זכר, שהבנה על הפלך ולא על העיר :

ג

א') כחיש. ממחשים בעמיהם בטקון או בתשומת יד ינו' (סוף פר' ויקרא): טרק. מל', ופרקם עלו (פר' תולדות), מוציאים ממון שלא כרין בחזקת ה' : ימש. פעל עומר, וכמוון ולא ימש מעשות פר' (רומייה י"י ח') טרף. נרדף לטוקן נייחום פתוחים (כמו שנראה שעשו הערים לפתחי הדרק) מי הדר ישתטו על גודותיהם ונרכז נזק רב : זה הכלל. ארמן המלך נמוג מהמת שטף המים, גונאו : ח') והצבע וגנו'. מקרא קשה לומר שלא ידענו מה או מי הצב זאת, ולא אכטול ואכטוב כאן מה שבתבו עליו קדמוני המפרשים או אחרוניהם כי בעניינו דבריו כולם השערות רוחקות ; ומפי מהר' משה ערבעניריך תלוי שמעוני שיש לקרווא והצבע testudo, וענינו שלשות מערכות אנשי היל ז' על נב זו שכתבה עלייהם בטוקן ו': גלתה. הדועאה מתחת הטック וקרבה אל החומה לעלות עליה ; והעלתה. הצליחה לעליות : ואמתה של נינה, נערותה הוראות מזרמת הגאות שלבדו את העיר : מהרגות. מל', וכוננים נהגה (ישעה נ"ט י"א) והגונין בו גופת : מתפותה. מכות בכח כמו בתקוף ; והפרש גודל יש בין אמה לשפחה, וכי מכר איש את בתו לאמה (פר' משפטים) כדי שארוגיה ישאננה ותהי לאם , ולא ימבר את בתו לשפחה, ורואה גודלה מזאת מה שכותב באביגיל (ש"א כ"ח ט"א) נהגה אמתך לשפחה לרוח רגלי עברי אדרוני ; זקרה לשם אמה מה שקרה לשם Magd בל' אשכנז, שמתהלה היהת הוראות נערה ושם אוח' להוראות משותה גורעה אם לא שפחה : מים מומי. אולי הו א"ד יוחק חק (מכה ז' ע"מ ש' שם), ושידיל ז'ל (בכיארו על ירמיה כ"ג י"ד) כתוב שחרاوي מימייה, גושטהה ה"א מפני זה"א שבראש חתיבה של אחותה, והביא שמה כמה וכמה דוגמאות ; אחר שפתחו שער הנטרות נעשה נינה כברכה מלאה מים על כל גדרותיה : והמה (יושבה) נסם לנפשם, יש קורא להם עמדוי ! ואין מפכח. ריאשו לאות מי קורא אותו : י"ד) בז' ל' צו' : אתה צרי נינה בז'ו לבם: להכונה. לעוישר חמקין לארם אין וגיטם : כבד. מחרואת עשה את כל הכבור הזה (פר' ויצא), ואברם כבד מארם במקנה ובכקס ובזאב (פר' לך ר'). עוישר מבל טין כל' ירע שארם חוטפו ; ובבעל התומים שעתהים כבד בזקוק גודל נראה שדרעתו לנתקו מכל ביל' חמדת, ותודה דעתו תקנו לבם כבוד באומץ לבבם, ובכדור זה הוא דבר יקר יותר מכל ביל' חמדת: "(א) בוקה ומבקה. על מקרוו כתבתו למלחה טפוק ג', ומבקה ביחסת מ"ס לזראות העדרת (ע"מ "ש עמוס ו' ח'). מוסיפה על בוקה : ומבלקה. חרבן, וכן חוראות הריש ביל' ערבי (شد' בטרישו לשיעיה

כבר בנו טוכך ומזהה לאנשי חילם מאבנים וחצים שמורים עליהם יושבי העיר, ובשבטם בטח תחת טוכך זה מלכינם הצב שהוא מספר גבורים המכימים דראשם במגנים עגולים נכנים זה החת וזה בקשיש דרים ופניהם אגדיהם ואחוילים מכם בציגות מוכבעות ; ועל מערכת דראשנה זו עולה מערכת שנייה פוחתת במקמר ונעם היא מכוסה במגנים ואגנות, ועל השניה עולה מערכת המגעה עד שני' החומה ומאהמתה לעלות עליה (testudo) : (ז') שעריו הנהרות. כמו על נהרותם האמור במצרים (פר' וארא). שלא היה שם כ"א גדר אחד והוא נילום, אבל טפהעה הוא למפעטים ; וכן היה לנهر הדרק סביבות עינוה הן מטבחן חל העלות עשויה בידי אדם, ובתוכן הנדר פתחי ברזל המונעים מרוצף המים במקצת, ומבריחים גליהם לשוב אחרו, ועי' כן יכולות חספינות לעלה ולהלוך גדר מרצף הנהר ונפניהם אל מקומו, ואם ספינה רוצחה לעברו מותחים לה לשעה מתחים אלה, אבל אם נייחום פתוחים (כמו שנראה שעשו הערים לפתחי הדרק) מי הדר ישתטו על גודותיהם ונרכז נזק רב : זה הכלל. ארמן המלך נמוג מהמת שטף המים, גונאו : ח') והצבע וגנו'. מקרא קשה לומר שלא ידענו מה או מי הצב זאת, ולא אכטול ואכטוב כאן מה שבתבו עליו קדמוני המפרשים או אחרוניהם כי בעניינו דבריו כולם השערות רוחקות ; ומפי מהר' משה ערבעניריך תלוי שמעוני שיש לקרווא והצבע testudo, וענינו שלשות מערכות אנשי היל ז' על נב זו שכתבה עלייהם בטוקן ו': גלתה. הדועאה מתחת הטック וקרבה אל החומה לעלות עליה ; והעלתה. הצליחה לעליות : ואמתה של נינה, נערותה הוראות מזרמת הגאות שלבדו את העיר : מהרגות. מל', וכוננים נהגה (ישעה נ"ט י"א) והגונין בו גופת : מתפותה. מכות בכח כמו בתקוף ; והפרש גודל יש בין אמה לשפחה, וכי מכר איש את בתו לאמה (פר' משפטים) כדי שארוגיה ישאננה ותהי לאם , ולא ימבר את בתו לשפחה, ורואה גודלה מזאת מה שכותב באביגיל (ש"א כ"ח ט"א) נהגה אמתך לשפחה לרוח רגלי עברי אדרוני ; זקרה לשם אמה מה שקרה לשם Magd בל' אשכנז, שמתהלה היהת הוראות נערה ושם אוח' להוראות משותה גורעה אם לא שפחה : מים מומי. אולי הו א"ד יוחק חק (מכה ז' ע"מ ש' שם), ושידיל ז'ל (בכיארו על ירמיה כ"ג י"ד) כתוב שחרاوي מימייה, גושטהה ה"א מפני זה"א שבראש חתיבה של אחותה, והביא שמה כמה וכמה דוגמאות ; אחר שפתחו שער הנטרות נעשה נינה כברכה מלאה מים על כל גדרותיה : והמה (יושבה) נסם לנפשם, יש קורא להם עמדוי ! ואין מפכח. ריאשו לאות מי קורא אותו : י"ד) בז' ל' צו' : אתה צרי נינה בז'ו לבם: להכונה. לעוישר חמקין לארם אין וגיטם : כבד. מחרואת עשה את כל הכבור הזה (פר' ויצא), ואברם כבד מארם במקנה ובכקס ובזאב (פר' לך ר'). עוישר מבל טין כל' ירע שארם חוטפו ; ובבעל התומים שעתהים כבד בזקוק גודל נראה שדרעתו לנתקו מכל ביל' חמדת, ותודה דעתו תקנו לבם כבוד באומץ לבבם, ובכדור זה הוא דבר יקר יותר מכל ביל' חמדת: "(א) בוקה ומבקה. על מקרוו כתבתו למלחה טפוק ג', ומבקה ביחסת מ"ס לזראות העדרת (ע"מ "ש עמוס ו' ח'). מוסיפה על בוקה : ומבלקה. חרבן, וכן חוראות הריש ביל' ערבי (شد' בטרישו לשיעיה

אשר בכלל בחרנבווארו על נינה עיר מלאות, שמלליה הרעו לישראל ברגלוות עשרה שביהם, ועם על בני יהודה ובגמין הנביו עלה, זו בתהש ערים הבצורות, הן בחילם עליהם מס כבד מכבולו (*מ"ב י"ח, י"ג-ט'*): ודברי הנקיימו בימי המלך אסר-חדון-פול (Sardanapal) בשמרתו בו שניט משורי צבאו וקבעו אנשי חיל וגזרו על נינה; ולולו עליה נהר הדרק ובשטע הפל חומותיה לא דותה נסורת ידים, זומך בראותו כי נלכדה העיר שרכ את ארמונה עליו ועל נשיו ורסמי ומת: ויש מניחים שהוו נחים בימי מנשה אשר שנפל עזוק, אבל ארמי מבעת, עגלים על פס-הידים והרגלים; ויש לטוחו כי להוות שלשללות של בROL שבשעתן חתרש יציא מהן ע"י חזיש זיקות אש (קוקון גנורא) ועשויות מברול זוקן וקשה: "א"ג געלמה. נשכח כאילן אין עוד בעולם: מעוז. חבוי לך ערי מבצר להשגב בהן ולנפח בנין וזה עוז חחת רוח בהה שהחיה בדם מחמת איביך" (*ב'*) כל מברץנו ונו. אבל מברץ אלה לא יהולך למטעו: "א"ג גשים. נשחה גבורתם היו לנשס (וימתה נ"א לא, וודמתה לכת המשל מתחום, ופרשנו יותר): י"ד מי מצור. מים הצריכים לך לימי המצור: החיקי מלון. אנבו שבנו אוטומים הלבנים; אם יש בו בדק, החיקי בדקין לך לבנים רבועות לברך חומה והל: ט"ז שם. מחרם, וכן שם פחדו פחד (חללים י"ד ח''), בחזיר עוז שם טום תלי לך: החכבה מל' עם כהה, עצום במספר; והחכבה הוא ומון מקרו להרואת צוות, שלא לכפלו חיבת והחכבי שהיא צוות ממש; ודברים אלה לען עד רבבה אבאן וצאה (שופטים ט' כ"ט): ט"ז רכליך. מוכרי בערים, דבר שאין לו לאדם אזרע טמש ומורה עשר בשמשתו נו: ילק ונו. וכל עשר זה חיה כילק הפטוש בשני ועף לו: ז"ז מגוזין. דגש הנין בתחום הקרייה, והשם מנזר על משקל מבחר מנגול משקל מבחר מנגול טבולה תפetta החמץ להוות הנרלה, ונזר ואצל נרפים (נזיר אחת בבית יוסט, פר' ויח'). ומגgor מוסיף על גויר: וטפסרין. מצאנחו גם בירימות (*נ"א כ"ז*) ומכוון טפס קרוב לתפש, וטופש שבת בידו: כנוב גובי י"ד ירח תק כלו היא תיבה אחת, ונכבל איזו תיויה להרואת רבי: וחונים. ומחתרם בגדרים שביבות השורות: וננדד. דלאה ראשונה היה ראייה להנקר צרי: אים. היה ראייה להיות איה, ובא באל רבים לאוות התהה והפרש: י"ח גמו, ישכנו. באל חנעה תהה שהה להתעורר ולעיר רוח נגורה בעם: נפשו. יש בו מהרואת רבי (ופשו פרשין הבקוק א' ח'), ובחולוף ש"ז בצד' מל' תפוצה: י"ט כהה. רפואה המכזה ומחלת מרפתה הצעיר והמכאוב: נחלה. העשית חלי; ומבה חוכל להוליד צער לשעה בל' שעשה תל' מאיר; ווישנו ג' בירימות (*י"ד י"ז, ל' ב'*): חקעו כף. לשם:

סוף דבר לפטר נחום

ונגא זה היה בימי חזקה מלך יהודה והוה חזינו אשר מנפת חיל סנהרב;
וש להנכח שמלך עזריאז והשכ לבתו, בבועה וכלהה אחר כל גאננו והחפאותו
הה חונש מחשבתו לאספה, שנית אשי-חיל גנוי יושלים להקים עלה. מומתו
הראשונה ולשפוך עליה חרבן אפן, לולי גוזג ביד גניין; גוחם נכא על בני
היאו, ווישנו ג' בירימות (*י"ד י"ז, ל' ב'*): חקעו כף. לשם:

חבקין א'

א) המשא אשתה זהה. עמ"ש בראש ספר נחום: ב') אוזק אליך. לאמר

ג') איכה ג' גג: רואין. שרש רוח בחרוף ווילוח תוי נשין (פחד-טשי) קשו, ודווק (יזקאל ז' כ"ג) היה שלשלת קלעה כתין חבל ולא עשו ענילים גאנסס זה בטה, ומה ג' תיק ורתק, וויתקא בל' ארמי (*ח'ב ב' מ' ק"ז*): טין של גערם קלוועם; ווירק חבל האסף (קלהה י'ב ו') או הווא משרש נח בחולוף גוין בריש (בן-בר), או היה ראייה להנקר יוּרְק בניין פעל ע"ד דשין, שרש, סקל להוות הפק המעליה, ייחל להוות רוחך וקשרו: בוקים. וברימה (*מ"א*). מן האזקיים אשיש על יקה, מכאן נראה שמקוואר אזק בחולוף אמות הגרון עזוק, אבל ארמי מבעת, עגלים על פס-הידים והרגלים; ויש לטוחו כי להוות שלשללות של בROL שבשעתן חתרש יציא מהן ע"י חזיש זיקות אש (קוקון גנורא) ועשויות מברול זוקן וקשה: "א"ג געלמה. נשכח כאילן אין עוד בעולם: מעוז. חבוי לך ערי מבצר להשגב בהן ולנפח בנין וזה עוז חחת רוח בהה שהחיה בדם מחמת איביך" (*ב'*) כל מברץנו ונו. אבל מברץ אלה לא יהולך למטעו: "א"ג גשים. נשחה גבורתם היו לנשס (וימתה נ"א לא, וודמתה לכת המשל מתחום, ופרשנו יותר): י"ד מי מצור. מים הצריכים לך ליימי המצור: החיקי מלון. אנבו שבנו אוטומים הלבנים; אם יש בו בדק, החיקי בדקין לך לבנים רבעות לברך חומה והל: ט"ז שם. מחרם, וכן שם פחדו פחד (חללים י"ד ח''), בחזיר עוז שם טום תלי לך: החכבה מל' עם כהה, עצום במספר; והחכבה הוא ומון מקרו להרואת צוות, שלא לכפלו חיבת והחכבי שהיא צוות ממש; ודברים אלה לען עד רבבה אבאן וצאה (שופטים ט' כ"ט): ט"ז רכליך. מוכרי בערים, דבר שאין לו לאדם אזרע טמש ומורה עשר בשמשתו נו: ילק ונו. וכל עשר זה חיה כילק הפטוש בשני ועף לו: ז"ז מגוזין. דגש הנין בתחום הקרייה, והשם מנזר על משקל מבחר מנגול משקל מבחר מנגול טבולה תפetta החמץ להוות הנרלה, ונזר ואצל נרפים (נזיר אחת בבית יוסט, פר' ויח'). ומגgor מוסיף על גויר: וטפסרין. מצאנחו גם בירימות (*נ"א כ"ז*) ומכוון טפס קרוב לתפש, וטופש שבת בידו: כנוב גובי י"ד ירח תק כלו היא תיבה אחת, ונכבל איזו תיויה להרואת רבי: וחונים. ומחתרם בגדרים שביבות השורות: וננדד. דלאה ראשונה היה ראייה להנקר צרי: אים. היה ראייה להיות איה, ובא באל רבים לאוות התהה והפרש: י"ח גמו, ישכנו. באל חנעה תהה שהה להתעורר ולעיר רוח נגורה בעם: נפשו. יש בו מהרואת רבי (ופשו פרשין הבקוק א' ח'), ובחולוף ש"ז בצד' מל' תפוצה: י"ט כהה. רפואה המכזה ומחלת מרפתה הצעיר והמכאוב: נחלה. העשית חלי; ומבה חוכל להוליד צער לשעה בל' שעשה תל' מאיר; ווישנו ג' בירימות (*י"ד י"ז, ל' ב'*): חקעו כף. לשם:

ונגא זה היה בימי חזקה מלך יהודה והוה חזינו אשר מנפת חיל סנהרב;
וש להנכח שמלך עזריאז והשכ לבתו, בבועה וכלהה אחר כל גאננו והחפאותו
הה חונש מחשבתו לאספה, שנית אשי-חיל גנוי יושלים להקים עלה. מומתו
הראשונה ולשפוך עליה חרבן אפן, לולי גוזג ביד גניין; גוחם נכא על בני
היאו, ווישנו ג' בירימות (*י"ד י"ז, ל' ב'*): חקעו כף. לשם:

במן נרדף לארב, למצאנווهو כל' חכמים, מכמנים לומאהורי הנדר (משנה סנהדרין פ"ז מ"ז), ובכמורת עדים דגיט במת'ן זונה. אינו מיהם הצלחות לדך אלה, רק לערמיות. ואלה הוא בונה ומיהל חמיד: י"ז) יירק חרמו. מן הרוגים שבתוכנו יוכנחו מהריש ללבוד דגיט אחרים ערך בלא? זום חכשדים המצלחים במלחותיהם, תאותם לבוש ארצתם לא להם לא תשבע לעולם?

ב

א') על משמותי. אני מתעכבר במקומות שאני רגיל לשמר ולגנות שם: על מצור באדם היושב על החומר עד הבאה במצוות: ב'). או הוא בית הכליז'ר' לשישלחני לדבר לאחרים בשם, או הוא בית בתוך ר' של שוקול דבריו ישבע בטחות לבי, זה נ"ל שימוש בבית זו במקומות למ"ד: על תוכחותי. אם יוכחני שלא דברתי מעגמי בעלי המתן על דבר מאתו: ב') ויעני. מלבד שיש לרשות ענה אם הוראות פנות אל איש לדבר אותו, באן הצדק נ"כ הוראותה הגדירה לעני ההוראות בדברים. לפי שהתייצבו על שומרתו הזיהה כמי שאלה: חזון. זה שאני מדבר בכאניך; ומהוআתו העיקרית שהוא ראות בעיני השכל, באה לשם חזון גם הוראות דבר ברכבים דברים שראה: ג') למועד. למן קצוב ורחוק: וופת. חזון זה טפיה אויר מפי (מדבר) לך. לסתו הימאים, למן רוחך, לא לך ימי העולם רק לך ימי מלך או מצב מה: חכה. נאל התאמר נוחלה התקות: לא יאוחר. מהמן שנגנו עליו: ד') עטלה. מל' עופל, מקום עז, וכן יופלו (פר' שלח) וייעו פניהם משרש גם מקור נס שהוראותו הוספה ובכפל ח'ם הוספה מורה, ונעננו תאזה להגנע אל דבר להקנותו לנו: קדימה. ננד פניהם, לכת לרשת ארץ' בל' חקר: י"ד) עפר. תל עפר גבוח לעמוד עליו ולעלות ממנה לחותה: ר' ריל' לוכדים המבאי' בל' עטל: י"א) אז. כשתגע עד רום קשת גדרות, תלך רוח ויעבר. כל' בחתם ברוח חולפת עבותה בן עברי נס חזון; ואשם סבל עונש ועילוי אשמון: זו חזון לאלהו. כמו זו לעגט (חשע ז' ט"ז) ל' זמר; כ"ב קטן חזון זה שהוא מיחס לשנתה אליהו עליו: י"ב) הלווא גנו. אבל אנחנו ב' אם נפלנו לא נמות, ולא חדרנו מבתו ב' קדושי (המוסט במעשה עול) כי ידענו כי שמו וסדו (לעם כסדר) למשפט ולהוכיח. למן בסבלנו עליו נדע כי חטאנו ונשׂוב אליך: י"ג) טהרה עינים גנו. מ"ט אם לא צדרנו מכל וכל, צדיקים ממנה חיינו; וכשהתחמש באומה כשבט אפק ננד גנו, אתה בוחר באומה נס את לא-צדקה מכל וכל, לא גרוועה במעשיה ממושיעינו הנסי הנקבש על יידה: י"ד) לא משל בו. ואנן רב ריבו; והמושל איננו המלך והשליט, אבל הא פקייזו לשנהה על עבדיו ועמו, והאל הוא המלך והמשיח והירח הם למלך חום וחלילה; ושורש ואולי מקווע מש, ונעננו מתנווע, אבל בקראנה תדי' בשם זה בריות קטנות, ויתבן נ"כ על הקטנים שבוניכים: ט"ז) ברכה. הנחתת בתק' והדיין יושב ומחבה עד שתתבח בת' דג: העלה. היה ראוי להנתק העלה: גדורון מההוראת אנרג' עעמ' שענוו משירושו: בחורמו, שם חרם יתבן על רשות הרוגים. הצדרה קטנים עם גדרולים ומחרוזים; ומחייבת או מכמר (ישעה נ"א ב') משרש בפדר בחילוףאות

חטוף! נ') תבשח ת'ו במקומות אל'פ' והראוי אביט, ועמ'ש בחושע א' נ', אבל כאן אין טבירה להגיה חילוף זה, וכיול להיות הבית בת' מוסב אל ח', מ"ט הרעה היאשנה נראית לי יתר: ישא. וירוט ים ים [פעל עיטד] ודונמוו בשוא גלו (מלחלים פ' ט י"ד): ד') חפוג תורה. בין החורה חפיג טעה כשהחטם גבר: ולא יצא, שהחטם במקצת מן החבית, בין החורה חפיג טעה כשהחטם גבר: ואילו פעם אה' לאור: לנצת, כהוראתו בכל מקום, לעולם, ובלויה מלאה לא, אפילו פעם אה' מכך' בנהר והובב את הראש בין הרשע סובב האז'יק מכל צדדי' ואנו מזיהו לעשות משפט צדק רק משפט מעוקל; הרשות מעיר הדברים לעני הצדיק הפך ממשה עמש' שם), ואולי ג'כ' פעל פעל שאחריו במתה, אעפי' שיש להגיה שפהויל הוא ד' המובן נס כי לא נזכר: ו') המר. מהמת רוע לב נמנע מלחרע ונעם מטיב לעשות אם שכלו אמר לו שכן ראוי לו לפ' שעה; והחמה בהזה מוקט יתיר ממנה: למרוחבי ארץ. תמיד לנדר פניו בלי' חקר להלכתו: ז') איס. מל' אימתה, והיא החזקה בין כל נרדפי הפתח והיראה: ממנה משפטו. אין לו שום רשות ומשפט על העמים שבבש', ולא שום שאת כלומר וכות להתנסה עליהם, רק שתיהם יצאו ממנה מערוצותה, מהמת שהוא גבור וזה חלשים: ח') מנמרם. היה ערוה בעל גונים מתחלפים, מל' המורה: וחדר. פרישו הנוצר למטה יש להם עינים ושניים חדים יותר מעני' ישני זאבי ארץ ערב, או הנדים לעת ערב למצואו طريق: ט') מנמת.

משרש גם מקור נס שהוראותו הוספה ובכפל ח'ם הוספה מורה, ונעננו תאזה להגנע אל דבר להקנותו לנו: קדימה. ננד פניהם, לכת לרשת ארץ' בל' חקר: י"ד) עפר. תל עפר גבוח לעמוד עליו ולעלות ממנה לחותה: ר' ריל' לוכדים המבאי' בל' עטל: י"א) אז. כשתגע עד רום קשת גדרות, תלך רוח ויעבר. כל' בחתם ברוח חולפת עבותה בן עברי נס חזון; ואשם סבל עונש ועילוי אשמון: זו חזון לאלהו. כמו זו לעגט (חשע ז' ט"ז) ל' זמר; כ"ב קטן חזון זה שהוא מיחס לשנתה אליהו עליו: י"ב) הלווא גנו. אבל אנחנו ב' אם נפלנו לא נמות, ולא חדרנו מבתו ב' קדושי (המוסט במעשה עול) כי ידענו כי שמו וסדו (לעם כסדר) למשפט ולהוכיח. למן בסבלנו עליו נדע כי חטאנו ונשׂוב אליך: י"ג) טהרה עינים גנו. מ"ט אם לא צדרנו מכל וכל, צדיקים ממנה חיינו; וכשהתחמש באומה כשבט אפק ננד גנו, אתה בוחר באומה נס את לא-צדקה מכל וכל, לא גרוועה במעשיה ממושיעינו הנסי הנקבש על יידה: י"ד) לא משל בו. ואנן רב ריבו; והמושל איננו המלך והשליט, אבל הא פקייזו לשנהה על עבדיו ועמו, והאל הוא המלך והמשיח והירח הם למלך חום וחלילה; ושורש ואולי מקווע מש, ונעננו מתנווע, אבל בקראנה תדי' בשם זה בריות קטנות, ויתבן נ"כ על הקטנים שבוניכים: ט"ז) ברכה. הנחתת בתק' והדיין יושב ומחבה עד שתתבח בת' דג: העלה. היה ראוי להנתק העלה: גדורון מההוראת אנרג' עעמ' שענוו משירושו: בחורמו, שם חרם יתבן על רשות הרוגים. הצדרה קטנים עם גדרולים ומחרוזים; ומחייבת או מכמר (ישעה נ"א ב') משרש בפדר בחילוףאות

להשחתם ; וכן בשירות משה אתה מוצא נחיתה בהפרך, נחלה בעזק וגוו, זדרואו;
ונח נחל : על שגונות. עד השידורים שישם ענין, שירים בלחן מוגבלים עטוי
כללים, אבל גותנים למחשה לתעות ולרוחך כאשר חחן : כי' שמעתי. עז'
החוון הקודם דעתך כי עתידי אתה להביא אויב נורא ואיתם על עמי, וידעת כי' ב'
כמה נרלה בילוחך הן לעלם שכר טוב הן לעונש : פעלך. כבוי אמרנו במקומות
רגע : ח') שלוח. לקחת שללים לך : גוט. הנבושים יי' יתר עמים. החתשים שלא
שלוח ; ומפרט ומדרי לא חיו החח ממשלה נובנדיינץ : קרייה. עיר גודלה :
ט') לשים. שימוש למ"ד זו קרובה לשימוש הבית : וכן למטה פסוק י"ח לעשות
אלילים אלטימ, וההוראתן בשומו בעשותו ; וקרובה לה גם למיד לכל האותיות
(סוף פר' וזאת חביבה) לעושר ולהכחה (מ"א י"ד ב'ג') : יי'ד) וחוטא. משמש
כאן בפועל יוצא, ועוד כונתו עלול החטא שהוא העונש ; א'כ ריל אהיה גוט רע
לנשך : יא) וכפיס מעז. מן התקווה ענה הנטיפט, שלפי מקומו ציריים
אנו לומר שהוראות קורה; ומצאנו שם זה במשנה ב"ב פ"א מ"א, ומפורש בנMRI
(שם ד' נ'). אראה, אריהם שעם חצי לבנה, א'כ כאן ריל קורה קטנה :

ז') ברי, בעבור כמו, בديل בלא ארמי: י"ד כי, כאשר ; וכן אחותות יכולות ה' שאין
לה קע ; ומליצת מקרה זה מישעה (א'ט') לוקחה : ט'ז) מסכת חמוץ. מוסיף
חמת יין על חמת יין לשברים : לפער. יש להניח דברים כפושים (ע"ד וזה את
ערזה, פר' קדושים, עין עליו בביואר) כרעת קרומונינו (ח'ב שבת קמ"ט), או
דרך משל, מהנייך לסת בהבטחו עד שהפיק מהם חפציו : ט'ז) מכבוד. מ'ס
להוראת יותה, בחותה בקלון יותר מבכבוד ; והעיר. וגהה ערוץ שלא נמולה והערלה
בל' היהודים חותה נרף למאיסות ; מלבד שוגם בשושן ערך שתי אחותותינו
הראשונות שהן עיקריות ישנן גם בשרש עד ובשם ערותו); וייש שפירשו הפק
אוותיות מל' על שר'ל חמוץ ושברון הדעת : כוס יין ה'. כוס החמו ; והמשל
לקוח ממנהג הקדמוני שאחר שבעה'ב טעם היין מעבור הרים על כל המוכבini
וכולם טומיטים, והוא ס' אהבה ורעות, וכן עוישם אנו בכוס של קיוש ובהם :
ז') המש. עללי. החמס : לבנון. רמי לאאר ישראל שהותה ארץ חיים ונגבות :
באותות. היישובות בלבנון ; והוא משל על עם ישראל : יהון. שהוא תדרי מותת
(פרש חות וקרוב לנחת והחת) מורייד ומפליל ומפהיד אונן ; וכן מנוחה רולן
לנסתור ; ונראה שהשכבה לא להורות ריק ליפוי מליצה, וכן ואיכילו מחלב חטה
העשויות במבנה עצמה להגיד עיתות, ותמותה וזה מורום שקר : כי בטח וגוו. כי
בתח הווער על יציר (או יצורה) שלו : לעשוה. עמ'ש על שימוש למ"ד וו למעלה
פסוק ט': יש) הוא יודה. לי' חמיה, אין במחה בו שיורה ! חפות. נתשפ ונחשר :
כ') זה. ולהפק מוח ה' בחיל קדרו כמשמעותו קולו מטנו להורות, חוכרך כל
בריה לשחקן ולশמעו חורתו ; ול' חט ! יתכן כמשמעותו לאדם שיתדרש ;

ג

א') חפלה. האביה מציר הרכבים כאלו כבר אירעו ; להניר כי בטעות הוא
עתפלו תקובל, כמו חפלה הוא וזה מתפלל לה) שיציל בני ישראל מכך.

כישום מתחמת מראת פניהם השווער והודמה, למראת פני יושבי ארץ בויש באפריקה, ובני מדין הוי יושב אחים ונדרים אנה ואנה בארץ ערב הצפונית ונקראו בכך בשם שם כוון, ובודאי היה זה שם אוניברס להם; ואחד מתקברי עירוב שני הפלורושים תחת אין שבגדים ירנוון אהלי כוון וויעיטה ארץ מדין: (ה) הבנוהים וזה ה' אפק ויש בכל אחד משני הפלקי דפקון חיבת שאינה באחר: מרכבתיך ישועה. האם ברכוב אתה רעהך יק ליהטוק חוקות המבע ולהחיב גאלם? (יעת שד' ל); ויש להניא"ג' שעתשהה כללה מתיבת עמרותך, יתר הפטוק הווא כתשובה לה; כי תרכוב על-טופך לא חורה אפק על-הנחות והימים, אבל דעתך להביא ישועה לעולם: עיריה, גוינו. גם כן ניל הפטויש הקדמוני זוכ ממלוכם; קשף שבודה דיא מבונה (כמנון דרומי קשת המכבים קשתם לבלי תשתה). עחה תעאר (משרש עוז אבל יש לו הוואת ערה) ותגלת מהקם שביעותן שנשבעת למתות כי ואמרי פך שהבטחתם שיתקיים לנצח, או שאთה סלה אל, גאזו הדבוחם (ויהיה סלה לי קראה), וענן הטוצה לא תאריך עוד אפק על לחזיו עמד מהחת שבועות לאכבותיהם; ועל תיבת סלה כתבי' בארכיה בכיראו' ל'ס' הולמים (טוטר נ' ט') וקימות לו הוראות הקדומות לנצח א' קרייה לאל דקיט לנצח, עין הקראו שם; ושידל מפרש עודה העור קשך. קשח חפשוש שבע עיה טראטה סן תעהר על שבועותך לנתק, אבל שכיעותך מטהות ומשליחות ומכירות אמריך וגוזותך, דודעה פה היא, אבל צרך לדחק ההיבנות להבינה; וטליפאוזן פיש שבועות הרבה פעמים מסדר שבעה, מטאות לעזראות עונשים כמו שמעו משה ומי עודה (מיכה ו' ט'). אמריך ודיניך מכאים עתשים פכים על-העולם, ורוחך; וה' משה ארנסואל מבאו ספר, זה מפרש מפות חצים, הרצים נשבעים לקיים אמריך, ורוחך ג' נחות: עי' נחות. תנעק הארץ, וכן הוא אומר איז'יך זום מאבר; ועם הוא טמוך וורה, שטף מים הערום הלאה. כל דבר: ייד' (יד) ודיו... מלא ייד', ייד' כל' כהו: "א" (א). שמש ירח גוינו: מוציא עמידה חמושה ששם חמוץ ודרם המשמש והורח עד (ירושע ייד' ג'). וכן כוונתו, לא העצרכו בני אדם ברול חזק וחינוך; ושידל, מסב זולכו לשמש וורה עצם, אור חזק' ה' גבר' על או' חמאות שחלו זום עצם לאור חזק' ה' והניחסו, ובגעור זה עמדו זבלחה ולא הלכו עוז, ונראת שם זגול ציק למקום צנווע וטכבה מעני ב' א'; (העט יובלין אישיש, פר' ויזא): וע' הילא' אוטיות יהוה ממן שרש צפן: (ג) מחתת ראש מלחמה כל, הוזת מרים הגита ארצתה, ואח' חתלוות לקעקע פהו עד שנפל מלחמה למטה: (ד) במשון. מן כל' מלמה, משה עב זבו מספרות ברייל האוקטים במוקם שיינו: פיזו... באו למלחמה ופהו למשם והתפוזו (פור-הך) אגה זאגה באופן שנקל היה להאנכבי עליהם; וכן זה מעימים דבון במלחמות, וזה עניין וחתש המלחמות (ש' א' ר' נ'): יטערו. באו כמו רוח מעלה להפצעין נחטף הוא שנטפוו הם: בסתר. שאין שם איש לבוא בעיר, וכן הם בטוח להחטף עליינו בל' מונע: (ט') דימת גו' דרמת עי' טופך חומר' מיס ריבט ביס; חזומר הוא שפ' מות היישן, יושמש נם על תעל הנעשה כשמורקים מטעו התבונאה הנגדית בו: (ט') לקל': שטחו זטחו והשטיעו קול'

לטה, כמו קול ברכי שרי' חウוף (הצלע) בצל תחת האילנות: ותחתיו, מקום שהובייחי להציגו שם, מות שוחטci היה לכלכם אני בעצמי: אשר אנו. שהובייחי לשבת בטענה ביום ארת מות תעלות ולחחים עם שיבוא נורדים גורדים לשללנו (ולפי פירוש זה היה ראוי לנו גורן בצייר), או שוחטci היה לעלות ולוחצבר לעט: שניו אותו (טוסב ללחץ ישראל הם החדרים, והעם גם בני פרם ומורי-הבאים עם נורש); ושימוש למדין אלה זו קצת: אבל שימוש אותן מושה וכלי לא נוכל לקבשו בזרק, וכפעט כל כותב וכותב השתמש בהן בספקרי הקדש להוראה מוחית לה, לפי מקומו ורוו: (ז') כי, כאשר או יין כי: תאנה לא תפרת גו', ל' טשל על גויל לדחין: בחש. במשיח ולא עשה, ושידות. במ' ב' (יש' כ' ג') נתוב ושרפה למני קמה, עמיישעה (ל' כ' ג') ושידות, אך שידות שודות שרופים כל' שרופים עי' שרב' / אוטיות פ' א' ומ' ס' (בומ' ג') מתחלות זו בוז; ממכלה. מקום שהן בלאות אונגורות בו: בורותם. מקום שנונתים שם ביחס, דבר נרפה וכותש לאביבת הבקר: (ח') ואני. שימוש זי' זו להורות תחת שהויה לי לדאג, אני עלה כי מטהו אני באלו שישיינן: (ט') ועל במתה. מקום שמתה גביה הוא לי לטעב: למאנחה בניגיות. אני המחבר נתני תפלתי זאת לראש המשוררים בכתה המקדש המאנחה ונובר על ריעו בוגעם קלה, ונחתה לו ג' הניגנות שהמצאי אני לנגן בה תפלתי; והארכתי על הוראות שתי תיבות אלה בראורי על מדרלים בראש מוגדור ד':

סוף דבר

שם התקוק טושר חבק ונכלה בו קי' למ' הבעל שההוראת הקפת החזונות את צוארי המחובק; א'ב התקוק הוראות חבק ודריד ואהוב נבלים; ולא הונד לנו שם אבוי הנבואה ולא שבתו וועי מולדתו; ולפי התחנו על זטן גבאות הנכאים קודמים לו בספרו תרי עשרה שטפודו תן' סדרום בסדר. גנון כפי' זמן חיונים, התקוק. נכא בסוף ימי מגשא או ביט' אמן או בראשית ימי יאשיה, לפי' שבדרי' צפנעה המסתורין אחר דבורי' דיו' בימי אשיה; וגוזו' בשידם הבאים בארע' יהודה לשלול שלול ולגלו' בו הווינו פעם דאסונה בימי יהוקים (מ' ב' כ' ב') בגין של יאשיה ואחיו של יוחא. מ' נאה כי בגר קודם ליכן החילה להתרוע בגין עוז ונרתב, בעוד שעם גני אשיה ויה החלק ושרה' דיו'; והנביא הזה כי בתהברם על בני אשיה ובקוחות הדולח' מידם ינהלו מהם שנאתם לישראל ותחטטם להשתעבד בהם, וציו' המומטם והשכלתם; ואיל' נבוכדנאצ'ר (שאיל' רומן הנביא פעמים שלש בנבואהו) הראה כבר אוטות גבוחו בימי חבקוק, ונודעה ג' אהבתו את ר'ין' ואת כל מעשה מבוער; מלבד שכתוב בזאש הספר המשא אשר היה התקוק הנביא, ר'יל שקבל הרוברים מאת ה' טרם יודיע רושם או אותן מהויהם: סגנון מליצתו דומה לסגנון שני הנבאים קודמים לו, אבל יש בזן אייזו מליצה ובת הקושי ובפרט בתהלו על שניות, ונס הוא כמו וגונם מוכיר אייזה מקרה מס' ישעה שאיל' היה רב לשלהם או מ' יידעו בעל פה גנואתינו ונראה שכמו שטאפהו נמה לנצח לזרה ברבים, בן חווינו בשני הפס' הראשונים הניזו בربים (גנד דעת' ה' פיליפיאן); וגמו שהוניה יהודה שעבור מארים

ושם פידישתיו. בנוף על העיר מחוץ לחומה *Sobborgo, Vorstadt*; ושניהם שעיר הדרנים והמשנה הוגרו גם בנהמיה (ג' ג' ו' י"א ט') : מהגבעות ירושלים: י"א) המכטיש שם חלק או מחוץ חנקרה בין שביל צוותה החומה למכתש, כמו שנקרה כבר יותר מחומרה החרים סביבתו היה דמה לפכרי: עם בגען. שם פוחרים: נטלי נטף, הגשאים ומורטפים למוללה רמה לא מחותן גופות שבדם רק מחמת כבפס שקנו להם; גונט הוא חרגומו של גשא ונכלי הוא על משקל חמים פקיד שטייל, שם התאר קרוב בהוראותו לפיגנו פועל (קעיל בל ארמן): י"ב) בגורות, להוציא לאור הטמנונים והנחבים, ויספה ורשו מכאן ובתוינו ביעור חמץ ע"י נר (ת"ב פסחים פ"ד: וו'): הקבאים העצים (אוז-ארקא, רימה י"ז י"א), ויצף הברול (מ"ב ו' ו') מחרנס וקפא; ומיכיר דברי רימה מ"ה י"א, ולפ' דעת הח' בן זאב (באוצר השירים) נקראו השמרין בשמות מפני ששומרים היין שלא יזרמיין; וכןן י"ל הבשוחים מרעה אעפ' שכרכו החטאות: י"ג) למשפט, יבונו זרים וישטו הילם ויעשרים: י"ד) ומור. שם התאר ומופך על קרוב: שם. מלאה להוראות מקום, ותשמש נ"כ להוראות זמן, וכן שם פחדו פחד (תחלם י"ד הח'), וכן מלות אהרות כמו זהלה, ומעלה, הנה, נ"ג) היגיון שידל בבראווי לישעה (ג' פ"ו): ט"ו) עברה. עם עובי אבל תקף מאד: ומזוקה. מוסיף על צרה ועגינן דוחק גדול, וכן משואה מוסיק על שואה, ובכבוד זה הוסיפו בו דח'ים עניינו שהוא מהפשטה ושותפה (פשט שטח) כמיס, ושואה עניין העתק חזומה ממוקמה: וכן אפליה מוטיפ על חזך, וערפל מוסקה על ענן: ט"ז) הפנות. הן המגדלים שבזהם הם לארכע פנות העיר: י"ז) ולהלטם. ובשרם (יש"ש): י"ח) גם. אפילו בסמס זהבם שעיל ידים נשלו ונתרמו וביהם הם בושחים מן מל' צרת: י"ט) ביל' ספק, כמו אך טرف טرف (פר' ויגש) :

ב

א') התקווישו וקשו. ל' מושאל מאיטתת הקש (לקש קש לחבן, פר' ג' מוריין דאשא, וכמילים מעיל'ם ען הקטרת ע"ז נחל' האש שבמוחת; א'ב' הם מחותן לבן מראיתו: ב') לדת חז. בתרם יצא לאור מה שתקק גור ה', ולא הזכרי מי הוא הוילה, מי שיוחה, רק שהחק ייל': כמו. בתרם כמושיע עובי מפני רוח עברו היום הרואי לתשובה: ג') עגנה. גרדת לבשון, והענו יש בו בראי כל הבשונות: ד') כי גזעה גומי. וטוב לנו אם מכם ל'ן חצ'ן ג'עד האלה תלמודו אתם להיטיב: כורתם. שם מחוץ לדורות אוין פלשתים (ש"א ל', י"ד ט"ז) ומרם דיו גברתי שומרין ראש דוד; ויש מי שמאז דמיון לשם זה בשם א' Crete, ותוה דעתו ששם הלכו ונחישבו בא' או לה'ך; ויש להגנה שנייני השמות ברוחםopolaitim וטובדלים מירח ישבני הארץ: בגען ארץ פלשתים. האדמה חיוות לארץ בגען, אבל העם הוושט עליה (הפלשתים) לא היו מואנאי חם וכגען (אעפ' "

במה זוירות מקודם לאפשר לב בני ישראל שלא אמרו אלהינו נתנונו ויעיבונו להרבין באילי מצרים שבعرو והשם' כי אברם שאלת כמה ארע כי אירשנה (ע"ש עלייה בבי' או לפרק ל'ך ל'ך) כן חעליה לבני ישראל ידעתם מקדמת שעבורם ע"י כשרות והשלמת משקי'יהם אחד ימים ושנים; והקב'ה הקדים להם רפואי לאברהם, כמו שהקד'יהם לנו בגולותנו זאת האורכה והמרה, ע"י בוגאות חזונוינו לקץ חיטין, וידעה זאת חורה לנו למבטה ולסעד במשך כמה דורות, באמרנו גם אנו, אם יתמהמת חבה לי'; וו' עקיבא שחק בראותו שועל יוצא מקומות בית קדש הקדשים (ת"ב מכות כ"ד): שאם נתקיימת הרעה בכל פרט פרטיה תתקיים כמו בז' הטובה, ועתידות עם בני ישראל הן כל' ספק עתידות עם טגולה בכל הכל:

פְּלִגְיוֹן

א

א') בן חזקה. לא נכל לנור אמר בדור אם הוא חזקה המליך או הרודיאן, ועפ' שבעה' על העין בטופ' דבר: ב') אסף אסת. דראשון מישיש אסת בגן קל והשנ' מישיש סוף בגן הפעיל, וכמוו אסתים (רימה ח' י"ג); והגדיר בן אסת לקבץ הוא שהראשון מורה בכת אהת כמו אסתת התבואה מן השדה, בעוד שקבץ מורה בינות מעת (ע"ש עלייהם באוצר נרדפי): א'ב' אסת גנור מן סוף הדורך להם (ספו תמו, תחולמים ע"ג י"ט): ב') והמכשלות. אסת אוטן עם הרושים, בהברת הרושים יראו נקיים וילמדו ולא יכשלו גם דם בעינותויהם: את האדם. רובם בכולם, וכל פל שבפטוק הקרים דוא' נומא': ד') ונשחי ידי. לאו מרווחיות: את שעדר חבעל. אכזרית אה עבורה הבעל מכל עד שלא ישאר ממנה מואה: את שם הហרים. בקדברחות לא יוכלו עוד בשם: הומרם. לפ' געוניים (באוצר מל'ן של') עניין מקטי'י קטרת, א'ב' יש להגנה שנחלפו בו אותיות ג'יך ומקווון מל', ארט' או טורי; נהלי אש מתוונת ג' מוריין דאשא, וכמילים מעיל'ם ען הקטרת ע"ז נחל' האש שבמוחת; א'ב' הם גודלית במעלה על יתר הכהנים המשורדים שרירות לא כל כ' חזובה: ה') במלאם. במלך או מלוכם או אליל אשר הנקרא בשם מלך; וכונתו על בני יהודה הטעסחים על שתי המעפ'ים וועודדים את ה' גם את האלים יחד: ו') ואות הנפנ'ם. מכל וכל: ז') חט. יש לכל לסת' מהנו כ' שלא תחוויא את לבנכם אפללו לרבר לפניו: זבח. טבח (זוהר-טהרוא): קוזיאו. חות' השדרה ועופ' השם'ם: ח') ועל כל הלבשים וגוו. חמאנונגס במנגן נכרי בלתי הגון לבן ישראל, י"ד שהוחכים גם ישעה (ב' ו') ובילד' נברים ישפיקו: ט') הדולג על המפטן. נ'ל בדור שכונומו על מנת כהני דגון (ש"א ה' ה'), ומאשוד נחפש הנגן בכל עיי פלשתים, ואולי ג'כ' מזוכדת דגון לעבותה אלילם אחרים; וכןנו בעוד שהם מדוייקים כי בעבודת האלל שקבלו עליהם לאחן, הם מלילם יחו' תרבותם החומרם אשר בBUF'ם ומרמה שפ'ם: י"ד) מן המשנה. נזכר גם ב' כ' י"ד

טנה שהיא יסוד הבית ; ערימות-המצאות נצוץ ; הזו לתוכו ; תזה ובהו (פר' בראשה) מחרונם צדרא זירקניא : ז') כל אשר . וכל אשר ; ואלו דקירותה הנכונה מענינה, מהמת' כל עין אשר פקרתי עליה, שהיותו מורה עצמי כאילו לא ידע ע"ז בז' יום פקי' ולא יכול. הנגר עליו להכרה : אכן. יש למלה זו ענן בדורו ונילוי שלאל יכול' לחתעלם : ח') חבו לי . ואל תעלמו וכורני מדרעטבם : לעד. מל' בבר' יאכל עד (פר' זוח) לשולל שלל הגוים ; ויש נ"ג להנחת שקדיאתו הנכונה לעד ולמכוחה - חטאה והוים על פניהם , ומחריו וזה וימרכז ז'ל תרגמו per prendere una forte risoluzione einen kräftigen Entschluss zu fassen, נראתה שפירש עד זה ע"ז חורי עד, שכון עה, להוראת קזה הארון : משפטו גוז דינני ז' ט'). אופק', שפטם המכוננת לשפה ברורה, ידו עבידור כי יש אל אחר ולא ימכו עז על שני טעפים ; וככל דגוט חוכחו לפעמים להודות כי ה' אלה ישראל כל צב' : שכם. יש לו הוראת עד ל'מושאל מן דשכימים (הבראים) שהן מצד זה וזה מצד אחר ; אבל העם יתפרקו לעד אחד ולא יתחלקו לשנים : י"ד) עתרי בת פוצי. פרשו עתרי מל' ויעור יצחק (פר' תלורת) המתפללים לי ועובדים אותו : בת פוצי. הבית או, אומדה שהפציתו. בגנים, זיבלוין, המובילים (מי' שיחאה) לי מנהה עבדי הגופרים, דומה למה שבhab ישעה (ס"ו ט') והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנהה לה', אבל נראות יוחר רעת ר'ך (Rabe) שהיבות עתרי בת פוצי הן שם אום או משפחה (ואין זהדק לחייב דעה זו שם כי לא הדוכנו שמות אלה בכל חניך) ; יובילין מנהתי. מנהה לי, שייעובו בעבורת אליליהם ויבדו אותו : ז') לא תבוש. לא יהיה לך סכת הרפה ובישה: עליון נאותך. המתהנאים בעשרם ועליהם ושמחים בתקומם, ואננס רוזנים בן רעה תבוא עליהם, ומבחןך החטאים : י' ט'). פרשווה לחזוק, בודאי היה זה שירעו וגנו; יש להניח שבאחד ששוני הדרבים צדקת בני ישראל ושלימם תלויים זה בזה, תלה הצדקה בשלם באילו בהנדים הסדי ה' עםם יכינו לבכם לעבדו באמנה : ט') משפטך. ענישך : ח') שעוז מלך ישראל הנה בקרבך : י' ט') יורייש. על עוניך : י' ח') גונו וגנו. גנו ממעוד היה, אתם שכבר מן הרכה היו גנים ביגון ואנחנו אספתים והסודותים מפק' : משאת. נפרשו האילן קוד' משאת, אספתים באוקם שעיל ישאו עוד חוףאל והט'ם היא מס העיליה : עלייה. ערך ירושלים : י' ט') עשה. מתחסק בהם לענותם ; ופירושו גם כן מל' ועתותם רשעים (מלאי נ' ב' א'). בכל הארץ בשטם. עזה ; ולעתיד יהו לשם ותחלת : כ') ובעת קבץ אחכם. ובעת ההיא שاكتץ אחכם אביא אחכם אל אדרתכם ; ועוד מתיבת קבצ' שעוזה בוגן מדור נשמע נוף דפעעל שלפנינו ; כמו ונמנן אותו על כל ארץ מערם (פר' מקרע), אחר וורכב שלפנינו שהוא כמו יותן, אף כאן קבצ' אחר אביא שלפנינו במו אקבץ : לעיניים. מבלי פועלה מआתכם חז' מדאית. עיניכם :

שנקרוaro בשם האמורוי [ש"א ז' י"ב]; ומלהמת נובה קומתון נקרוaro בשת' זה); אך מצאציא יפו ומצריםים (פ"ג נה. ס"י י"ד י"ע): ו' בירת חסידות בקרקע לתקות בון, מי נשמים: ז') והזה זנו. מתחמזה נבואה זו בימי בית שני: שבחם, ל' חזורה כמו שהוא בכתיב (שבותם) ולא מל' שביה ובן ושב ה' אלהיך את שבתך (פ"ד נצביב) ושב בבנין דקל משפטן כאן כבעל יזיא והשב; ואלו' כוותה המליצה עשה דפעולה בעצמו ולא ע"י אמצעיים: ח') ונדילו. פ"ה אמר רוחיב גובל ארצינו ברשותן מארץ כי: ט') ממשיק. הדרת שק היא הבראה טבעית וממנה שוק וודוב שוק ונפש שוקחת ומשק גבים (ישעה ל"ג ר') ככל מחתת קול שק שק שימושים, ונפל המ"ס כאן ר"ל קול כפוף ומתמד: ח' חורל. נרדף לסתר, והראשון מטקוור שורת וופד; ושניהם יש לחוגם Ortiche, Nesseln, קוצחים ויקיטם זיקרים של פנינה ולזרה ארסית הדנתת מון; וופד הוראות סמכבה (סמכוני באשיותם ודרוני בתנוחם, שה"ש ב' ח'). אויל מפני שהופבד יסמן ויטתקק סכיב גוע האיליות: י"א) זה. החולש בחם: י"ד) קאת. תרגמווזה Pelikan מלחמת שמייא קלפהות השבלילים שהם מאכלו, ודר בבעצי חיים מקום שלמה: קפדר. לבי דברי שר'ל (בכיאו לישעה ר' ב') הוא שם Igel, ווגר Raco רשי' ושם עופר, (וכן הנשמה הוא שם עוף ושם שרץ), וכן עואמץ שקאות וקפוד בכתריה ילינו בודאי כונתו על העוף ולא על החשץ, וכן בישעה (ל"ב י"א). שבא בחנותה שלשה עופות קאת ווושוף ווורב: בכתריה. עמ' ש בעמוס ט' א': כי אויזה עריה. נלה וחושפ קוורות גנות הבתים; עריה. המערה, מי' ישיהו: ט') העליה מקור לה וויז ולין, אודם המשתטה בשמהו וקובע מקומו. וכן בל' רומי exsultare מן saltus: ייע' ייז'. תנעה צבעית להראות

א') מוארות תיבת זהה ; ומקבצתה אל ונגאללה נראה ברור שמקורה ראי
(חומר נ' ו') או רעי כל הכנמים, וקורובה אל והסיר את מראתו (פר' יקירה) ;
שנויותם אנו להנעה שישרעה זו ואזרוחה להנתק מראה, בינוין פעל בנין הפעל ;
ונגאללה דואז מל' ולא תגעל נשוי אתכם (פר' בחותי) בחילוף עין באלא'ת במו
רעיא' : הוונה. מל' ולא תונו איש את עמיתו (פר' בהר) וענינו עין חם
ומרמלה ; ג') גרטו. היה רואי לבוא בנבון פעל גרטו מל' ועוצמותיהם יגרם (פר'
בלק) וענינו שבירות העצמות על דרכך דשין, שרש שעוניים בנבון פעל. הפק עניין
מקורים ; ויל' לא הניבו להם עד תפרק אפילו עצם לגרמו : ד') מוחום .
ואגאים שמיים לב על דבריהם, שאם לא כן נס כי נבייא שקר וזה הוא מנכאים
לهم הפרק מנכאים, בחביבם כי רעה תחיה באחרונה : בגדיות : ים מופיעת עד
ישראל כללותו : החמו. ידועה ואינם גנים אין לה : ח') משפטנו. ענשו : לא
נעדר. משפטנו מיצאת לאור מהתגלות בפומבי ; ועכיז לא ידע עול בשות. גם כי
מחמת עונשים שהוא סובל תודע חמאות לרבים : ו') פנותם. לי' מושאל מאבן

תחלם ק"ר נ"); וنم שם מפינה מקורה זה, הן מפני שבניה בקורות, הן מפני שתופים המלחים וסוחרים תערויות: ה) על דרכיכם. ע"ד מדו"ע דרך רשותים צלהה (רומיה י"ב א') להוראות משלחת י"ד: ו) והבא. תבואה לבית האוצר, ואין לשבעה גו. לא מזאתם נחת רווח בתגנות גוככם: צורו נקב. כמו צרו חכמת لكم בידן (משלוי ז' כ') להוראות ניס: ח') ואכברה. נקודת האל"ף סגול ור, לפי שמאחר שבאה ה"א נספת (שלא תבואו כ"א בדבר בעדו) אין להחיליף עוד האל"ף ב"י"ר יהשיבו נון' נסתר; וכן ואכברה בפרט (פר' בשלח) נקודת תירק כמו ואר אותיות איתן: ט') פנה. פניהם, כל' קיומם להביא הרבה והנה גהך למעט, ואם הבאתם הרבה לבית נטהחי בו כנפה בפה עד שנינזיות נתקים ממנה ואוברים; ונשתמש בשרש נשב להוראות קלות אבדן התבואה: עין מה ל' זו להוראות מה; ומלה עין יש לה הוואת עלול לעלה מה, ומטע דוחה ראויה לשמש ום לפני מלת מה, אבל בנהוג שמהת הכלמ"ד תערויות: יציט. אנשים נחוץ שאינו פונה לראות סביבו: י"ד) כלאו. פעיל עומר שלא כמנגן, לא נאמר שם"ס מטל תירה ונכלה בשעות מהמת. מ"ס אחרונה של תיבת שטם, וזה כלאו יהוה פעיל יוציא כמו כלאה שעחריו: י"א) חרב. מקו"ר פר' ק' והוראותו שדרמן, וממנו הושאל להוראות אבדן וחרבן: י"יע. מה שעודם קינה לו בלי عمل ובמרת השדרלthon: י"ב) ייראו העם מפני ח'. יראות העונש, ייראו העם את ד') (פר' בשלח) יראת הרומות: י"ד) ויעשו מלאכה. לטמת אבנים ולהיבין קורות ולחופר תקרע לרוח אבן פנה וכדורמה, שאך בכ"ד לחישת עשי' יוסר הפית (לטשה ב' י"ח):

ב

ו) ראים אותו. מדרת ארכו ורחבו בחתפיות הקרע לאבני יסודותו; והדבר מפורש יותר בספר עוזיא ס"י נ': ה) את הדרב. אקים: י') עוד אהת. עת אחת, ול' זר הוא: וגוי מריש וגוי גומא להוראות מאורעות גורדים וסתאמים: י') כל הגוים. סכבות ארץ ישראל: חמדת. עושר שעודם חומד לו, ולפי שהוא שם כלל בא הפעל ל' רבים: כבוד. עושר, כמו עשה את כל הבור הזה (פר' י"ד) כן העם הזה. הוא טמא מהמת מעשייו המכערים, אויל ומן גנישים כבוריות שעשו; וא"כ הם מתחמים את הקבן והמושב (שננו להם והקיבו הלו עליו קודם יסיד הבית, עירא שם) אינם מקדש אונן; או י'ב כונתו שא"א לשטוח המובח הבניי במקומות פתחו שלא יקרב אליו טמא מה וטמאנו; וכן יאזרו ציל לבנות הבית, שאו הבננים חזקיים יכולים לשמרו בראוי: ט') מהיותם. לשבער: להשך. נירף לפועל גלה וערת, והמעור מבלי אל כל' מנגה שלו' הכל', ופורה הוא מרת הלה (שיעיה פ"ג נ'): י"ח) למנ. לא"ד מיותרת: י"ט) ועד. ל' טרם, או נרדת לעוד (איוב א' י"ח): כ') שנייה. בו ביום פעם שנייה, או שניית מה ב') וחו' גו. מקרא מיתר מכל, אם לא גניה שהכרנו דבריהם לפניו, תשובה הבניא לאל שלא חש לכתחבה או כדרומה: (דרך משעל השיבנו ע"ן הדבר!) או האל הושיב' הלא עת כוננה דיא (!): ר' ספונים. מוכסם ובתוויות משמש וגשם, ואצאננו כמ"א (ו' ט) ויטפן את הדביה גבים, והווארו זקקה (המקורה בימי עליותיו,

מיוסיך חיבת המלך להודיע כי הנביא מצאניא ולא מצאניא איש אחר; וכבר היז בישראל אחרים שעם חוקיה (נהמיה ז' ב"א יו"ד י"ת, ד"ה א' י' ב"ג); והמ' קארו דשנים מהמלך חוקיה עד אישה (שבמיו נבא עטניה) לכלול המשגה דוחות ווק בדוחק נניה שטאה שנה הספקו לנו'ם:

ונראה שכל הספר נבואה אחת דיא, ונאמרה בראשית מלכות יאשיה טרם שלול תחת עניינו סדר הורות משה ושוב אל ה' הוא ועמו, ומשול בישראל עבדות ה', בטהורתה, ומה גם צדקה ומשפט ימשלו בארץ יהודה: ומה שכהוג (א' ד') והברתי מן המקומות הזה את שאר הנבעל' אין מתנדレ להכחזה זו אבל מקיימה, ומילצתה שאר הבעל אין ר' לשבעון חווון הנביא ר'וב בעבודתו בטהלה ווק שאר קיימס ממנו אבל כמו שביארנו בונטו אכritis הבעל מכל וכל של' ישאר טעבודתו מאומה; ואם נוכל לדגניה שעם כל החתדרות אישיה להברית בענודה זורה מן ארץ יהודה עכ' גישר שמצ' טבנה בלב החועים אהריה, לא נוכל להגין שנשארו לה כבקרים וכחניים ושישתחו על הנגונות לצבאו השמים בלי שיעיד מוה לטכל: א"ב נראת ברור שצפניה נבא בראשית ימי אשה, וו' לא מידי (לפי קוצר דעת): סגנון נבואה צפנית דומה למנון ירמיה כי קדם לו זמן מועט; ואן בה מליציות חדשות, ועכ' מקאות קשי ההבנה אין בה: וنم דיעוזיה איןן החדשות, והן הן בפי ישעה יותר נביאי דורו, ומה נלמד כי הדרות התגהה הלאו ועשו סרי' ובבר מלבד עשרה השבטים שנלו בולם, גלו כבר נם מבני יזרעה ע' אום ואישור ומה מלחותם שקדמו ליישיטה (ה' ב' ג' ח' ה' ו'ז') עד שעזידק להנביא קיבוץ נdry' ישראל; ובירות הקדש התנססת בהם הוא נביאי הרוות ש"א לא אשר העולם והגלחו ב'א ע' הדול המלחמות והתקשות דעת' אהירות ה' בכל העולם: כמו שאם אינו לומד חורה אלא מקום שלבונו הפטן (ח' ב' ע"א י"ט). בן דבר ה' לנבאים היה לפחות חומר הנגן מעצמו, ועי' דבר ה' וגחוך יותר בראותם: והרהייבו נפשם בדרכם בו ללביהם, ודביריהם נכנסו בלב שמורים ועשו בהם רישום: עתה בימינו כל איש שכל יין' שעלהות ננעי החברה הדרעים והנאמנים אין לך ארוכה טובה מזו, מהدول המלחמות והודל ג' שני הלשון והדרת המפדר בנו אדם איש מאחוי: חבל פ' לפארה עינינו הדבר עודנו ירחק حق; אבל לפעמים יארע רבר עיקרי חמקרב ורחותות פתאמ, גם אם אנחנו (כברט דזקנין כמוני) לא נויה בשיעיגנו גאולה ישראל, נסתפק להזחה בעיני שללנו, ובארון הנבאים מושASH הדר נראת את כל הארץ עד יום הארון, אל תקרי דום אלא היום האחרון (יש"י ז' ל' סוף פר' זאת הברכה):

ד' פ'

ג

א') פחת. חינה פרוטית ועינה מושל Pascha (ב') לא עת גו. מתפרש בקושי: לא. זאת דיא העת שבאה עת בנوت בית ה'; ולישון מנומן הוא בלשון כל הספר: שגבא בשבעי בכ"א לחיש (למעלה פסוק ו'): כ"ג) כתובם. שעודם אינו מנינו ביר' אחריות, בין אני לא אנתק אותך מידי; השנחתה תסור מיתר הגוים מביבות הושיב' הלא עת כוננה דיא (!): ר' ספונים. מוכסם ובתוויות משמש וגשם, ואצאננו כמ"א (ו' ט) ויטפן את הדביה גבים, והווארו זקקה (המקורה בימי עליותיו,

"ל" יאמר אלי. ואחר שתמלל איז הוויבר כי נחם חביבו העומד בין ההדים, פנה אליו ואמր לי קרא לאמרנו: ט"ז עוזן וחרבו רעה ליוושלים יותר על רצוני: ט"ז) וכן. המדרה ניתה על קריעה להוויבר ולכנותה: י"ז תפוץנה משובג. חלכהן הלאך וורהיב שטחן מתחם טוב והצלחת יושבון, יוחם תמצצת היישבים לערים עצמן:

ב

ב') אשר זו. משל ע"ד קרני בריל של ציקינו בן גנעה (ט"ב כ"ב י"א):
ג') חרשים. חרשי ברול לנעד את תקרנות: ד') נפי איש. מליצה עריה, באוקן
שאייש לא נשא ראשו, וארבעת התיבות איש לא נשא ראשו ממשימות בשם אתה:
ואו. המליצה דומה למליצה כי נידור, נפי עבון דחם (פר' נשא): כמה רותוב
לידות. מל' זיו גורל (יאל ד' נ'), ל' השלכה לא רק: ו') כמה רותוב ונגו.
ואורך רואי לה, וכפיהם יבנו חומות סביב לה: ז') יצא. מן המקום שהיה שם
עמי לראות בעניין מדרות ירושלים: יצא לקראותן ממקום אחר שלא פושע לנו:
ח') הלו. הנמצא באיטה ריחוק מן מקום שבו המדרב: ח') פרות תשב: ב'
המה תשא, והשנחתה תנע עליה באוקן שלא תעטר לחומה, והשנחתה זו תחוה
לה לבוד: ט') בתוכה. שיראה בברור שאני שוכן בתוכה: י"ד) וגסן הסירה
תיבה לפניה, קומו ונוטה, או כדומה: ארבע רוחות ונגו. נוטו והמלטו אל ירושלים
עתה שאר בלי חומה מהמת הרבות יושביה בלי חקר, כי כונתי לפרש נלחחין
גנולכם מריש והרחב רוחות השמים; וথיבת פרשטי זמן עבר במקומות עתר להוות
וזאות הנטה ומחירות התאמת: י"א) חיו ונגו. הי' צין יושבת בת בבל
המפלטי: י"ב) אחר כבוד שלחנין. עד ואחר כבוד תקנני (תללים ע"ג כ"ד) שעיל
מי מבחר אובי מטה"ר יוסוף אמריני פרישתו תנגןி אחר הבוד (יקח
בלק את בלעם, קח את אהרון): לבקש כבוד וועשר לכם (עשה את כל הבוד
זהו, פר' יציא) שלחני ח', והדבר הוא המלאך הדובר בו, וקרוב היה פירוש נס
פיליפזון: בכבת עינו. של ח', המץיך לכם. בכינול מציק לו ובכל צדתם לו
או: ור' גנטה משל זה מעאננו בשירת האינו "ערנו באישון עינו": ביבת. ביבת
תירה להוות תוך חון העין: ט"ג) וירעטם ונגו. בוחאתה הוורר תדרע כי שליחות
אלכם אמת היהת: ט"ז) ונחל ונגו. ירושלים תיה יקורת בעניין בנחלת אבות
הוקרת לאדם מכל קניין ירושה ורכיש, לפי. שאללה אם יאבדו נוכל לקנותם שניית
הם גם יותר מדם, אבל נחלה (ט' נחל בחילופא אותיות גנער, עיין באוצר גראדי)
משועברה לאחרים אבדה לנו; והמשל כאן. גוים רכיט יתספטו עליכם והוא לוי
ליכם, מ"ט אתם תהי נמלחו ולא אחרים: י"ז) חם. ל' קריאה: כי גוער. בעוד
שער עתה בכינול היה נודם;

ג

א') וראננו. המלאך הדובר בו הראה לו: לפני מלאך ח'. ע"ד ואל משה
אמר עליה אל ח' (פר' משפטים): על ימינו. של יחשע, לשפננו, להיות לו
לשפטן בלי למגע ממנו מהני. אל הצענו בבן בם'ק: ב') ויאמר ח'. ה' הא
העומד בין ההדים פנה לה' וזעך עד מותי ונגו: י"ג) וען ח' את המלאך ח'
עגה לאיש או המלאך העומד בין ההדים ע"י המלאך הדובר כי; ומלהת את
הוראההכאן על ידי: דבריהם נחמים. ללחם מדריות לבו על רוע מצב ירושלים:

סוף דבר

יש לנו שנתנו חני. נבאות אחורות מבלעדי אלה הארבע שלפנינו (ט'
א' א' — ב' א' — ב' י"ד — ב' כ'), וטרם שלחו ח' לדבר, נבא הוא מעצמו
לבני עמו להעיר רוחם לבני הכתה שהוא שום מחת המציק הדר לו ממנה; ואלו
לא נתנו כ"א דבריו ח' אליו והניחו בקון זיות דבריו עצמו, אבל היה נודע לדברים
כنبיא כל' בדבר בפומבי, שכן נקרה בשם זה תדריך; וועל' יש להניח שהאדם
אחר (אלו עזרא) כתוב ספרו ולא הוא, או לכל הפתוח הוספה תיבת הנביא אחר
שם: ובבוד חני במקומו מונח גם כי מליצת אמרין זדה ונודרת דמיונות וצורות
שיריים כ"א אחדים מധידים, גם אלה מדברי יזר הגבאים לזכאות, ודברים כפולות
ומכופלים בהם בליך; כי הלא הריב בני דורו לבני הבית, ולול' היה
השוב בעיניהם לא היו נוטים אונס לדבירות, וכי הוא והחוכר שמו לטוב
לדור דור:

צבריה

א'

א') הנביא. תאר זה תזר אל זכריה ולא אל ערד, וערו או יעדו. הנביא
וחוווה, היה ח' בימי רוחבם ואביה בנו (ד'ח ב', ט' כ"ט, י'ב ט'ז, י'ג כ"ב)
כשה דורות לפני חרבן הבית; לול' נאמר שהוראת בן ח' לא בנו ממש רך
מציאותיו (עמ"ש טופ רות על יחס דוד): ב') קצף ח' וגנו. סבכל עוללה, וגם
אתם עוד חום טובלים אותם: ג') ואמרית. תשתק איזה רגע כדי שרשיש לבם
דבר מוגב, וחוספה לרבר אליהם שענו אל: ה') אבותיכם וגנו. ספו תמו ואניהם
יכולים להזדמנות כי אמת בפי, והנביאים געו גם הם ואינם יכולים להיעיד על אמתת
דברי: י') אך דברי וחקוי. מה שדרבונו וחקתו (ג'ורתי) שיזיה, וצויתו את עברי

הנביאים להתרות באבותיהם, הלא ירעם כי השינוי אבותיהם עד שעשו ואמרו
כאשר זם וגנו, ומאורעوت אלה יהוו לי לעדרה: י') לאמר. זחחו להגד לעם
חוינו אשר חז'ה, ודברר ח' לו היה ע"י מלאך: ח') במצולה. נכו להניח כי כונתו
על כל הבניה במקומות נמרך: שורקים. מראת אדם מוחרה, וקרוב לו לא כה
ולא שורק (ת'ב כתובות י"ז). שפירשו רישי צבע המדים את הפנים, ואלו יש
לו יחס רחוק עם שורקם תבונן שמענבה יוציאו יין אדום: ט') ואמר. אל המלאך
המדבר עמי בדבר ח': ושימוש הבית במקומות עם הוא ארות; או ר' רוח הקדרש
המדיבת בקרבו: י"ד) ויען וגנו. כשהשמעו שאלתי למלאך הדובר כי ותשובה
אראך וגנו, ענה האיש (אח' ב' קרא נם אותו בשם מלאך) אותי, ומלא תשובת
המלאך הדובר כי: להתהלך. ולהזכיר מה היה בה: י"א) ויען. וככבי יתר הסתומים
את האיש הדובכ על סום אדרם הנעל שרויה פקיד עלדים; וכן שעיל אותו. סוף
הזה איש רוכב, כן היה על יתר הסתומים, ולא הסתומים עצם הם העוני, וכמה
פעמים מצאנו גס שם רכב להזראות אנשי חיל שעילו: י"ב) ויען מלאך ח'.
העומד בין ההדים פנה לה' וזעך עד מותי ונגו: י"ג) וען ח' את המלאך ח'
עגה לאיש או המלאך העומד בין ההדים ע"י המלאך הדובר כי; ומלהת את
הוראההכאן על ידי: דבריהם נחמים. ללחם מדריות לבו על רוע מצב ירושלים:

לכפרהם . י"ר) אל החת גפן ונו'. תחזו שקטם ובטוחים , כמו שכתוב על ימי שלמה (מ"א ה' ח') ושב הורה וישואל לבטה איש החת גפן וחתת חאנטו ;

ד

א) ישב . . . ויעיני . העיר אותי מחרש לאגיר לו מה שענוי רואה , ואני היית טושקע בראיות מראת המנורה , מראה נפלאה יותר מן האחותו , וכארם נרדט בשונה לא פנאי לשוט דבר : ב') האותי . עד עתה שעדרו עני : והגה פתאום לפני : גלה . הנגיד ממן גל (גל גועל , שה"ש ד' י"ב) , ובגלו או בית קיבול עגול זה שלמעלה מן הגרות היה השמן , וירוד ע"י מוצקות או צנורות לנרוות במדת מעוצמת כרי שאדרו יפה ולא עלו עשן , ולכל נר היו שני מוצקות משנה צדיו ; יש להנחי שכך עשו למגורות העשרים , וכאן המנורה היא משל על השנתה ד' התיאר פניו לעם בחורין , ושבעת הגרות הם שבעת העיגנים . שלען אבן הפנה : צריך לו תורת המכשבה , וכן הוא אומר וישמו הצנוף ואח"כ ולבישחו בגדים : ואשנה שעישו ברכינו : ו') ועוד . מל' הן עד לאמים נחתין (ישעה נ"ה ד') מתרה ומזהיר : ז') אם בדרוי תlid . ליעשות היישר והטוב : משמרתי תשמר . עיר הנ בשל : מוצקות . אולי נקדחו הרואה מוצקות או מוצקות בחדרין י"ד הרפעיל , ומקור השם הוא פעיל יק המורה ירידת המשקה לאט לאט : ד') ונען . ואפ"ן : ח') הלא ידעת . איננו ובר קשה להבין בפרט אחד מה שימושת מפי : ו') ברוחו . בחשנותי לנדר תיכל להצלחה בבניין המקדר , והוא פרטור מראת המנורה : ו') מי זה ונו' . כמה מונעים יש לעבוקותם לעת עתה , אבל בחשנותי העברון בקהלת על כלם : והציאנו . רק שיתחיל במלאה כל דאגה ובאמונה בעורי : תשואות חזן חן לה . לפי בעל הטעמים שהפירות תיבת תשואות בזקף גודל , מפסק נרול מן הדטחא שאחראי פידושה כל המפושיט לחורה רמת קול , כל רואה ישאו קולם ייאמרו "מה רב חנה ! " , ושדר' בתרונו להפירות טריש "יהי חן ה' עליה ! " אבל נל שיש לדבוק תשואות אל חן חן , כמו שבפל . חיבת חן מורה חן גROL בינת הבאות , ור' חן וואי רם ונשא , או חן חמד רב רום מאה ה' עליה : ט') יודיע התבוננה . גם אם יקומו מונעים ננדו לא יארנו ומן הרבה , וזרובבל יאריך ימים ויבוא עד קץ המלאכה , ובחשש המשני בשנת שטים לדרייש מהחלות גבאות וכירה וביט שלישית לחדש אדר בשנת שש לדרייש נשלה המלאכה (עווא ו' טז') : תבעינה . מל' בצע אמרתו (איכה ב' י"ח) , ובזע הוא חרונמו של קרע , ואחר חגעמו הרין על בעל חוב לשלים הי קווערים השטר כדי שלא יטול בדור הנשיה וניבעה בו שנית , ומה מנהגנו לקרווע הגט אחר שנמר : ובגלו זה נעשה שרש בצע נידיק ליגר כליה ושלם : וידעת . אתה זרובל , או הרואי ודרעתם ותרהה המ"ט וגם חתג המורה על הסרונה : י"ד מי בין לויים קטנות . מי שנוטל לבו ביום שותחת דבר גROL שהיה מקוה רך ובר קשן בירן (קטנות . לי סחמי , כמו קתינה או נדולה (ט' בליך) דברם קטנים) : ושםחו . יסתפקו בהז (שוו הורה שמתה , והרואה אמר רוזל (אבות ו' א') אייזה עשר השם בחלקו) שיראו האבן הבירל משקלות הבידל ביד זרובל , יסתפק בהתחלת הבזין ויבתו בהשונחתה ה' שאליה רומות שבעת עני ה' המשוטטים בכל הארץ ואין רבר נעלם מהם ; ומצאנו שם אבן להרואה משקלת , לאיזה לך ביביך אבן ואכן (פ' תצא) :

וביזושע (ו' ב') ובידען שקווא למלאך הדבר בם , בשם ח' : יגער ח' בך . יקצוף עלייך : יוגער ונו' . נפלים יקצוף עלייך , מפני שאתה מונע מארם עישית הטוב , ונתקע עז' מפני אהבתך לירושלם : הלא זה אוד ונו' . אדם בשדר אחד בדור רעים : ג') בנדים צואים . מלוכלים ; וכטדי דברי שידל יש הפרש בין עצה (ע'י) וזואח לכלוך ; והמשל רומו שאגם ביחסו עזם היומי הנפשע הי' מומי הנפשע , אבל הי' מומים עובדים טמאם היה יכול להרטא : ד') העומדים לנו' . מלאכים אחרים הפטרים אל משפטיהם : מחלצות . טמקור חלך שענינו הסרה והבדל , וזה הלייזי הצבא המובלטים מהאתם מחתמת גבורותם , וنم לבבשים הלחיצות (шиб' ב' כי"א) ; ובישיעת (ג' כי"ב) פירש שר' של המחלצות בגדים נאים שעשבאים לביהם פושטים אוטם להציגים : ה') ואמר . נראת שחייה ראוי להיות ואמר מוסב אל המלאך ולא אל זבירה , שקשח להנחי שקסץ הוא ואמר ישמו צנוק טהור על ראשו , ולמטה (ד') מגאנו ויאמר במקומות ואלמר ; ולענין המשל נל' שעונתו טרם תורה המעשים צריך לו תורת המכשבה , וכן הוא אומר וישמו הצנוף ואח"כ ולבישחו בגדים : עומר . ומשנאה שעישו ברכינו : ו') ועוד . מל' הן עד לאמים נחתין (ישעה נ"ה ד') מתרה ומזהיר : ז') אם בדרוי תlid . ליעשות היישר והטוב : משמרתי תשמר . להשמך מעשות דע : אתה . כי ערך מוטל הדבר : תדין . תשפטות וחגורה פה שראוי לעשות ומה שראוי להתרחק מהם : מהלבים ונגןדים ; ומגוז מזמור צ"א כי מלאכינו יצוה לך ונוי עד סוף המזמור (שד' ל') : בין העמדים האלהן מן הטלאטים האלהה הדעומדים לנו' , אצתה לנחותך בכל דרכיך ומשלח יידך ולהספיר מלפניך נל' מכם ומונע ; מהלבים . כמו מחלטים (ירמיה כ"ח ט') במקומות מחלטים , לעישר (ט' תבא) במקום לעישר אף כאן הרואי מהלבים ; והברות אותן הגרון היתה כבר קשה , ע"כ השמיינו לפניהן ולאחריהן דרש חזק המῆשה הברות אותן אחורה שאצלן , וכן ייסעו במקומות ייסעל , וכשהתיבה באה באס"פ , ייסען , יבוא חרונש על מקומו בשולם לפי שהאות הגרונית נשמעת בנטקהך מן אותן שלפניהם : ח') שמע נא . בקהל ולך בדרבי ונו' : וריעיך . אולי הם ראשיו האבות הנכבדים במ' עזרא , או יזר דרבנן הפתחות מעת במללה , מ"מ יושבים לפני יהושע ולא עופרים לנו' : אנשי מות . שהמון העם מתפתח בקהל לעישות כמעשייהם ; ואות מגנותה אית (יש' בל' ארמי) הלא ראייה חותכת , ומופת מושך פטה הלא מעשת גיטם המפתחה להאמן ; וכייתר הנדרטים לא ישטרו תמיד גדרם , אבל זה נל' מקורות : כי הני ונו' . אם תשמעו בקהל אני מוכן להביא חצלהה בארץ . כמו בימי דוד , עצמה ממען ישב על כסא המלוכה ורעה בנגאון ה' : ט') האבן . אבן הפנה ראיית ויטור בנן הבית , שבעה עני ה' עלייה ; ומטרפ שבעה (מנגות שבע)

מורה ריבוי , וענוי ה' ר"ל השנתהו ; השנתה ה' תנזה על מעשה ידים מתחלהו : פתחה . פתחה שבעת העינים , אני בעצמי אשניהם . על אבן אהת זו כלוי על תחלה מעשיהם , אני ולא מלך : ומשתו . משדרש מושך בנן קל ולהוראות הפעיל ; בשני השרולותכם بعد בנן ביתי אסלח לכל עונות הארץ בכח שחר , כל' יטורי

ויפלו להיעדר; ויש ניכ' לדנich שהרואוי עונם, וכן תרגמוhero גם השבעים, ור"ל עונש ערונות מדה בגדר מדה: ז') נשאת. מיל' גבי האיפה שחוותה מכופה בו כדי שהרשעה הושבת בחרק האיפה לא תצא ממנה, וכן לא חרים ריאשה, נשאת ל' נקבה נופל על התייבה הסמוכה לה (עופרת) שהיא ל' נקבה, גם כי מוטב הפעל אל כבר שהוא ל' זכר וכן קשת גברים חתים (ש"א ב' ד') במקומ תחתה, מהמן רישעים רבים (תהלים ל"ח ט"ז). במקום רב את דבר החועבה הזאת (וימיה ט"ד ד') במקומות הות ואות שהמלך אך אמר לי שהיא עינם או עונם, הותה ברמות אשא אהן ח') וישליך אותה. בדורו מנכס האיפה, הרימה דרישעה ראשית, והוא השlica אל שלויל האיפה, וכשה תקף ומיד (ישליך את אבן העופרת) פ' האיפה: ט') ורות בכנפיהם. היו מעופפות בשפט ומלידות רות; וותנה. ולא הניתהו לאין עד שבאו לארץ שנעד; כלו ארץ ישראל תזה מכאן ולהבא נקוה. מעון ועונש, ושני אלה יונבלו בבל, ואילו נונטו באותם פ' שלא עלן מן הנולדה עם אחותם: י"א) וויבן גורו. שם תמצא האיפה מכון ומונוח קיים על כן ובאים; והוכן. היה ראוי והובנה; והוניה. הבעל משרש ינח והויר' נספה ונקדתו חרואיה לו והנאה:

"ב) שבלי חיותם. מכאן שמה שקורין אשכול בעקבות קוריין לו שבולת נויתים: צנורות. לא נודע בברור מה הן, אולי בוגסה תוי בין אותיות התיבה והן הן צנורות, זמה שכח ביד נראת שהירה להם כמו יד למחות את היותם, לא שהו מוחטים אותן באמת, רק כך היו עושים למנות שלם לנו; וראש עצי היותם היו נבותים מן הגל שלילי שני האנתרות, דגראם למראה עין כאילו סוחרים שבלי היותם ומריקם מעלהיהם הזהב כל' השמן התהוו והברור לנל; והנה אחר ששאל על שני עצי היותם מוסיף לשאל על שני שען שבלהן, המנות ביד הענתרות, באומר עתה הבני מה הם שני עצי היותם (יוושע ורובייל), אבל מודיע שבלהן סחותנות עיי' הצנורות? והמלך משיבו (י"ד) אלה לנו יהושע ורובייל, בני היצה, או ר' המשוחים בשמן הקדרש (אעפי' שלא נמשחו בו באמת, הנה הוא באילו נמשחו מאחר שרואים הם להמשח, וגם מצאנו ל' משיח להוראות גדרה, לך נתחים למשחה (פר' קrho), או ר' המשוחים השגהה ה' עליהם לטובה בכשור טעיהם; ואור המנורה הוא דמיון להשגהה כמו שאמרנו, א'כathy' שחי שבלי היותם שהשם אגור בזון ואין חסרות פ' א' סחתה, זה דמיון גמור להוושע ורובייל, חתן גדרול והנסיא: העמדרים על. הוא ישב על כסאו והם עמדים; ועיין מה שכטב שר'ל בפירושו על שרפים עומדים ממול לו (ישעה ר' ב') :

ד

א') הדרים. ח'א' הרויה לאו דוקא כמו ויבא המלית (פר' ל' ל'), ההרים שראייתם במראה; ודרכובות נשמע מלאיו כי בהם מלאיכי ה' לעשות רצונו; והיות המרכובות ערך עתה נסחות בין הרים مثل על הרים דיבור מתאם. מבלי שהיה שם איש שדרעתה והיות הרים נהשת אול' רומו אל תוקף נורת ה' שאן לבטהה; ומ' קראו נשים ונור מה שבתבי למללה ח' א': ג') אמצעים חריגם ונונטן קטנין מגנות קטמא שהוא תרגומו של אפר ודשן, פראה אמר; וזה' בן זאב באוצר השרשים שלו פוך ערך אמץ כתוב "ויהי הנפרד ממנו אמץ Asche שערותה כה; וכשה בכל מראות נביא זה ליחס רטיחן אחד אחד, ורי לנו אם גבנן חוכן המראה ומה באה ללמד: נ') האלה. שבועה שקללה תלויה בה, וישראל כrho בורית לקיום דבריה, ואם כדבריהם היה ידוע לנביא שיעור ספר תורה ביןינו, ודמה לתפור ירידותיו לא בלבד לאוך המנלה כי נס ברחה, יצא שיעורה כה; וכשה בכל מראות נביא זה ליחס רטיחן אחד אחד, ורי לנו אם גבנן חוכן המראה ומה באה ללמד: נ') האלה. שבועה שקללה תלויה בה, וישראל כrho בורית לקיום דברי תורה: היזצת. מלפני ה': טה כמות נקיה. טלה קשה; וכן שתיבת מה ר'ל מאשר, כמו בעבו זה עשה ה' לי (פר' בא') בל' ארמי ד' ובחולק אותיות ה': כמות. status ut כמו שכחוב בתוכה, מלבד פטן מצאנו נ'כ בפמו למו ואם היה כחוב בטזקה היה נזרך אל ב'ה: נקיה. נשאר נקי מעונש, כל חגונב והונשב לשרק (דבאים שכחוב בה שאטורים הם) עד הום לא עונש: ד') ולנה. נקו הנ'ן סגול במקומות קמץ רחוב ע'ר חנה לטה תבכי ולמה לא תאבל (ש"א א' ח') ; ולא ירענו בבירור הגברת הנקדות לפדי דעת המנקרים להבין מה קושי חקרה זו ומה נعمות האחרות: ה') ויצא. מן המקומות שהוא ואני בו לראות אם גם האיפה יוצאה מלפני ה': ו') מה היא. אל מה רומות: עינם. פרישתו עין הונגב והונשב ה'ל המשוחחת בכל הארץ לדאות איטוא ואיך ומתי

באי אפשרו, האם נט בעיני שעני כל יכול יפלא ? וחומרה כאן "ה' א' החימה כמו שחברה בפסוק היום ואלוות לשלאל לו באלהם ; ובפמק ולקחתי את להמי ואת ממני" (ש"א כב, ט"ז, כ"ה "ה") : א) באמת ובצדקה, כמו שיש שם עון ושען בחטא ועטל ואין נט הוראת הדעונש הבה מאלי לרגליךם, אין יוכן שען לאמת הצדקה זונדרטום תהיה הוראת השכר גגמש"ר מאותם ; וכן כאן חיבות אהת וצדקה ביחסים אל העם ר"ל בשורון המעשים, וביחס אל הארץ ר"ל השגהתו לטוב : ט) החברים האלהי. האבטחה לאמור הדיל סאו להבנות ! ביום שעשיהם יסודתו נראתה בעיניכם שלא תצלחו כללות בניינו מחתמת צרכיכם ; החזקנה ידיכם ולא תחולנה מהטלאכה, כי מבטיח אני לכם שתבנואו עד תכליתה : י"ז ר"כ כי לפנינו לנו". לפניו ימ"ר יסודת הבית הוא ערככם באים ונולדים מככם פ"ז ג"עבם : וליזא מלצת צאת ובוא יש לה הוראת השתדלות ; אבל כאן יש לפטריה ג"כ במושבעה הוועז מעיריו והבא אליה אין לו שלום כי מלתחה וטשול בכל הארץ : ב) חשלום. מנזרת שלם יש לו ג"כ הוראת השכלה והצעלה בכל דבר : והנהלתה.

שורש נחל פג'ורת נחל הנגר (פלג-פלג, להצחיל-להצחויר) מורה ממון הבא בחורות
אכוות מהאגבות לבנייהם ; וכם כן משמש במקומו, מי שטרח בעבודת האדרמה הוא
אאכל פריה ולא באeo עד זרים לשלו : ו') קללה. להדרך מן והיה ברפה (פרק'
לך ל') שודשי' אל פריש 'אדם אומר לבנו-תהי כאביך' ! : י') זוממו... זם
בתחולות אותיות ושלבי'ן שם, והוראותו אדם שט' מששבתו שט' במקום אחר תמיד:
ט') אמרה זונה אמרה שלום ומשפט שלום ; ו גם שלום זה כמו ירע' השלים (פסוי'
יב') יש ל הוויאת הצלחה עדרישת האמת והמשפט טפי'ה העלה באין':
ז') אל תאהבו, עד עם נבל ולא תcum (פרק' האזינו) בלוי שנאו: כי' עד אשר
עד בלבו לעודך יודה הדבר הזה אשר גוי ; וכן למשה (פסוי' כ') בימים ההם
(יוזה הגדת הזה) אשר חזקיו : כ') לחלה את טן... הוראותו האמתית החליש
בעט איש' ייש לישבו נס. פאן להויא איז ; ט' הנדרדים לא ישמרו תמי' גדרם,
וישמש באן להזראות הפללה, שנוט זה (מלך פלאים) הוראותו האמתית דין רין בעצמו
ומג'וא החטא והחותמת עליה, א' קדובה הוראותו להזראות הלה את טן: כב') עיטם.
מג'רא עט, חברת אנשיים, שאין להם קשין, שיטר ומישל קבוע: נוים. שיש לחם
מלך בן מלך (נווי, נג' נג' אג' נול'ם ל') התגנשות, בל' אשכני לא בלבד ובאים
וגעיג'יג פג'ורת נחל פג'ורת נחל שחי הגוראות, רב גטמפר והזק' בכת' (כג' בכת').
שלא להנתק ממנה ברכוב אהיך ; ומה געים מדריש רבותין (א' שבת ל'ב':
שדרושוּה שבר לשמירת מזות צייטה שבחוף בת... וראיתם אותו זכרותם את כל
מצאות ח' ונו' :

8

א') משה. על בעיל נבואה זו ועל זמנה עיון בפטות דבר : תדרך... נראם דבריו הידוער שהוא שם מלך ארים (על משקל שדרך, דנאל א' 1). שנות ה-10 שם ארים, וראה נס פך בבל אוו מוריים ארמשת, שם ט' 4') שמנוחתו כלוי בדורתו
 (12)

ומצאנו בו אכמניא בכוואם מבעל: "(א) בפתח זההב מן המנוחה המובאה ולא כוילא:
עמירות מיעוט ריבים שנים. ושותה. אחת משתי דעתות: (ב') איש. גורנבל
שוווא צמה מצאצאי דה : ומתחמיו מגאנזאי ורובנבל ישבו על בסא גשייאתו
ומגוארה גותמיה ואילך עד בוא אלכמנדרווס מוקדון לא ידענו דבר ברור בקורות בני
ישראל: ובנה זרובבל האיש תנצבר, ומתחתיו יצמח הוא מאמר מוסניר: "(ג') ישא
הוז. יקבל כבוד ברוי השתרלווחו בבניין חכל ה': והיה. יהושע בן הוזדק: בין
שוויהם בין רבקה והגשיה יעיזו עצות מלדיות שלום והצלחה בארץ: "(ד') וועטרת
נדול המעשה יחר מן העושה : ואם הוא זון הוא יאשיה, נס הוא קנה לו זכות
נתחו אכמניא בביומו לשילוח בני הגולה: לכבודן. לדורות הבאים: "(ט') ובנו
עד ייבן שלמה אוחה הבויות (מ'א י' ד') עי' נסכך שיבוא מנוחה יעדמו שיין שלו
בבנינים ותיכונים וווספות בחיליל ה': וידעתם, אמרת נבאותינו כהווים: והוית. כל
רשותה הדר:

א') בשות ארכע ונו'. שתי שנים אחר תחילת בניין הבוית והשתניים קדרם נמר בנינו (ערואא ד' כ"ה, ו' ט"ז): ב') וישלח בית אל אנשי עיר בית אל שלחו את שואצ'ר ונו': לחלות את פנ' ה', להamples עלידם, אויל' הבאו לירושלים ובחים או מותנות, וקדום גמר מלאתה הבנן יסרו המובח והעלוי (ערואא נ' י'): ג') לאמר ונו'. זאת דרישת מונחת שלייחותם: האבבה ואנזה מאכבל ומשקה; ודנור יונן מקרו בלתי מודיע מי הוא הטעל אחר האבבה בזמנן עתיד המוריעין, והוא למי' כליל הדקוקין, כמו ונחנן אותו (פר' מקרץ) אחר וירכב שבחתול הפסוק, וכן צמתם למפורד (למיטה פטוק ה'); וטפוד, על חללי המלחמה ועל התומתנים ע' נבוואראן וגבונינגןאצ'ר, או רצונו דרים קול לילה על כל ארעה שתהיה: ה') אני. ככל בני עתחני לחיווק ע' ריחק חק (מיכח ז' י"א); וכן שענינו וכי צמותם בערך ותחתי כדי שללא אסבול אני מניעה מאכל ומשקה? כלוי וכו' יש לי הנאה ותוועלה בזומכם? ואם ישנן לי באקלכם? האם אשבע ואראה אני ולא אתה? ז') הלא שמעו אל הדקרים ונו' טוב לכם מצומם ומפורד: ט'') כה אמר ונו'. אלה הוו דברי ביד הגבאים הדאשונים: י"א) כוורתה. ולא נוטה לשאות משא: י"ב) שמי'. החזק וקשה מכל עור וטלע (חזקאל י' ט') ; ואולי נגזר שמו מודוות נשמר בקונטה פוזה יוקר מהירו', או י"ב מבנו שימושה לדורי דורות בליך הספק: י"ג) בין יקראי ונו' אמר ה' צבאות על אדרות אבותיכם, וכן ואסערם שאחריו למי' בעלי הניקוד שנקדיו הו'ו שוא ולא למש' : אבל יותר נכון לעשותו זמן עבר כמו שמה ווישמו שאחריו: גם עירוי נקודות האלא' הוא ורות וראויו האות לחמת סתת יונטטו רווי הפלג בון יושברבו מרכומו (איבור ב' ג' ב"א) בס"י תמורה סמ' –

四

א') קגאה גדרולה, לנוקם נקמתה ממא צוריה, וכגאנטי זאת העירה אמת;
 ג') האמת, יישר הבשיבות והמעשים, והרצלה והתקומות הבאות לרוגלו;
 ב') כי ישלא אם יפלא בעיניהם הדבי מהמה שמלוחם, שבדין פבע נראח להט

שאין מיט בו : ועל תיבות ותגורר ריק וגוי בתב רישׁי (טפ"ר) מיט אין בו אבל נחשים ווילרים יש בו ; וטחר"ר אהוד ללי בתרגומו מהות דתו שדים ברית זה הוא רם הנדרות שרך משה על העם ביום מתן תורה (סוף פר' משפטים), והוא בטל שלוחיו תרגמה ל' עתיר וכונתו בזנות בידוך לקיט וטורתי אשלה אסורי חטאים ; אין זרות בהשחתם כאן ופעמים אחריות בזנות עבר במקום עתיר, לפי שהבטחת האל מהאמותה היה בודאי והרי היא כאלו כבר נתקיהה : "ב" לבצערן. לבצחן פיווש במנצ'ר : אסורי התקווה. אתם האכזרים בבית הבור ואעט"י בן לעולם לא נטלחה התקותכם : מגיר. ומגנאג'ו : משנה ברוכת, ברכת פ' שנים, אשיב לך. בבשיטים קדמונות : י"ג כי דרכני לי יהודת. תחת דורך קשת ; ומלאתי הקשת אפרים במנצ'ר : חרוץ. זהב שאנשיות חוויזם מהירותים ומשתדרים נקווה מפיניו בחשתקלות ושקדזה : ר' זוישנה טל' טוישט ומעשייך (ש"א ב' ו') : חילקה. עישר שלחה הבא לה דורך יטם ע"ש אניותיה ; או מל' חיל וחומר (איכה ב' ח'), חומת שבחה בשחה לעמוך במנצ'ר : ח' הוביש. מנוגות ייש ומהירות בושת ואדם נהדר פניו נקוזות באלו יישו : מבטה. נבט בל' ארמי עמה ובצבי, כוון דגנבת נבש (ח'ב תעיות ד'). והוראת פעל הביש היה ראייה מרחוק אם יצחה ויראה איזה דבר ; וכן כאן מבטה ר' כל תקווה מזמן קדמון, והיא לרשות מקצת טריין ישראל ; וייחם הבושה אל המכט חחת יטם אותה לישובי עקרון : ו' ממור. העיר היא גאנם, והיוישבים הם בניה, ובני הנגר הם מטודים לה ; מ'ט מקור התייבה זר ושטי המיטין מופתות ומכתילות על הענן ; זר מכל וכל : ז') דטיז. בשער זבחיו המגולל ברכ' ושקציו . בשער החזיר והעכבר שהוא מקיבך דטט לאלהו זואבל בשרטם (ישעה טז ו') ; וככני של דטו ושקציו זומו לעט פלשתים : כאלאט. היה ראיי לנדרן פאלט טל' תנעה אלפי הדר במנשא (שופטים י' טז') לחוואת בית אב ומשתחה : א) בעט מלוקש. אם יהל' יויה, מלוקש יטרא חטרויג ; אבל אם יתרכז מלבטי. כישוב ירושלים הנקייה יטם בזמן קדמון (שם יט ויד') ; וספוד ליבוט שהיא ירושלים מצאנו ביהושע (יח כח') מקום נקרא מלע האלך , ואולי לו מכונת מליצת כאלאט ביהודה (פליטואהחן) : ח' וחני. להגן לבתיו : מעבר ושב. אונשי העבא נט לא היה באים להלחת רק הוא עוביים ושבטים אצל ארין הז' שלולים ובזווים, יע"כ היו מטבחים כי לא נבער בשדה וכורס וגנו : כי עתה ראיינו בעני. ער' יואר אליהם את בני ישראל מלך אולו זידע אלהים (פר' שמות), הפנייה השנתה עלהם : ט') הנה מלך. אויל' צונטו על יואש מלך יהודת, והגנאה נאמרה בימי עתליה ועין בטוק דבר : זונשע. מאוביין , אויל' זומו להחוב שליח להזאל כשם פנו לעלות לירושלים, והגילה להרחקו ממנה (ט'ט' סוף סי' ייב) : עני, עני, ובתלים (ס' ט' וו"ד) מצאנו עניים במקומות עניות ולוחך ; ומקרו שני תארים אדם הטונה מרצון טוב לעונות דבר לכל שואל : י"ד' ומשוו וגנו. אם היה בני יהודת זכאן היהת הגנאה מתקיימת ; וכל הבתוות ה' הן על תנאי שנעשה רצונו : מיט וגנו, פאכרי מזמור ע"ב ה' האמור על שלמה : "א. בדם ברייתך. אויל' זומו לבירתה הבתרים, אבל בכל ברית שהו בורות מנטחים איזו במתה וuberim בין תורה (ירימה לד' י"ח) ובירית גנור מן בתר היפוך אותיותו (טורי שמואל חיים זלמן) ; וכןן מונחו בכלל על אורות בירתי שכרתי אתקד, ורומו לא בלבד על נלות מצרים רק דרכ' משל על כל ארץ שניצלו ממנה : גוז. קראו בן לפית הפטח (כי שמו אותו בבור, פר' ויעב) , ואולי דרכ' לצענות קראו לו מיר

— 59 —
א) בעט מלוקש. אם יהל' יויה, מלוקש יטרא חטרויג ; אבל אם יתרכז מלבטי. כישוב ירושלים הנקייה יטם בזמן קדמון (שם יט ויד') ; וספוד ליבוט שהיא ירושלים מצאנו ביהושע (יח כח') מקום נקרא מלע האלך , ואולי לו מכונת מליצת כאלאט ביהודה (פליטואהחן) : ח' וחני. להגן לבתיו : מעבר ושב. אונשי העבא נט לא היה באים להלחת רק הוא עוביים ושבטים אצל ארין הז' שלולים ובזווים, יע"כ היו מטבחים כי לא נבער בשדה וכורס וגנו : כי עתה ראיינו בעני. ער' יואר אליהם את בני ישראל מלך אולו זידע אלהים (פר' שמות), הפנייה השנתה עלהם : ט') הנה מלך. אויל' צונטו על יואש מלך יהודת, והגנאה נאמרה בימי עתליה ועין בטוק דבר : זונשע. מאוביין , אויל' זומו להחוב שליח להזאל כשם פנו לעלות לירושלים, והגילה להרחקו ממנה (ט'ט' סוף סי' ייב) : עני, עני, ובתלים (ס' ט' וו"ד) מצאנו עניים במקומות עניות ולוחך ; ומקרו שני תארים אדם הטונה מרצון טוב לעונות דבר לכל שואל : י"ד' ומשוו וגנו. אם היה בני יהודת זכאן היהת הגנאה מתקיימת ; וכל הבתוות ה' הן על תנאי שנעשה רצונו : מיט וגנו, פאכרי מזמור ע"ב ה' האמור על שלמה : "א. בדם ברייתך. אויל' זומו לבירתה הבתרים, אבל בכל ברית שהו בורות מנטחים איזו במתה וuberim בין תורה (ירימה לד' י"ח) ובירית גנור מן בתר היפוך אותיותו (טורי שמואל חיים זלמן) ; וכןן מונחו בכלל על אורות בירתי שכרתי אתקד, ורומו לא בלבד על נלות מצרים רק דרכ' משל על כל ארץ שניצלו ממנה : גוז. קראו בן לפית הפטח (כי שמו אותו בבור, פר' ויעב) , ואולי דרכ' לצענות קראו לו מיר

מן המושל למשל שוחחיםם שם המלכים, ואדרתם הם אנשי חילם (ברוב עם הדרות מלך, פשל, י"ד, ב"ח), ואדרת קרוב להדרת – המהרגנים מפקם המלכים, בעליים המקבילים לחות – מונע האlein: כפירות, נס חזא, משל מלכים: גאון הרדרן. עיר עצים – גבוקים – וכו' מצאה מחות ארויות, ומגנאה איזעל שפת הרודן, ומראה יפה ונחרד; וחיקום גאון היידן נמצאו פעמים שלוש נס בירמותה (יב"ה, ט"ט, י"ט, ז' מ"ד), ובשלישון מרובה במחות ארכוות – תרנן – היה – רואין להנקר נהרגן: ל' יוחנן אמר – חומול שאחורי – יאשמו. חוויש – חרתה – בלבם; ואלו מקור התיבה שם, שום דבר על דבר: ואעשה. היה דראי להנקר ואעשרה – בנין כל, כמו אך עשרה (חישע י"ב ט') ; אקנתו עוטר, במוביתן לטבחה: וריעיהם. אמל בונתו באן על החל השהית. يول למנות בך גונת זומבה ולא מהה; ואגען עתים רועיהם בתוכת מלאה יוד איננה לך רבים והוא – תחמות ה"א למד' הבעל; או רועיהם הם המלכים והשרים, ובמו שכחוב אחריו האל ימיא אאת האלים בך רעהו זונ' ולא יציל מזדים; ובחרות השנחתה האל על העם – תרבות החצלה: פאיין ים אם המלך טבל; עתה שתחור השנחתו ממן ציד' הוא למונח המכ: וכתהו לשבדים דקם שאי אפשר להברם עד; יבאו על הארון ארתות שאן לחן תרופה: ז' למן. שחן פוראי עני הצאן, צאן מרדאות בעני' ואולי היה להנקל לבן בוגני גות' נמא, ומרבר לנכח עם ב"ש שטעהו: ח' בלום. אולו היה שם מופשט על משקל רbens כמו גערום זוקנים) ושרש הגל מל' ארמי, וענינו שחת' מגנאה גם בעפני בל' חישל (מחבלם גרים, שה' ש' ב' ט'ו; לדבל כל הארץ, יעשה י"ג'ח); ומובן ממקומו שהוראות – החקם – נועם, פעם רעיטה: את החאן בנהת – ופעם בזעף, ועמ' ש – למתה פוכק י"ד: ח' – ואחרה – פעמים – בזות מצענו שייחם אל – מעשה הנביא מה שהוא רק מתנגן – זאיו עושה – ביהו – עד' י' יומיה א' י"ד: ג' – גם כן ר' המתבאת על להל הכהודה בשם האל, – גונן – על נפשו ובוי מיחס לאל ולא לנביא: בחהה: אותיות למד' מ"ט – ונו'ן – וריש – חתכלפה זו בזוז; וחבונן, בוחר או בחול; ועל חילוף מ'ס וג'ן הרבים גם כי מפירות בין נבר לנכח, כמה פעמים איינו משניות (שמות ב' י''); ואלי בון הנביא לאיזה מאורע בל' גרע לען; מ'ס מצאנו קדוש קדוש, ארץ ארץ ארץ, עות' עזה עזה, ג' פעמים להטלה: י"ד) להפר. שימוש למד' זו עד' לאשמה בה (פוקט' ויקרא), לטמאת בה (פר' אמר), באופן שהרתי: את כל העמים. ברכון ברית עמם אם לא תרעו לישראל איטיב גם לכם, ואם לא, אענישכם, ועבשו הפטות – בידת' זאת ונתקי להם רשות – להרע – לישראל; וגם – אין – מדביה – הנבייא – בשם הדאל: י"א). ביום החוא: שבון – נדעתוי את מקל' את ג' – הבנו – שכרו. היהו לייל' – אותו זמן: שעדיין אתם דבר – ח' – הו – כי – נתאמות: י"ב – הבנו – שכרו. היהו לייל' – אותו זמן: שעדיין אתם עיי' – מקלו' – נועם; והוראה – אמתות לתיימת הבנו – היה: תנ' פ"ד (עין – באוצר נרדף): שלשים – סקט. שכרגווע: י"ג – היוצר. בודאי – נחלפה – כאן – פעמים אל' – צויל' – יהראוי – אוצר – דברי כל המפרשין; ובפירוש הנוצרים (מחותה ב' ט') מביא קרא – זה בשם רמיה תחת וביריה (ודיאודוטי – בתרגומו השם ש' הנביא, מדרעת לבלוי הטיל

תלמידים לירוט בຄשות: י'זא. יוחזק: יהרו בפעם אהת: ה') גומום. אויביהם – גפיש חצאות: וולחמו. באומץ לבב ובנבורה: והוישו... ובלמו. רבבי טומיט. הבאים עליהם, בעוד שלבי ישוא לא היו טומיטים ורבב, חן מלחמת רצון ה' (ויתשע י"א, ח' – שב' ח' – ד') – חן מלחמת שארץ בענין ארץ הרום – אינה מנדלת טומיטים: ו) והשובותם. מורה מן ישב ושב (חויבים והшибותם); ובב – עני' השישים קרובים, שהוישב באיה מקום שב אלו תריה, ועיב' בוואו פעמים דבאות – זה – תמורה זה. או כמו כאן – מעורבים יחד (ש' ב' ט'ז') – ווונגו אchan – לחם שנית ישוב בראכט: ז') כמו יין. כמו ששימחה לב שותי יין: ח') אשורת. קל השירקה נשמע לмерחיק: ורבו. שנית כמו שרבו בבר בימי קדם: ט') ואודעם. דואיה זו'ו להנקר קמץ להוראת עבר; ויזמורי ל' התמיד כמו בכיה יעשה איזוב; וחיז אט בניהם. וארכו ימים להאות בעיניהם הגאולה: י"ד) מאיר טרדים. שנלו שם מעצטם (ירימה מ' ז'); ומאשור. שתגלת פלאסיך ושלמנאצער הנלום שם (מ' ב' ט' ב' ט', י' י'): י' א) ועב. לפ' רישי וזרק הוא ל' – סחמי – גופל נט' – על שם ארחה גם כי ל' נקבה היא. והונגה על האומות בבל (לפי רדיק). או על צור בפרט היושבת על חוף הים (לפי רישי), ומחריך אחד דולי' – מטפים נס הווא (בתוכו) לטריש' – זה; ויש שהשיבו שנושא חוויבור הוא האל הוא האמה בית גליפט; וואו להיזו. ועב ביט בגארה, בחביאו עמו אזה לשונאי ישראל; ולפי רעני' דואיה התיבה להנקר ביבם, באירה רוחת ביט, ובן – פיזחיי ג' – נמנו – גט' דאגה (ירימה מ' ט' ב') – ורמשק וחמת ואפרת – שעילין – מרבר שם אין על שלת חיים; ונראות כמליאת בלתי נחונה בלה' ק', מ' ב' מה כטה וכמה פעמים בתהנץ' – תיבת ים להוראת דבר כל' חקר וגבול עד' י' – ב内幕 נס שבדיך (אייה ב' י' י'), ועב מוסב לעם ישואל שיעבור תוך ארצה נדוללה; והכמה ביט גלים. שפ' גנות גלי הים המאיימים עליו – לשטפות, כל' – יעבור על כל הפלגיים המהיצבים נגרו; והבישו כל מצולות יאור. נילם נחר מארים שמיטו רבם ועומקים יבש, משל על – חולש נח מלוי' – מארם – שלא יעבבו על ישראל אם יחפזו לשוב לארכט: י"ב) תקופה וטערת:

ט'ו

א) לבנון משל על ארץ ישראל כולה: באיזיך. גמלכים וברושים: ב') ברוש. שריט שני הדרגה: אלוני. נ' – שם אלון בכל מקום הוראות יעד' – של עצי אלון, ואלה ופאלון (ישעה י' י'). בעץ אחד – ייחידי או בעצים הרבה; וכן אלוני נופל יטה על יער שארהי: הבצור וסגור בעיד – בצוות מלחמת רוב אילנותיו הקורובים זה – לוה ונטביכים זה בזה; ויש אם למקרא הבציר שם על משקל חטיה חיטים: פקיז; ואולי בונה הנבייא גם על שרשו בצד שב' – ארמי הוראות פחת, עיר הנחתת והנחרט מאילנותו; והבז'ר חולך – פותת אשבלות – דגנון; ועיר בצוות ימנע מאובייה להגננת בתוכה (ע' י' – עתה לא – בוצר מהט – פר' נח): ג') קול. נשמע קול ילת הרוועם: אדרתם. עליה העצים המכשף עליהם ומעליהם מחום השטש, באדרת וטלבוש, ויש להניה ג' – שיז'א מעת

פומ' בדברי הכותב, אבל ביזהר חתוגניות המצחאהו), ולסמרק מעשה לא היה ולא נברא (שניהם יתר מופפי תולדות יesh לא ידע ממן) מהרגמו יוצר חרש, והולך ומריש מקרא זה לא למי פשוטו רק למי אשר שם רוח הכותב ללכת', ובאמת כל גלעדיו ורותזו שכטב פעמים יותר נוצר במקומות אוצר נם יתר הפטוק קשות ואומר דרישנו, ורבונינו דרישו (ת"ב חולין צ'ג'). ומייפזאנ' סובר שהוא רטו לקרבות שקוינט מטפס הלהשכה, ובסתום ימי בית וראשון היו מקרים קרבנות לה' וועשיים כל תועבה בידוע: אדר חיקר אישר יקרתי מעלהם. הכבבוז הגדול שנכברת בעיניהם זקובלי מאטם, וזמילצה קשה: י"ד (להפר וגוי). שבימי יהושפט עשו שלום פיניהם (ד"ה ב' ראש פ"י י"ט וסוף ס' ב'), בהחכמי עם אהאב ועם אהיהה שלא ברכzion ח'; והופר שלם זה בימי אמציה (מ"ב י"ד ח', ד"ה ב' פ"ה י"ז); וגם אזן אויל רומו ג'ב לאיזה מאורע לא נודע לנו; ומתייבות אלה (להפר וגוי) פנבר פלייפזאנ' שהמתה השני שמנו חבלים, כל'י קשר ותיבור בין י"ב השבטים: ט' (ט') כל'. מלובש מל' לא יהיה כל' נבר על אש ואלה ילבש-נבר שלמה אשה פרי תצא); ומשל הו זומר התהגה במנגן רועה | אויל' שעיגן רועה את אנתנו פראות עיר הלוגשוף מלכוש נבר (צאניה א'ט') עט'ש שם: אול'. ביר' גנטפת פראות ותיבה ע"ר פנמי יאניג, שלישי, וכן עוגוי שבמקרא שאחורי: ט' (ט') הנער פרושחו אל' ויינער ה' את מצרים (פר' בשלח), המודחת וחלאה מחרבויותה; וזה ראי לקרי ותיב (הגערה) בירך כל גורה שבCHASE חומשי תורה חז' מאחר (רבימות כ"ב י"ט); ויש שפירשו האערית באים, וווחוק; מ"ט גם שם נעד פקורי שרש עז, שייש לו דעת פתוחה ונערורה וע' מזיאן חן בעיגי אריגו; וגם באן ר"ל חשת שדרמו הם בזוויג ודולג אנה ואנה: האגבה. גמוקה מהמת לאלאות ומאניות לפכת; לא יכללו, וניהל: וארטיזן יארק, למגען מהלמתן; וויל המלכים שלא בלבך אינט משתחדיות בעבור האלחות עצם, כי נס החשבונות מהשבות למונע מהם שייצליהו, כדי שלא יתגאו בעשרים ומרדו בס' י"ז) זרווע. שלא קבע בח טלאט (ישעה מ' י"א). זיעו ימינו. שלא השגיה עליהם:

ט

א') וזרד הוא. כבבמל נתן לו צורה; והבל ב' פ' שעם חוץ מיראת שיטים, א'ב אומץ הלב או רפינו להלחם באיזו או לזרא מהם הם ב'די שטים, וזה היא העורח שעכאנ' פגון לה; וכן בחתנת אלוי נשמה «אתה יצרתה» ר'ל אתה נתת לה חכונותיה: ב') ס' רעל. כוס תהרעללה ששותחו נדרם ואבד כחו: וגם על יהודת וגוי. מקרה קשה, והוא נס הוא לאיזה טרי' גלטן. נודע לנו, אויל' ירושלים מלך ישראל שאר על ירושלים ולכדה (מ"ב י"ג) נתבכו גם מבני ירושלים, והשבה ה' להם לעזע שאליז גענסו א'ח'ב; או כונתו לא בלבך היה ירושלים לכל העמים סביב כי נס על פ' שיחות (נס מארצ' רוחקה) במאור על ערי יהודה ועל ירושלים, ופרק המקרה ודרשו; ואולי כונתו על מפלת פנתריב ועל אוטא לב בני יהודה לחתיצב נגידו, ולשםיע מעל החומה ניאווי ובקשה כל' שיטול לפט' וויזיחו את חזקיהו להשתמער לסתוריו ולכבל כל הגוא שיעיס על עמו; וט' לא נשפה כי לפי הקבלה גאמרה גמאה זו בימי בית שני, ולא

תקיימא בימיו, וא'כ עתידה להתקיים בימות המשיח,ומי יודע מאורעות דמיים ההם? נ') אכן מעטת. אכן כבירה יותר מרדי, וזה נדר בין טען שהוראותו תות על הבהירת שהוא הראי לה' כמי כחה (טענו את בערכם, פר' זינש) ובין עט (זעטם איש על חמורה טוק פר' מקאן) שהוראותו בהמיות לבם לא חז'ו אך טענו חמוריהם באופן שסקי חבר הוי להם למשא נבר: כל עטמיה שרות ישרטו ידיהם אם יעספה על אחרים, או ישרטו בה שכםם אם יעספה על עצם: עליה. על ירושלים: ד') כל סוט. סוט ורכב הוי מורה של כל הקדושים במלחיםותם, מפש'ב לגני ישראל שנאמר למלכיהם להרבות לו סוטים, ועט'ש למלחהותם: בעוד שבני ישראל הולכים ברגליםיהם יהו פקחים, ונאפק על זה האפקת נס אני את עיני עליהם: ח') אמצע. שט' מושטש על משקל שלחה, הדרה (הדרות קדש), עיליה, אהבה; אל'וי יהודה יאמרו יאמץ לבנו כי ירענו גבורות בני יהודה בבחותונם על ח': ו) נבואר. כל' שיש לו בית קפובל כמו פיר החמשן ונוגנים בו נחל אש להחטם בו בקרה: בעיט. וה' נזיר עציים הרלקים מהחטו: בעמר. אגודת התבואה בקשיה: עוד תחתיה. חשל' בנויה על תלה ולא תשוט כמו שהשבו העמים סביב': ז') וחישע. כל' עז מצד המלך יוציאבי ירושלים: הדרה. הדראות שאולי ממנה היה שיזובי יהודה הדרה החרבון ליזאש מלך ישראל בהצרו על ירושלים (עמ'ש למלעה פטוק ב'): ו) הנכסל. בשל וחלש שווים וזה נהייה מוה בחילוק אותיות (אנכי-אנחנו): פ' (ט') פניז. טלא יוד' פמו ב'ד'ה ועוזרא ונחמה; כדורי בבחותונו גבור חיל למלעה מכל תרלה: ט') ביום ההוא אשר אבקש וכו': י"ד (רוח חן ותונינים. שמאו חן והפינה בעני' בני יהודה שנלטו בם והרנו בהם: והבישו אל': יתר בני יהודה ישאו עיניהם לשיטים מתחרטים על שחונו כאחיהם: זהה. יצעקן עקה גזולה ומורה: י"א) כנספער הדראטן. פאורה בלאי יוזע, ומצענו רמן שם לאלאל (מ"ב ח' י"ח) ווירד קול יוצא מפי דרכיס בנת, א'ב הדראטן עני'ו שמחת האל ולפי גזעינו מוקשו פלי' ערבי שבו הדר ויל הבה, א'ב הדראטן הוראות טבת האל; וגופל יפה על קול דרכיבי יין בשחק הקתרת ואומר הריך הייטב היטוב הדך; ורבותינו (ת"ב מגלה נ'). ואחריהם רשי' וייחונן חלקו המכוב לשנים ויחפהו לשני מאורעות: ב') חמת האלילים, שהוו מנגנים כי קוגנים על כל המשחחה להצעירה; טלבך שלשך חמת האלילים, ואתגנן לבי' האליל ולכגן:

ט'

א') ביום ההוא. שיתחרטו על אשר דרכו יופדו עליו: להחטא ולגנדה. מאכ' פקרא שנטוב (פר' חקט) והחיה לעדת בני ישראל למשמרת לטמי דרת החטא דוא; וחתול נבון מادر; פלייפזאנ': ב') העגבים. מל' ייד' עגבוני (א'וב י"ד ח'). שהוראותו נתינת צורה, ועצב בחילוק אותיות בומ'ף עצם: הנביאים. נביאי השקך: וזאת רוח הפטמא. יציר הרע של זנות חטפות ב' לעבורת האלילים, והנביאים גאנ' מוחזקים אותם בטעומם: נ') ינガא. נבאות בעור: בשם נ. א'ג נביאי השקך גאנ' מלטדים שום בעני' ח' ישאות הפטאות הנשים את עצם

ח'ם הנadol (האמצעי) מערבה: בקיין כמו בתרופה היהת שם מים, וס' יחוּקאל נבא רוגמת זה (ס' מ"ז) עט"ש שם: ט') והואנו. וזה הספיק מכריע להגניה שפטם אלה משל : ייזר) יטוב. לשון סתמי, ותחמוץ כל הארץ, מגבעה בנחלת בני מני לעצמן ירושלים עד רמוֹן בנחלת יהודה אל גובל אדרות לדרותה של ירושלים (ירושע ט"ז, ב"א ול'ב), שעתה דיא ארץ חרים, ותהייה בערבה ובארץ מישור : וואמה לנו. יותר הערים הנכבות העתולגה וירושלים השב במקומה הרם: לטשען בניםינו וגנו. הם גבולי ירושלים בימי הנביא, ומגדל הנגאל ושער בראשון (שעד היישנה) הוציאו גם בנחמה (ט"ג, א' ו') שהזיקום והעמידו לדעותיהם השבים מן הנוללה, ושער בניטין הוציא בירימה (ל"ז ב'), א'ב היו כבר בימי בית ראשון: א') וחיט. מל' וכותם יוכתם עד החמה (פר' שלח): י"ב) המק ונו. יתלש כחם עד שבקוושי יוכלו לעמוד על גמליהם: י"ג) והחיקן. להשען זה על זה, וגם באן יד להראת זרוע ; ועלתה. תטרוף זרועו על זרוע רעהו : י"ד) וגם יהודת. ע"ש למלעתה י"ב ב'; אבל באן טוב לפרש ביה' בירושלם בחוך ולא גנד; גם אשיש יהודיה יבואו ויבנו לירושלים לעזרה, גם להם היהילך בשלל (פרק א'); ואנשי יהודיה יחלקו שלל האובייט, כי בשמעם בשורת תשועת ה' ושידל תרגם גם בני יהודיה יחלקו שלל האובייט, כי בשמעם בשורת תשועת ה' ימחריו יבואו לירושלים כאשרם לאלהם עלייה : ט"ז) וכן וגנו. המק בשורות יט"ז (פרק י"ב): ט"ז) את זה המכות. אף כי צוה שלש פעמים בשנה ריאת כל כורך, נראת שלא היה רגילים לבוא למקיש כ' אם בוגן האטיות, וגם אם בימי המשרים שבמכליה יהודיה באו שם לעשות הפסק, נחעבו שם ריק ים אחד ושבו לאיצם (ופנית בפרק וחלכת לאלהל, פר' ראה), שלא להבטל מעונחת שודאות, וגם שלמה כליה את הבית בחדש בול (מרחשתן, מ"א ו' ל"ח) והמתין לאנו עד יריד האותנים בhang (שם ח' ב'); ובוראי אין כונת הנביא שיבאו כל הנינים מקינוי איזן לירושלים, רק הוא משיל על עבדם נם הם אלה אחד כישראאל: י"ח) ולא עלהם. באתנה, ולא עלייתם יהודיה הנשפט, שנילוֹת הנחר מתמאל על כל גהוו ושתפה איזן טערום מהמת גשם מטהיד קרוב לששלש חדשם באין Abissinia שם מקונו, ואם שם לא יהודיה גשם נם נילום לא ישטוף ; ותהייה המגנתה ה'א עניין בפני עצמן, זאת תריה המגנתה : י"ט) חטא. עונש חטא : ואולי מפיך י"ד); ב') יותר וגנו. ושרים שגמ יחר העם ביכות ונתקן כן העיר ע' אויב, וויאא ה', גנו' (שלד בתרגומו): ג') כוות וגנו. פמו שהראה נברותו פעים הרבה לתשועת ישראל; ושורל מחרכו ליטם קריעה י' טווק: ר') ועמדו גלוֹן. השם כבאו וואראן חדרום רגלוֹ (ישועה ט' א'), כל' גבוריון על הארץ הם דבר קמן לערד יכלתו ; וכאנ יראה נברותו ע' רעש זה שהזיותם יבקע לשנים, ובבקעה הנחרויות ע' הריש יכנט ה', ומלאכין עמו לעוזר ירושלים : ו') יקרות. שם מופשט ע' ידרות, ומקרוֹן מל' ארמי, קיד והוא תרגומו של בבר. ועגנו בבדות, בגין חרנוֹם נס שדר'ל, וקפאון תרגמו אידים עביכ' מל' וגבינה תקפייאני (איום וע' י"ד), זמוסף שדר'ל כי בשנה אמשט'ג למינין הנוצרם בזמנם הרעים במדינת קלבלריא באישלא הדרומית אפייה עבה קשיה לעגנס וגבודה להנחים. סדרה זה נצבת החשיכה את השמש יופט. והנטילה תשכת הלילה עשות יט' ג') יהודת אן. אויל' בז'ן חביבא גלברים נטשטעס, או הם זביבי משל להחזרה צורות נטבאות התהיפות לאטזוק פטואה גזולא: ח') חום הקרטונג, יט' המלה מורה; חום האזרן.

להוללה בנים הרבה אין שיהיה, יט' ורבו ורבו מצוחה וראשונה שבתורה; כי הלא בונת האל בבריאתו חבל ומולאה חותה להחמציא יציר בעל שנל רואי לעדן נצח, והמוליך בנים ממכים לרעת האל; אבל כונת דאל לא חותה לאוליך' ילדי' זוניכם שבכם כל מום מטבח; ובחשחת המרוות לא בלבך לא יומם הארץ למדרגת המלאכים כי גם ישפלו למטה למטה מדרגת הבהמה: ד') יבשו. יחוּשׁ בשוח בלבם אדרות שער. תחת גבוי שעש על בשדים צמעיל הפתאות עליהם; כאלו נזירים מעדוני הארץ המתה: ח') הכנן. בגין הפעיל, והוראות מרכני, עבר בן עבר (ילדי' בית) אני, וברוחיו טד לה, וווען בזון ביזור: ו') בין זרעה. בין זרעה, כל' ע' גאנ' משגע ציוו מקום שרראש הרצעה מגעת שם במלקטן ומולדת מבה; ונבייאו הגבעל היזו רגילים כי חותניך בחרבות ובברוחים עד שפך דם עליהם (מ"א י"ח) להכתר רחמי הבעל עליהם, וצרבת מכוחיהם היהת מעידה עליהם, ולפנ' ישתדל אלה ליחס למכווחיהם סכח אחות: מאהבי. כמו שמאצנו אילית האחים (משל' ה' ט') שם מופשט בazorת רבים ע"ד געוויז זוקנים, בן גובל להגנת שתייה פאהבי גם היה שם מופשט לזראות אהבה בל' גובל (שע' בא בגין פעל) וכונתו אהבת הנפות: ובן פריש לי מורי המובחק מחריר שבתי אלהן טרייש ג'ז'ל פרוק קראתי למאהבי המה רטוני (איכח א' י"ט) לאוDEM שדו מזאים לי אהבה משקרת; א'ב בית מאהבו בית זנות, ועג'יבן חביבנו: ז') חרב ונו' ; חוו' על הרשונות (ס' י"א, ח' ט' ט') : החערם. היה ראיו לעקרו העיריות (אעוי' הצען), יט' מ"ט כ') ; לשוטה היה ר' בחרורק אמן מעליון ובזהו היז מהות, אבל אני אשיג' ר' עריזן ואבן מכת ידי' ברי' שתחותנה בוראי': ט') ובחותנים. בגין מוסיק על צ'ר' וע' מיטחן לאות: :

פָּרְשָׁא

א') לה. זום גדוֹל וגנוֹא: חולק שלך. שלך גאנס היגאנס עליך' (פרק י"ד): ב') יותר וגנו. ושרים שגמ יחר העם ביכות ונתקן כן העיר ע' אויב, וויאא ה', גנו' (שלד בתרגומו): ג') כוות וגנו. פמו שהראה נברותו פעים הרבה לתשועת ישראל; ושורל מחרכו ליטם קריעה י' טווק: ר') ועמדו גלוֹן. השם כבאו וואראן חדרום רגלוֹ (ישועה ט' א'), כל' גבוריון על הארץ הם דבר קמן לערד יכלתו ; וכאנ יראה נברותו ע' רעש זה שהזיותם יבקע לשנים, ובבקעה הנחרויות ע' הריש יכנט ה', ומלאכין עמו לעוזר ירושלים : ו') יקרות. שם מופשט ע' ידרות, ומקרוֹן מל' ארמי, קיד והוא תרגומו של בבר. ועגנו בבדות, בגין חרנוֹם נס שדר'ל, וקפאון תרגמו אידים עביכ' מל' וגבינה תקפייאני (איום וע' י"ד), זמוסף שדר'ל כי בשנה אמשט'ג למינין הנוצרם בזמנם הרעים במדינת קלבלריא באישלא הדרומית אפייה עבה קשיה לעגנס וגבודה להנחים. סדרה זה נצבת החשיכה את השמש יופט. והנטילה תשכת הלילה עשות יט' ג') יהודת אן. אויל' בז'ן חביבא גלברים נטשטעס, או הם זביבי משל להחזרה צורות נטבאות התהיפות לאטזוק פטואה גזולא: ח') חום הקרטונג, יט' המלה מורה; חום האזרן.

סגן מליצת פFER זכריה אין שוה בכל יד פרקי, ויש לחלקן לשולש חלקים: מפ"א עד ס"ט דומה לסוגון פFER חני, ואפע' שליצת סוף ס"ז וס"ח נלו דומה למליצת ספר יורמה, ט"מ לפ"ד אין כ"ב הפרש בין ובין הקודמים לו כמו בז' מליצת ס"ט עד מוף המפר ובפרט עד ס"ב שליצת נראות לי דומה למליצת ספר עמוס, ומפ"ה ואילך נראה לי דומה למליצת ספר יוחזקאל: בשלוש נבואות נפרדות יש בשלושת החלקים הניל': בראשונה ודריאן בראשית ימי בית שני נאמרה כי מחזקת לב השבים מן הגולה לבנות בהמק' כמו נבואות חנו, ונבאת שענות הזכורה בערא ראש ס"ה; והשניה מדברת על דמשק עיר ואם במלכות ארם שבתקופה היהת עד ימי אחורי מלכי ישראל, מן חד' בימי אהאב, (מ"א ס"כ) עד ימי פחק בן רמליחו שאחריו לא מלך על ישראל כ"א הוישע בן אלה, ובימי פחק עליה תגלת פלאסיך ולכידת והגלה יושביה (מ"ב ט"ט), ובימי שוב הנחלים לירושלים משובחת היהת לפאר וטדי ואין בידה לחזק לישראל; וגם יתר הערים הנכורות בפי ט', צור ואשקלון ועקרון וועזה לא מצאו שחרעו להן, רק כחו מצלל מצאו האשדרדים קושרים עם טנבלט לבוא להלחם בירושלים, וכבר ישעה בפסטו ס"ד ל', ורומיה בפסטו ס"ז, ויזוקאל בספרו ס"כ פ"ה ט"ז נbau אבדן פלשתום ע"י נבוכדנצר, ובלי פסק נתקיים נבואותם: א"כ מפסים אני עם המשניות בראשית ספר זה עד ס"ט נכתבה באחריות ימי הגבאות בראשית ימי בית שני, ע"י זכריה בן בריכיה בן עד' הנזכר נם בעירא כנ"ל, ושם נזכר בבן עד' לבר, וזה מחזק דעתו השניה שהבאתי בביבורי (א' א') של' מציאותו של עד' הנביא שחיה בימי רחבעם ובימי בני אביה [ד"ה ב' ס"י י"ב ט"ז וס"י י"ג פ"ב]; וזרת הפטר או לכל הפתחות חיק שנ' שבנו (מ"ט עד ס"י י"ב פ"ז נכתב ע"י נביא אחר, אוily ע"י זכריה בן יהודע הכהן שרווח אליהם לבשה אותו (ד"ה ב' ס"י כ"ל פ"ג), ונופל יפה על הזמן שיחסתי לנבואהו (ביבורי ט"ט ט') בימי אהוה בין יהודת וישראל (ס"י א' י"ד) ועם' שביבורי שם; והחלק השלישי (מפ"ה י"ב עד מוף הספר) נובל להנחת שכתב גם הוא קודם הורובן וניחשו אל זכריה בן יהודע, או בראשית ימי בית שני וניחשו לזכירה בן עד', ונסגון מליצתו ותוכן עניינו (ער' עניין נבאי השקר והתנגבאים לעם, פ"ג, של' נודע מהו אחר הורובן) משים דעתו להנחתה בראשונה, בעוד ששם דוד' והתוב בו כמה פעמים מלא י"ד כמו בספר גנולה (יעורא נחמתה ור' ח' מטה דעתו להנחתה השניה: יותר יש להזכיר מעניין הנבואה מה שיש להוכיח מן מליצותיה, כי הלא מליצת ערא ונחמתה אינה מדוייקת, ועם כל זה נשתנו לבם עליה דברו גם הם דברים בcli' צח (עד' ס"ט), נחמתה ס"א); ובן סגןן דברו כל האדם, מי שהיה אין שוה חמץ בכל ערות חיו', ויש לדבר אצחות בזקנותו יותר מבבhorותיו, יש להפוך. א"כ אם ננית ששתי נבואותיו האחוריות אמן זכריה בטוק' יתנו לא נתמה אם מליצתו נעלמה ונשגבת מליצתו נבואהו בראשונה ובזאת (כמו שהערויות) יש לשון צח בטוק' ס"ז וס"ח ח' כולם, א"כ המליצה היא רק חצי ראה.

ובנובואה הריאונה יש מריאות רבות אבל אין מדוייקות,cli' לא נובל מהפין

פרטיזן בדיק וליחסם אחד אחר (כמו שהערויות בביבורי ס"ה ח' א', וס"ז א') ומכורחים אנו להשתתק בהיבינו תובן המראה ומה באח למלמד: ומראה ראשונה בתנ"ך היא מראת מיכחו בן יילה (ט"א כ"ב), והוא עצה הלשון ונעימה מאר', ואחריה מראת ישעה (בפטרו ראש ס"ז ו') וגם היא יפה ומחודרת, אחריה מראות חזקאל (בפטרו ס"א), וס"ח עד י"א) ועיין בת"ב מפ"ג: שהעורכת ראשונה שבתנ'ן למראות דיניאל (בפטרו ס"ז ו' וח'), ואחרונות שבכליון אליה של התשניות התבאנת מראות דיניאל: וביתר וספר אין עוד מראות כ"א משלים (משל זביה בחלק הראשון מפטרו: וההפרש בין מראת וחווין הוא המפרש וגדר שני המקרים בס"א) וחוזנות; וההפרש בין מראת וחווין הוא המפרש וגדר שירשם, שמאחר שכנלו בלהק שרש חזז (שמפקו מל' ארמי), נהנו לו הוזנות ראות בעיני השכל בלבד, בעוד שהণו לשוש ראה הזרה חיש גשמי, ורק לעפעמים דרך השאלה תשע כליל: וכן במראות הנבואה הנבואה רואה הדברים ממש בעינו ובן פודם; ובחזנות, בשורת רוח הקדש עליו, הוא מעמיק קירתו עד תובן הדברים ובן עליותם ועלולותם, ומתגנבה שלום לעקב משורן המעשים, וגזרות בעליל לרשות, ותשובה לאדרות. יושר עלול לאדרות, והazel מала עלול לתשובה, ומחשובות שנגאי ישראל אל מופרות, ומיטים חיים (אין מיט אלא תורה שני' היה כל עצמא לפו למיט) יוצאים מירושלים להשכות כל הגוים, כן יהיה בטהרה פימינו, יראו עינינו וישתח לבנו:

ובחלק השני רואין של מפטרו יש רמז למאורעות שאיל' היו ונבראו וכחובם חזז בפטרי דברי ומים למלכי יהודת ולמלך ישראל שאבדו ממנה, או בימי הנבαι בדרכ' טבע הזה קרוב להברחה שחיות, וגם אם כל הבתחוון לא נתקיים, אין להוציא מהה כי מלבד בראן חזז, או לובייה מות שנבאוותם כולה לעתיד לבוא (ועין' בביבורי שרך' על ס"י פ"ז של פטר ישעה, שהוכיח שאפע' שענין הנבואה שם הוא לעתיד, עיקר דבריו הוא לבני דורו); והכל בידי שמיים חז' מיראת שמיים, ואם בכ' דוד זכריה היה יראם את ח' כראוי, הבתחוון היו מתקימות בימייהם, דוגמת מה שאמרו חם זיל (ת"ב ברכות ד'). — "בתיב והנה אנבי עמד ושמדריך נבל אשר תלך", וכותב וירא יעקב מאר ויצר לו! סבר שמא ינוט החטא: "

— ואשר תלך, וכותב וירא יעקב מאר ויצר לו!

שאלת חן על תנאי, לא כן גליו עתודות כמו בברית בין הבתרים, וכל הבתחוון חן לטעללה מכל תנאי: וגם אם שום נביא לא דוח מתגנבה על הנבואה האמת על השקר באחדות הימים, היישרים בלבותם היו בטעותם שבן יהוה, כי חותמו של הקב"ה אמרת:

טלאב'

א'

(ב) במה אסתמכו, במה הזרעת אבחן לנו: לתגנות. כמו בישועה (ל' ג') נזה תנים, פעון לבליים ערים (כפ' ש"ל שם), ובכליון מלacci היהת הנבואה החיה האמוריה על אדים: ד') רישנו, בגין פעל להזראת העשינו ורישים ביזור, ומשרש אחר מצאנו גם בנטעל, כן תורש אתה ובזחך (פ' ויגש), אבל שם אין

ב'): תמנתת מדבר גול: י"ד נונלן מל' ווינגלן אוטו להמיהו (פר' יושב); אחר שנדיר בשעת הסכינה מוגדרת על נורו אבל ר' א מעבור עלי' הוושב תחכחות לשילמו בכוור שבתנים: ושמי גורא בגין. ע"כ בזונוכם, שאתם עם בחורי, קשה עלי' כפלים; ומאלח שענ' התקראות האחונון מדבר לא בלבד לכהנים כי גט להמן עם ב"י:

ב

ב') את ברכוביכם. הברכות שהה חטוי להרייך על ראשיכם אמר אותן במאלה: גם אורתיה. כבר התחילה הפורענות: נ') גער. פועל גער בשימושו את עניינו כמו הפה, גרע, (גערת נוים אבדת רשות, תHALIM ט' ו'): וזרחי פרש: זה אדרונים. הרבי בשם אל אדרון ובעל יבאו לחוואת החוזך בחלשת; אני הוא כל אדרונים שלכם, אין לכם אדרון מבערדי: ז') מוגלא. בחילוף אותיות אה"ע מגעל; והגועל ומקייא מאכלו טאנק בנדרי, וקייא הוא דבר מאום ולזרא לכל אדם, וזה באלא-ה' מעין חבירו בה"א (אות האש וזה הלהה, פר' קריח), ומזה כי שם נגעל מן גורדים (ש"ב א', כ"א): באמרכם. לא שאומרם בזאת בפה מלא, רק מקבלם מן העם בעלי מושם להקריבם על מטבח. ה' מראים שזאת מהשנתם לבם, ובבר פיזוקאל (מ"א כ"ב) קרווא למובה שלחן, וטצאנו (פר' אמר) לחם אלהון, את קרבני לחמי (פר' פוחט); ולטמאו זה בעני העם כדי שייתנו לחם תרומתויהם, חז' הנכנים בלתי מדיקיט אם בחמת הקרבן היהת תמיימה אם לא: ח') לפחתך. פאסיה ל' פרומי, ומוכחים על הטעם שבנו נאמרה הנבואה: הייא פונית. ויפלו פניו האמורה בקין, והשומע מפני מושל דבריו ריציו מחהפער בחם; דברי תנחתה, גמשו תשוחות: ט') חלו גא. ל' לעג, נס' אם יהגנו; או גניר מליצת חלה פנים שהוא החליש ושבות חמת איש (עין באוצר גדרת), שלאלו מתילה מן האל למען חנגן, שבשלידי זאת בודאי יסרכנו: מידכם גנו. ותווכחו להזרות כי אתם נרמתם רעה לעצמכם: מכם פנים. פנים מכם, פנים, מל' ישא ה' פנו אלך; או ה"א של הייא הוא לחוואת הלא, וטליצה נשא-מן היא לחפן מנשא-אל, והזראתה הרחקה; הלא ייחיק ויונת פני טcum: יי"ד) תזיאו. מגזרת באורך אשכם (ישעה כ' י"א), תוקידו שלחבת המיצגה או': חנס. מבלי תועלת לכמ', וחוץ לי בה: י"א) לשט. הלא עופרי אליים נם חם מכונם לבוואם, ונולם מביאים ליראיהם מנהת טהורת, ותאר טהורת מופב גם למקטר ומגש; וכי הוא בוראים? אני ולא אחד: י"ב) וניבנו. פרי תבואתו שהוא אכלו נבזה הוא, הוא מהפרנס ממאכל נבזה; או ר' ניב שפטוי של כל אחד מכמ' הוא "גבוזה אכלו של מובח" אינו ציריך לאכל משובצת: י"ג) מתלאה. תלאה (ণיע' שאן בו תועלת, מגדור לא) מופרות; ועל אודות הוראות אותן מ"ס עמ"ש בעמוס ו' ח'; אתם המעניים על שנמכם כהטא' כחשחה מראים אתם בעצמכם כאלו משאה כבד מאד מהמת שונמה; והסתהם אותו. עד' שאמרו אין מפרקמים את הבהמה (משנה ב' מ' סוף פ"ד); אתם נופחים את הקרבן כדי שהיה יפה לעינים; ואולי הוא תיקון טפחים והראי עותן, אתם גורמים שאנק' ואנשים בכח (מחה נפש, אווב י"א

מקום לחשגה: גבוי רישעה וגנו. בני אוום באחריות ימי בית ראשון אחר שמודדו בבני יהודה בימי יהודים בן יוזופט (מ"ב ח' פ"ב) היו מוצאים לישראל לאחר יד לשי' שלא עצרו כח לבוא עליהם למלחמות, וכל מעשה נבליה זהה ישר בעיניהם ורק שיזוקן לשנאייהם, ע"כ דבורי הנבאים להעתם (ובפרט עובדיה) חוקן מאך: ה') מעל. שד"ל טירס האקריא ופיירשו. ואחתם, מעל גובל ישראל, כל'ו בן זיאח שatzטנו לעזוב ארצכם לבוא להלחם נגד אדום, התאמו יגאל ה', כל'ו בן זיאח תמיד גזולתו; ופייפזאהן חרגמו לא יגדל בלבך בעבור מה שעושה בגובל ישואל ני' גמ' חראה ימלטו חז' מגבולם; ויש לפ"ד למפרשו נג' מעל. היושב מעל, כאלו שכינתו בשמיים מכוונות לנוכח גובל ישראל, כל'ו המשגיח עליהם השגחה פרטית: כל אדרונים. הרבי בשם אל אדרון ובעל יבאו לחוואת החוזך בחלשת; אני הוא כל אדרונים שלכם, אין לכם אדרון מבערדי: ז') מוגלא. בחילוף אותיות אה"ע מגעל; והגועל ומקייא מאכלו טאנק בנדרי, וקייא הוא דבר מאום ולזרא לכל אדם, וזה באלא-ה' מעין חבירו בה"א (אות האש וזה הלהה, פר' קריח), ומזה כי שם נגעל מן גורדים (ש"ב א', כ"א): באמרכם. לא שאומרם בזאת בפה מלא, רק מקבלם מן העם בעלי מושם להקריבם על מטבח. ה' מראים שזאת מהשנתם לבם, ובבר פיזוקאל (מ"א כ"ב) קרווא למובה שלחן, וטצאנו (פר' אמר) לחם אלהון, את קרבני לחמי (פר' פוחט); ולטמאו זה בעני העם כדי שייתנו לחם תרומתויהם, חז' הנכנים בלתי מדיקיט אם בחמת הקרבן היהת תמיימה אם לא: ח') לפחתך. פאסיה ל' פרומי, ומוכחים על הטעם שבנו נאמרה הנבואה: הייא פונית. ויפלו פניו האמורה בקין, והשומע מפני מושל דבריו ריציו מחהפער בחם; דברי תנחתה, גמשו תשוחות: ט') חלו גא. ל' לעג, נס' אם יהגנו; או גניר מליצת חלה פנים שהוא החליש ושבות חמת איש (עין באוצר גדרת), שלאלו מתילה מן האל למען חנגן, שבשלידי זאת בודאי יסרכנו: מידכם גנו. ותווכחו להזרות כי אתם נרמתם רעה לעצמכם: מכם פנים. פנים מכם, פנים, מל' ישא ה' פנו אלך; או ה"א של הייא הוא לחוואת הלא, וטליצה נשא-מן היא לחפן מנשא-אל, והזראתה הרחקה; הלא ייחיק ויונת פני טcum: יי"ד) תזיאו. מגזרת באורך אשכם (ישעה כ' י"א), תוקידו שלחבת המיצגה או': חנס. מבלי תועלת לכמ', וחוץ לי בה: י"א) לשט. הלא עופרי אליים נם חם מכונם לבוואם, ונולם מביאים ליראיהם מנהת טהורת, ותאר טהורת מופב גם למקטר ומגש; וכי הוא בוראים? אני ולא אחד: י"ב) וניבנו. פרי תבואתו שהוא אכלו נבזה הוא, הוא מהפרנס ממאכל נבזה; או ר' ניב שפטוי של כל אחד מכמ' הוא "גבוזה אכלו של מובח" אינו ציריך לאכל משובצת: י"ג) מתלאה. תלאה (ণיע' שאן בו תועלת, מגדור לא) מופרות; ועל אודות הוראות אותן מ"ס עמ"ש בעמוס ו' ח'; אתם המעניים על שנמכם כהטא' כחשחה מראים אתם בעצמכם כאלו משאה כבד מאד מהמת שונמה; והסתהם אותו. עד' שאמרו אין מפרקמים את הבהמה (משנה ב' מ' סוף פ"ד); אתם נופחים את הקרבן כדי שהיה יפה לעינים; ואולי הוא תיקון טפחים והראי עותן, אתם גורמים שאנק' ואנשים בכח (מחה נפש, אווב י"א

- 103 -

תַּחַן וְשָׁפְלָהָן; זִבְנָגָר הַ אֲמֹרָה רְבוּתֵינוּ יֶל (בְּרִאשִׁית רְבָה פָ' כ'ד) בֶן עַזְאי
רֶר "זה סְפִיר תְּלִדוֹת אַרְם", וְזוֹ נְכָל נְדוֹל שְׁבָתוֹרָה, ר' עַקְיבָא אָמָר וְאַתָּבָת
אָךְ כִּמְךְ זֹהוּ בְּפָל גְּדוֹלָה שְׁבָתוֹרָה — שְׁכָל בְּנֵי הָאָדָם מְגֻעָה אֶחָד נְתָהָנוּ וְפָלוּם
הַסֵּם הַזֶּה לִיהְיָה וְאַיִן לְאָחָד מִתְּמַמָּה שְׁוֹרָה מְבָטָן עַל חַבּוּרָה רַק חֻמְבָת אַתָּבָת
וְבְּאַרְצָן הַזָּוֹן שְׁעוֹד הַוִּיטָעָבְדִי הַאֲלִיל בְּרוּאָמָא מִנְחִים הַפְּרִישׁ חַמְשׁ כְּתָוֹת
בְּנֵי הָאָדָם, בְּנֵי הַמְּדִרְנוֹת הַעֲלִיוֹנָה (חוֹזָן הַעֲלִיוֹנָה שְׁהָא בַּת הַכְּהָנוֹת
וְשְׁבָבִים שְׁאָפְלָיו בְּמְגֻעָה יְדָם בְּאַיש מְמָרְנוֹת שְׁפָלָה מְשֻׁלָּחָם מִטְמָאִים) לְוַקְיָה
אֲשֶׁר מְבָקְתָּחָם וְחוֹשְׁבָים זְרֻעָה ذָעַן הַגּוֹן, וּבּוּעָלִים גַּכְבָּשִׂים מְכָתָות
עַלְלוֹת מְמָרְנוֹת אֲבָל מְשֻׁתְּעָבָדִים בְּחַן וּבְזָרָעָן, וּפְדָאָו בְּזָוִין וּנְבָלָה מְמָנָגָם זֶה
עַוּזָה; וּכְאַלְהָה וּכְדָוָמָה הוּא נֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט בִּימֵי מְלָאָכִי וְעַל זֶה חֹוא
בְּזִיהָם, וּמְקַצֵּר דְּבָרָיו לְבָלָתִי יִקְוֹצָו בּוֹ וַיְתַנוּ לוֹ תְּחִףָתָוֹת: וּנְשָׁמְרוֹתָם בְּרוֹחֶם
לְלִלְתִּי יִתְחַזֵּחַר שֶׁל גָּנוֹת : (פ'ז) כִּי שָׁנָא שָׁלָחָ. אֲםַן נְשָׁא שְׁפָחָה עַל
שְׁמוֹ לְאַנְשָׁא לְפָנָיו כִּי אָלְשָׁלָחָה (כְּמוֹ שְׁוֹבְרִיחָם עֹזָרָא לְעַשּׂוֹת), אֲבָל דְּבָר
לְנַדְרֵשׁ אַתָּה וְאַתָּה בְּנֵיהֶן דְּבָר שְׁנָאוֹי הַוָּא לְפָנֵי הָ, וְהַעוֹשָׂה כִּזָּה טְהִמָּת הַכְּרָתָה,
אֲתָא לְעַנִּי כֵּל פְּמָעוֹל וְחוֹמָם; אֲכָפֵר שְׁוֹב שְׁהַשְּׁמָרָן מְתַחְלָה מְחַבֵּק חִיק נְכָרִיהָ ;
אֲזָן מְפִיעִים חָלֵק שְׁנִי מְנֻבָּאת מְלָאָכִי : (י'ז) וְבָהָם הַוָּא חַפְץ. וּמְשֻׁלָּם שְׁכָר טֻוב
זְנוּזָה דָעַ, אוֹ אַתָּה אַלְוִי הַמְשֻׁפְט שְׁאוּמָרִים אַתָּם הַגְּבִיאִים ? דְלָא לְאַיְכָתָה :

א') חנני שלוח וגוי. אבל אין הדבר כמו שמדוברים אתם , יופרין שמורים
שים הרען, אבל לא הגעה עוד זמנם , ויבאו עליהם מתחם ; ושלוחה המלאך
אין בית מושב למלך טרם בואו הוא משל על כל העלויות הנחותם מעש מעש
לחם, אבל ב' אינם חשים בהם עד קרוב לשלימות הווים : ומלאך הברית .
בקם נקם ברית שהפרטו הרשעים : ב') ומי מכבל גוי. גם הצדיקים אעפ'!
מלתו מאבדון יחושו צער ונזק ביום השג למול אל חזק היפויים: כאשר מצור.
חוב טרם יצא צורף צריך לחות מתח' ע' חום אש גדייל ; ובנד אם רוגת
אנכט מhalbתו צריך שיטבול שפשוף אחר שפשוף ע' בורות : ג') בצדקה .
וותם הם צדיקים: ה') ממה. בידורו ואינו מגנום: ומתי. משפטנו : ו') לא
ויתו. יופרין שאביה על הרשעים שבכם הם לוטות הצדיקים שאוצרות אותן על
הם ובכן יתקיימו ; פיליפטואן: ח') הוקבע. הייעקב (בהתפקידאותיהם) מל'
בקבני זה מעמים (פרק תולדות): ט') במאורה וגוי. רואים אתם שעיניכם מצליחים
שלחה ידכם בעבור המגעכם מזרדים תרומותכם , ואותם הולכים עמי קרי :
ד') טرق. מזון לכתנים המשורטים בבית קדרשי: א') אבל. ארבה למינו :
שבכל. תazziא אשכנזותה פמיר ולא חבשלם, כאשר שילדת בניהם ומתו לה
לדורות: י' ב') ואשתו. יאמטו עליכם — אשריו העם שכבה לו — וכן כי אשורי
נות (פרק יוצא): ארץ חסן. שכל אדם יחפש שיזה לו ארץ כמהה: י' ג') נדרגן.

אולי נשחטש בבני נטעל להוראות אוטם מתחילה כדבר על איזה עגנון, וכמו מביריה חפבי לדרבי וסב הוא עלי : "(ר) מקריתן. בשחוות רаш כאבל, והשוחחה פארה הנסים והאבליות מקריתן ומחשכון (געויו שחוו עיד מאור כל היום קודר הלכתי, תחליט ל'ח ז'). מ"ז בוגנו הילכו יופטו על קיומם ולא נהרסו : ט'ז) אז, בשענעם דבריו רישע באלה נדברים זה עם זה דברים להבדר מדברי הצעדים, הדברים בראיו לראייה : ויקש. קולם הנמניך והאבדר בתוכו חווית קול חטן וחשעים : ולחשבי שמן. שנוחנים לבם אל מדרות ייכלטו ותסרו ואמתו : י"ז עשה, מקבץ. כמו עשה את כל דברו הזה (פ"ז וצ'א) : טגלה. דבר יקר שאדם טוני (סנג-סנרג) באוצריו כדי שלא יאבד ייחמלו. ונשמר מהעיבודו עברות פרך פן יתלה :

(ב') בכנפיו. בכרנו אוריה היוניאות טמנה כמוים : ומשם. פרו וובו מתרוגט פושו וסנו ושידל הרגמו ותיקו מל' ערבי, וכן בירטיה (נ' י"ז) כי חמושו בענלה דשא, ישם פרישתו נם אנו לי ריקוד הנופל יפה על חשמחה, העלו והצלה הסטנים לא, בעגלי מרבל. שאוכסם אותם ומחרך בכם מועטים הולכים ישמנם : ב'א) ועפומם. תדריכו בכח נדרום עציקות לעשות מרם עסם שהוא יין חון ובעיר גאש (עס-אש) : ב'ב) אה אלה היביא. האו דקאו הוא, אבל גבאים אחרים בטהו שנשאר וכבו בף המן העם יותר מיתר הנביאים; ואלו רמזו למה שהביבית בני דווין להדרות ולומר ה' הוא האלים (מ"א י"ח, ל'ט) :

(ב') והשיב. אל לב האבות עם לב בניהם, ולב הבנים עם לב אבותם, כל הלביבות قولם ; על כמו יבואו האנשי על הנשים (פר' ויקהל) שהוראות כל הקודם וכבה ; ושורל תרנום. עד עתה לב האבות הפל פניו מאהבת בנידם ולב בנים מאהבת אבותם, ואני אשוב ואפנה פני אלה לאלה, אשים בגיניהם אהבה ישלום שהם יטוד העולם :

פוט דבר

מלאיו זה אחריו שענביים דביוו מועטים וקצבי לשון, אבל שענבים מהמת ענינים ונעים מעד מליצתם המובנת לקרו בראשפה ראשונה (חווא) מכללים מקרה אחד, ס"ב, ט"ז, חסומות וחתום) : ואלו היינו בעלי מלאת החזיר וביאנו تحت חמגה לנביא זה, היינו מזויים אווג בעל' תפונה ונראת כתמונה שעינוי נותנים למשה ישנאאל יעשה :

וספירו גם כי קמן יוכל להחלק לשולש : מס' א' עד סי' ב' ט' ועד בבל מבא וחלק ראשון, ומובית הכהנים המחללים עבורות למצוין חן בעיני חמן דעם, וمعدם כי מלבד ענשי הדל נתקותם מכוב, שכן יהוה תמי שרדם בקש חן עמיתו ולהגיע לויה יתניפט לו וחבוה בעינו : מס' ב' י"ז עד י"ז בו ולא עד בכלל חלקי התשנא, ומובה לבני עמו נישואיהם עם נכירות, ומצייר להם פשעים משני פנים, מהתקרה הנולדת מאה לאומה נילח, ומברנחת באשת ברים בחוספס עליה נשים אחרות; והמ' כי אף הוא אנו רואה תרופה אחרית לעונם זולתי גרש נשיות הנכירות (כמו שרבויות עורא) רחש לבו שחרבר שנאיו, וגדי שלא לבא לידי מהו וויעין לבחי הדק מתחלה במשים נברוח. ובתלון השישי (פס' ב' י"ז עד נ' פ"א ועד בבל) הוא מפל ארעה דברי האומרין אין דין ואין דין, ומתגבע ענש רע ומר לרשעים ושבך טוב לצדיקים; ומופיע פטרו

הנחמד בשומו אל לב שומעו לזכור בליך לנבר כבל תורה משה, חקית (שבין אדם למקום) ומשפטיה (שבין אדם לחבירו); ובראותו כי הנבואה פסכה בו, כי אלוי לא דיו עוז בחרוי חמד בישראאל שיקבנו אל הנבואה כמו בני הנביאים שמיי שמואל ואילך חנכו עצם לנבואה עד שהו רואים למשא דבר מ' ה', הוא מבטיח כי הנבואה תתחדש שנית נעריה בנסח, ודבורי החזיות יגנוו עוז באחרות הוםם :

וחני חנוכה נבאו בימי דריש, ונראה שללא נבאו ביום אורתה שמה קודם ביאת עוזא לירושלים, ולמי תרגום יונתן הוא מלאיו הוא עוזא, ואם קיבל נסח, ואם טביה יש להקשוח הרגה, חן מהמתה המלית; חן מהמתה אומאי הלב שעד הרבה בעודא במלאכי, וזה פועל ועשה, וזה דבר הנובח; חן שלא בא בספר עזרא שום זכר מפשע הכהנים בתקראים ובחים בעלי מומים על גבי דמייה, בעוד שללא מוכיחים על זה תוכחת נמרצת, חן מצר שאמ היה עוזר נביא, היה קוריא בתואר זה ולא בחאי סופר חנוך מגניה:

עתה באננו מעלה לאחריו שענביים המובי ריאשן שביהם (וכיו תורה משה עברי), ובכן הנבאות פונן געוץ במלחון; ונעינול זה, סונב סובב חולך חרוח (ויה הנבואה) יעל מבויתו شب דוחה: יאלוי כללות בני האדים או אחד מאישיה בפרטות זואילו להגדיר מה חועלה יצאה להם מדברי הנביאים ומה הנאה פמליציות וכה; ושורל תרנום. עד עתה לב האבות הפל פניו מאהבת בנידם ולב שאלוי כי מלא שירח כים לא אניע להרוות לה' אחית מני אלה על חטובה שעניבים עמי בשומו אותו טושבי בחרמ' ולא מיישבי קינות, חבלם נטלו לו בנעימים, אף גדרה שמהו בי באתי עד קין ביאורי לחרוי עשי הלילה תהה ליל שני של חנכה שנת תרומת לה', הרמות פר' שכלי, אשרו שוכיתו לבך מה טוב חלקי ומה געם גורלי! ומרח להם אלה לטובה לשניהם בירוי מעד' החברים יוסוף בכ' ר' יעקב מיעבדיה וישחק חיים בכ' ר' משה קאמטילוני אשר סייעני בשבלם היך להבן מקראות פתומות, ובשבור זה עוד יונבן בשבה דשנים ורעננים היוו אמן ואמן.

משה יצחק בכ' ר' שמואל אשכני ס'ט.